

Pred rimskim srečanjem

BOJAN BREZIGAR

V sredo se bo, z obiskom novega slovenskega zunanjega ministra Zorana Thalerja pri novi italijanski zunanji ministrici Susanni Agnelli, začelo novo poglavje v slovensko-italijanskih odnosih. Thaler je že napovedal, da so ti odnosi zanj nenapisan list, na italijanski strani pa že nekaj časa ni več sklicevanja na oglejsko listino. Začelo naj bi se torej znova, kar pa se ne pomeni, da bo lažje. Oba ministra bo namreč vodila velika previdnost: Thalerja zaradi izkušenj, ki so pokopale njegovega predhodnika, Agnelli je pa zaradi začasnosti sedanje vlade, ki bi ji vsaka pogumna odločitev otežila izpolnitev kratkoročnega programa; ta pa ne vsebuje nobene markantne zunanje-politične teme. Zato verjetno ni pričakovati takojšnjih rezultatov ter bo že umiritev konfliktnega stanja in nastavev novih odnosov so razmeroma velik uspeh.

Smo torej v času, ko zazenjata državi usklajevati svoji strategiji in iskati poti, da bi zapustili zacarani krog Rim - Ljubljana - Bruselj, v katerega so ju potisnili dogodki zadnjega leta. Slovenija kot nova država v tem času se ni izoblikovala svoje dolgoročne strategije. Da je tako, ima tudi opravilo v dejstvu, da se je morala v prvih treh in pol letih svojega obstoja takorekoč dnevno spoprijemati s tekocimi problemi in torej skrbeti bolj za taktiko kot za strategijo. V mednarodnih odnosih pa bi morala biti taktika le sredstvo za doseganje strategije. Žal temu ni bilo tako. Se vec. V zadnjem času pogosto slišimo geslo »Slovenija do meje,« ki je odraz nekakega zapiranja vaze in celo odpo vedovanja tistemu, čemur so v drugih časi pravili skupni slovenski kulturni prostor.

Na drugi strani pa ima Italija zelo jasno izdelano strategijo do Slovenije. Vsa povojna leta je Rim tako ali drugače »držal roko« nad ozemlji, ki jih je začrtala ralska meja. Italijanske pokojnine in italijansko državljanstvo sta le dva najocitnejša primera, obstaja pa se mnogo drugih, na primer o zemeljska razdelitev Slovenije pri določanju pristojnosti italijanskega

konzulata v Kopru, ki soupada prav z rapalsko mejo. Tu seveda ni nobene avtomatizma, zaradi katerega bi lahko govorili o ozemeljskih skominah ali čem podobnem, vendar pa Italija v primeru vzhodne meje uveljavlja nacelo, po katerem moraš mejo braniti za njo, ne pa na mejni crti. Ob tej strategiji je tistih 200 hisic na obali minorno vprašanje in Berlusconi je oprijela predvsem zaradi političnih in propagandnih razlogov, pa tudi zato, da pred svojo in mednarodno javnostjo opraviči svoje zadržanje do slovenske manjšine v Italiji, in ne nazadnje, da prehitijo Slovenijo pri morebitni internacionalizaciji manjšinskega vprašanja. V dolgoročni strategiji Italije pa verjetno konflikta s Slovenijo ni, ker bi ji tak konflikt zapiral pot proti vzhodu, kjer ima Italija kljub vsemu velike interese.

V nasprotju s tako razlago italijanskega zadržanja se v zadnjem času pojavljajo teorije o črni internacionali, ki bi povezovala italijansko in nemško skrajno desnico. Taka internacionala verjetno obstaja in prav gotovo bi nemškimi skrajnjem koristil italijanski »prodor« v Istro z vračanjem nepremicnin, kajti sudetskimi in poljskim Nemcem bi odprl perspektive, na katere doslej niso upali. Vendar je italijanska diplomacija preveč kompleksna in preveč izkušena, da bi se prepustila samo eni skrajni skupini, popolnoma izključeno pa je, da bi Italijani v tem trenutku delala »usluge« Nemcem. Se Mussolini je to počenjal, samo če je bil k temu prisiljen.

Zato so teorije o »črni internacionali,« kot edinemu vodilu italijanske zunanje politike pri obravnavanju odnosov s Slovenijo, pretirane, in se za njimi verjetno skriva poskus Ljubljani naklonjenih krogov, da bi slovensko pozornost preusmerili v zgrešeno smer; skratka, da bi Slovenijo pripravili do tega, da bi začela oblikovati svojo strategijo na osnovi te teorije, namesto da bi se odnosov z Italijo lotila tako kot je treba, torej bilateralno, ne oziraje se na to, kar se dogaja v Nemčiji. Seveda, če se v zvezi s tem sploh kaj dogaja.

PRODIJEVA KANDIDATURA ZA LIDERJA LEVE SREDINE

LS je na robu razkola Levica proti tajniku

Prodijska podpirata tudi Martinazzoli in Cossiga

RIM - Prodijska kandidatura za liderja nove levosredinske koalicije se vedno buri duhove v Ljudski stranki, ki je pravzaprav na robu razkola. Bivšega predsednika IRI so spet odločno podprle levčarske struje, katerim se je neprisilno pridružil tudi nekdanji predsednik republike Cossiga.

Buttiglione, ki je prepričan, da ima za sabo večino stranke, je levčarsko komponento označil za »anahronistično sekto«. Prodijska podprl tudi bivši tajnik Krščanske demokracije Martinazzoli, ki opozarja Buttiglioneja, da bi morebitni politični objem s Finijem in Berlusconiem pomenil verjetno smrtni udarec za Ljudsko stranko.

Za oživitvev nekdanje KD pa se zavzema Krščansko demokratski

Bivši tajnik KD Martinazzoli

center, ki je že pred časom skočil na Finijev in Berlusconijev voz. Marsikdo je vsekakor mnenja, da ima Buttiglione pri mežikanju desnici za sabo cekrvene hierarhije in morda tudi celo Vatikan.

Na 2.strani

Atentat v Firencah organizirala mafija

FIRENCE - Izdali so 4 zaporne naloge proti mafijcem, ki so organizirali in izvedli krvavi atentat v Firencah 27. maja 1993, ko je ubilo 5 oseb, ranilo 29, poskodovalo galerijo Uffizi in porušilo srednjeveški stolp. Dva osumljenca sta že v zaporu, druga dva, ki spadata v sam vrh mafije, pa se iščejo tudi zaradi drugih umorov. Na sled so jim prišli po zaslišanju 150 prič in analizi starih milijonov posnetih telefonskih razgovorov, predvsem pa na podlagi pričevanj skezanega mafijca.

Atentat v Firencah, kakor tudi atentate v Rimu (kjer bi moralo ubiti

Maurizia Costanza) in v Milanu so mafijci izvedli, da bi zastrašili javnost, ko je parlament odobril zakon, ki je skesanim mafijcem, ki sodelujejo s sodstvom, zagotovil varnost in prekinitve sodnega pregona. Sodstvo iz Firenc sumi, da je vrsta atentatov ime la tudi politično ozadje, vendar tej raziskavi se niso prisli do konca.

Minister za kulturne dobrine, Antonio Paolucci je izrazil zadovoljstvo vlade: »Morda se nismo na koncu tunela mafije in atentatov, vendar današnji zaporni nalogi kažejo, da nismo več tako daleč«.

Na 2. strani

Danes bodo športna igrišča prazna

RIM - Športna igrišča po vsej Italiji bodo danes prazna zaradi sklepa Italijanskega olimpijskega odbora o odpovedi vseh športnih prireditvev zaradi uboja navijaca Genoe pred prvenstveno nogometno tekmo v Genovi med Genoo in Milanom.

Ob nogometu so se za prisilni pocitek odločile tudi vse ostale športne zveze, da bi na ta način skušale opozoriti na dramatičnost razmer na italijanskih nogometnih stadionih in prispevati svoj delež v boju proti nasilju, ki preko nogometa ogroža celoten sport v Italiji.

Na 34. strani

Napadel in udaril prof. Sama Pahorja

TRST - Prof. Samo Pahor je bil včeraj zrtv nezaslišanega fizičnega napada. Medtem ko se je z avtobusom vračal proti domu, se je vanj zagнал, ga opsoval in večkrat silovito udaril 39-letni Armando Grego. Pahor se je moral zateči po zdravniško pomoč.

Gotovo je, da gre za osamljeno dejanje nestrpnosti, saj o Gregu na kvesturi ni bilo

podatkov, da bi do slej počel kaj podobnega ali da bi sodil med desničarske aktiviste. To pa je lahko tudi zaskrbljujoč podatek, saj pomeni, da se vzdušje napetosti in zaganjanja nekaterih krogov proti vsemu, kar je slovenskega, prenaša med ljudi, na posameznike, ki zatem na tak divjaki način izražajo svoja bolesta čustva.

Na 2. strani

Borut Pahor: Italija naj umakne veto

LJUBLJANA - »Če bo Italija v prihodnjih mesecih umaknila veto na približevanje Slovenije Evropski zvezi, bo naša delegacija drugim podpisnikom predlagala, naj resolucijo o nesprejemljivi politiki Italije do Slovenije umaknemo iz postopka. Če pa se to ne bo zgodilo, bo delegacija ubrala dodatne poti za internacionalizacijo slovensko-italijanskega zapleta,« je včeraj dejal Borut Pahor, vodja slovenske delegacije v parlamentarni skupščini Sveta Evrope.

SMUČANJE / KOŠIR NA DRUGEM MESTU

Tomba že desetič

ADELBODEN - »Nepremagljivi« Alberto Tomba je včeraj v Adelbodnu dosegel že svojo letošnjo deseto zmago v svetovnem pokalu, Jure Košir pa je z drugim mestom dosegel svoj največji veleslalomski uspeh doslej. Da bi Tombo »skrajšal« za eno stopničko pa je bil pičlih osem stotink sekunde precasen. Tretje mesto je osvojil Norvežan Harald Strand Nielsen, ki je bil najhitrejši po prvem teku. Glede na to, da so se Italijani najhujši konkurenti v boju za skupno zmago v svetovnem pokalu včeraj slabo odrezali, je Tomba tudi vse bližji osvojitvi velikega kristalnega globusa.

Na 35. strani

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

TV zvezdniki pred sodnike

Zaradi plačila na crno se bodo morali pred sodniki zagovarjati TV zvezdniki Anna Oxa, Jonny Dorelli in Raffaella Carrà.

Stran 2

Rop v veleblagovnici

V neki veleblagovnici COOP v Trstu je ropar pocakal, da so odšli kupci, nakar je s pistolo v rokah prisilil blagajničarko in upravitelja, da sta mu izročila denar.

Stran 3

Občina Trst: polemike s tablam

Stranka komunistične preno ve je ostro napadla zupana Illyja v zvezi z dvojjezičnimi tablam i v tržaski občini.

Stran 3

Izseljenci se vračajo

Ob izboljšanju vremena in z upadanjem gladine rek so se na Nizozemskem nekateri izseljenci začeli vračati na svoje domove.

Stran 9

Odbojka: Daytona pokalni prvak

Odbojkarji Daytone Las iz Modene so z zmago nad Sisleyem iz Trevisa s 3:1 osvojili italijanski odbojgarski pokal.

Stran 34

Vse zadnje novosti pri

EDI MOBILI

- EDINO PRODAJNO MESTO -

TRST - Ulica Baia monti 3 - Tel. (040) 820766

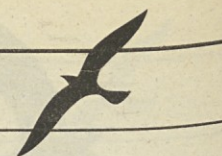
Kuhinje:

moreluzzo

fantoni

MINOTTI

GRATTAROLA

BUTTIGLIONE V TEŽAVAH

Levičarske struje LS podpirajo Romana Prodi

Stranka je že pred razkolom?
Tudi Cossiga podpira Prodi

RIM - Kandidatura Romana Prodi za novega liderja nastajajoče levosredinske koalicije se naprej močno razdvaja. Ljudsko stranko, ki je na robu političnega razkroja. Bivšega predsednika ustanove IRI so včeraj spet odločno podprle strankine levičarske komponente, katerim se je nekoliko nepričakovano pridružil tudi nekdanji predsednik republike Francesco Cossiga. »Toplo pozdravljam Prodijevo odločitev, ki je pogumna in predstavlja spodbudno perspektivo za italijansko demokracijo,« je dejal Cossiga, ki se tako znova vrača k svojim starim levosredinskim koreninam.

Prodijevo kandidaturu je v Ponte di Legnu, kjer so se zbrali predstavniki levičarskih komponent Ljudske stranke, vehementno podprl tajnik nekdanje KD Mino Martinazzoli. Buttiglioneju, ki mežika Finiju in Berlusconi, je očital politično naivnost in ga pozval k spoštovanju kongresnih stališč, ki uvrščajo Ljudsko stranko na sredino političnega sistema. Martinazzoli, ki je bil pred nekaj meseci izvoljen za župana Brescie, vsekakor upa, da bo Buttiglioneju vseeno uspelo ohraniti enotnost stranke, saj bi

morebitno zavezništvo z desnico pomenilo zanj smrtni udarec.

Buttiglione, ki ne soglasa s Prodijevo kandidaturo, pa vztraja pri politiki odpiranja do Berlusconi in njegove stranke. Notranjo levico, ki mu glasno oporeka, je označil za »anahronistično sekto« in izrazil prepričanje, da ima kljub težavam za sabo večino Ljudske stranke. Nekateri opazovalci so prepričani, da ima Buttiglione za seboj tudi cerkveno hierarhijo in celo Vatikan, ki o hudih polemikah v Ljudski stranki se ni zavzel jasnega stališča.

Buttiglione je po vsem sodec prepričan, da se večina stranke strinja s povezovanjem z Berlusconi in tudi z Nacionalnim zavezništvom. Ali ima tajnik res za sabo večino Ljudske stranke, pa bo pokazal čas. Prihodnji teden bo zasedalo strankino vodstvo, do odločilnega obračuna med Buttiglionejem in levico pa bo najbrž prišlo na seji strankinega državnega sveta. Za tajnikovo politično usmeritev medtem vneto »navija« Krščansko-demokratski center, ki očita upa v ozivitev Krščanske demokracije, vendar tokrat pod političnim okriljem Berlusconijeve in Finijeve desnice.

NA AVTOBUSU V UL. BATTISTI

Neznanec divje napadel S. Pahorja

Prof. Pahor se je vračal s kvesture, sedel je
zraven policaja, kar pa nestrpneža ni motilo

Prof. Samo Pahor

to pripeljalo, si lahko predstavljamo.

Prof. Pahor se je po napadu zatekel v glavno bolnišnico, od koder so ga odpeljali na Katinaro, kjer so ga hoteli zadržati na zdravljenju, vendar je odklonil in je raje odšel domov. Prognoza pravi, da bo okrevanje v 5 dneh, vendar mora za jutri na podrobnejši pregled. Vračal se je s kvesture, v uradu, kjer se prijavljajo manifestacije. Skupaj z agentom Digosa, ki je končal svoj turnus in ki je bil namenjen v isto smer, je stopil na avtobus st. 9, ki vozi do Sv. Ivana. Sedela sta eden zraven drugega, Pahor na levi, pri oknu. Naenkrat se je

na nasprotni strani dvignil moski, visok (1,90 m), krepak, Pahorja je opsoval (izrekel je njegovo ime, kar pomeni, da ga je poznal) in ga nekajkrat udaril v obraz. Pahor mu je dejal, da je zraven policaj, kar pa napadalca ni motilo, odvrnil je, da ga to prav nič ne briga.

Zatem je Pahor skušal opozoriti soferja, naj se vendarle ustavi in pokliče na pomoč. Končno se je avtobus le ustavil, Grego pa je vseskozi kričal in udrihal, a nihče od potnikov ni posegel, policaj v avtobusu tudi ni mogel veliko pomagati, saj je Grego dejansko ležal na njem. Bilo je precej zmede, Pahor je zaklical, naj zaprejo vrata, da napadalec ne zbeži. Agent Digosa je stopil iz vozila in se vrnil z zaprišenim straznikom, a Grego je se vedno grozil, ljudje so začeli odhajati, nestrpnež je se enkrat udaril Pahorja, neka ženska je začela vpiti. Tedaj je prišla patrulja, ki je Grega odpeljala na kvesturo, kjer so ga legitimirali. Kaže, da s pravico doslej ni imel opraka, saj o njem niso imeli nobenih podatkov. Ker prognoza okrevanja ne presega 20 dni, mora Pahor proti njemu vložiti prijavo, sicer bi proti njemu postopali uradno.

Popravek

Pod pismom slovenskih predstavnikov predsedniku vlade Diniju v zvezi s težavnim položajem slovenskih kulturnih ustanov, ki smo ga objavili včeraj, je pomotoma izpadel podpis deželnega tajnika SSK Martina Breclja. Zainteresiranemu in bralcem se opravičujemo.

BOMBA / 27. MAJA 1993

Mafijci zakrivali krvavi atentat v Firencah: 4 zaporni nalogi

FIRENCE - Po 20 mesecih preiskav je sodstvo prislo na sled storilcem krvavega atentata v Firencah, ko je 27. maja 1993 v eksploziji umrlo 5 oseb, 29 jih je bilo ranjenih, hudo pa je poškodovala tudi galerijo Uffizi in porušila srednjeveški utrjeni stolp. Včeraj so izdali zaporni nalog za stiri mafijce. Dva sta že v zaporu zaradi prekupevanja z mamili in z orožjem. Zaradi tega so ju tudi aretirali, Di Natalejevo pričevanje pa se je izkazalo kot verodostojno tudi glede atentata.

Ugotovili so tudi, da so atentat v Firencah, verjetno pa tudi istocane atentate v Rimu in Milanu, izvedli mafijci, da bi odpravili zakon, ki je skesan mafijcem, ki sodelujejo s sodstvom, zagotovil varnost in prekinitev sodnega pregona. Sodstvo v Firencah sumi, da je vrsta atentatov imela tudi politično ozadje, vendar tej raziskavi se niso prisli do konca.

Po atentatu so preiskovalci zaslišali 150 pric in analizirali stiri milijone posnetih telefonskih razgovorov. Ugotovili so, da so atentatorji razstrelili kar 250 kilogramov eksploziva, ki so ga nato vrgli v bel dostavni avto vrste fiat fiorino.

Minister za kulturne dobrine Antonio Paolucci je izrazil zadovoljstvo vlade za uspeh preiskave in dejal, da »morda se nismo na koncu tunela mafije in atentatov, vendar današnji zaporni nalogi kažejo, da nismo več tako daleč«.

MILAN / PLAČILA NA ČRNO

TV zvezdniki pred sodnike

Na zatožni klopi so Anna Oxa, Jonny Dorelli in Raffaella Carrá

MILAN - Državni pravdnik Elio Popa je podpisal zahtevo za sodni postopek proti Anni Oxa, Jonnyju Dorelliju in Raffaelli Carrá (Telefoto Ap) zaradi domnevnih plačil »na črno« za nekatere TV programe. Lino Banfi, Lando Buzzanca in Heather Parisi so že prejeli plačila, Giancarlo Magalli je bil deležen davčnega odpusta, medtem ko so za Alda Biscardi potrebnosti dodatne preiskave. Tri televizijske osebnosti so obtožene davčne utaje, ker so že prejele plačilo »na črno«; tvegajo kazen od treh mesecev do dveh let zapore z globami do 10 milijonov lir.

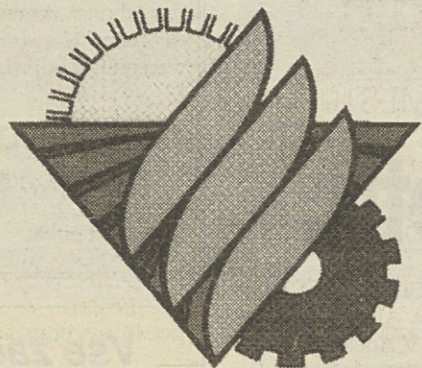
Preiskava se je začela po stecaju družbe »Sales promotion« Paola Gironija, za katerega preiskovalci zahtevajo, da se proti njemu sproži sodni postopek zaradi bankrota. Gironi je sodnikom povedal, da so se težave za njegovo podjetje začele tudi zaradi placevanja »na črno« številnih osebnosti javne in zasebne televizije. Po obtožnici naj bi Anna Oxa prejela 140 milijonov lir v treh letih, Jonny Dorelli 170 milijonov lir, Raffaella Carrá 202 milijona lir, Lino Banfi 50 milijonov, Lando Buzzanca 120 milijonov, Heather Parisi 330 milijonov in Aldo Biscardi 373 milijonov lir.

ENTE FIERA UDINE ESPOSIZIONI

SEVEROVZHOD JE SREDIŠČE KMETIJSTVA

AGRIEST '95

30. VSEDRŽAVNA RAZSTAVA KMETIJSKIH
STROJEV IN PRIDELKOV

9. - 13. FEBRUAR 1995
SEJMIŠČE V VIDMU
URNIK: 9.30 - 18.30

TRŽAŠKA UPRAVA

Andrej Berdon na čelu komisije za nepremičnine

V novem telesu so zastopniki vseh strank - Zahtevne naloge

Svetovalec Zaveznitva za Trst-Slovenske skupnosti Andrej Berdon bo vodil novoustanovljeno občinsko komisijo za problematiko občinskih nepremičnin, ki jih namerava Illyjeva uprava prodati. V tej komisiji sedijo zastopniki vseh svetovalskih skupin, čaka pa jo zelo naporno delo, saj gre za zelo aktualno in tudi delikatno vprašanje, ki je vrh tega se predmet politične polemike med Illyjem in desničarsko opozicijo. Ustanovitev komisije je na četrtkovi občinski seji naletela na soglasje vseh strank, med glasovanjem se je vzdržal edinole republikanec Castigliogio, ki je bil mnenja, da sodi problematika med pristojnosti odbora in ne občinske skupščine.

Berdonov somisljenik Peter Mocnik, ki je tudi pokrajinski tajnik SSK, pa je med glavnimi kandidati za vodenje svetovalske komisije za urbanistiko. Njegovo kandidaturo bo najbrž predlagalo Zaveznitvo za Trst, ki je zase zahtevalo podpredsedstvo občinskega sveta, stvar pa so se potem zasukale v drugo smer. O predsedniških mestih v posameznih svetovalskih komisijah bo tekla beseda na jutrisnji seji načelnikov skupin, zvečer pa bo zasedala mestna skupščina. Zaradi nesoglasij v Illyjevi koaliciji se je Demokratična stranka levice odpovedala predsedniškim funkcijam v teh telesih, ki imajo v glavnem posvetovalne pristojnosti.

OBČINA TRST / PO STALIŠČU ODBORNIKA CERVESIIJA

Dvojezične table še vedno burijo duhove

SKP vztraja pri zelo ostri politični polemiki z Illyjem

Vprašanje dvojezičnih tabel, ki so jih svojcas na Vzhodnem Krasu ter na Proseku in Kontovelu postavili domačini, je dalo povod Stranki komunistične prenovе za zelo oster napad na Illyjevo občinsko upravo. Protagonist te polemike je občinski svetovalec SKP Jacopo Venier, ki primerja Illyja z melonarskim predhodnikom Giulio Staffierijem ter poziva italijanske demokrate in slovensko manjšino na politično mobilizacijo proti sedanjim mestni upravi.

Venier se naslanja na stališče odbornika za urbanistiko Giovannija Cervesija, ki je napovedal odstranitev dvojezičnih tabel, češ da so bile postavljene brez gradbenega dovoljenja. Občina pa teh tabel - zaradi znane odloka o gradbenem odpustu - za sedaj ne bo odstranila. Svetovalec Komunistične prenovе je upal in pričakoval, da bo Illy politično dopolnil Cervesija, zato zupanov molk tolmaci kot dokaz krepkega zasuha na desno in težnjo Illyjeve uprave po nesplošovanju volilnih obljub.

Illy je res v občinskem svetu prepustil besedo Cervesiju, o dvojezičnih tablah pa je v zadnjem času že nekajkrat zavzel javno stališče. V pogovoru z novinarjem TV Koper-Capodistria je napovedal, da bo Občina v doglednem času sedanje »privatne« table nadomestila z uradnimi dvojezičnimi, kar je pred kratkim potrdil tudi na javni skupščini v Krizu.

Tudi v tem akademskem letu naraslo število vpisanih na tržaški univerzi

Število vpisanih studentov na tržaški univerzi se je v tem akademskem letu povečalo. Po podatkih, ki jih je objavil rektorat, je bilo 31. januarja letos skupno 23.458 vpisanih, medtem ko jih je bilo leto poprej 22.909, se pravi 549 manj.

Poudariti velja, da se je povečalo bodisi število redno kot izredno vpisanih studentov. Redno vpisanih je v tem akademskem letu 14.030, izredno pa 7.625, medtem ko jih je bilo v akademskem letu 1993/94 13.835 oziroma 7.154. Povečalo se je tudi število vpisanih v prve letnike. V akademskem letu 1993/94 jih je bilo 4.206, zdaj pa 4.342.

Poudariti velja, da število stu-

dentov na tržaški univerzi narasča že dalj časa, in sicer že dobro desetletje. Marsikdo je napovedoval, da se bo ta trend letos prelomil zaradi povišanja vpisnin, pa tudi zaradi splošnega demografskega padca v Furlaniji-Juljski krajini in še zlasti na Trzaskem. Očitno pa se ta napoved ni uresničila.

Zanimivo bi bilo vedeti, koliko je studentov iz drugih dežel Italije in iz tujine. Toda tega podatka, žal, v tiskovnem poročilu ni. Rektorat pa je posredoval število vpisanih po posameznih fakultetah. Največ studentov je na pravni fakulteti, in sicer kar 3.501, najmanj pa na farmaciji, in sicer 780. Naj navedemo te podatke v celoti.

Na visoki soli za moderne jezike je bilo 31. januarja 1995 783 vpisanih, na pravni fakulteti 3.501, na fakulteti za politične vede 3.311, na ekonomski fakulteti 3.100, na filozofski in leposlovni fakulteti 3.494, na pedagoški fakulteti 1.282, na medicinski fakulteti 814, na matematični in prirodoslovni fakulteti 2.265, na farmacevski fakulteti 780 in na inženirski fakulteti 2.325. Poleg tega je v raznih visokih solah in na podiplomskih studijih 1.803 vpisanih. V primerjavi z letom poprej je največji porast zabeležila pedagoška fakulteta, najmanjšega oziroma celo lažji padec pa fakulteta za matematične in prirodoslovne vede.

V VELEBLAGOVNICI COOP

Oborožen moški grozil in oropal 900 tisoč lir

Čakal je, da je iz trgovine odšel zadnji kupec

»Smo se vsi pretreseni,« je povedal Paolo Bugliano, ki vodi veleblagovnico COOP na Trgu Peruginu 7. Očitno mu noc ni vrnila miru, groznje in pogled na orožje so se mu pregloboko vtisnile v spomin, da bi lahko kot običajno v miru delal. Jasnó je bilo, da kakšne posebne želje po obujanju dogodka ni imel, saj je večkrat ponovil, kako so pretreseni.

Predsinocnjim, ob uri zapore, je namreč neznanec s pistolo v rokah grozil tako Bugliano kot blagajničarki, Marini Milos, ter odnesel 900 tisoč lir. Moški, star okrog 30 let, visok približno 170 cm, crnih srednje dolgih las, temnih oči, oblečen v plav jopič, je pred Milosevo stopil nekaj minut potem, ko je zadnji klient že odšel. Bilo je nekaj minut po 19. uri. Obraz mu je delno zakrivala ruta, v roki je imel pistolo majhnega kalibra (ali vsaj tako se je zdela Milosevi). Zagrozil ji je, naj mu izroci denar. Ni ji preostalo drugega, kot da uboga, dala mu je 600 tisoč lir.

Neljube dogodivščine pa ni bilo konec. Očitno je ropar menil, da je plen

preskromen in je zensko pod groznjo prisilil, da ga je pospremila v skladišče, kjer je bil upravitelj Bugliano. Tudi on se ni upiral in tako je nadaljnjih 300 tisoč lir menjalo lastnika. Tedaj je napadalec zapustil trgovino in pobegnil, za njim se je izgubila vsaka sled. Policija je seveda nemudoma začela preiskavo, vendar do sinoči roparja niso se izsledili.

Mladima Romkama spodletelo

Mladi Romki sta bili tako zaverovani v svoje »delo«, da nista videli moskega, ki ju je opazoval in tudi poklical policijo. Dekleti (13-letna Milica J. in prav toliko stara Chupa J., doma iz Zagreba) sta namreč skušali vdreti v stanovanje družine Bisbano v Ul. sv. Spiridijona 1. Policija je pregledalo celotno področje in Romki kmalu izsledila blizu Trga sv. Antona, pri sebi sta imeli velika izvijaca. Obe sta brez stalnega bivališca, prijavili so ju sodnim oblastem (ali bolje, seznanili so sodne oblasti, ker morajo se preveriti njuno starost).

KAZENSKA PREISKAVA

Vrsta težkih obtožb zaradi stečaja grupe Tripcovich

Zaenkrat ne izključujejo tudi aretacij

Namestnika državnega pravdnika De Nicola, ki vodi preiskavo o stečaju grupe Tripcovich, smo srečali na stopnišču sodne palače, mudilo se mu je, kar je razumljivo. Te dni verjetno nima trenutka od diha, grmadijo se mu dokumenti, poročila, saj je v grupo sodilo 156 družb, več kot 5.000 uslužbenci po vsej Italiji in v tujini. Grupa Tripcovich je sla v stečaj julija lani, potem ko je primanjkljaj narastel na stotine milijard lir (govor je o 500 ali celo 1.000 milijardah), sedaj je v polnem teku tudi kazenska preiskava, v katero je vpletenih več upraviteljev. Obtožbe so hude, od namernega stečaja do poneverbe bilanc, oderustva in davčne goljufije.

Finančna straža je s fi-

skalnimi pregledi začela že oktobra 1993 in ugotovila vrsto nepravilnosti, a predvčerajšnjim, kot smo že poročali, so po vsej državi »obiskali« 119 uradov in stanovanj nekdanjih Tripcovichevih upraviteljev. Kot pravijo pri finančni straži, je preiskava izredno zapletena, bodisi zato, ker morajo proučiti izredno veliko elementov, bodisi zaradi značilnosti knjigovodskih in drugih trikov, ki so se jih posluževali.

Zaenkrat so jamstvena obvestila poslali okrog desetim osebam, verjetno pa se ne bo ustavilo pri tem, ne izključujejo tudi kasne aretacije. Tisti, ki je doslej imel največjo škodo, pa je prav lastnik De Banfield, ki je izgubil vse premoženje, okrog 80 milijard lir.

NOVICE

Odprtie trgovin ob praznikih, a le za razstavno dejavnost

Tržaska občinska uprava sporoča, da bodo trgovine lahko odprte tudi ob sobotah in nedeljah, ne da bi krsile občinske odredbe o urnikih obratovanja - toda izključno za razstavno dejavnost. To stališče je podprl tudi pristojni deželni urad, na katerega se je tržaska občinska uprava obrnila za pravni nasvet. Poudariti namreč velja, da občinske odredbe o urnikih trgovin zadevajo zgolj njihovo prodajalno dejavnost. Ukrep zanima predvsem predvsem prodajalce avtomobilov.

Posebno okence za gradbeni odpust

Tržaska občinska uprava obvesča, da bo odprla posebno okence urada za protokol za olajšanje vlaganje prosenj za gradbeni odpust. Zadevne prošnje bo mogoče predložiti od 13. februarja do 1. marca 1995. Posebno okence protokola pa bo v Palaci Costanzi 2. Odprto bo v navadnih delavnikih od 8.15 do 12.30 ter od 15.30 do 18. ure, v predprazničnih dneh pa od 8.15 do 12.30.

Sindikati o nezgodi na delu v Italcementi

Pokrajinska tajništva gradbinskih sindikatov CGIL, CISL in UIL opozarjajo, da je v tržaski cementarni Italcementi prislo do nove nezgode na delu. Sindikati poudarjajo, da so nedavno prav za ta obrat zahtevali, naj poseže KZE, ker ga vodstvo podjetja slabo vzdržuje. Sindikati ob tej priložnosti tudi opozarjajo, da se vprašanje varnosti na delu postavlja tudi v drugih tržaskih obratih.

Občni zbor združenja Salaam Ragazzi dell'olivo

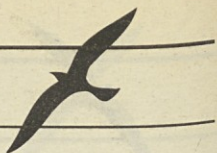
Clani tržskega odseka mirovniskega združenja Salaam Ragazzi dell'olivo se bodo jutri zbrali na rednem letnem občnem zboru. Zbor bo potekal v prostorih združenja katoliških delavcev ACLI v Ul. sv. Franciska 4 z začetkom ob 18. uri.

Staro kovinarstvo pri Mostu na Soči

V četrtek, 10. t.m., bo kovinarska arheologinja prof. Alessandra Giulia Mair predavala na temo: »Staro kovinarstvo v luci analiz mrtvaske opreme v nekropoli pri Mostu na Soci«. Predavanje bo v konferenčni dvorani zavarovalnice Generali na Trgu degli Abruzzi 2, 7. nadstropje, in scer z začetkom ob 18. uri. Večer prireja tržasko občinsko odborništvo za kulturo.

Slovenska Evrošola '95

Od 19. do 22. aprila letos bo v Trstu, Gorici in Cedadu SLOVENSKA EVROSOLA '95. Prispevke za organizacijo manifestacije zbirajo na tekočem računu štev. 01/7780/13 pri Tržaski Kreditni Banki v Trstu.

BOLJUNEC / ZANIMIV VEČER NA POBUDO KD PREŠEREN IN KD VODNIK

Problematična identiteta manjšinskega Slovenca

Posegi Borisa M. Gombača, Cirila Zlobca in Pavla Fonda

Vprašanje o tem, kdo pravzaprav smo ali bolje, s čim se v svoji duševni in družbeni razsežnosti istovetimo, čestokrat prihaja na dan. Se posebej v naši manjšinski stvarnosti ni lahko natančno določiti, komu in čemu pripadamo, kaksno podobo imamo o nas samih oziroma drugi o nas. Zanimiv večer, ki je nastal na pobudo boljunškega in dolinskega kulturnega društva, sicer ni ponudil odgovore na vprašanje o identiteti (bilo bi skorajda nemogoče). Odprl pa je vrsto važnih poti k nadaljnjemu razmišljanju o tem, kaj smo in kako naj bomo naprej, da bomo ohranjali, a obenem tudi z novimiakovostmi vrednotili svojo narodnostno, kulturno, bivanjsko istovetnost. Iztočnico za tematsko srečanje je ponudila knjiga Borisa M. Gombača, trzaskega Slovenca, ki že dolgo let živi v Ljubljani, ravnatelj Narodnega muzeja, zgodovinarja in sociologa, ki je junija 1993 izdal knjigo z naslovom »Trst - Trieste, dve imeni, ena identiteta«. Sam jo označuje kot »knjigo z izzivalnim naslovom«, v kolikor našemu mestu pripisuje eno samo istovetnostno razsežnost.

Prav na tej dvojnosti oz. »enotnosti« skozi zgodovinski čas gradi razvoj slovenstva v Trstu in okolici, utemeljuje njegove boljše in slabše trenutke: vse do današnjih dni, ko se še sami najdemo pred odprtim vprašanjem pripadnosti slovenskemu narodu ali italijanski državi,

morda mešanici obojega, z oviranim prizadevanjem za utrjevanje (ponekod celo ohranjanje!) svojih narodnostnih in širše kulturnih značilnosti v okolju, ki nasploh globoko občuti demografski osip in ki je seglo po nas tudi z ogromnimi razlastitvami.

Gombačev uvodni poseg je zgodovinsko uokviril našo prisotnost na teh tleh (neizpodbitne prvotnosti Slovencev v Trstu ne morejo namreč zanikati niti drugi zgodovinarji) sta dopolnila druga dva ugledna gosta večera v mali dvorani občinskega gledališča v Boljuncu, akademik Ciril Zlobec in psihoanalist Pavel Fonda. Zlobčev nastop je izzvenel v obliki prostega razmišljanja ob vsebinskih vzgibih, ki jih je ponudil zgodovinski okvir. Slovenski književni ustvarjalec je spregovoril o svoji osebnih izkušnji ob osvobajanju Trsta, s primerjavo med tedanjim navdušenjem in današnjo hladnostjo, o vlogi, ki jo imajo majhni narodi. »Bolje je biti manjšina v malem kot v velikem narodu, ker veliki ni zmožen razume-

Z leve Pavel Fonda, Ciril Zlobec in Boris M. Gombač (foto Krizmančič/KROMA)

vanja manjšega.«

Tako se manj številni narodi morajo uveljavljati z večjim trudom, z neizmerno večjo prizadevnostjo, seveda ob tvorni zavesti svoje »majhnosti«. Zlobec je dodal tudi kritično ugotovitev, čes da smo Slovenci večkrat sami krivi za napake, predvsem zato, ker navzven nismo sposobni nastopati strnjeno in soglasno, kot

to delajo ostali narodi, na primer Nemci.

Dr. Pavel Fonda je o vprašanju istovetnosti in pripadnosti spregovoril z zornega kota cloveske psihe: poudaril je, kako se zdrava identiteta stalno razvija in posodablja. Vazen dejavnik ostaja vselej zgodovina, čeprav ni lahko biti zgodovinar lastnega naroda, ker vsak narod zahteva, da se ustvarjajo skupnosti življenjsko potrebni miti in iluzije. Nedoslodnosti ali odprte vrzeli so torej tudi v slovenskem zgodovinsko, tako da bo treba objektivno zgodovino naših krajev se napisati. V Trstu imata večinski narodnosti neskladno podobo ena o drugi, vsak si drugega predstavlja drugače, kot drugi misli o sebi.

Tudi v naši narodnostni skupnosti so torej mi-

tične podobe, denimo o slovenski čistosti, izjemnosti, nekakšni imunosti. Fonda je opozoril na enosmerno težnjo, ki se kaže tudi na časopisnih straneh, da se italijanski del mesta nekako »brani« s poudarjanjem senčnih strani naše zgodovine, kot so fojbe, izgnanstvo iz Istre, in s tem utrjuje svojo vlogo nekakšnih žrtev. Pocetje ustreza desničarskim krogom, zal pa tudi zmernejšim. Po njegovem mnenju pa bi vendarle morali priti do soočanja s »postenimi« Italijani, kar bi obojestransko pomagalo k odkrivanju zgresenih podob in prepričanj. Popolnoma mimo tega so seveda politični dogodki, ki vsak dan brezobzirno potrebujejo manipulacijo zgodovine.

Damiana Ota

SSk že začela priprave na bodoče občinske volitve

Trzaski pokrajinski izvršni svet Slovenske Skupnosti je na svoji zadnji seji obravnaval trenutni politični položaj.

Kot beremo v tiskovnem poročilu s seje, se je izvršni svet najprej seznanil s poročili o pripravah na bodoče upravne volitve v treh občinah. SSK je mnenja, da bi morali Slovenci, v kolikor je to mogoče in sprejeto, nastopiti kar se da enotno, ob spoštovanju pluralizma, ki ga naša skupnost pozna že dolga leta. Se posebej bi bilo pozitivno, če bi sodelovale tiste komponente, ki stejejo v svojih vrstah dobro pripravljene politike, so pa morda danes v posebnem položaju radi korenitih sprememb na političnem prizorišču. SSK je odprta za te prispevke in jih vabi k skupnemu nastopu.

Krajevne sekcije - se nadaljuje tiskovna nota SSK - so začele z oblikovanjem programov, ki bi obravnavali problematiko, ki je danes na krajevnih ravneh občutena in včasih pereča. Za sestavo kandidatnih list se bo SSK obrnila na vse osebe, ki jih zanima in skrbi naš trenutni položaj in ki so občutljive za narodnostne vrednote ter za ohranitev in ovrednotenje krajevnih značilnosti v novihasih.

Izvršni svet SSK se je nadalje seznanil s poročilom trzaskih občinskih svetovalecev Berdona in Močnika, katera sta sporočila, da je problem dvojezičnih tabel na vhodih v slovenske vasi na tem, da se resi, saj je tudi zupan Illy na nedavnem

srečanju v Krizu to formalno obljubil. S postopnim reševanjem problema sta tudi opozorila v neformalnem pogovoru kolega SKP Veniera, ki ju je o tem spraševal, zato je potegla rajonske svetovalke te stranke na Vzhodnem Krasu, čeprav umestna, ker opozarja na aktualen problem, vendar malo pozna. SSK se je od vsega začetka zavzemala za dvojezične napise v slovenskih zasedkih in že več mesecev temu sledita omenjena svetovalca. Zato ni tudi SSK s tem v zvezi zavzela v javnosti trdih stališč, kar pa bo nemudoma storila, če ne bodo spostovane obljube.

Nazadnje je izvršni svet SSK z zaskrbljenostjo prejel novico, da se večinska koalicija na trzaski občini ni držala za podpisane obveze, da bi bil podpredsednik občinskega sveta slovenske narodnosti. Le skupina Zavezništva za Trst je držala obljubo, medtem ko se je ena večinska stranka razcepila, druga pa podprla kandidata Liste za Trst, ki se je v občinskem svetuh proglašil za naslednika irendentističnega deda. Zaskrbljujejo je, da sta obe naslednici politične sile, ki se je vedno proglašala za zascito in prisotnost Slovencev, enotno popustili slovensko kandidaturu in podprli pripadnika Slovencev nasprotnega bloka. To stališče je zavzel svetovalec Močnik v svojem posegu na seji občinskega sveta, se zaključuje tiskovno poročilo trzaskega pokrajinskega tajništva SSK.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo trzaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRA.E d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakciji: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, DFM, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958

Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax 040-768697

Italija: podružnice SPI

Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1262044, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 28 mm) 100.000 LIT,
finančni in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozljaj po formatu. IVA 19%

Cena: 1.500 LIT - 55 SIT

Prednaročnina za Italijo 300.000 LIT

Postni t.r. PRAE DZP st. 11943347

za Slovenijo: mesečna 1.710 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

TISKOVNA KONFERENCA / NAČRT GEMMA

Za pomoč življenju

Italijansko gibanje za življenje deluje že skoraj dvajset let preko svojih 500 sedežev po vsej državi. Njegova glavna naloga je senzibiliziranje javnosti o bistveni vrednosti cloveskega življenja, od spocetja do naravne smrti. Zato pripravlja in sprejema razne zakonske pobude, poleg tega pa vlaga veliko naporov v svojih Centrih za pomoč življenju.

Tako se je porodila ideja o načrtu »Gemma« gre za predlog o predporodniškem posinovljenju, ki ga je pripravil Sklad Vita nova, ki deluje v sklopu Gibanja za življenje in ima svoj sedež v Milanu. Namen predloga je v tem, da se ena ali pa tudi več oseb obveže, da bo ekonomsko pomagala nosečnici z minimalnim mesečnim prispevkom v višini 300.000 lir za najmanj osemnajst mesecev; po navdilih Sklada je treba

znesek izročiti Centru, ki je prevzel skrb za nosečnico.

Kot so včeraj na tiskovni konferenci podrtali pobudniki načrta »Gemma« Paolo Gregori, Mariolina Enche in Chiara Bressa (na sliki - foto Ferrari/KROMA), predstavlja predlog veliko solidarnost do vsakogar, ki si želi deliti napor, upanje in tudi veselje materinstva, ki gre od boleče izbire splava do radosti novega

rojstva.

Tudi v Trstu deluje že od leta 1978 Center za pomoč življenju, ki ima svoj sedež v Ul. Marenzi, 6, v bližini bolnišnice pri sv. Magdalenici. Odprt je vsak dan, od 10. do 12. in od 16. do 18. ure, v njem pa dela več kot 40 prostovoljcev; nanj se je v teh zadnjih letih obrnilo okrog 1500 mater, ki je od Centra v sodelovanju z javnimi ustanovami prejelo najrazličnejšo pomoč.

ŠOKANTNA IZJAVA / EROS BICIC

Za humanitarno pomočjo se skrivajo umazani posli?

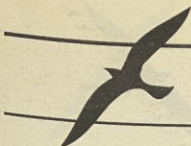
Včeraj dopoldne je na sedežu skupine občinskih svetovalecev »Nord Libero« bila razburljiva tiskovna konferenca o primeru Bozzole, ki ga že dva meseca zadržujejo v Bihaču, in o humanitarni pomoči iz Trsta v Bosno nasploh. Svetovalec Giorgio Marchesich je predstavil dopisnika iz nekdane Jugoslavije milanskega Corriere della Sera, Erosa Bicica, ter Roberta Delle Fave, ki se predstavlja kot namerniški vojak, ki naj bi se do leta 1993 boril na raznih frontah v bivši Jugoslaviji, sedaj pa sodeloval z »neko tajno policijo«...

Bicic je pred dvema tednoma bil v Bihaču, kjer je brez uspeha poskusil doseči osvoboditev Carla Bozzole. Povedal je, da namerava postatati »Simon Wiesental nekdane Jugoslavije«: treba je razkrinkati pravo ozadje humanitarne pomoči, je dejal, odkriti pred jav-

nostjo »umazane interese in vojne zločine, ki se skrivajo za humanitarno pomočjo«. Bicic je celo govoril o pobivanju otrok za prekupčevanje z njihovimi organi in o trgovino z ženskami za prostitucijo.

Mimo Bicicevih sokantnih izjav je Giorgio Marchesich poudaril, da z mednarodno pomočjo določeni krogi zaslužijo tako velike vsote, da nimajo interesa, da bi se vojna končala.

Medtem ko se se pričakuje osvoboditev iz Bihaske enklave trzaskega avtolčarja Carla Bozzole, je pediater Andolina ostro reagiral na Biciceve izjave: natolcevanja o nelegalnih aspektih humanitarne pomoči otežavljajo odnose med človekoljubnimi organizacijami in muslimanskimi oblastmi, je dejal, zaradi takih izjav pa naj bi Bozzola, novinar Fausto Biloslavo, ki ga je sel reševati, in sam Andolina tvegali življenje.

NABREŽINA / ZA POPRAVILO DVORANE

Slovenska pomoč Grudnu in Sokolu

Občni zbor je kljub zelo hudim težavam
izpostavil zelo pestro dejavnost društev

Petkov občni zbor nabrežinskih društev SD Sokol in KD Igo Gruden je potekal v dvoranici, ki je ob tej priložnosti dal na razpolago župnik, saj društveni sedež trenutno ne odgovarja nikakršnim varnostnim predpisom. V predsedniškem poročilu je zato Niko Pertot obnovil članom ze dolgoletne napore in večkratna trkanja na vrata različnih krovnih organizacij. Odbor je na sestankih s slednjimi dosegel le moralno podporo glede preureditve društvenega sedeža. Tako so odborniki navezali direktne stike z Ljubljano in s strani slovenske vladne delegacije dobili resna zagotovila za cimprenjsko finančno podporo za obnovoitev dvorane.

Tajnica Nevenka Pernarčič je svetovala, naj bi se društvi organizacijsko preuredili, mnogi pa so izpostavili pomanjkanje

kulturnih in sportnih delavcev. S podobnimi težavami se sicer ubadajo tudi druga zamejska društva. Referentka za kulturo Maja Lapornik je nastela pestro lanskoletno dejavnost na kulturnem področju. Naj omenimo delovanje dramske skupine, kamnarsko razstavo, redne zabave za otroke in mladino, poletni živ zav v sodelovanju z animatorkami ter božični koncert pevskih zborov. Za kulturo pa ni dovolj finančnih sredstev.

Tudi predsednik ZSSDI Livij Valencič je omenil, da bi ob nezagotovljenih podporah s strani dežele in drugih ustanov, veljalo vzpostaviti odnose med zamejskim gospodarstvom in kulturnimi ustanovami. Odgovoren za sportno delovanje Aljoša Tercon je nastel uspehe, ki so jih Sokolove kosarkarske in odbojarske ekipe ter ba-

linarske dvojice dosegle v minuli sezoni. Tudi pri sportnem delovanju pa je občutiti pomanjkanje kadrov. Sledili so številni pozdravi predstavnikov okoljskih in ostalih zamejskih društev ter domačega bančnega zavoda, ki so pohvalili zelo pestro delovanje nabrežinskih društev.

Sledile so volitve na katerih je bil izvoljen širsi odbor. V njem so Niko Pertot, Nevenko Gruden, Aljoša Tercon, Ivo Marušič, Matej Gruden, Martin Venier, Maja Lapornik, Tanja Kosmina, Marko Golemac, Marjanka Ban, Damjan Gherli in Igor Pipan. V nadzornem odboru pa bodo sedeli Stano Kojanec, Mariza Skerk in Nevenka Pernarčič. Pri društvi nadaljujejo z že zacrtanim delovanjem in za 17. februar napovedujejo Presernovo proslavo. **Matej Caharija**

S petkovega občnega zbora nabrežinskih društev Igo Gruden in Sokol (F.KROMA)

NA OSNOVNI ŠOLI IVAN TRINKO - ZAMEJSKI

Glasbena urica ricmanjskih otrok

Ricmanjski osnovnosolci so imeli včeraj v gosteh pravcat orkester mladih glasbenikov. Na šoli Ivana Trinka-Zamejskega so namreč priredili glasbeno urico v živo, katere protagonisti so bili mladi, ki obiskujejo glasbeni tečaj domačega godbenega društva, ter njihova profesorja Marino in Fulvio.

Glasbena urica (na sliki - foto Ferrari/KROMA) je potekala v okviru glasbene vzgoje. Novi učni nacrti namreč predvidevajo spoznavanje različnih instrumentov in glasbenih del. Domače učiteljice so se zato domlenile z vodstvom glasbene sole, ki vadi prav v solskih prostorih, za konkreten glasbeni prikaz.

V učilnici so glasbenim točkam poleg ricmanjskih otrok sledili tudi učenci osnovne sole Mare Samse od Domja in otroci iz ricmanjskega otroškega vrta. Najprej

jim je Rossana Purger predstavila glasbeno solo (ki jo obiskujejo tudi tudi nekateri ricmanjski učenci) in njeno delovanje, nato sta profesorja Marino in Fulvio, ki vodita glasbene tečaje, razkrila značilnosti pihal in trobil. Učenci so tako izvedeli za saksofon, klarinet,

flavto, trobento, rog in druge instrumente. Gojenci so nato zaigrali nekaj odlomkov, da so se učenci na lastna ušesa prepričali o glasovnih značilnostih posameznih glasbil. Poslušali so nato posnetke del Vivaldija in Straussa in ugotavljali, katera glasbila so v njih

OPČINE / PREDSTAVITEV

Knjiga o italijanskem napadu na Jugoslavijo

Kodrič (levo) in Bianchini med predstavitvijo v Prosvetnem domu na Opčinah (foto Ferrari/KROMA)

Knjižnica P. Tomazič z Opčin je pripravila v prostorih Prosvetnega doma zanimiv večer s predstavitvijo knjige o napadu Italije na Jugoslavijo z naslovom »6. aprila 1941 - l'attacco italiano alla Jugoslavia«, ki sta jo leta 1993 objavila priznana zgodovinarja bolonjske univerze Stefano Bianchini in Franco Privitera.

Večera se je udeležil le Stefano Bianchini, ki ga je številnim poslušalcem na kratko predstavil prof. Ravel Kodrič.

Kodrič je med drugim poudaril, da gre za pomembno zgodovinsko publikacijo, ki na osnovi dokumentov in drugega zgodovinskega gradiva odkriva takratne odnose med sosednjima državama in označuje 6. april 1941 kot datum, ki je dal pečat vsem nadaljnjim dogajanjem na tem območju.

Oba zgodovinarja sta se lotila tega dela, zbiranja gradiva in dokumentov o dogajanju v letu 1941 prav iz razloga, ker sta bila prepričana, da je italijanska javnost premalo seznanjena s tem delom italijanske zgodovine. Knjiga obsega 200 strani, vendar je tako bogata z dokumentiranim gradivom in 16 doslej še neobjavljenimi dokumenti iz beograjskih in ita-

lijanskih arhivov, da je po prepričanju avtorjev priložnost za mlade, da se seznani z resničnim dogajanjem v tistih prvih letih druge svetovne vojne, ki so predstavljali pomembne etape tudi pri nadaljnjem razvoju vojskih in političnih dogodkov do konca vojne in zmage nad nacifasizmom in se naprej.

Diskusija, ki je sledila predstaviti knjige, je pokazala, kako smo Slovenci na tem območju zainteresirani nad knjigami in drugimi publikacijami, ki zadevajo zgodovino teh krajev, pa čeprav ta knjiga ne vsebuje tistega, kar so Slovenci v času fašizma, torej se pred aprilom 1941 doživljali, kolikšne so bile njihove žrtve in zakaj so se takorekoč plebiscitarno odločili za sodelovanje v osvobodilnem boju.

Neva Lukes

PRIREDITVE

ZUPNIJA sv. Jerneja - Opčine prireja danes, ob 18. uri v zupnijski cerkvi na Opčinah koncert, ki ga bosta izvajali Silvia Di Martino - flauta in Luisa Antoni - orgle in cembalo.

V DRUŠTVU SLOVENSKE IZOBRAZENICE v Trstu bo v ponedeljek, 6. t. m., ob 20.30 večer z Dusanom Jelincem z naslovom: »Biseri pod snegom zvezdnatih nočeh« - himalajske izkušnje zamejskega Slovenca v sliki in besedi.

STRANKA KOMUNISTIČNE PRENOVE - Krozek Kras vabi jutri, 6. t. m., ob 20. uri v Soscevo hišo na Proseku na PRAZNIK VCLANJEVANJA.

KD F. VENTURINI v sodelovanju s COS M. Samsa - Domjo priredi proslavo DNEVA SLOVENSKE KULTURE v torek, 7. t. m., ob 20. uri v Centru A.U.Miro pri Domju. Gostuje ZPZ I. Grbec iz Skednja.

DRUŠTVO SLOVENSKE UPOKOJENCEV prireja v sredo, 8. t. m., ob 16. uri v Gregorčičevi dvorani v Trstu, Ul. sv. Franciska 20 PRIREDITEV ob dnevu slovenske kulture. Sodelovali bodo: prof. J. Baša z uvodno besedo, recital Stane Raztresen, glasbeno točko bosta pripravila gojenca Glasbene matice: violina - Matej Santi, klavir - Tatjana Jercog iz razreda Jagode Kljuder. Vabljeni!

KD VODNIK vabi na proslavo ob DNEVU SLOVENSKE KULTURE, ki bo v sredo, 8. t. m., ob 20. uri v društvenih prostorih v Dolini. Nastopajo učenci osnovne sole P. Voranc in dijaki nižje srednje sole S. Gregorčič, dekliski zbor V. Vodnik pod vodstvom Iva Tulla.

ZDRUŽENJE STARSEV osnovne sole Prosek vabi v soboto, 11. t. m., ob 18. uri v Kulturni dom Prosek na ogled igrice MESTNI GODCI. Izvaja mladinska skupina SKD Primorec.

SKD TABOR in TK GALERIJA ob dnevu slovenske kulture v soboto, 11. t. m., ob 20. uri v Prosvetnem domu na Opčinah RUDOLF SAKSIDA. Odprtje razstave ob 10-letnici umetnikove smrti. Predstavitelj Franko Vecchiet. Predvajanje kratkega filma Rudolfa Saksida. Nastopata MPZ in ZPZ Tabor pod vodstvom Sveta Grgiča.

KD LIPA s sodelovanjem bazovskega mladinskega krožka priredi KONCERT ob dnevu slo-

venske kulture v petek, 17. t. m., ob 20.30 v Bazovskem domu. Gostuje ZPZ I. Grbec iz Skednja. Vabljeni!

VČERAJ-DANES

Danes, NEDELJA,
5. februarja 1995
ANDREJ

Sonce vzide ob 7.22 in zatone ob 17.16 - Dolžina dneva 9.54 - Luna vzide ob 9.43 in zatone ob 23.40.

Jutri, PONEDELJEK,
6. februarja 1995
DOROTEJA

VREME VČERAJ OB 12. URI: temperatura zraka 8,6 stopinje, zračni tlak 1025,5 mb ustaljen, veter vzhodnik severovzhodnik 28 km na uro, burja, vlaga 48-odstotna, nebo rahlo pooblačeno, morje razgibano, temperatura morja 8,4 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Riccardo Novic, Silvia Trampus, Sara Caruso, Andrea Giovanna Curil.

UMRLI SO: 95-letna Ida Sirca, 86-letni Liberato Siderini, 56-letni Carmelo Passaggio, 83-letni Danilo Toncich, 77-letna Albina Pizziga, 95-letna Maria Solazzi, 65-letni Giovanni Dorci, 50-letna Giorgia Petronio, 91-letni Matteo Sartoretto, 93-letna Paola Pecenko, 85-letni Giovanni Raseni, 79-letni Marcello Filosa.

LEKARNE

Nedelja, 5. februarja 1995
Lekarne odprte od 8.30 do 13.00

Ul. Ginnastica 44, Ul. Commerciale 21, Trg sv. Jakoba 1, Opčine - Trg Monte Re 3.

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Ul. Ginnastica 44 (tel. 764943), Ul. Commerciale 21 (tel. 421121).

OPČINE - Trg Monte Re 3 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 16.00 do 20.30

Ul. Ginnastica 44, Ul. Commerciale 21, Trg sv. Jakoba 1.

OPČINE - Trg Monte Re 3 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Trg Sv. Jakoba 1 (tel. 639749).

Od ponedeljka, 6., do nedelje, 12. februarja 1995

Normalen urnik lekarn od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Ul. Roma 16 (tel. 364330), Trg Valmaura 11 (tel. 812308), Milje - Lungomare Venezia 3 (tel. 274998).

NABREŽINA (tel. 200466) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Ul. Roma 16, Trg Valmaura 11, Trg Garibaldi 5, Milje - Lungomare Venezia 3.

NABREŽINA (tel. 200466) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Trg Garibaldi 5 (tel. 368647).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVITA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.

Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

ZAHVALA

Ob izgubi nase drage

**Gizele Marusič
vd. Smotlak**

se toplo zahvaljujemo doktorici Egidiji Kos za vsestransko zdravniško pomoč, g. župniku Zarku Skrlju za cerkveni obred in vsem, ki so se je na katerikoli način spomnili in jo spremljali k večnemu počitku.

Svojci

Mackolje, Boljunec, Koper, 5. februarja 1995

†

Po življenju, ki je bilo posvečeno delu in družini, nas je spokojno zapustila

**Eleonora
Pecchiar
vd. Kertu**

Pogreb bo jutri, 6. t. m., ob 11. uri iz mrtvasnice v Ul. Costalunga v katarinško cerkev.

**Zalostno vest sporočajo
sin Fabio ter ostali
sorodniki**

Trst, 5. februarja 1995

**V sozalu preminulega
Ivana Lovrečica dne 2. t. m. s strani SK Devin je
bila pomotoma izpusce-
na hčerka Roberta.**

**Socustvujemo z njo in se
ji oprostamo.**

ZAHVALA

Dragi

Ivan Lovrečič

pociva pri svojih starih na ricmanjskem pokopališču.

Ganjeni se toplo zahvaljujemo vsem za številno udeležbo na pogrebu.

Hvala dr. Angelu Kosmaču za verski obred in poslovlilne besede.

Vsi njegovi

Nabrezina, Praprot,
5. februarja 1995

ZAHVALA

Ob izgubi našega draga očeta

Josipa Grudna

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali.

Svojci

Sempolaj,

5. februarja 1995

(Pogrebno podjetje - ul. Zonta 3)

7.2.1975 7.2.1995

Minilo je 20 let, odkar nas je zapustil naš dragi

Willy Ota

Z ljubeznijo se ga spominjata

**mama Dora in brat
Walter**

Boljunec, 5. februarja 1995

3.2.1990 3.2.1995

Minilo je pet let, odkar te je kruta bolezen odtrgala od nas

Jernej Valentič

Z zalostjo v srcu se te vedno spominjajo

Vsi tvoji

Zavljje, 5. februarja 1995

KINO

ARISTON - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Il fiume della paura - The River Wild«, i. Meryl Streep, Kevin Bacon.

EXCELSIOR - 15.15, 17.30, 19.50, 22.15 »Rivelazioni«, i. Michael Douglas, Demi Moore.

EXCELSIOR AZZURRA - 16.30, 18.20, 22.10, 22.00 »Belle al bar«, r.i. Alessandro Benvenuti, i. Eva Robin's.

AMBASCIATORI - 15.30, 17.45, 20.00, 22.15 »Stargate«, i. Kurt Russell.

NAZIONALE 1 - 16.20, 17.00, 18.50, 20.30, 22.15 »Time Cop«, i. Jean Claude Van Damme.

NAZIONALE 2 - 16.00, 18.00, 20.05, 22.15 »Kika«, r. Pedro Almodovar, prepovedan mladini pod 14. letom.

NAZIONALE 3 - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Camerieri«, i. Paolo Villaggio, Diego Abatantuono.

NAZIONALE 4 - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Tre vedove e un delitto«, i. Mia Farrow.

MIGNON - 16.00 - 22.00 »Voglia di maschi caldi«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 16.30, 18.20, 20.10, 22.10 »The Mask« r. Jim Carrey.

ALCIONE - 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »Il toro«, r. Carlo Mazzacurati, i. Diego Abatantuono, Roberto Citran.

LUMIERE - 10.00, 11.30, 15.00 »Pollicina«, risanka; 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »Sirene«, i. Hugh Grant.

OBVESTILA

SKK razpisuje ob dnevu slovenske kulture literarni likovni in fotografski natečaj. Tema in tehnika sta prosti. Svoje prispevke lahko oddate do vključno četrtka, 9. februarja na sedežu Slovenske prosvete v Ul. Donizetti 3 vsak delavnik v jutranjih urah ali ob sobotah zvečer, lahko pa jih oddate referentom SKK na slovenskih srednjih solah.

GLASBENA SOLA **GODBE NA PIHALA IZ RICMANJ** sporoča, da poteka na osnovni soli v Ricmanjih predpisi za solsko leto 1995/96 in sicer: od jutri, 6. do 17. t. m. (izključene srede in sobote) od 16.30 do 19. ure v

tecaje glasbene vzgoje za otroke od 6. leta dalje z individualnim poukom trobil, pihal, tolkal in komp. klavirja.

ŠOLSKE VESTI

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE - obvešča — člane, da so roki za vložitve prošelj za premitve naslednji: prof. visjih sol do 10. t. m.; osebe A.T.A. do 11. marca.

— kandidate, ki so se prijavili k natečaju na osnovi izpitov in uradnih listin (dne 22.2.1995), da je solski skrbnik poslal vsem didaktičnim ravnateljstvom okrožnico v kateri jih vabi, da naj zasnim suplentom omogočijo udeležbo na natečaju.

ČESTITKE

3. februarja je slavil 70 let **MARJO SKERL-STE-LA**. Iskreno mu čestitajo in mu želijo še na mnoga leta Marjo in Milka, Santina, Marija, Anna, Eliana z Beppejem in Enricom, Gabrijela z Andrejem, Neva in Rada, Franko z družino ter Vera z Edijem in Miranom.

Miran zeli stricu **MARJOTU** vse najboljše in se že pripravlja, da mu bo pomagal ugasniti toliko svečk, mali Enrico pa mu pošilja 70 poljubckov.

Te dni je praznoval 70. rojstni dan naš dragi **MARJO SREKL**. Se na mnoga zdrava in vesela leta ter da bi se dolgo glasno pel mu želijo brat Gigi z Bruno ter nečaka Igor in Erika z družinama.

Ob priliki 70-letnice voseci **TPPZ P. Tomazič** dolgoletnemu članu in pevcu **MARJOTU SKER-LU**.

Danes praznuje 10. rojstni dan **KARIN RACMAN**. Da bi bila se naprej tako pridna in simpatična ji iz srca želijo Zaira, Ada in Albin.

V četrtek, 2. t. m. je praznovala draga mama in nona **MARIJA** svoj rojstni dan. Mnogo lepega in se posebno veliko zdravja ji želijo hčerke Silvana, Adriana in Gabrijela z družinami. Zivijo nona! Vse najboljše ti zelita Erik in Danjel.

Ko komaj prejsnja polnoč mine se dvigne glas z openske Brdine. Danes na

GLASBENA MATICA
TRST
Koncertna abonmajska sezona 94/95

Jutri, 6. 2. ob 20.30
v Kulturnem domu v Trstu

LJUBLJANSKI GODALNI KVARTET

Monika Skalar, violina
Karel Žužek, viola
Franc Avsenek, viola
Stane Demšar, violončelo
(Szymanowski, Delak, Sostakovic)

hisni stevilki 9 praznuje **LUCIANA** 18 let. Polno sreče v življenju ji želijo mama, tata, Danjela in nono.

Tdi če si ratla stara zdej, ki 18 si psala boude zmeri nasmejana, ustani taka "lukcy" **LUCIANA**. Ingrid, Fabio, Ivica in Erminio.

Danica in Ivan Sedmak se iskreno zahvaljujeta vsem, ki so na karsenkoli način pripomogli k uspehu njunega praznika.

MALI OGLASI

TAVERNA PRI JOKLNU v centru mesta Celovca isče poslovođjo ali gostilničarja s koncesijo. N-slov: Badgasse 7 - 9020 Celovec, tel. št. 0043/463/46436, faks št. 004/463/46189.

VISMA ARREDO s.p.a. zaposli 23-30 letnega/no opremljevalca/ko-prodajalca/ko s pisnim in govornim znanjem slovenske in italijanske z geometrijsko ali podobno diplomom, zazeljene iskušnje s področja. Službovanje na sedežu, kraj Cittadella (PD). Odlični ekonomski pogoji in povračilo stroškov. Tel. 049/5975200 ali 0336/793053.

SLUŽBO isče marljiv in vesten fant, star 21 let, vojašcine prost, z vozniskim dovoljenjem, srednjesolsko izobrazbo, dobrim znanjem slovenskega in italijanskega jezika, željan delati. Tel. št. 368230.

MLADA zena, delovna, postena, isče zaposlitev kot hišna pomočnica ali otroška varuška. Tel. št. 229389.

ISCEM zazidljivo parcelo na Krasu (Padrice - Općine). Tel. 662023 ali 280891.

ISCEM stare razglednice ali risbe iz Podgore, St-mavra, Oslavia in Pevme ali zanimivosti iz teh krajev za objavo v zborniku, ki je v pripravi. Zanimaja me material izpred prve svetovne vojne.

Osebo jamcim za vračanje materiala. Vlado Klemše, Rupa, 54 - Sovodnje ob Soci - tel. št. (0481) 882079 (v večernih urah) ali (0481) 533382 med delovnim časom.

DRUSTVENA GOSTILNA NA PROSEKU isče

V četrtek, 9. t. m., bo
SLOVENSKO PLANINSKO DRUSTVO TRST
proslavilo

Praznik slovenske kulture
s predstavitev najvažnejših za planinstvo pomembnih del:

Rafko Dolhar - Od Trente do Zajzere;
Jelincic - Pod svinčnim nebom;
Henrik Tuma - Dalla mia vita;
Dusan Jelincic - Le notti stellate

Po uvodnih besedah **prof. Nade Pertot**, bodo o knjigah spregovorili: avtorja in prevajalec **prof. Marjan Voncina**.

Vabljeni v Gregorčičevo dvorano
v Ul. sv. Franciska 20, ob 20.30

KD VESNA

vabi v soboto, 11. t. m., ob 20.30 v Dom A.
Sirka v Križu na

KONCERT

harmonikarskega ansambla »Synthesis 4«.
Vodi prof. Claudio Furlan.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Marc Camoletti

PRIDI GOLA NA VEČERJO

Gostovanje MGL - Režija ZVONE ŠEDLBAUER

Danes, 5. februarja, ob 16. uri ABONMA RED C

KD in ŽPZ I. Grbec
Skedenjska ul. 124

vabita
člane in prijatelje
na
»Veselo srečanje«
danes, ob 16.30.

Vabljeni
caka vas presenečenje.

natakarico/ja. Tel. na št. 225039 od 18. do 20. ure.

PODJETJE import/export zaposli osebo s prakso v uvožno/izvoznih operacijah ter odličnim obvladanjem slovenskega in hrvaškega jezika. Pisati na Publist Srl pod sifro "Import/Export, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst.

TRGOVINA KMETIJSKIH STROJEV zaposli resnega in marljivega fanta z opravljenim vojaškim rokom in znanjem slovenskega ali hrvaškega jezika. Zazeljene izkušnje na mehaničnem področju. Tel. št. 231736 - urnik trgovine.

NUDIM nego in pomoč na domu v Trstu in okolici. Kvalificirana medicinska sestra. Tel. št. 0038667/25510 zvečer.

GREM za gospodinjstvo pomočnico v Trstu in okolici. Tel. št. 0038667/89311.

PROFESORICA nudi privatne lekcije iz angleščine. Tel. št. 814550.

NUDIM lekcije iz angleščine in slovenske dijake visjih srednjih sol. Tel. št. 55293 v večernih urah.

SEMPOLAJ (Nabrezina) cudovite vile v izgradnji (predaja konec 1995) v kraskem stilu, razgled na morje z lastnim vrtnom cena od 390.000.000. CMT Piramide tel. 040-360224.

KUPIM stanovanjska ali kmečka poslopja, kjerkoli in v kakršnemkoli stanju, tudi z zemljiščem ali s posameznimi dvorišči. Plačilo v gotovini ali v zameno za posamezne dele posesti, ki spadajo k dedovanju. Pismene ponudbe poslati na Publist Srl, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod geslo "Posest".

ISCEM kmečko poslopje na gričevnatem področju za prasičjerejo. Pismene ponudbe poslati na Publist Srl, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod geslo "Prasičjereja".

PRODAM lada niva, letnik '90 v dobrem stanju, bele barve. Tel. št. 228932.

PRODAM fiat uno fire, rdece barve v dobrem stanju, letnik '88 po ugodni ceni. Tel. št. (040) 229353 v večernih urah.

PRODAM majhno zbirko starih kamnitih izdelkov (stopa, sod, pomi-

KONCERT NARODNO ZABAVNE GLASBE

NIKO ZLOBKO

predstavlja

ROM POM POM

s humoristom SLAVKOM PODBOJEM

danes, 5. februarja, ob 18. uri
V ŠPORTNOKULTURNEM CENTRU
V ZGONIKU

Sodelujejo: Restavraciji BOŽO Repentabor
tel. 327113 in Femetiči tel. 211460
ter Rože MIKI - Nabrezina 104 tel. 200286

KD LONJER KATINARA
prireja ob dnevu
slovenske kulture

KINO
ALJOŠE ŽERJALA

društvenih prostorih v
Lonjerju v sredo, 8. t.
m., ob 20.30.

Vabljeni!

SKLAD
MITJA CUK

vabi
na uprizoritev igrice

MESTNI
GODCI

izvaja
Mladinska skupina
SKD Primorec iz Trebič

Danes, 5. 2. 1995.
ob 17. uri v Marjin dom
pri Sv. Ivanu

Kam po bencin

Danes bodo na Trzaskem obratovala naslednje crpalke:

AGIP
Ul. Giulia 76
Miramarski drev. 231
Furlanska cesta 5
Ul. F. Severo 2/4
Nabrezje N. Sauro 2/1
Ul. Forti (Naselje sv. Sergija)
Istrska ul. (nasproti pokopališča)

MONTESHELL
Largo Giardino 1/4
Sentjakovski trg
Ul. Locchi 3
Trg Duca degli Abruzzi 4/1

ESSO
Trg Foraggi 7
Nabrezje O. Avgusta

IP
Trg Valmaura
Miramarski drev. 9

ERG PETROLI
Ul. F. Severo 2/7

API
Drev. Campi Elisi (vogal Ul. Meucci)

SAMOSTOJNI ACI
Ul. Punta del Forno 4

NOCNE CRPALKE
(self service)
TAMOIL - Ul. F. Severo 2/3

ESSO - Trg Valmaura 4
AGIP - Istrska ulica
AGIP - Miramarski drev. 49

NA AVTOCESTAH
(odprte 24 ur)
AGIP
Devin (sever)
Devin (jug)

STOP za VLOMILCE

S PASIVNO VARNOSTJO
LAHKO MIRNO SPIS

Železna premična dvoriščna vrata, blindirana polkna in navojnice, železne ograje raznih oblik in barv

IN...
BREZPLAČNI PREDRAČUNI
ARTIGIANA ALLUMINIO

Trst - Ulica Giotto 9 - Tel. 635086

Cremcaffè: tako dobra,
da jo takoj spoznaš.

Cremcaffè
KAKOVOST PO TRADICII

OBRAT V TRSTU - TEL. 040/380777

Loterija

4. FEBRUARJA 1995

BARI	32	65	25	10	26
CAGLIARI	11	86	30	87	81
FIRENCE	71	24	78	59	84
GENOVA	51	63	69	56	29
MILANO	59	55	34	40	15
NEAPELJ	6	88	33	75	35
PALERMO	48	52	7	67	16
RIM	66	22	27	65	81
TURIN	28	62	14	5	39
BENETKE	55	35	49	45	68

ENALOTTO

X 1 2 X X 1 X 2 1 X 2 1

KVOTE

12 --33.177.000.-
11 1.164.000.-
10 131.000.-

ADRIA
ADRIA AIRWAYS

SLOVENSKI LETALSKI PREVOZNIK

IZ LJUBLJANE V
FRANKFURT LONDON MÜNCHEN
ISTANBUL MOSKVO KOPENHAGEN
PARIZ RIM SKOPJE SPLIT
TIRANO DUNAJ ZÜRICH

Rezervacije in informacije:

ADRIA AIRWAYS, Koper, Pristanika 45, tel. 066/38-458, 38-512
ADRIA AIRWAYS, Maribor, Cankarjeva 3, tel. 062/27-038, 26-155
ADRIA AIRWAYS, Ljubljana, Kuzmičeva 7, tel. 061/131-81-55
Ljubljana, Gosposvetska 6, tel. 061/313-312

NOVICE

Do 18. februarja prevzeti nakaznice za bencin

Trgovinska zbornica obvešča, da je treba prvi kontingent bencinskih bonov za leto 1995 prevzeti do vključno 18. t.m. Isti rok prevzema velja tudi za nove upravičence, ki so prošnjo vložili do 31. januarja letos, ali ki so va lanskem letu spremenili bivalisce, zamenjali avtomobil itd.

Nagradni natečaj Združenja delovnih invalidov

Vsdržavno združenje ANMIL (Združenje delovnih invalidov) je razpisalo natečaj za dijake nižjih in visjih srednjih sol. Pobudo so uresnicili v sodelovanju s sindikalnimi zvezami CGIL, CISL in UIL. Rok za predložitev izdelkov zapade konec februarja letos. Avtorje najboljših izdelkov (raziskav, spisov, socioloških raziskav) s področja varstva na delovnem mestu in vključevanja delovnih invalidov v družbo, bodo nagradili. Posebne nagrade bodo prejeli avtorji - posamezniki, predvidene pa so tudi skupinske nagrade. Interesenti oziroma predstavniki sol, se za podrobnejše informacije lahko obrnejo na pokrajinski urad združenja ANMIL v Gorici, ul. V. Veneto 14 - tel. 531953.

Društva pripravljajo pustne prireditve

Na pustovanje se v teh dneh precej vneto pripravljajo tudi v kulturnih in športnih društvih. Pustovanje pripravlja KD Briski gric, upokojeanci bodo pustovali v Gallianu, na podobno družabnost pa vabijo tudi pri SD Sovodnje. Prireditve bo v soboto 25. februarja v Kulturnem domu v Sovodnjah.

DRUŠTVO MLADIH RAZISKOVALCEV
NSK-ODSEK ZA ZGODOVINO

KD SOVODNJE

vabijo na predstavitev publikacije

TABOR »SOVODNJE 93«

V petek, 10. februarja, ob 20.30 v Kulturnem domu v Sovodnjah

Pokrovitelj: Zadrzna kreditna banka Sovodnje
in občina Sovodnje

ZVEZA SLOVENSKE KATOLISKE PROSVETE
ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUSTEV
DAN SLOVENSKE
KULTURE '95

Kulturni dom Gorica, zgornje preddverje - 6. 2. 1995, ob 18. uri. Predstavitev del dijakov, ki so sodelovali na natečaju »SIMON GREGORCIC V POSOSKEM PROSTORU«.

Kulturni dom Gorica, velika dvorana
8. 2. 1995, ob 20.30.

OSREDNJA PROSLAVA

Sodelujejo: Gledališka sola Gorica in Oder '90
Slavnostni govornik: ALES DOKTORIC

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Marc Camoletti

PRIDI GOLA NA VEČERJO

Gostovanje MGL - Režija ZVONE SEDLBAUER

V torek, 7. t. m. (Red B) ob 20.30
v Kulturnem domu v Gorici (Ul. I. Brass 20)

GORICA / V SREDO 8. T.M. V KULTURNEM DOMU

Mladi so oblikovali
Prešernovo proslavo

Skupna pobuda ZSKD in ZSKP - Izvajalci
člani Gledališke šole in Odra 90

Bliza se za vse Slovence pomemben datum, 8. februar, dan, ko se skoraj na vseh odrih po Sloveniji in zamejstvu prižgejo zarometi in se po najboljših možnostih, polni umetniškega navdih, proslavlja Dan slovenske kulture.

Vsi, vsi ali skoraj vsi bi si tudi letos pričakovali klasično proslavo, ki se že desetletja odvija po ustaljeni formuli "govor-recital-zbor". V sredo, 8. februarja, ob 20.30, v Kulturnem domu v Gorici, se bo stvar obrnila nekoliko drugače, saj sta Zveza slovenskih kulturnih društev in Zveza slovenske katoliške prosvete prepuštili izdelavo koncepta in izvedbo osrednje proslave skupini mlajših amaterskih igralcev Gledališke šole in Odra 90.

Režiral bo gledališki igralec, režiser in koreograf iz Ljubljane Branko Zavrsan, medtem ko sta izdelavo scene in kostumov zasnovala mlada ustvarjalca iz Gorice, Herman Kosič in Igor Pahor. Mladinsko zasedbo dopolnjuje se oblikovalka Ziva Pahor, ki je izdelala gledališki list za proslavo.

Govornik na letosnji osrednji kulturni prireditvi ob 8. februarja bo prof. Ales Doktoric.

V letošnji izvedbi proslave Dneva kulture, bo osrednji motiv odnos med vsakodnevnim življenjem in kulturo, hrupom, ki nas obdaja in sprostivijo, umiritvijo, ka nam jo doprinasja umetnost. Okoli te osi se bo razvila cela paleta poezij, pesmi in gledaliških intermezov, ki jih povezuje rdeča nit intimnega doživljanja življenja in umetnosti.

Osrednja starost celotne ekipe, ki dela okoli tega projekta se seveda odraža v poezijah in pesmih, ki jih je režiser Brane Zavrsan izbral pri, za mlajše generacije, kulturnih avtorjih kot sta Milan Jesih in sku-

pina Lačni Franc. Seveda ni izpadel iz programa tudi večno aktualni France Prešeren, ki je ob tej priložnosti, ki ji pravimo Prešernova proslava, nepogrešljiv.

In se kratek pregled imen nastopajočih. Za skupino Oder 90: Tamara Kosič, Matej Klanjscek in Katja Sfli-

goj. Za Gledališko solo pa: Martina Baldan, Katja Gaeta, Luiza Gergolet, Sara Hoban, Boris Pernarčič, Betti in Marko Tomsic. Pri glasbenih, petih delih, bo igralcem priskočila na pomoč vokalna skupina mladih glasov, ki so se za to priložnost zbrali skupaj iz vseh vetrov.

V sklop prireditev ob Kulturnem prazniku sodi tudi jutrisnja predstavitev in podelitev priznanj udeležencem literarnega in likovnega in fotografskega natečaja "Simon Gregorčič v Posoškem prostoru". Prireditve bo jutri, ob 18. uri, v preddverju Kulturnega doma. Natečaj stani, ob 150-letnici rojstva razpisali ZSKD in ZSKP in je bil namenjen dijakom nižje in visjih srednjih sol. Prispevke, v glavnem literarne, je poslalo okrog stiriideset dijakov. Sodelujočim na natečaju bodo izročili knjižni dar in portret Simona Gregorčiča v lesu.

DOBERDOB / OBNOVA SEDEŽA KD JEZERO

Začela so se dela

Pred kratkim smo poročali, da se pri kulturnem društvu Jezero pripravljajo na zelo zahtevno nalogo prenove sedeža. Dela so se te dni dejansko že pričela, saj nikakor ne kaže izgubljati dragocenega casa. Prenovljeni sedež društva, kjer bodo v pritličju dobili vecnamensko dvorano,

v nadstropju pa pisarno in klubske prostore, naj bi izročili namestu že do konca leta. Dela izvaja gradbeno podjetje Devetak s Poljan. Društvo je za izvedbo nacrtja prenove sedeža prejelo prispevek Dezele, ki pa ne zadostuje za popolno dokokonciranje del. Mar-

GLASBA / V KULTURNEM DOMU

Ciklus štirih koncertov jazz glasbe

Tradicionalna Srečanja jazz, ki jih goriska uprava prireja letos že sestič, se bodo končno odvijala v tej glasbeni zvrsti primeri dvorani. Občina se je letos (končno) odločila prirediti koncerte v Kulturnem domu, ki se v tej sezoni ponuja kot idealno prizorišče večjega dela goriskih kulturnih pobud.

"In out jazz": moto letošnjih srečanj je glede na glasbenike (Don Byron, Carla Bley, Enrico Rava in Scott Henderson), ki bodo nastopili v Gorici zelo posrečen. Jazz glasba je bila vedno odprta do vsakovrstnih prispevkov. Različni stili in druge glasbene zvrsti so se vedno mešale z afroameriško glasbo. V zadnjih letih se

je ta izmenjava in skupna dopolnitev različnih glasb se povečala: "jazzmeni" z izredno lahkoto uporabljajo zdaj elektronično zdaj pozabljen klasična glasbila, iščejo motivacije v tradicionalnih in etničnih glasbenih bogastvih ali si nadejajo za popolno improvizacijo. Ni slucaja, da je v ameriskem narečju beseda jazz tudi sinonim za kaos. "Kontaminacija" jazz pa je pozitivna stvar. Odtod tudi podnaslov letošnjih goriskih jazz srečanj, ki so jih odbornik za kulturo Antonio Devetag, organizator Giancarlo Veliscig in kritik Claudio Donà predstavili na včerajšnji tiskovni konferenci.

Niz koncertov bo otvoril klarinetist Don Byron s svojim sekstetom v ponedeljek 13. februarja. Enrico Rava in Richard Galliano bosta igrala v torek 21. februarja, na pustni torek (28.2.) bomo lahko sledili Carli Bley, Stevu Swallowu in Andyju Sheppardu, 16. marca pa bosta na zaključnem koncertu nastopila Scott Henderson in Gary Willis.

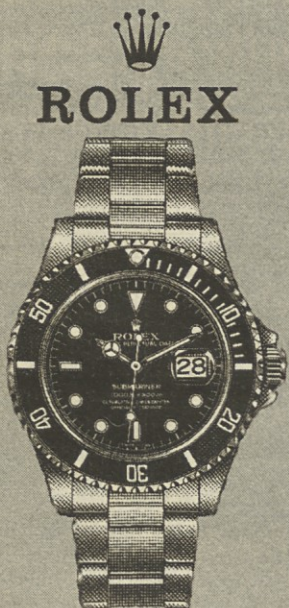
Imena nastopajočih so torej zelo zanimiva in bodo v Gorico privabila lepo stevilo ljubiteljev te glasbene zvrsti. Kulturni dom lahko sprejme le do 300 ljudi, zato organizatorji priporočajo, da vstopnice čimprej kupite, v Gorici pri agenciji Appiani, v Trstu pa pri Utatu. Vstopnica za vsak koncert stane 25.000 lir (znizani 18.000), možen pa je tudi nakup abonmaja za vse štiri nastope po 80.000 oz. 60.000 lir.

Jazz se v Kulturni domu vrača po številnih letih: pred leti so tu v organizaciji Unifaxa ze nastopili svetovno znani glasbeniki Bruce Forman, Trilok Gurtu in Jesse Owens. Vsi so bili pohvalili akustiko dvorane, ki je baje prav za jazz zelo primerena. Letosnjim nastopom bomo lahko torej, seveda ce bomo pohiteli z nakupom vstopnic, končno sledili udobno in zbrano. Ales Waltritsch

V cerkvah danes
"Dan za življenje"

Tudi goriska cerkev bo današnji dan posvetila "Dnevu življenja", oziroma razmisljanju o vrednotah življenja v vseh njegovih oblikah. Vprašanje upadanja stevila rojstev, ki je splošen pojav vseh razvitih družb, je v Gorici in na Goriskem morda se bolj poudarjeno. Te dni smo lahko brali zaskrbljujoče številke o rojstvih, ki že skoraj dve desetletji stalno upadajo. Posledice se odražajo tudi na drugih področjih, začeni od solstva, do raznih aspektov na socialnem področju.

Te dni je v Gorici v ospredju vprašanje racionalizacije solske mreže: to je ena od posledic upadanja stevila rojstev. Vprašanje je torej prisotno, zadeva pa vse, verne in neverujoče, treba je o njem začeti razmišljati in iskati rešitve.

POOBlašČENI PRODAJALEC

ROLEX

Draguljarna - urarna

giorgio de savorgnani

se je preselila na

Korzo Italia 34

Tel. 533500

SEIKO
swatch

EBERHARD & CO
S.T. Dupont
PARIS

OMEGA
PERLE
MIKIMOTO

POPLAVE / STANJE V SEVERNI EVROPI SE IZBOLJŠUJE

Po enotedenski bitki Nizozemcem odleglo

Veliko očitkov na račun nemških sosedov

AMSTERDAM - Po dobrem tednu strahu so se Nizozemci končno oddahnili. Njihovi zemeljski rečni nasipi so vzdržali povodenj stoletja Rena in Maasa. Da se je to zgodilo, se morajo zahvaliti predvsem svojim vojakom, potapljačem, gasilcem in prostovoljcem, ki so se nesebično dan in noč mucili z nasipi, jih masili, utrjevali z vrečami peska in s plastičnimi folijami. Nizozemska civilna zaščita ni zatajila. Gmotne skode je bilo res za 2 milijardi mark, a pravih žrtev povodnji in poplav ni bilo. Zenski, ki sta svoje psicke peljali na sprehod, zdrknili v Ren in utonili, nihče ne uvršča med prave žrtve. Seveda je vsaka primerjava z drugimi državami nevhvalezna. Se najbolj nevhvalezna pa bi bila primerjava z nedavnimi poplavami v severozahodni Italiji. Nizozemci navsezadnje že stoletja živijo v stalnem boju proti vodi, tako da so pri njih s tega vidika presenečenja redka. Prav zato so z ogroženih območij na varno izselili skoraj 300 tisoč ljudi, poskrbeli celo za njihovo imetje in živino. Ta stoletni boj je obenem do take mere izostril njihove čute, da dobesedno vohajo vodno nevarnost, tako da vsakdo ve, kaj mora storiti, ko se bliza nevarnost.

Ob koncu nevarnosti pa se večina Nizozemcev ne zadovoljuje s kalvinistično razlago, da so poplave »Božja kazen«, in išče krivce za prestali strah in škodo. Tokrat so jih našli v sosedih, predvsem v Nemcih, ki so z urbanizacijo in industrializacijo svojih porečij povečali odtok voda, ki sedaj izredno hitro odteka v regulirane nemške reke. »Ren so zadusili z betonom,« ogorčeno navajajo navadni ljudje. »Oni si z industrializacijo vsajajo zivljenjski standard, račune pa moramo placati mi,« se je v teh dneh

Izseljenci se vračajo

HAAG - Upadanje gladine rek, suho vreme in ugodna vremenska napoved so prepričali nizozemskega notranjega ministra Hansa Dijkstala, da je dovolil vrnitev prvih 55 tisoč izseljencem. Gre za prebivalcev področij Ooij in Maas en Waal, medtem ko bodo moralo še nekaj dni počakati 140 tisoč prebivalcev polderjev, ki jih ogroža sredni tok Rena. Nizozemski zunanji minister je povedal, da bo država izplačala odškodnino vsem poplavljenim, ki so utrpeli več kot 2.000 guldenov skode, medtem ko bodo tisti, ki niso utrpeli skode, dobili samo 500 guldenov prispevka na družino.

slisalo v zbirnih centrih, kamor so se zatekli ljudje z ogroženih polderjev.

Nizozemski strokovnjaki so previdnejši. Strinjajo se, da je pretirana betonizacija srednjega in zgornjega toka Rena glavni krivec za tako izredne povodnji, a ne edini. Tudi Nizozemska se je navsezadnje pretirano urbanizirala. Steklene tople grede in s plastičnimi folijami prekriti nasadi tulipanov prav tako povečajo odtok voda v reke kot nemške tovarne in gospodarski objekti.

Take trditve pa ne bodo zmanjšale jeze navadnih ljudi, ki je tudi psiholoske narave. Navsezadnje v Nizozemcih se ni zbledel spomin na nemško invazijo in zasedbo med drugo svetovno vojno. Se teje pa uspejo Nizozemci prebaviti dejstvo, da imajo Nemci kljub porazu v drugi svetovni vojni za eno tretjino višji povprečni dohodek na osebo kot oni. Motijo jih luksuzni avti svojih nekdanjih okupatorjev, motijo jih njihove počitniške hišice na

nizozemskem Seelandu. Le redki se zavedajo, da je Rotterdam v bistvu postal glavno pristanice za uvoz in izvoz nemškega blaga in da je Nemčija prvi trgovinski partner Nizozemske. Sedaj jih le delno tolaži spoznanje, da je povodenj stoletja povzročila hude težave tudi v Nemčiji in da bodo morda Nemci končno začeli ukrepati.

Seveda Nemci v glavnem trdijo, da je prislo do klimatskih sprememb in da je betonizacija le posredno kriva za sedanje zaplete. Vseeno pa se kljub takemu opravičevanju jasno zavedajo, da bodo morali tudi sami kaj storiti. Odpovedati se bodo morali marsikateremu kmetijskemu območju ob svojih velikih rekah, da ga bodo ob izrednih povodnjah namerno preplavili in tako zmanjšali pretok velikih rek. Ze lani so Nemci začeli razmišljati o ponovnem pogozdovanju odvečnih ornih površin. Navsezadnje bi s tem znižali kmetijske presežke, gozdovi pa bi ob naravovarstveni vlogi imeli tudi svoj gospodarski pomen. Sedaj bodo morali to akademsko razmišljanje čimprej uresničiti in to ne samo za svoje nizozemske sosedje, temveč predvsem zase. Dve katastrofalni poplavi v trinajstih mesecih so namreč tudi za bogate Nemce prehud zalogaj.

V prihodnjih mesecih bodo sedanjim polemikam brzokone sledile konkretne pobude. Nizozemci bodo obnavljali in posodabljali svoje prestare zemeljske rečne nasipe, Nemci pa bodo poskušali upočasniti odtok voda v svoje reke. Ze sedaj pa so svoje počitniške hišice na Seelandu prostovoljno prepustili evakuirancem z ogroženih polderjev in tako pokazali, da ne sočustvujejo samo z besedami, temveč so pripravljene tudi na žrtve.

RUANDA / NAPETOST NE POPUŠČA

Mediji ščuvajo k poboju Tutsijev

V begunskih taboriščih imajo vso oblast vojaki nekdanje hutujske diktature

PARIZ - Robert Menard, predstavnik mednarodnega združenja novinarjev »Reporters sans frontieres«, ki se je ravnokar vrnil s področja Zaira, kjer so taborišča beguncev iz sosednje Ruande, meni, da je treba čimprej vrniti Ruandi vojne zločince Hutu, sicer preti nevarnost nove državljanske vojne. V taboriščih, kjer živi približno poldrug milijon beguncev, so predstavniki OZN povsem nemočni, zairske oblasti pa nimajo nobenega interesa, da bi jim pomagale vzpostaviti red. Vojaki bivšega diktatorskega režima, ki je izražal nadvlado Hutujev nad pripadniki plemena Tutsi, pripravljajo vojaški napad na državo, kjer so do pred nedavnim imeli vso oblast. Pri tem jih podpirajo novinarji radijske postaje RTLM, radia tisočerihi gricev, in rasističnega časopisa Kangurui. Obe sredstvi javnega obveščanja ščuvata begunce k masčevanju in k poboju Tutsijev: »Pobili bomo hrošče, ki so se izognili našim mačeta, tokrat se bodo Tutsiji utopili v lastni krvi«.

Predstavniki združenja »reporterjev brez meja« je povedal, da se je v Francijo

zateklo več novinarjev Hutu, ki so moralno soodgovorni za poboje Tutsijev. Živijo v Parizu, francoske oblasti pa se ne menijo za protest vlade iz Kigalija, ki zahteva, naj jih izrocijo ruandskim oblastem, da bi jim sodili zaradi vojnih zločinov.

V državah okrog Ruande, kamor so se zatekli Hutuji, deluje več radijskih postaj, ki ščuvajo k sovražstvu: iz Burundija oddaja Radio Rutumoringo, radio, ki lo-mi sklepe, dnevnik Carrefour des idées, krizišče idej (!), pa svetuje, naj Tutsije spečejo na raznju, Hutujem pa obljublja nagrado za vsakega ubitega Tutsija.

Robert Menard je poudaril, da ne upoštevajo številnih pobud mednarodnih organizacij, da bi preprečili ščuvanje k poboju Tutsijev prek javnih medijev, ki jih nadzorujejo vojaki nekdanje hutujske vlade. Novinarji radia RTLM so se celo javno pohvalili, da bodo s svojo kampanjo nadaljevali in da se sploh ne bojijo, da bi jih Francija izročila novim ruandskim oblastem, še manj pa se bojijo mednarodnega sodišča za vojne zločince, za katerega se sploh ne ve, kje in kdaj bo začelo delovati.

PORTUGALSKA / NAJDBIŠČE OB REKI COA

Polemike o paleolitskih risbah

Arheologi zahtevajo ustavitev gradnje jezua, ki bi ogrozil najdbe

LISBONA - Prazgodovinske risbe na prostem, ki so jih odkrili v dolini reke Coa na severnem Portugalskem, so spet v središču zolčne polemike. Po preliminarne poročilu izve-dencev Unesca, ki ga je objavil eden od portugalskih tednikov, naj bi bilo to arheološko dediščino iz paleolitika mogoče zaščititi tudi če bi nadaljevali gradnjo predvidenega jezua. Unesco torej ne zamenja gospodarskih in socialnih potreb regije, s svojo občutljivostjo pa je sprožil ostro nasprotovanje domačih arheologov, ki se že od začetka gradnje borijo

proti jezua.

Risbe na skalah v ustju reke Coa so odkrili pred tremi leti, vendar javnosti o tem odkritju niso obvestili, ker bi stvar očitno preprečila ali vsaj zavrla izgradnjo jezua. Umetno jezero, ki bi ga konstrukcija ustvarila, bi namreč poplavo skoraj vse reperte. Toda v zadnjih mesecih je stvar vendarle prodrla v javnost in sprožila tudi mednarodno razpravo, ki so ji sledili pritiski za prekinitev gradnje. Zadnja beseda pripada seveda portugalski vladi, ki medtem čaka na kako »genialno« zamisel, s katero bi lahko volka

nasitili, kozo pa resili.

Paleolitske risbe ob reki Coa predstavljajo takratne živali, ki so po nekaterih ocenah stare dvajset tisoč let. Doslej so nasteli okrog sto takih podob, najbrž pa jih je še veliko več. Po mnenju britanskega arheologa Paula Bahna gre za najpomembnejše svetovno arheološko najdbišče na prostem, ki pripada vsemu človeštvu, zato bi bila njegova potopitev kriminalna, medtem ko italijanski strokovnjak Angelo Fossati predlaga ustanovitev zaščitenega parka, da bi ga lahko ohranili za prihodnje rodove.

NOVICE

V nacistični Nemčiji nepregledno število koncentracijskih taborišč

BONN - Število koncentracijskih taborišč, ki so jih bili postavili nemški nacisti, je veliko večje od dosedanjih domnev. Po ugotovitvah predsednika nemške židovske skupnosti Ignatza Bubisa naj bi jih bilo v Hitlerjevih casih od 70 do 90 tisoč. V nekaterih primerih je sicer slo za majhne skupine, ki so jih poslali na prislino delo na razne kmetije, v mnogih drugih primerih pa so bila to prava pravcata koncentracijska taborišča s tisoči in tudi desetstotimi jetniki.

V otroški vrtec z nabitno pištolo

CAMP SPRINGS - Nek petletni malček iz Camp Springsa v ameriški zvezni državi Maryland se je nekega lepega dne pojavil v vrtcu z nabitno polavtomatsko pištolo in jo ponosno razkazoval svojim vrstnikom. K sreči ga je pri tem pravčasno zalotila vzgojiteljica in poklicala varnostno službo vzgojne ustanove, ki je malčka »razorozila«. Otrok je pojasnil, da je orožje našel v nekem domačem predalniku, njegova mati pa tvega tisoč dolarjev globe.

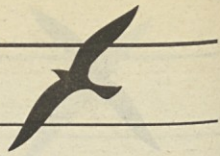
Za novinarje lani leto tragičnega rekorda

NEW YORK - Število novinarjev, ki so bili ubiti na najrazličnejših koncih sveta med opravljanjem svoje poklicne dolžnosti, je lani dosegel rekordno raven 72 mrtvih, od katerih jih je bilo 58 umorjenih namerno. Podatke je posredoval mednarodni odbor za zaščito novinarjev (CPJ), ki so ga ustanovili leta 1981 v ZDA z namenom, da bi ugotavljal vzroke smrti novinarjev, fotografov in založnikov med opravljanjem njihovih poklica. Med državami, ki so bile lani za novinarje najbolj nevarne, vodi Alžirija.

Discovery: srečanje z Mirom je še v načrtu

HOUSTON - Kljub manjši okvari na ameriški vesoljski ladjici Discovery, je »rendez-vous« s sovjetsko vesoljsko postajo Mir se v programu. Tako je ameriška vesoljska ustanova Nasa sporočila šestim kozmonavtom na krovu Discoveryja.

Takoj po izstrelitvi so namreč opazili, da iz ene od sob za manevriranje vesoljske ladje uhaja gorivo. »Upamo, da se bo uhajanje ustavilo kar samo od sebe in da ne bodo potrebni posegi,« pravi v Houstonu, kjer zaenkrat programa poleta niso spremenili.

FRANCIJA / SOCIALISTI SE ODLOČAJO ZA PREDSEDNIŠKEGA KANDIDATA

Jospin pred Emmanuellijem

Nekdanji minister za šolstvo ima več podpore kot voditelj stranke

PARIZ (dpa) - Kandidat francoskih socialistov za položaj predsednika države bo po vsej verjetnosti Lionel Jospin (57). Nekdanjega ministra za šolstvo je po neuradnih podatkih v interni izbiri kandidata socialisticne stranke podprlo šestdeset odstotkov njenih članov.

Predsednik stranke Henri Emannuelli (49), ki se je prav tako potegoval za ta položaj, je že pred končnim izidom glasovanja omenil možnost, da bo poražen: »Menim, da bodo izbrali Lionela Jospina.« Do napovedane »bratske vojne v vrstah socialistov« pa po njegovem mnenju ne bo prišlo. Po nekaterih podatkih naj bi se predčasnega glasovanja udeležilo približno 75 odstotkov vseh članov stranke, v katero je včlanjenih sto tisoč Francozov. Uradni izidi bodo objavljeni danes na začetku izrednega kongresa socialisticne stranke, na katerem bodo tudi uradno imenovali kandidata, ki se bo potegoval za položaj sedanjega predsednika Francije François Mitterranda. Volitve bodo potekale v dveh krogih, 23. aprila in 7. maja. Javnomenjske raziskave kažejo, da socialisti po štirinajstih letih vladavine Mitterranda nimajo skoraj nobene možnosti za vnovičen uspeh na predsedniških volitvah. Največje možnosti ima premier Balladur, veliko manjše pa dolgoletni šef neogaullistov Jacques Chirac. Volitve v socialisticnih vrstah (prve v zgodovini stranke) so postale nujne, potem ko je nekdanji predsednik Evropske komisije Jaques Delors zavrnil kandidaturu za položaj francoskega predsednika.

Lionel Jospin je bil v letih 1981 do 1988 predsednik socialisticne stranke, od leta 1988 do leta 1992 pa minister za šolstvo. V njegovi stranki so ga podpirali tako imenovani »prenovitelji«, somisljeniki nekdanjega predsednika francoske vlade Pierra Mauroya. Emmanuellija so sele lani novembra na kongresu stranke v severnofrancoskem Lievinu z več kot osemdesetodstotno večino vseh glasov izvolili za predsednika socialistov. (Na sliki: sedež francoskih socialistov v Parizu)

Anketam pa res ne gre verjeti...

LONDON - Nic cudnega ni, ce se vsi britanski politiki strinjajo s trditvijo, da raziskavam javnega mnenja ne kaze zaupati. Lani so bila britanska sredstva javnega obveščanja zaposlena predvsem s korupcijskimi aferami in seksualnimi podvigami članov Majorjevega kabineta ter poslancev spodnjega doma, zato je razumljivo, da večina britanskih državljanov meni, da so institucije britanskega političnega sistema brez slehernege ugleda.

Ciniki bi ob tem seveda zlobno pripomnili, da »se nikoli ni bilo drugače«. Britanci so zelo zaskrbljeni nad delovanjem parlamenta in njegovih delovnih teles ter nad nenadzorovanim naraščanjem državne birokracije, tako da tamkajšnji politologi že govorijo o vsesplošni krizi zaupanja v državne institucije.

Rezultati raziskave javnega mnenja, ki so jo prejšnji teden izvedli terenski sodelavci agencije za raziskovanje javnega mnenja MORI, so za britanske politike naravnost uničujoči: le 37 odstotkov vprašanih polnoletnih Britancev meni, da parlamentarci zadovoljivo opravljajo svoje delo. Pred štirimi leti je tako menilo kar 59 odstotkov vprašanih. Gallupove javnomenjske raziskave pa so pokazale, da je neverjetnih 64 odstotkov vprašanih prepričanih, da imajo poslanci spodnjega doma britanskega parlamenta previsoke plače, poleg tega pa večina vprašanih britanskih državljanov meni, da se poslanci in uslužbenci v državni upravi okoriščajó za denarjem davkoplacevalcev. »O tem, da sta nezaupanje in odtujenost britanskih državljanov od institucij političnega sistema narasli do skrajnih meja, ni več nobenega dvoma. Res pa je, da smo bili državljani večine zahodnih držav vedno precej skeptično naravnani do politike in predvsem do politikov,« pravi profesor političnih ved Ivor Crewe in doda: »Britansko javno mnenje je člane spodnjega doma vedno obravnavalo z dobršno mero skepse in zdravega cinizma. Državljeni namreč vedo, da so ti ljudje po večini premeteni koristolovci in nesramni hinavci.«

Mladi voditelj britanskih laburistov Tony Blair, ki je med drugim obljubil, da bo po zmagi na parlamentarnih volitvah leta 1996 obnovil delovanje škotskega parlamenta in valežanske skupščine, je prepričan, da je treba »britanski demokratični primanjkljaj« cim prej odpraviti. »Politika v Veliki Britaniji je med konservativno vladavino postala področje ozkih krogov, ki poleg političnega sistema nadzirajo tudi britansko gospodarstvo in sredstva javnega obveščanja. Politična moč se je skoncentrirala v Westminsteru in na ulici Downing 10, državljani pa so izgubili stik s poslanci, ki naj bi v parlamentu zastopali njihove interese. Takšno stanje je nevzdržno! Laburisti bomo vrnili politiko preprostim ljudem,« obljublja Blair.

Alan Wheatley / Reuter

Mitterrandovih štirinajst let na čelu Francije

PARIZ - V Franciji, ki jo že dolgo časa pretresajo ideoloski konflikti, uživa predsednik François Mitterrand ugled pravega očeta naroda. Utrujeni in bolni Mitterrand danes je popolnoma drug človek kot zmagoslavni, ambiciozni Mitterrand iz leta 1981, ko so ga francoski državljani prvič izvolili za predsednika države.

»Francozi smo težavno, razdeljeno, sprto ljudstvo. Podobni smo bratom, ki se nenehno prepirajo, vendar potrebujejo očeta, ki je svojevrsten razsodnik,« meni avtor vplivne knjige o francoski družbi in njeni zgodovini zgodovinar Michel Winock. Winock, ki je napisal knjigo z naslovom Pripoveduj mi o Franciji, je prepričan, da je predsednik Mitterrand očetovska figura, podobno kot sta bila to denimo Napoleon Bonaparte in Charles de Gaulle, ki veljata za največji osebnosti novejših francoske zgodovine. »Vse od leta 1793, ko so jakobinski revolucionarji obglavili tedanjega francoskega kralja Ludvika XIV., živi naša država v stalni negotovosti. Francozi zaničujejo svoje voditelje, se jim upirajo, hkrati pa od njih veliko pričakujejo,« zatrjuje Winock. Večina francoskih državljanov namreč meni, da morajo voditelji miriti stoletna, na videz nepremostljiva nasprotja, ki močno pretresajo Francijo - nasprotja med francosko levico in desnico, med katolicani in ateisti, med Francozi in priseljenci ter med provinčani (departmaji) in prestolnico.

Mitterrand je podoba vseh teh francoskih nasprotij, saj so njegovo življenjsko pot zaznamovali številni preobrti. Mitterrand, ki je bil rojen v meščanski katoliški družini, je v mladosti simpatiziral s skrajno desnico, nato pa se je pridružil

socialistom in se zavzemal za združitev francoske levice. Kot številni drugi Francozi se je med drugo svetovno vojno najprej zaposlil v »državni upravi« kvizlinskega režima v Vichyju, vendar je kmalu začel sodelovati s pripadniki francoskega Odpora. Leta 1958 je sicer veljal za enega najostrejših kritikov de Gaullove ustave, toda ko je bil leta 1981 z geslom Sprememimo življenje! izvoljen za predsednika republike, je brez slehernih moralnih in političnih zadržkov začel uporabljati svoja predsedniška pooblastila.

»Pazite! Socializem ni bil nikoli moja biblija,« je nekoč dejal predsednik. Njegovi kritiki skušajo francosko javnost prepričati, da je Mitterrand človek brez hrbenice, kar naj bi po njihovem mnenju dokazovala tudi njegova življenjska pot. Mitterrandovi obcudovalci pa denimo dokazujejo, da je bil francoski predsednik vedno privržen evropskemu združevanju. Toda celo nekateri Mitterrandovi obcudovalci pravijo, da je to človek, ki ga lahko strastno ljubiš, a tudi zagrizeno sovražiš. Znano je, da se Mitterrand rad družijo z intelektualci, ki so njegovi zvesti volilci. »Mitterrand fasciniira svoje sodržavljane. Francija in njen predsednik sta v svojevrstnem, a neverjetno strastnem razmerju,« pravi direktor neke pariske agencije za javnomenjske raziskave Pierre Giacometti in dodaja: »Po štirinajstih letih vladavine je njegova podoba postala del osebne zgodovine slehernega francoskega državljana. Naš predsednik je v očeh ljudi postal oče našega naroda.«

»Verjamem v moč duha, zato vas ne bom zapustil,« je v novoletnem televizijskem nastopu svojim sodržavljanom sporočil predsednik Mitterrand.

John Follain / Reuter

O čem pišejo drugje po svetu

O Alžiriji

»Francoski predsednik François Mitterrand je Evropski zvezi predlagal organizacijo konference o Alžiriji. Nekdanji predsednik francoske vlade Clemenceau bi znal to ceniti ... V zvezi s prizadevanji Mitterranda se nujno spomnimo »tigrovih« besed: »Ce želimo pokopati problem, ustvarimo komisijo.« Ali ni ironično, da se želi Evropa sestati na konferenci in poskrbeti za mir v Alžiriji, če pa ni bila sposobna ohraniti miru na svojem kontinentu? Ali je Mitterranda res treba opomniti na trpljenje Sarajeva, stotine beguncev na tleh nekdanje Jugoslavije in žrtve v Bihaću? ... V bistvu pa prizadevanja francoskega predsednika niso nič drugega kot priznanje neuspeha neke politike: francoske politike.« (L'Alsace, Mulhouse)

O Poljski

»Poljska je v nevarnosti. Vlada Waldemarja Pawlaka ogroža kakovost poljske demokracije. Predsednik Walensa pa napoveduje ukrepe, ki bodo prizadeli bistvo demokracije. Jaz spadam h generaciji, ki se je dolga desetletja borila za demokracijo. Danes nimamo nobene izbire. Braniti moramo demokracijo - četudi je se na majavih nogah in zelo ranljiva. Najbolj tragicno bi bilo, če bi morali demokracijo ubraniti proti Walensi - skupaj z včerajšnjimi nasprotniki Lecha Walense, našega nekdanjega voditelja.« (Gazeta Wyborcza, Varsava)

O Kitajski

»Za vodenje države, ki šteje 1,2 milijarde ljudi, in za modernizacijo kitajskega sistema, brez opustitve avtoritarnega načina vodenja, bi potrebovali izrednega voditelja - ali celo več izrednih voditeljev. Potrebna bi bila podobna inteligenca, kot jo je imel Deng Xiaoping, ko je Kitajsko rešil maoistične katastrofe. Toda takih osebnosti ni. Zato lahko z mirno vestjo napovemo, da bo sedanje vodstvo s pomočjo vojske ostalo na oblasti vsaj v prvi stopnji in da se bo ukvarjalo le z vsakdanjimi državnimi posli. Toda nekega dne bo gotovo prišel trenutek za bistvene odločitve o nadaljnjih smernicah kitajskega razvoja - in takrat lahko pride do hude zmešnjave.« (La Repubblica, Rim)

O Rusiji

»To, kar nam pri današnjem življenju in strukturah oblasti ni všeč, ne prihaja z nekega drugega planeta, temveč je odraz naših realnih intelektualnih sposobnosti. Tudi naš (ruski) karakter ni prav nič preprost. Nasi veliki predniki so svetega carja Aleksandra Nevskega kar dvakrat izgnali iz mesta. Lahko domnevamo, da Jelcin morda ne bo vstopil med posvečene, toda kljub temu smo ga že dvakrat izvolili. Jelcin ne prihaja s kakšnega drugega kontinenta. Predsednik Jelcin se opira na svoje umske, intelektualne in organizacijske sposobnosti, s katerim razpolaga naša deformirana zavest. Kakšne druge zavesti pa nikjer ne najdemo.« (Izvestija, Moskva)

O francoskih socialistih

»Zdaj razpravljajo o odstopu predsednika francoskih socialistov Henrija Emmanuellija. Po njegovih besedah bo v primeru poraza pokazal »cut za odgovornost«. François Mitterrand, ki ne želi nove destabilizacije v vrstah francoskih socialistov, je pozval k redu, in zato je Emmanuelli svojo grozno takoj omilil. Toda zdaj je Emmanuelli v nevarnosti, da se stopnja njegove popularnosti v lastnih vrstah približa ničli. Pod takimi pogoji seveda obstaja nevarnost, da se bo ta ponosni in neodvisni mož uknaknil. Svojo držo v zvezi s tem bo izrazil v nedeljo, ko bo imel govor na izrednem srečanju socialisticne stranke.« (Le Parisien, Pariz)

EGIPT / OBLAST SE PRIPRAVLJA NA NOVEMBRSE PARLAMENTARNE VOLITVE

Mubarakovi predvolilni udarci Muslimanski bratovščini

»Zagotovo bo prišel dan, ko jih bomo razkrinkali,« je prepričan egiptovski predsednik, ki je ukazal vrsto aretacij

KAIRO - Potem ko je vladi Hosnija Mubaraka uspelo omejiti islamsko-fundamentalistični terorizem, se Egipt zdaj pripravlja na nov udarec proti muslimanski organizaciji, imenovani Muslimanska bratovščina. V tem tednu so pripravili 27 članov bratovščine, ki se je po lastnih trditvah že pred leti odpovedala nasilju. Zadnje aretacije predstavljajo nov višek prizadevanj egiptovske vlade, s katerimi skušajo preprečiti se večji razmah prikrite islamizacije države.

Organizacija Muslimanska bratovščina, ki je prepovedana že od 80-ih let, je v svojem »pohodu na ustanovo« zabeležila že vrsto uspehov: njeni člani so prevladali v študentskih združenjih, najpomembnejših sindikatih in njihovi privrženci so v zadnjih letih zasedli pomembne položaje tudi v raznih ministrstvih, varnostnih službah in vojski. Cilj te najstarejše fundamentalisticne organizacije, ki je bila ustanovljena leta 1928, je vzpostavitev islamske države, kateri bi vladali principi seriatskega prava.

V 80-ih letih se je organizacija močno razvila, ker predsednik Hosni Mubarak takrat kljub opozorilom, da organizaciji daje preveč

svobosčin, ni ukrepal proti njej. Zdaj je Hosni Mubarak spremenil svoje mnenje: »Pod pokroviteljstvom Muslimanske bratovščine so nastale skupine skrajnežev v Egiptu, Hezbolah v Libanonu kot tudi organizacija palestinskih skrajnežev Hamas.« Slednje je Hosni Mubarak pred kratkim dejal za ameriški časopis The New Yorker in se dodal: »Pripadniki te organizacije sicer trdijo, da so se odpovedali nasilju, toda v resnici so prav oni odgovorni zanj. Zagotovo bo prišel dan, ko jih bomo razkrinkali.«

Mubarak se je delno odpovedal svoji liberalni politiki ob koncu leta 1992, ko mu je primer Alžirije jasno pokazal, kam lahko vodi to-

vrstna politika. Eno leto pred tem so na volitvah v Alžiriji zmagali skrajneži, nakar je vojska prevzela oblast in s tem se je začel krvavi konflikt, ki se vedno traja. Od takrat je v Egiptu vedno znova prihajalo do aretacij članov Muslimaske bratovščine. Tudi temu, da bi se registrirali kot stranka, Mubarak odločno nasprotu-

je. Lansko poletje se je v Egiptu začel tudi »nacionalni dialog«, v katerem sodelujejo egiptovska vlada, opozicijske stranke, sindikati in različna združenja.

Po mnenju neodvisnih opazovalcev je nov udarec proti tej organizaciji pričakovati novembra, ko bodo v Egiptu verjetno parlamentarne volitve. »Egiptčan, po-

ti kateremu je uveden kazenski postopek, ne sme kandidirati,« kometira zahodni diplomat. Četudi bo postopek ustavljen se pred začetkom volitev, lahko zelo škodi ugledu prizadetih oseb. Večina aretiranih odvjetnikov, učiteljev in inženirjev so člani mestnih svetov ali pa so pomembni člani sindikatov. Nekateri bi imeli dobre možnosti za uspeh na volitvah. Po podatkih egiptovskega notranjega ministrstva so obtoženi, da so »skušali vzpostaviti ilegalno organizacijo s podružnicami po vsej državi, katere cilj je razveljavitev ustave in prevzem oblasti«. Slednje pa sprico znanih ciljev in dejavnosti uradno prepovedane organizacije ne predstavlja nič pretresljivo novega. »Aretirani niso storili nič protizakonitega. Mi želimo le uresničiti svoje pravice, ki nam pripadajo po ustavi,« pravi Mamun El Hodaibi, predstavnik za stike Muslimanske bratovščine.

Jörg Fischer/dpa

Egiptovske oblasti načrtujejo nov udarec skrajnežem

MEDNARODNA KONFERENCA O VARNOSTI

Kako oditi iz Bosne?

Spor med Natom in Združenimi narodi se zaostruje

MÜNCHEN (dpa) - Na ozadju moznega umika modrih celad iz Bosne prihaja do velikih nesoglasij med ZDA in njihovi evropskimi zavezniki. Ameriški politiki so na 32. konferenci o varnosti v Münchnu svojim evropskim kolegom dali jasno vedeti, da je sodelovanje ameriskih sil pri umiku modrih celad iz Bosne odvisno predvsem od tega, ali bodo nasli odgovor na bistvena vprašanja, ki se v zadnjem času pojavljajo v Severnoatlantski zvezi.

Nemški obrambni minister Volker Rühle je v okviru konference zahteval, naj se za prihodnja posredovanja Nata pod pokroviteljstvom Združenih narodov sestavi posebno poveljstvo za enote Severnoatlantske zveze. Nemški zunanji minister Klaus Kinkel pa se je zavzel za novo mirovno pobudo, s katero bi skušali rešiti bosanski spor. Danes se bo v okviru konference na visji uradni ravni sestala skupina za stike. Ameriški senator William Cohen je dal jasno vedeti, da je možni umik modrih celad iz Bosne odvisen predvsem od sodelovanja ameriskih sil v tej zahtevni operaciji. Bistvena naj bi bila vprašanja, ki se pojavljajo v zvezi s sodelovanjem približno trideset tisoč ameriskih vojakov, ki so nujno potrebni ob močnem umiku sil ZN iz Bosne. Slednja vprašanja se nanašajo predvsem na za to potrebna finančna sredstva in način poveljevanja. William Cohen je za zahodne sile zahteval pooblastila, da lahko v nujnem primeru bombardirajo srbska ozemlja zunaj bo-

sanskega ozemlja. Britanski obrambni minister Malcolm Rifkind se je odločno uprl zahtevam ameriskega senatorja in hkrati poudaril, da je treba v prvi vrsti poskrbeti, da modre celade ostanejo na območju Bosne. Nemški obrambni minister Volker Rühle pa je dejal, da se mora zveza Nato zavedati nekih novih dejstev, ki so povezana z njenim posredovanjem v Bosni: »Severnoatlantska zveza ne sme postati zgolj izvršni organ Združenih narodov z nezadovoljivim izkupickom svojega delovanja.« V prihodnje naj bi Nato deloval v okviru sil ZN le se v primeru, da bodo njeni politični cilji od vseh partnerjev sprejeti v enaki meri, da bo obstajal dejansko izvedljiv vojaško-operativen koncept in če bo Severnoatlantska zveza lahko svoje sile in sredstva neovirano izkoristila. Med Natom in Združenimi narodi prihaja v zadnjem času do velikih nesoglasij, ker poveljevanje modrim celadam v Bosni ni jasno urejeno. Zveza Nato za svoja posredovanja potrebuje soglasje predstavnikov ZN. »S tem je obseg posredovanja Nata močno omejen in zato akcije Severnoatlantske zveze pogosto spominjajo na farso,« so dejali nekateri udeleženci konference, ki so enotnega mnenja vsaj glede enega vprašanja: nujnost razširitve zveze Nato na vzdonoevropske države, ki v nobenem primeru ne bi smelo biti usmerjeno proti Rusiji.

Madžarski obrambni minister Laszlo je dejal, da njegova država v prihodnje ne bo varna, če ne bo pripadala zvezi Nato.

Ameriški obrambni minister Perry, njegov nemški kolega Rühle in ameriški senator Cohen (AP)

Leto dni po sarajevski tragediji, ki je pretresla svet

SARAJEVO - To nedeljo bodo v Sarajevu zaznamovali žalostno obletnico: natanko pred enim letom je granata, ki je padla na trznico v središču mesta, ubila 68 ljudi. Ta pokol je izval osuplost vsega sveta in hkrati pomenil preobrat v vojni. Na trgu Markale danes nobena stvar ne spominja več na moro, ki jo je 5. februarja 1994 povzročila ena sama granata, za katero izvedenci ZN niso povedali, od kod je bila izstreljena. Ranila je približno dvesto ljudi.

Trg je majhen, stisnjen med tri sopleja, v katerih so uradi, in poln kovinskih stojnic, na katerih prodaja le nekaj trgovcev. Toda tragični dogodek na tem prizorišču pred enim letom je močno odmeval po vsem svetu, pretresel evropsko in ameriško javno mnenje in odločilno prispeval k temu, da je Nato postal zaveznik OZN pri njeni mirovni misiji.

»To je bil sok za Evropo in za Ameriko,« pripoveduje sodelavec bosanskega predsednika Alije Izetbegovića Kemal Muftić. »Po tej tragediji so Američani lahko odločneje postavili svoj ultimatum. Mi smo doživeli v dolgih mesecih vojne veliko takšnih tragedij. Toda s tujino je pač tako, da jo veliko bolj preseneti nekaj deset ljudi, ki so tragično umrli hkrati, kot pa tisto, kar se dogaja vsak dan.« Pokol na trznici Markale je bil za generala Michaela Rosa prvi večji preizkus, saj je v Bosno, kjer je prevzel poveljstvo nad mo-

drimi celadami, prišel le nekaj tednov pred tem. Devetega februarja se je sesel z bosanskimi voditelji in z voditelji bosanskih Srbov in si pridobil njihovo soglasje za premirje v Sarajevu kakor tudi za umik težkega orožja dvajset kilometrov stran od mesta. A bolj kot to so zalegle Natove grožnje z letalskimi bombnimi napadi proti tankovskim in topniškim enotam, če bi se te znasle na omenjenem območju po 20. februarju, ki jih je srbska stran občutila veliko bolj. Tisti Srbi, ki so ostali v Sarajevu, so občutili olajšanje brez bombnih napadov in skoraj brez skritih ostrostrelcev. V tem času so topovi utihnili in mesto je že začelo dobivati svojo običajno podobo. Zaceli so voziti rumeni in rdeči tramvaji, znova so zaceli voziti avtomobili in od casa do casa so preivalci dobili celo pitno vodo in elektriko. Marca je ZN v pogajanjih uspelo zagotoviti odprtje dveh cest, ki peljeta prek letališča. Zaradi zivil in vsakovrstnega blaga so cene na crnem trgu močno padle. »Maja, junija in julija smo ze skoraj zacutili mir,« se spominja profesorica angleščine Mirna. Toda v začetku poletja so Srbi zavrnili mirovni načrt in obtožili bosansko vlado, da odprte clovekoljubne poti zlorablja za dobavo orožja. Avgusta so začeli znova obstreljevati mesto, ki je potem skoraj popolnoma potihnilo zaradi stirimesečnega premirja, ki je začelo veljati za božič leta 1994.

Nathaniel Harrison / AFP

PRESS OD ZAGREBA DO SKOPJA

O tisoč dni obleganem Sarajevu in o Jovanu Gvozdenoviću

PEČAT

Pečat objavlja besedilo generala Hrvaske vojske Karla Gorinska o vojni na Hrvaskem in BiH, v katerem med drugim piše: ... »Oborožene bitke, ki zdaj potekajo na bojišču BiH in obojestranska strateška koncentracija ter razvoj oboroženih sil Hrvaske in ZR Jugoslavije (z vojskami Karadžića, Mladića in Abdića) na območju, ki sega od Drave do Konavel, ne napoveduje mirnih dni, pač pa nadaljnja zaostrovanja in možnost splošnega vojaškega spopada ... Splošni vtis je, da je večina mednarodnih dejavnikov mirno pristala na razmere na terenu, strani v spopadu pa prepustila njihovi iznajdljivosti in sposobnosti za vojskovanje ... Unprofor je doživel poraz, zato čedalje pogostejše napovedujejo njegov odhod, pa tudi odhod sil Nata. ZDA so napovedale od dvajset do petindvajset tisoč vojakov. Verjetno je, da bodo Rusi na drugo stran napotili vsaj 50 tisoč svojih vojakov. Islamske države ponujajo Sarajevu vojake, tako da se utegnejo na vsaki strani v BiH razmestiti vojske tujih pokroviteljev...«

MONITOR

Monitor objavlja izjavo generala Radomirja Damjanovića o dogajanjih v Plevljah: ... »V občinski zgradbi sem na svoje oči videl Momirja Bulatovića, kako se objema s Ce- kom Dačevićem, znanim teroristom..., ki je zažgal Plevlje, ko pa sem hotel prijati ljudi iz vrst Srbov in Crnogorcev, ki so nastavljal razstrelivo pod hiše Muslimanov, nisem dobil pooblastil crnogorskega ministrstva za notranje zadeve, saj so mi tam rekli: ti so nasi...«

VREME

Vreme objavlja izide raziskav, ki so jih opravili v Srbiji (brez Kosova). Na vprašanje: s pripadnikom katerega naroda iz nekdane Jugoslavije bi najraje živeli v sosesčini? - so bili odgovori takšni: z Makedonci 16, 4 odstotka, s Slovenci 6, 7 odstotka, s Hrvati 0, 3 odstotka, z Muslimani 0, 8 odstotka - z nobenim 25 odstotkov; z vsemi 48, 6 odstotka. Na vprašanje: s pripadniki katerega naroda iz nekdane Jugoslavije bi najraje popili kavo? - so bili odgovori naslednji: z Makedonci 15, 8 odstotka, s Slovenci 5, 6 odstotka, s Hrvati 1, 1 odstotka, z Muslimani 0, 9 odstotka, z nobenim 23 odstotkov, z vsemi 50, 9 odstotka.

Ljiljan piše: »Manifestacija 'Tisoč dni obleganja Sarajeva je končana, Sarajevo je dva dni uživalo praznik... prišli so zupani znanih in lepih mest,

prisli znani borci za svobodo, agitatorji, pesniki... Sarajevska manifestacija se je časovno ujemala z obdobjem obeleževanja 50-letnice osvoboditve Auschwitza. Če se samo spomnimo, kako brezupen je bil položaj evropskih Židov pred pol stoletja, in kako jim je uspelo moralno in politično kapitalizirati svoje žrtve. Taksno podjetje čaka tudi bosnjski narod in vso zamisel Bosne... Ob 50-letnici osvoboditve tovarne smrti sta drug ob drugem stala Elie Wiesel, denimo, eden tistih, ki je preživel v Auschwitzu, in Zoran Lilić, predsednik 'države', ki pestuje fašizem in ohranja taborišča, kakršen je bil Auschwitz: Manjačo, Omarsko, Keraterm, Susico, Bratunac, Luko, Batkoviće, Kulo, pri tem pa niti besede o Bosni... Zato srečanje v Auschwitzu ne pomeni izraza spoštovanja do žrtev fašizma, pač pa je vse skupaj namenjeno pozabi srbskega fašizma v Bosni in ruskega v Čečeniji. Ali tega ne potrjuje najbolje to, da je bila na slovesnost povabljen tudi 'ZR'!«

OSLOBOĐENJE

Oslobodjenje objavlja, da je Deklaracijo o svobodnem in nedeljivem Sarajevu podpisalo 401.805 ljudi iz 52 držav. Besedilo deklaracije s podpisi bodo zvezali v 50 knjig, ki jih bodo predali generalnemu sekretarju ZN Butrosu Galiju, amerškemu predsedniku Clintonu, skupini za stike EZ in Svetu Evrope.

ПОЛИТИКА

Politika obširno poroča o tem, da je Scotland Yard v Londonu prijel Johna Kenedyja, ki se je rodil kot Jovan Gvozdenović. John Kenedy je sicer osebn sekretar kentskega princa in nekdani poslanški kandidat Konservativne stranke za angleški parlament, na volitvah leta 1992. Pripadniki protivošvečevalne službe MI 5 so ga spremljali dve leti. Na obtožbe, da je v Londonu organiziral center militantnih Srbov, je Kenedy odgovoril: »Obtožnica, ki me bremeni, je popoln nesmisel.« MI 5 ga je začel spremljati zaradi njegovih tesnih povezav s srbskimi vojaškimi cilji, pa tudi zaradi stikov, ki jih je navezal s sodelavci obrambnega ministra Malcolmja Rifkinda. Kenedy je imel dostop do najvišjih ravni hierarhije konservativne stranke. MI 5 ga je spremljal zaradi njegovih tesnih povezav s militantnimi Srbi, Scotland Yard pa ga je prijel zaradi poskusa izsiljevanja denarja od libijskega princa Idrisa el Sanusija. Kenedy je demantiral, da bi organiziral kakršenkoli center militantnih Srbov v Londonu, zanimal je tudi govoriče, da je uradni predstavnik Radovana Karadžića...

Izbral Zoran Odic

GRČIJA / KO SE ZDRUŽITA AMERIŠKI STIL HITRE POSTREŽBE IN TRADICIONALNA GRŠKA KUHNJA

Suvlaki, vsakdanja jed preteklosti in prihodnosti

Nekdaj so verjeli, da vonj na žaru pečenega mesa pomirja jezo bogov, danes si obetajo predvsem velike dobičke

ATENE - Nekoč so ga zaničevali, češ da je slabe kakovosti, in ga pripisovali delavskemu razredu, danes pa se suvlaki, grška hitro pripravljena hrana, vrača med ljudi. Iznajdljivi Grki so predelali, posodobili staro in tradicionalno jed, ki je ostala v prijetnem ali celo nepozabnem spominu marsikateremu turistu. Pred kratkim so namreč odprli trgovino s suvlakijem in zdaj upajo, da se bo uveljavil doma in v tujini, saj je verjetno najcenejša hrana, ki jo turist lahko dobi na atenskih ulicah - nabodeni kosčki mesa, pečeni na žaru.

»Videti je, kot bi odprli prvi McDonald's v Moskvi. Ljudje čakajo v vrsti tudi čez polnoč, da kupijo naš suvlaki,« je povedal Tanos Stefanidis, eden od direktorjev Amfitriona, ki je pred kratkim odprl lokal Loksandrin suvlaki.

Loksandra, primerno lociran lokal prav zraven McDonaldsa na glavnem trgu, je prvi v verigi nacrtovanih restavracij. Stefanidis je dejal, da se je prva zelo dobro obnesla med velikani svetovne trgovine in da je bilo soocenje z McDonaldsom zanje pravi iz-

živ.

Na tem trgu se obračajo največje vsote denarja v Grčiji in restavracije, kot so Wendy's in Kenny Rogers Roasters, so izpodrinile kavarne z dolgoletno tradicijo. Pretekla sta manj kot dva meseca, odkar so odprli Loksandro, danes pa več kot tisoč ljudi vsak dan čaka na suvlaki.

Ni znano, če so suvlaki poznali že v starih casih, vsekakor pa naj bi jezo olimpijskih bogov miril vonj na oglju pečenega mesa žrtvovanih živali. Leta 1950 so se skotirali na vsakem vogalu po-

javile trgovine, kjer so prodajali suvlaki, vendar so v naslednjem desetletju izginile, saj so se ljudje ustrašili zaradi površne kontrole mesa. V anketi, ki jo je leta 1991 opravila neka grška družba, ki je prva ustanovila verigo suvlakijevih restavracij Pita Pan, je šestdeset odstotkov ljudi povedalo, da suvlakija niso jedli, saj niso zaužili kakovosti mesa, devetinsedemdeset odstotkov ljudi pa je suvlaki jedlo le v izbranih restavracijah.

Joe Modiano, solastnik verige Pita Pan je dejal, da je očitno, da se ljudem suvlaki ni zdel nekaj umazanega zaradi hrane, ampak zaradi restavracij, in da je bil njihov namen dati suvlakiju novo podobo. Tri restavracije Pita Pan, ki so jih v Atenah odprli od leta 1993, so zelo moderne, kar privlači najstnike. Dobili so tudi ponu-

dbe, naj take restavracije odprejo tudi v Spaniji, Franciji in Kanadi. Družba se želi razširiti in upa, da se bo število restavracij povečalo najprej v Grčiji na deset, potem pa se bodo odpravile v tujino in prvo restavracijo v najboljšem primeru odprli že čez štiri ali pet let.

Zacetna vloga za majhno restavracijo Pita Pan se giblje med trideset in petdeset milijonov drahm. V letosnjem letu nameravajo odpreti se eno ali dve restavraciji, po letu 1996 pa bodo morali odpreti kar pet ali šest restavracij letno. Prva restavracija je stala petinsedemdeset milijonov drahm zaradi elitne lokacije na trgu Sintagma, zato pa je bil njen dobiček kar za stiriideset odstotkov večji od pričakovanega.

V Loksandri se mesata ameriški stil hitre postrežbe in tradicionalni

grški videz s prevladujočo modro in oker barvo.

Stefanidis je dejal, da niso niti pomislili, da restavracije ne bi opremili tradicionalno. Da bi se tej podobi cimbolj približali, so najeli celo starejšega možaka, ki pred gosti pripravlja meso, kot so to počeli v starih restavracijah suvlakija.

Hrano v Stefanidisovih restavracijah so malo spremenili in prilagodili poslovnemu, da je vse pogostejši obiskovalci restavracij s hitro prehrano. Pojavilo se je povpraševanje po bolj zdravi hrani, zato ponujajo tudi kokošji suvlaki in grško solato. Stefanidis meni, da je poleg dobre kakovosti in skrbnega preučevanja trga primeren tudi čas, saj se zdaj, ko na Balkanu narašča nacionalizem, Grki vračajo k svojim koreninam.

Dina Kiriakidu / Reuter

LETOŠNJI PRORAČUN

Spet ga bodo sprejeli z veliko zamudo

LJUBLJANA - Tako kot v preteklih letih bo tudi letos državni proračun, ki je v urejenih državah pod streho seveda še pred začetkom leta, sprejet zelo pozno, po najboljši različici verjetno seje maja! Vzrok za to je - poleg poznega sprejetja proračunskega memoranduma v decembru in zelo težavnega usklajevanja med ministrstvi - gotovo tudi dejstvo, da sta se parlament in vlada v zadnjih mesecih preveč ukvarjala sama s sabo, za pomembnejše stvari pa je zmanjkalo časa.

Procedura sprejemanja proračuna v državnem zboru je zaradi sprememb poslovnika precej dolga in traja menda kar 76 dni od vložitve predloga proračuna v parlamentu. Trenutno se nismo tako daleč, saj usklajevanje številnih med ministrstvi še vedno poteka; naslednji teden bo minister za finance, ki ponavadi predsta-

vi predlog proračuna, odsojen, tako da bi bil proračun v vladi lahko v najboljšem primeru sprejet seje po dveh tednih. Zamuda pri sprejemanju proračuna se tako letos ne bo prav nič skrajšala. (Lani je parlament sprejel proračun 6. maja.)

Kot se spominjamo, je bilo pri razpravi o proračunskem memorandumu govora o dveh različicah odhodkov novega državnega proračuna, pri čemer je vlada poudarjala, da je za državo sprejemljiva samo skromnejša varianta. Ta je predvidevala največ za 503 milijarde tolarjev odhodkov proračuna, zdaj pa je govora o največ 510 milijardah. Ze ob memorandumu je bilo jasno, da bo kaj takega zelo težko doseči, saj bi se bilo treba selektivno ali linearno odreci delu zahtevanih sredstev za že sprejete nacionalne programe po posameznih področjih. Če

bi namreč te programe v celoti izvajali, bi se morala investicijska sredstva iz proračuna realno povečati kar za polovico. Toliko denarja država preprosto ne more zagotoviti brez velikega povečanja državnega zadolževanja, kar je dolgoročno nesprejemljivo. Vlada bo, kot kaže, vztrajala pri izhodiščih, določenih v proračunskem memorandumu, zlasti pa pri uravnoteženem proračunu in čim manjšem zadolževanju države. Dejstvo je, da se bodo realno povečala sredstva za plače državnih organov in izvajalskih organizacij zgolj zato, ker je bilo v lanskem proračunu upoštevanih le enajst plač, tokrat pa jih bo dvanajst. Vec stroškov bo imel državni proračun tudi zaradi povečanja odplačil dolga in poravnovanja tekočih obveznosti pokojninskemu zavodu. Realno naj bi se povečale

tudi subvencije in transferi gospodarstvu ter sredstva za plačilo obresti, kjer je treba upoštevati se verjetno sklenitev sporazumov s konzorcijem komercialnih bank in s članicami pariskega kluba o tem, koliko dolgovi nekdanje Jugoslavije bo odplačala Slovenija. V memorandumu je se pisalo, da se bo država zadolžila za plačilo javnofinančnega primanjkljaja (v pokojninski in zdravstveni blagajni) ter za odplačilo domačih in tujih dolgovi predvsem v tujini, saj je domači trg premajhen in premalo razvit. A zadolževanje v tujini je dvorezen meč, saj pride do težav s tečajem in obrestno mero. Zaradi tega bi bilo pametno čim večji delež javnofinančnega primanjkljaja pokriti iz tekočih prihodkov proračuna, kar pa seveda pomeni, da je prostora za usklajevanje in kupčkanje mini-

strstev se manj. Hkrati se je vlada ustela tudi pri ocenah, koliko denarja bodo potrebovale občine. V memorandumu se je temu problemu preprosto izognila tako, da so izračuni temeljili se na starem sistemu financiranja občin pred uvedbo lokalne samouprave (predviden je bil realno nespremenjen obseg), zdaj pa se je izkazalo, da bodo odhodki proračuna za nove občine večji od prihodkov.

Kot je že običajno, tudi tokrat želje ministrstev precej (menda za več kot 150 milijard tolarjev) presegajo realne možnosti države, kot jih ocenjuje finančno ministrstvo. Ali povedano drugače: ministrstva so po stari praksi napihnila svoje zahteve vedoč, da jim bodo sredstva itak precej oklestili, nazadnje pa bi jim morda še vedno ostalo več, kot bi bilo res nujno potrebno.

Andreja Rednak

Azijski tigri se sončijo na veseli obali

BOŽO KOVAČ

O sorazmerno mlademu politiku, ki pri mnogih vzbuja velike upe, pripovedujejo zlobni jeziki (kaksni naj bi sicer bili) prijatelj iz iste stranke, da se je neko jutro se pozornost kot običajno zazrl v ogledalo. Posledice so bile daljnosežne, če že ne kar usodne. Zagledal se je vase in od tedaj je prepričan, da ga ni Slovenca, ki bi bil bolj poklican, da spravi javne zadeve v pravnjaki sklad. Cinični intelektualci, ki jih že zaradi kritične distance do domačih političnih dogajanj narodno zavedni razumniki gotovo ne bi sprejeli medse, grede v takšnih salah se dlje. Trdijo, da so se Slovenci ob morda največjem dogodku v svoji nacionalni zgodovini, se pravi, ob osamosvojitvi, skupinsko zazrli v svojo podobo in od tedaj se zdijo sami sebi najboljši narod na svetu. Kvečjemu Avstrijcem bi priznali kaksno točko prednosti.

Takšen cinizem nekaterih slovenskih izobražencev seveda nima zadostne in resne opore v dejstvih, kar pa ne pomeni, da v njem ne bi moglo biti zrno resnice, se manj, da o njem ne bi smeli razpravljati. Navsezadnje se vesoljna Slovenija pogosto in prav vročerkovno pogovarja o pasjih bombah in dimnih raketah, ki jih spušcajo nekateri politiki. Ko se trušče poleže in dim razkadi, ne ostane nič, le čas je v loku odhitel dalje.

Na takšne misli napeljuje tudi pripravljavanje zakona, ki naj bi z denarjem pomagal najbolj opuščenim in onemoglim območjem v državi. Name-ra se zdi več kot dobra. Slovenija zdaj namreč sorazmerno slabo skrbi za območja, ki nimajo dovolj lastne moči za razvoj. Komaj kakšnih 1.400 tolarjev letno po državljanu namenja za razvojno onemogla območja, primerljive države nekajkrat več. A se za ta denar ne ve natanko, kako je porabljen.

Zdaj naj bi bila država kljub siceršnjim centralističnim težnjam boljša mati tudi za sibekeje regije. Razne slovenske Haloze, morda tudi Tolmini bi dobili nekaj več denarja za podjetne domačine, ki bi znali ustvarjati nova delovna mesta. Kaj pa bodo delali na njih?

To vprašanje se zdi bistveno, kajti denar je moč porabiti tudi nesmotno, če ni prave ideje, o čemer premore Slovenija kar precej izkušenj. Tezko pa je imeti dobre zamisli, če si zagledan vase, kar po velikih dogodkih, kakršna je bila slovenska osamosvojitve, ne bi bilo prav nič nenavadnega. Morda bi temu lahko rekli samozadovoljna letargija, v kateri se, gledano z gospodarskega stališča, ne ravno premišljeno troši, kar je še otipljivega. Močno razsirljen odpor do tujih naložb pa pride neznansko prav takšnemu stanju duha, ko se upira na vrata trkačim spremembam.

Nove ideje in pobude med tem samotarsko krožijo po raznih neformalnih srečanjih. In sploh jih ni malo. Eni sanjajo o regijah, ki bi lahko potisnile naprej vso Slovenijo. Za primer med drugim omenjajo slovensko obalo, ki bi lahko postala poslovno območje, s katerega bi Singapurci in drugi azijski tigri naskakovali evropske trge; pristajale bi velikanse tovarne ladje, zaradi tovarov globoko pogreznjene v slovensko morje, kolikor bi ga se ostalo po morebitni mednarodni arbitraži na zahtevo Hrvaske; to območje naj bi bilo tudi turistični paradiz z razkosnimi hoteli in igralnicami, ki bi privlačile peticne tujce. Kaj res?!

Varuhi »postenega slovenstva« bi se ob takšni pobudi prav gotovo zgodili in dvignili glas, saj sanjajo o tihožitju v podalpskih dolinah. Morda bi dvignili glas tudi Hrvati, ki imajo svojo nič več nekdanjo Reko, Italijani, ki bi radi obudili umirajoči Trst, nasel pa bi se se kdo, ki mu ne bi bilo prav, da slovenska obala cvete brez njegovega sodelovanja. Bi ze vsakdo namreč kljuko, na katero bi lahko obesil svoje ugovore.

Slovenija premore tudi bolj učene sanje, a se vedno dovolj otipljive. Spodbudno je poslušati profesorja, ki ima natančne načrte za gospodinj-skega robota; vidi ga kot stranski proizvod se bolj zapletenianizirana Slovenija je preveč zazrta v razdeljevanje tistega, kar pač ima, v lastnino, ki naj bi pršla v roke temu ali onemu delu elite. Zaposlena je s tistim, kar ze obstaja. Novo ostaja na ravni spontanosti. Ni se ustanov oziroma ljudi, ki bi to spontanost zmogli in znali tako organizirati, da ne bi zatrli prislovične slovenske domiselnosti, obenem pa bi jo postavili na urejene razvojne in poslovne tirnice. Sociologi bi k temu morda rekli, da bi bila za Slovenijo najprimernejša »organizirana spontanost«. Kakšna bi bila videti, najbrž nihče ne ve. Gotovo pa brez nje ne bo slo. To se ze vidi. ejene razvojne in poslovne tirnice. Sociologi bi k temu morda rekli, da bi bila za Slovenijo najprimernejša »organizirana spontanost«. Kakšna bi bila videti, najbrž nihče ne ve. Gotovo pa brez nje ne bo slo. To se ze vidi.

Nastopil je čas komedijantov

CELJE - S krajšo koreografijo celjskega Studia za ples Igen so v petek zvečer v Slovenskem ljudskem gledališču v Celju odprli letosnje Dneve komedije. Smehu je vstop v celjski Talijin hram simbolično dovolil ple-salec v domiselnem kostumu kralja komedije Charlieja Chaplina.

Petek večer so nato nadaljevali igralci Prešernovega gledališča iz Kranja s predstavo Kadar macke ni doma, včeraj pa je vnovič polno dvorano celjskega gledališča navdušil ansambel SNG Drame iz Ljubljane s komedijo Change. Vsak petek in soboto do konca februarja bosta v Celju na vrsti se po dve predstavi slovenskih poklicnih in tudi amaterskih gledališč, vstopnice za vse predstave pa so bile razprodane že pred časom. Vsak večer bodo gledalci lahko izbirali komedijanta in komedijantko večera, strokovna žirija pa bo 26. februarja na svečanem zaključku Dnevov komedije podelila priznanja Zlahtna komedijantka, Zlahtni komedijant in Zlahtna komedija leta 1995. Dneve komedije bo spremljalo tudi nekaj gostovanj zunaj Celja, simpozij o slovenski komediji in na kulturni praznik premiera celjske predstave Z. Hočevarja Smejci v režiji Francija Krizaja. Poseben posladek se ljubiteljem teatra obeta ob zaključku Dnevov komedije, ko bo izven konkurence na celjskih odskih deskah gostovalo zagrebško gledališče Gavella z Wildovim delom Vazno je biti resen.

Brane Piano

Dneve komedije je odprl Charli Chaplin (Foto SHERPA)

RAZSTAVA / FOSILI

Ena največjih stalnih paleontoloških zbirk

Razstavljenih je okoli 1600 eksponatov, ki jih je zbral Franc Pajtlar iz Rač - Šolniki je ne bi smeli spregledati

SLOVENSKA BISTRICA - Razstavi prostor gradu Slovenska Bistrica je bogatejši za novo stalno zbirko. V petek zvečer so slovesno odprli zbirko fosilov in mineralov, ki jih je zbral Franc Pajtlar iz Rač. V dveh razstavnih sobah je približno 1600 eksponatov (tisoc fosilov, 500 kristalov in sto recentnih školjk) od skupno približno 12.500 primerkov, ki jih je zbral vneti zbiralec.

Za Slovensko Bistrico je ta novost vsekakor pomemben kulturni dogodek, kar je dokazala tudi množica prisotnih na otvoritvi. Gre namreč za eno redkih in največjih stalnih paleontoloških zbirk v Sloveniji. Paleontološke dragocenosti amaterskega zbiralca so strokovno uredili dr. Dragica Turnšek, ki je strokovno obdelala fosilne in recentne koralke, dr. Mario Plenica je določil kredne školjke, mag. Renato Vidrih je pomagal pri določanju mineralov, dr. Vasja Mikuz pa pri določanju mineralov in fosilov. Za tehnično izvedbo razstave pa sta zaslu-

zna Areta Ravnjak in Stane Gradisnik.

»V pol leta smo s Prager-skega in iz Rackega gradu pripeljali za dobre tri tovmjake fosilnega in mineraloskega gradiva, ki ga je zbral Franc Pajtlar. Na obrobju mesta Maribor je tako nastala ena največjih paleontoloških zbirk, vrhunsko strokovno obdelana in primerna za množične ogled. S takšno zbirko bi se ponasalo tudi vsako večje slovensko mesto,« meni Stane Gradisnik, strokovni kulturni delavec v občini Slovenska Bistrica. »Slovenskobistriški razstavi prostor se tako uvrsta

med redke slovenske kraje s popolno ponudbo. Razstavo bodo lahko zdaj za praktični pouk in studij izkoristile osnovne in srednje sole, pa tudi študenti paleontologije, geologije in biologije. Skratka, ponuja možnost praktičnega pouka in šolniki skoraj ne bi smeli mimo nje. Vse to pa bistriškemu gradu odpira nove možnosti in drugačne razsežnosti prihodnjega kulturnega razcveta.« Lastnik zbirke Franc Pajtlar pa pravi: »Več kot dvajset let je minilo, od kar sem se prvič srečal s fosili in jih začel nacrtno zbirati. Tu je le del zbirke, kar daje cloveku povod za razmišljanja o mnogih usodah zasebnih zbiralcev in zbirk. Vedno sem bil mnenja, da so zbirke v kartonskih skatlah mrtve zbirke ter da jih je treba pokazati obcinstvu in navdušiti za zbiranje tudi mladi rod.« Janko Struc

Knjiga o boju za obstoje Slovencev

SLOVENJ GRADEC - V koroškem pokrajinskem muzeju Slovenj Gradec je bila v petek v počastitev slovenskega kulturnega praznika in 50. obletnice osvoboditve predstavljena knjiga Protifasistični odpor/Koroska od začetka vstaje do konca leta 1943. Uro pred tem pa je bila v prostorih Galerije likovnih umetnosti odprta likovna razstava umetnice One B. iz Dunaja.

Razstavo so prenesli iz Mestne galerije v Ljubljani, omogočilo pa jo je veleposlanstvo Republike Avstrije v Ljubljani. O njej je kustus galerije Jernej Kozar med drugim dejal, da »to ni slikarstvo, ki smo ga vajeni, ampak gre za objekte postavljene v prostoru, za funkcioniranje med objektom in prostorom ter med gledalcem in objektom. Vsaka razstava je na neki način unikatna, vedno umetnica razstavi predmete na način, ki ga zahteva specifični prostor galerije. Sama umetnost je globoko filozofska.«

Knjiga o protifasističnem odporu na Koroskem z obeh strani meje do konca leta 1943 je nastajala 20 let. Avtorja sta domačin Bogdan Zolnir, ustanovitelj in dolgoletni ravnatelj Pokrajinskega muzeja v Slovenj Gradcu, in Mile Pavlin, pisec zgodovinskih del in pisatelj. Knjiga je nastajala na osnovi pisnih gradiv, pripovedovanja ljudi, preverjanja in terenskega dela. S tem je ohranjen pomemben del zgodovine, kar je se posebej vredno v časih poskusov omalovazevanja odpora naših ljudi proti okupatorju v drugi svetovni vojni, je bilo receno na slovesni predstavitvi. Sedanji ravnatelj muzeja Marjan Lina-si pa je ob predstavitvi knjige dejal, da knjiga govori »o boju za obstanek Slovencev v najtežjih casih in na najbolj izpostavljenem ozemlju.« Samo Savc

Nedeljske teme

NASILJE NA ŠPORTNIH IGRIŠČIH

Bo nedelja brez športa dovolj visoka cena za človeško življenje?

Italija je ta teden dobila novo vlado pod vodstvom ministrskega predsednika Lamberta Dinija. To bi moral biti v normalnih državah osrednji dogodek, ki najbolj zanima vse državljane. Toda v Italiji ni bilo tako. Mislim, da ne pretiravam, če trdim, da je ta teden bolj kot razprava in glasovanje o zaupnici Dinijevi vladi v obeh vejah parlamenta italijansko javno menje pretresel najprej uboj navijača Genoe pred nedeljsko tekmo nogometne A lige z Milanom, nato pa se sklep

Gre za zgodovinsko odločitev, ki nima primerjave, saj se je sport doslej ustavil samo za časa vojn. Toda zakaj je do te odločitve prišlo prav zdaj, zakaj se za kaj takega sportne in tudi druge oblasti niso odločile že prej, saj je navijaško nasilje v italijanskem nogometu doma že dolgo, pa tudi žrtev je bilo že preveč. Morda je treba vzroke za to iskati v dejstvu, da so na stadionu v Genovi za smrt Vincenza Spagnola zvedeli že med igranjem prvega polčasa, ko je neka privatna radijska postaja sporočila, da je navijač Genoe umrl, ker ga je pred stadionom zabodel eden od navijačev Milana, kmalu za tem pa je za to zvedela praktično vsa Italija preko radijskih in TV sprejemnikov. Zato tudi ne preseneca odločitev vodstev Genoe in Milana, da srečanja ne nadaljujejo. Tudi to je bil precedens brez primerjave. Dovolj bo, če osvežimo spomin na tragično srečanje finala pokala evropskih prvakov med Juventusom in Liverpoolom v Bruslju, ko je leta 1986 na tribunah stadiona Heysel po divjanju angleških navijačev umrlo 39 navijačev Juventusa. Pa vendar so srečanje - v imenu javnega reda!!! - takrat odigrali od prve do zadnje minute, kot so doslej tudi odigrali vsa srečanja v italijanskem prvenstvu, pa čeprav so na tribunah in zunaj stadionov padle žrtve med navijači.

Angleže je tragedija na Heyselu izučila. Angleška vlada je leta 1986 proti navijaškemu nasilju sprejela izredno ostre ukrepe, ki jih je uokvirila v tri zakone, ki policiji in sodstvu dajejo posebna pooblastila. Zakon so kasneje še dopolnili, vse kršitve pa ureja kazenski zakonik, v skladu s katerim so

po hitrem postopku obsojeni vsi tisti, ki vdrejo na stadione, mečejo nanj razne predmete, ali pa z rasističnimi in opolzkimi transparenti ter vzklíkanjem zalijo kogarkoli.

Italijanski »navijači« - pri tem nikakor ne mislim na tiste, ki se v nedeljah podajajo na stadione, da bi sportno navijali za svoje ekipe - pa vse to vsaj za zdaj lahko povsem mirno počenjajo. Rasistični in drugi transparenti, ki s svojo vsebino pozivajo k nasilju, so za marsikoga le znak nedolžnega?? pobalinstva, prešerne objestnosti mladih, ki v bistvu nikomur nočejo nič zalega. Pa je to res? Prepričan sem, da ne. Vincenzo Spagnolo je v zadnjih petnajstih letih samo zadnja žrtev na seznamu mrtvih in ranjenih. Kultura nasilja je namreč ob nogometnih stadionih tako razširjena, da jo bo brez ustreznih zakonskih in drugih ukrepov težko izkoreniniti.

Ob tem pa bo potreben tudi razmislek o politični pripadnosti najbolj nasilnih navijačev. Dejstvo je, da je številne rasistične transparente in s tem povezana vzklikanja k nasilju kaj lahko povezati s skrajno desnico. Napiši »Boia chi molla,« nacistični simboli in drugi podobni znaki jasno kažejo, kdo so njihovi botri, ki pa se danes pod preobleko dvorednih suknjičev vsaj navidez v javnosti tega pokroviteljstva otepajo.

Tudi zakon je z nasil-

nimi navijači precej mil. Dekret Maroni-Biondi je za navijaške huligane predvideval prepoved obiska stadionov in v času nogometnih tekem obvezno javljanje na policijskih komisariatih. Toda ustavno sodišče je dekret ocenilo kot neustaven, ker daje policiji prevelike pristojnosti brez ustreznega sklepa sodišča in s tem omejuje osebno svobodo. Vlada Lamberta Dinija in novi notranji minister Brancaccio zdaj zagotavljata, da bodo v kratkem poskrbeli za nove učinkovite ukrepe. Upajmo, da bo res tako.

Vodstva nogometnih klubov so šla doslej dokaj mirno mimo teh dogodkov. Ob deklarativnih obsodbah ob tragičnih dogodkih, kaj več za preprečitev nasilja na stadionih niso storila. Se več. Javna tajnost je, da klubi delovanje navijaških klubov vsaj deloma financirajo, jim finančno pomagajo pri potovanjih za ogled tekem v gosteh in podobno. Klubi vse to seveda zanikajo. Pa tudi v njihovih bilanci-
cah teh vsot najbrž ni. Vendar v Ita-

liji črnih fondov v bilancah ni niti nekaterih astronomskih vsot za nakupe nogometašev. Klubom take vrste navijači tudi velikokrat služijo, ko je treba odstraniti kakega trenerja ali koga drugega, ki ni več po volji klubskih uprav.

Najbrž bi se vodstva klubov precej globoko zamislila in tudi drugače ravnala, če bi morala namesto države oziroma davkoplačevalcev pokriti milijardne stroške za armado več tisočev policistov, karabinjerjev in drugih, ki so vsako nedeljo zadolženi za zagotavljanje varnosti na italijanskih nogometnih stadionih.

Predlogov za preprečitev nasilja na tribunah nogometnih stadionov je veliko. Ob zahtevah po sprejetju učinkovitih zakonskih ukrepov so najbolj številni tisti, ki se ogrevajo za prepoved organiziranih množičnih potovanj navijačev na gostujoče tekme, v zameno pa naj bi s pomočjo novih tehnologij navijačem omogočili ogled tekem preko TV zaslonov.

Morda to lahko predstavlja neko rešitev, ki pa nikakor ne more biti dokončna. Dokler se ne bo spremenila navijaška kultura, bo najbrž vse zaman. Odveč so nekatere izjave, s katerimi sta se v teh dneh oglasila Silvio Berlusconi in Gianni Agnelli, da je navijaško nasilje splošen svetovni pojav. Take izjave pomenijo zatiskanje oči pred dejstvom, da samo v Italiji obstajajo stadioni s pravimi kletkami za »ultrase«.

Angleški stadioni, ki so bili v preteklosti tudi večkrat prizorišče tragičnih dogodkov, pa so zdaj v večini primerov celo

brez zaščitne ograje, ki loči občinstvo od igralcev, da o drastični ločitvi navijačev v italijanskem stilu sploh ne govorimo. Ob vsem tem se lahko vprašamo, ali je italijanski nogomet (in sport) že tako degeneriran, da brez nasilja sploh ne gre, ali pa gre za splošen družbeni pojav, v katerem ob padcu najrazličnejših idealov in izgubi vrednot mnogi vidijo izhod samo se v nebrzdanem nasilju, ki je danes mogoče ob nogometnih igriščih, jutri pa morda lahko dobi mnogo širše okvire? Upajmo, da ne.

Morda je za nas, ki živimo odmaknjeni od vsakotedenskih velikih sportnih dogodkov, vsa ta stvarnost vsaj deloma tuja. V naši deželi, razen v košarki in rokometu, nimamo predstavnikov v najvišjih italijanskih ligah. Pri teh sportih je tudi nasilja veliko manj. Pa vendar niso tako daleč časi, ko je tudi Trst (in Videm) doživljal pohode »ultrasov«, februarja leta 1984 pa je v neredih po pokalni tekmi med Triestino in Udinesejem umrl navijač Triestine, katerega je eden policistov udaril s pendrekom. Od takrat je minilo deset let. Udinese nastopa v B ligi. »Prvoligaški« stadion Nereo Rocco v Trstu pa je samo še spomenik megalomanskim ambicijam nekaterih tržaskih upraviteljev in takratnega vodstva Triestine, ki je nato po najrazličnejših peripetijah pristala v meddeželni ligi. In če je treba za prvoligaški nogomet plačevati tudi z življenji, mi ni žal, da je tako.

Nedelja brez sportnih dogodkov mora za vse predstavljati pomemben vzrok za premislek. Italijanski nogomet, ki zavzema daleč najpomembnejše mesto v italijanskem sportu in ki posredno zagotavlja pomembna finančna sredstva tudi ostalim sportom, je danes na zatožni klopi. V interesu vsega sporta je, da bo našel pot iz labirinta, v katerem se danes nahaja.

Absurdna smrt Vincenza Spagnola, ki je umrl samo zato, ker je bil navijač napačnega kluba, mora vsem služiti kot zadnji opomin. Drugače bo nepozno. In takrat ne bodo pomagali ne pozivi k strpnosti in razumu in ne demonstrativne prekinitve tekmovanj. Takrat bo sport mrtev. Tega pa ne smemo dovoliti!

..

KULTURNE USTANOVE SLOVENCEV V ITALIJI

DOLGA POT SLOVENSkih GLASBENIH ŠOL V ITALIJI

Globlji zvoki glasbe

Mala mestna vila, nekoliko odmaknjena od tržškega mestnega vrveža, ki je samo kakšno ulico nad in pod njo skorajda neznosen. Težko bi ugani-li, da je v njej osrednji sedež Glasbene matice in tudi Glasbene šole Marija Kogoja. Kdor verjame v zakrite igre usode, bi lahko rekel, da je pač glasbe-na šola morala imeti sedež v ulici, ki so jo poime-novali po glasbeniku, italijanskemu seveda, po ne preveč znanemu Ruggieru Manni.

Ce je zunanji izgled dovolj ugleden, pa notranjost takoj iz-da, da je stavba dotrajana in ne povsem primerna za solo, se zlasti ne za posebno solo, kakršna je glasbena. Sicer pa je to samo dokaz več, da Glasbe-na matica - kot ostale kulturne ustanove Slovencev v Italiji - največkrat ne more izbirati. In zato morajo vsiljene po-manjkljivosti postati izziv, ne samo da preživis, temveč da na številnih negativnih izho-disčnih pozicijah gradiš svoj obstoj in razvoj.

Ce se se za hip pomudimo pri mali vili nad tržasko glav-no železniško postajo, lahko takoj ugotovimo, da je prete-sna, oziroma, da njena no-tranja prostorska ureditev prav gotovo ni najbolj prikladna za glasbeno solo. Zato je bilo

iskanje drugih sedežev, ne sa-mo po okoliskih vaseh, tem-več tudi v mestu, se nujnejsa, kot bi to npr. zahtevala pre-cejsnja razpršenost slovenske-ga prebivalstva. Tako se je ust-varila precej razpredena mreža podružniških sedežev, ki so dobili svoje domovanje predv-sem v prostorih kulturnih društev, ponekod v »normal-nih« solah, včasih tudi po zu-pnišcih. Z organizacijskega vi-dika je mogoče malce naporno usklajevati vse - upoštevati je treba na primer, kje posamezni gojenci prebivajo, kakšen predmet so izbrali in ne na-zadnje tudi stopnjo solanja - kakšno neugodnost pre-mikanje po teritoriju pred-stavlja tudi za profesorje, ven-dar pa ima posejanost podruž-nic slovenskih glasbenih sol

po širokem območju, kjer zi-vijo Slovenci v Furlaniji - Julij-ski krajini, nedvomne pozitiv-ne note. Slovenska kulturna dejavnost preko glasbenih not odmeva s številnih koncev, prostori slovenskih kulturnih društev so zasedeni (pa čeprav so tudi ti vse prej kot idealni za glasbeni pouk), otroci (in njihovi starši ali sirše sorodst-vo zadolženo za zamudno pre-važanje otrok) pa v kraju ali mestnem predelu, kjer živijo, lahko zadostijo tudi osnovni potrebi po glasbeni izobrazbi.

V splošnem radi recemo, da glasba povezuje ljudi, ker gre za univerzalno govorico, ki ne uporablja besed in zato ne pozna jezikovnih zaprek. Pri-morski Slovenci so se globlje-ga, ne samo kulturno-vzgojne-ga pomena glasbenega solanja, zavedali že na začetku tega stoletja, saj so Glasbeno matico v Trstu ustanovili že leta 1909, ko je bila mogoče narodnostna nestrpnost manjša od današnje - med drugim sta bila tržasko in gorisko področje se v okviru avstroogrskega cesarstva - očit-no pa je bilo v večjih centrih občutno podcenjevanje »slo-venškega kmečkega življa«. Glasba torej kot del neodhod-no potrebne kulturne izo-brazevanja, s katerim bi začeli izpodbijati predsodke...

Tako takrat, kot se danes pa je glasba tudi način za spozna-vanje in zblizevanje med pri-padniki manjšine. Ko jezik ni več dovolj trden most, ga je tre-ba podpreti z močnimi in pri-kladnimi temelji. Na takšnih te-meljih pa se lahko speljejo tudi poti drugačnega povezovanja, ki ne izvira več iz specifičnosti (npr. narodnostne), temveč ne-posredno iz univerzalnosti gla-sbe. Ne samo, da glasba ne pozna jezikovnih preprek, tujek v njenem prostranem svetu so tudi (ali bi morala biti) ideološka razhajanja, raznovr-stni besedni in miselni nespo-razumi.

O tem prav gotovo ne raz-misljajo mali Roberti, Davidi in Martine, kojih, malo na lastno željo malo pa po prepričevanju staršev, vpisejo v pripravnico klavirja, violine ali harmonike, za katere je se največ povprase-vanja, čeprav je dandanes iz-bor učnih predmetov izredno širok. Na sedežih slovenskega glasbenega solanja v Italiji je možen vpis v razrede klavirja, violine, viole, cela, flavte, klju-naste flavte, klarineta, trobente, pozavne, roga, kitare, harmo-nike, solopetja, teorije in sol-feggia, harmonije, zgodovine

glasbe, komorne igre, orkestral-nih vaj in predolske glasbene vzgoje. Seveda vsaka posamez-na podružnica ne omogoča pouka vseh predmetov, kar mogoče včasih povzroci, da se morata Sandi ali Martina spo-prijeti z glasbilo, o katerem onadva ali starši zanj niso razmisljali. Ob preglavicah gle-de najboljše možne izbire pa si morajo starši naložiti se breme solnine, ki ni prav zanemar-ljiva.

Vse glasbene sole, ki sodijo v okvir Glasbene matice, so namrec zasebne ustanove in kot take lahko računajo na pre-cej skromno podporo iz javnih fondov. In - kot kažejo zadnje izkušnje - lahko ta vir popolno-ma usahne, ker nanj položijo težak kamen nerazumevanja. Zato si GM že od leta 1972 pri-zadeva, da bi postala javno pravna ustanova in končno polno zazivela kot glasbena so-la oz. državni konservatorij. S finančnega vidika bi ureditev

gojence sol GM z učnim in neucnim osebjem vred, bi ga zasedla pisana množica, in ko bi se vsak bolj ali manj izkušeni mladi glasbenik zaigral na svoje glasbilo, bi se daleč naokoli razlegali zvoki neobčajne »budnice«. V razne sole - v okviru Gla-sbene matice delujejo glasbe-na sola Marij Kogoj v Trstu, glasbena sola Emil Komel v Gorici, glasbena sola v Be-neciji in glasbena sola To-maz Holmar v Kanalski doli-ni - je vpisanih okrog 700 gojencev, v rednem delovnem razmerju je zaposlenih 33 pro-fesorjev glasbe (v glavnem vsi, ki so se v povojnih letih izso-lali na GM), 4 uslužbenci v administraciji, na solah pa poučuje tudi več kot 35 hono-rarnih sodelavcev.

Večji ali manjši sedeži gla-sbenih sol - včasih je to samo-stojno poslopje, včasih pa sa-mo »izposojena« soba - prav-zaprav označujejo, kje vse zi-

morajo navadno otroci hoditi v večje centre za kakršnokoli drugačno aktivnost.

V večjih centrih, predvsem v Trstu in Gorici, pa sodi v okvir glasbenih sol tudi pri-rejanje koncertov ali celo red-nih abonmajskih sezon. V Tr-stu je na pobudo Glasbene matice redna koncertna sezo-na od leta 1971 - finančne težave so zelo otežkocile tudi to dejavnost - v Gorici je kon-certna sezona zazivila leta 1974, danes pa prirejajo kon-certe obcasno. Na Goriskem se koncertni dejavnosti po-sveča tudi center »Emil Ko-mel«.

Po načelu, ki ga narekujejo trde vsakodnevne izkušnje, da je treba vsakic zadostiti najvišjemu možnemu številu zahtev, velikokrat na koncert-nih odrih GM nastopajo prav bivši gojenci, ki so si že utrdi-li pot v mednarodno glasbeno poustvarjalno areno. Da ne bi bilo nesporazumov o prej omenjenih zahtevah: koncerti so seveda namenjeni ljubi-teljem glasbe, povsem narav-no pa je, da GM želi vrednoti-ti delo lastnih profesorjev in sposobnosti gojencev, istoča-sno pa daje možnost mladim glasbenikom, da se predsta-vijo sirsemu občinstvu. In se dodaten pozitiven aspekt dejavnosti, v kateri je težko vselej najbolj harmonično uskladiti vse težnje in želje: možnost nastopanja je tudi spodbuda za sestavo raznih skupin - ob komornih godal-nih npr. se harmonikarskih ansamblov, kar je bolj neo-bčajno - istocasno pa je lahko tudi izziv za vsakega posa-meznika ali skupino, da se poda na privlačna, dasi vča-sih malo nevarna pota ose-bnega raziskovanja in eksperi-mentiranja. Vrsti mladih gla-sbenikov, ki so jih v »magi-ni« svet glasbe uvedli prav pri GM, je takšna težavna pot prinesla uveljavitev. Iste mož-nosti »prostega leta po nebu glasbe« pa morajo imeti razni Igorji, Davidi, Martine in Sa-re, ki so komaj prestopili prag glasbenih sol na Tržaskem, Goriskem ali Videmskem in katerih prste komaj privajajo na prijateljski odnos z notami.

Breda Pahor

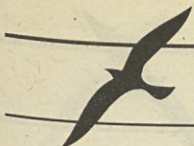
statusa ustanovi zagotovila mirnejše življenje, družinam pa bi odvzela večji del breme-na.

Ko bi na prostranem trav-niku zbrali vse sedanje

vijo Slovenci v Italiji: solska mreža GM je namrec razpre-dena od miljskih hribov do Kanalske doline, saj je mo-goče obiskovati glasbene ure v vseh večjih središčih, pa tu-di v manjših vaseh, odkoder

Na slikah (Foto KROMA): pod naslovom: harmonikar-ski orkester Synthesis, ki je požel velike uspehe daleč po Evropi; levo: violinist Črtomir Sisković je nadvse uspešno nastopal domala po vsem svetu.

Kdo ribari v kalnem?

Zavajajoče informacije o prispevkih za slovenska kulturna društva in ustanove so po nepotrebnem dvignile mnogo prahu

PRISPEVKI
ZA
SLOVENSKE
KULTURNE
USTANOVE

Ze nekaj tednov teče med za-mejskimi kulturnimi delavci - predvsem onimi, ki kulturnemu delu namenijo svoj prosti čas - živahna razprava o višini pri-spevkov, ki so jih prejela posa-mezna društva in organizacije, oziroma o tem, kdo in kako je v lanskem letu razdelil 6 milijard lir, ki jih je država namenila kul-turnim dejavnostim slovenske manjšine v Italiji.

Razprava se je zacela po obja-vi v tedniku Iskra podatkov v zvezi z razdelitvijo prispevkov za kulturna društva in organiza-cije. Ni slo za točne podatke o prispevkih, ampak za podatke o izdatkih, na katere dežela lahko podeljuje prispevke. Na osnovi teh podatkov mora pristojna ko-misija, v kateri je tudi pet Slo-vencev, izreči mnenje, nato pa deželna vlada po svoji uvidev-nosti določi višino prispevkov. V spodnji razpredelnici objav-ljamo točne podatke o prispev-kih za rekreativne dejavnosti, kot izhajajo iz zadevnega dežel-nega sklepa.

Vendar se ne bomo omejili na objavo teh podatkov. Glede na polemike, ki so v teku, bomo z objavo nadaljevali in bomo v prihodnjih tednih objavili sezna-me prispevkov tudi za druge po-

stavke, ki jih sintetično objavlja-mo v razpredelnici desno. Do le-tošnjega leta tega nismo počenja-li. Vemo namreč, da je pri-spevkov premalo za potrebe naših kulturnih dejavnosti in da bi globalno potrebovali mnogo večjo vsoto, najmanj dvakrat to-liko. Zato se nam ni zdelo po-trebno, da bi izzivali javno mnenje o tem, kako naša društva in organizacije prejemajo skrom-ne prispevke, ki v nekaterih pri-merih ne zadostujejo niti za plačevanje električnega toka, kaj šele za razvijanje kulturnih dejavnosti.

Ker pa so drugi ocenili, da je treba podatke objavljati, in, kot kaže, iz teh podatkov kujejo po-litične spekulacije, pa tudi zato, ker je prišlo do tožbe (in prve razzsodbe) na upravnem sodišču, poleg tega pa se do kazenske prijave, je nujno, da nalijemo ci-stega vina. Hoteli smo začeti prav s temi prijavami, vendar žal se nimamo vseh podatkov, tako da bomo o njih pisali prihodnjic.

Danes začnemo s splošno preglednico razdelitve šestih mi-lijard lir za leto 1994 in z razde-litvijo (skromnih) 200 milijonov za rekreativne dejavnosti, med katere - na osnovi deželne zako-nodaje - sodijo tudi pevske zbori

in godbe na pihala. V prihodnjih tednih bomo nadaljevali. O teh vprašanih mora namreč vladati velika jasnost, kajti slovenskim kulturnim organizacijam ni treba skrivati prav ničesar, kajti njihova dejavnost je zelo razvejana in zaslužio vso podporo oblasti.

Ostaja vprašanje odnosov zno-traj manjšine. Vsaka razdelitev sredstev ustvarja zadovoljstvo in nezadovoljstvo. Nekateri celo tr-dijo, da je najbolj poštena taka razdelitev, ki ne zadovolji prav nikogar. Mogoče. Morda včasih prihaja do nesoglasij, morda celo do krivic. Pri tolikšnem številu društev in organizacij, in tako skromnih sredstvih, je to pač mogoče. Vendar pa to se ni raz-log za očitke, ne na račun dežel-ne komisije (ki je pristojna samo za izdajo mnenja), ne na račun deželne vlade (ki mora razdeliti sredstva, ki ne dosegajo niti de-set odstotkov priznanih stroškov). Rjuha je pač za vse prek-ratka.

Tukaj se ne trdimo, da kdo ri-bari v kalnem. Če pa kdo, je prav, da kulturni delavci sami to ugotovijo. To pa lahko storijo, samo če razpolagajo z osnovnimi podatki. Danes in v prihodnjih tednih jim bomo te podatke po-sredovali.

Razdelitev prispevkov v letu 1994

Glasbene šole	1.550.000.000
SLORI	450.000.000
Knjižnice	500.000.000
Gledališke dejavnosti	900.000.000
Tisk in založništvo	500.000.000
Šola v Špetru	400.000.000
Občine v Benečiji (za pouk slovenščine)	400.000.000
Priznane organizacije	250.000.000
Kulturne izmenjave	200.000.000
Rekreativne dejavnosti	200.000.000
Kulturna društva	250.000.000
Dijaški domovi	400.000.000
SKUPNO	6.000.000.000

Prispevki za rekreativne dejavnosti društev in organizacij slovenske manjšine

St.	Ustanova	Priznani stroški	Prispevek
Pokrajina Trst			
Občina Trst			
1.	Slovensko plan. društvo	40.000.000	5.000.000
2.	Slov. zam. skavtska org.	9.000.000	2.000.000
3.	SKD Tabor	14.000.000	4.000.000
4.	P.Z. sv. Antona novega	10.000.000	3.000.000
5.	Zveza cerkv. pevskih zborov	30.000.000	6.000.000
6.	Združenje Lupusinfabula	11.000.000	2.000.000
7.	Slov. katoliški kulturni center	10.000.000	2.000.000
8.	Mlad. center Finžgarjev dom	40.000.000	6.000.000
9.	Glasbena matica	23.000.000	5.000.000
10.	SKD Grbec	3.000.000	1.000.000
11.	SKD Lipa	2.500.000	1.000.000
12.	SKD Primorec	15.000.000	2.000.000
13.	SKD Skamperle	5.000.000	1.000.000
14.	SKD Vesna	10.000.000	2.000.000
15.	Pomorski klub Sirena	5.000.000	1.000.000
16.	Godbeno društvo Parma	15.000.000	2.000.000
17.	Pevski zbor V. Mirk	7.000.000	2.000.000
18.	Godbeno društvo Prosek	8.000.000	2.000.000
19.	Svet slovenskih organizacij	45.000.000	6.000.000
20.	Pevski zbor Primorec-Tabor	8.000.000	2.000.000
21.	Pevski zbor J. Gallus	10.000.000	2.000.000
22.	Nogometni klub Primorje	3.000.000	1.000.000
23.	Kolesarski klub Adria	7.000.000	1.000.000
24.	TFS Stu Ledi	8.000.000	2.000.000
25.	KRUT	20.000.000	4.000.000
26.	Kulturni krožek S. Jakob	2.000.000	1.000.000
27.	Trzaski oktet	10.000.000	2.000.000
28.	Zupnišče Kriz	2.500.000	1.000.000
29.	Zupnišče sv. Marija Magd. (Mladinski krožek Slomškov dom)	7.500.000	1.000.000
30.	Smučarski klub Brdina	13.000.000	2.000.000
31.	Sportno društvo Mladina	10.000.000	1.000.000
32.	SKD Skala	12.000.000	3.000.000
33.	SD Polet	20.000.000	2.000.000
34.	Taborniki RMV	10.000.000	5.000.000
35.	ZSSDI	14.000.000	2.000.000

Občina Devin - Nabrežina

36.	SKD Cerovlje-Mavhinje	15.000.000	2.000.000
37.	SKD Gruden	15.000.000	2.000.000
38.	SKD Vigred	8.000.000	2.000.000
39.	Godbeno društvo Nabrežina	9.000.000	2.000.000

St.	Ustanova	Priznani stroški	Prispevek
40.	SD Grmada	6.000.000	1.000.000
41.	SPK Cupa	20.000.000	2.000.000

Občina Dolina

42.	Godba v Ricmanjih	10.000.000	2.000.000
43.	SKD Primorsko	18.000.000	2.000.000
44.	SKD Vodnik	13.000.000	2.000.000
45.	Godbeno društvo Breg	8.000.000	2.000.000
46.	Pevski zbor Vodnik	13.000.000	2.000.000
47.	Pevski zbor Venturini	12.000.000	2.000.000
48.	Zupnija sv. Jerneja, Mackolje	8.000.000	2.000.000
49.	SD Breg	10.000.000	1.000.000

Občina Zgonik

50.	SKD Rdeča zvezda	10.000.000	2.000.000
51.	SK Kras	15.000.000	2.000.000
52.	Shinkai Karate Club	2.000.000	1.000.000

Pokrajina Gorica

Občina Gorica

1.	SKD M.Filej	2.200.000	1.000.000
2.	SKD Sabotin	3.000.000	1.000.000
3.	Združenje Kulturni dom	45.000.000	7.000.000
4.	Slov. zam. skavtska organizacija	10.000.000	2.000.000
5.	Glasbeni center Emil Komel	11.000.000	2.000.000
6.	Slov. kat. društvo M.Filej	15.000.000	2.000.000
7.	SKD Podgora	15.000.000	2.000.000
8.	SKD O. Župancic	10.000.000	4.000.000
9.	SKD A. Paglavac	6.000.000	1.000.000
10.	Kult. sp. dr. Naš prapor	5.500.000	1.000.000
11.	SKD Standrez	20.000.000	1.000.000
12.	Kult. zadruga Maja	10.000.000	3.000.000
13.	PZ Lojze Bratuz	10.000.000	3.000.000
14.	ZCPZ	20.000.000	4.000.000
15.	Zupnija Sv. Mavra in Silvestra	8.000.000	2.000.000
16.	ZSKD	40.000.000	4.000.000
17.	ZSKP	26.000.000	5.000.000
18.	SZ Dom	8.000.000	4.000.000

Občina Doberdob

19.	Slov. kat. dr. Hrast	17.000.000	2.000.000
20.	SKD Kras	6.000.000	1.000.000
21.	SKD Krmenjak	5.000.000	1.000.000
22.	SKD Jezero	10.000.000	2.000.000

St.	Ustanova	Priznani stroški	Prispevek
23.	Godbeno društvo Kras	20.000.000	3.000.000

Občina Ronke

24.	SKD Jadro	5.500.000	1.000.000
25.	Župnija sv. Lovrenca	13.000.000	2.000.000

Občina Števerjan

26.	SKD Brisko grič	6.000.000	2.000.000
27.	Slov. kad. dr. F.B.Sedej	9.000.000	2.000.000

Občina Sovodnje

28.	SKD Danica	6.000.000	1.000.000
29.	SKD Skala	10.000.000	2.000.000
30.	SKD Sovodnje	6.000.000	2.000.000
31.	SKD Vipava	10.000.000	1.000.000
32.	SZ Soča	10.000.000	1.000.000

Pokrajina Videm

Občina Čedad

1.	Benesko gledališče	12.000.000	2.000.000
----	--------------------	------------	-----------

Občina Grmek

2.	KD Rečan	20.000.000	2.000.000
----	----------	------------	-----------

Občina Naborjet - Ovčja ves

3.	SKD Planika	5.700.000	1.000.000
----	-------------	-----------	-----------

Občina Rezija

4.	Zenski zbor Rože Majave	3.000.000	1.000.000
----	-------------------------	-----------	-----------

Občina Špeter

5.	Zbor Matajur	6.000.000	2.000.000
6.	Zbor Pod lipo	9.000.000	2.000.000

Občina Tipana

7.	Društvo in zbor Naše vasi	9.000.000	2.000.000
----	---------------------------	-----------	-----------

Opomba: Imena ustanov so prevedena iz italijansčine. Zato so v nekaterih primerih se zlasti kratice netočne. Zaradi po-manjkanja časa nismo utegnili preveriti naslovov vseh orga-nizacij.

Okvirna konvencija Sveta Evrope za zaščito narodnih manjšin

STRASBOURG - V sredo so predstavniki 21 držav članic Sveta Evrope podpisali evropsko konvencijo o zaščiti narodnih manjšin. Dogodek je nadvse pomemben, ce le pomislimo, da so za prejšnjo - sicer bolj obvezujočo - konvencijo o manjšinskih in deželnih jezikih v dveh letih s težavo zbrali manj podpisov. Podpis seveda ne pomeni, da je konvencija že v veljavi: po postopku, ki ga določa ureditev Sveta Evrope, bo morala vsaka država sedaj listino ratificirati, ko jo bo ratificiralo najmanj 12 držav pa bo zadobila status konvencije. Z drugimi besedami to po eni, da se bodo lahko državljani držav, ki so listino ratificirale, lahko proti kršitvam listine pritožili na mednarodne forume.

Ce pogledamo seznam držav, ki so listino podpisale in onih, ki niso, bomo ugotovili marsikaj zanimivega. Tako je na primer pomembno dejstvo, da sta listino podpisali Slovaska in Romunija, ki ne slovita po zgledni zaščiti manjšin. Značilno je tudi dejstvo, da je ni podpisala Francija, ki se zanika obstoj manjšin na svojem ozemlju. Prav nič pa ne preseneca dejstvo, da listine nista podpisali ne Grčija ne Turčija, ki svojih manjšin sploh ne priznavata.

Države članice Sveta Evrope in druge države, podpisnice te okvirne konvencije, so se

- glede na to da je cilj Sveta Evrope doseči večjo enotnost med svojimi članicami z namenom ohranjati in uredničevati ideale in načela, ki so njihova skupna dediščina,

- glede na to da je eden od načinov, s katerimi si prizadevajo za doseg tega cilja, ohranjanje in nadaljnje uredničevanje človekovih pravic in temeljnih svobosčin,

- v želji, da bi sledili deklaraciji sefov držav in vlad držav članic Sveta Evrope, sprejeti 9. oktobra 1993 na Dunaju,

- odločeni, da na svojih ozemljih varujejo obstoj narodnih manjšin,

- glede na to da so prevrati v evropski zgodovini pokazali, da je zaščita narodnih manjšin bistvenega pomena za stabilnost, demokratično varnost in mir na tej celini,

- glede na to, da bi morala pluralistična in resnično demokratična družba ne le spoštovati narodno, kulturno, jezikovno in versko identiteto vsakega pripadnika narodne manjšine, ampak tudi ustvariti ustrezne pogoje, ki pripadnikom narodnih manjšin omogočajo, da izražajo, ohranjajo in razvijajo to identiteto,

- glede na to da je ustvarjanje ozračja strpnosti in dialoga potrebno za to, da je kulturna raznolikost vir in dejavnik - ne razdvajanja, ampak bogatenja vsake družbe,

Za Slovence je pomembno, da so listino poleg Slovenije podpisale še Avstrija, Italija in Madžarska, torej vse tri države, v katerih živi slovenska manjšina. Sedaj bo treba čakati na ratifikacijo, vendar diplomati zagotavljajo, da bo tudi do te v kratkem prislo.

Verjetno pa ti podpisi zapirajo pot za omenjeni konvenciji o jezikih in kulturah. Države se bodo verjetno izgovarjale, da je ena konvencija dovolj. Skoda, kajti, kot rečeno, druga konvencije je bolj obvezujoča in bi bila za manjšine koristnejša, ker vsebuje tudi stvarne obveze, med drugim take, ki bi koristile tudi statusu slovenske manjšine v Italiji. Italijanska vlada pa je - sicer neuradno - že povedala, da te listine ne namerava podpisati.

Kakorkoli že, tudi podpis ene same listine je pomemben, ker gre vendarle za mednarodni dokument, ki je za državo obvezujoč in na katerega se bo manjšina lahko sklicevala. Kljub počasnosti se v Evropi vendarle nekaj premika tudi v smeri zaščite manjšin.

Listino, oziroma njen neuradni prevod v slovenščino, v celoti objavljamo.

padniki narodne manjšine in pripadniki večinskega naroda. V tej zvezi bodo ustrezno upoštevale posebne pogoje pripadnikov narodnih manjšin.

3. Ukrepi, sprejeti v skladu z drugim odstavkom, se ne stejejo za diskriminacijsko dejanje.

5. člen

1. Pogodbenice se obvezujejo, da bodo spodbujale potrebne pogoje, da bodo pripadniki narodnih manjšin ohranjali in razvijali svojo kulturo ter ohranjali bistvene sestavine svoje identitete, in sicer svojo vero, jezik, tradicije in kulturno dediščino.

2. Brez škode za ukrepe splošne integracijske politike, se bodo pogodbenice izogibale politiki in praksi, katerih namen je asimilacija pripadnikov narodnih manjšin proti njihovi volji in bodo zaščitile te osebe pred kakršnimi koli dejanji, katerih namen je taka asimilacija.

6. člen

1. Pogodbenice bodo spodbujale duh strpnosti in medkulturnega dialoga in sprejele učinkovite ukrepe za spodbujanje medsebojnega spoštovanja in razumevanja ter sodelovanja med osebami, ki živijo na njihovem ozemlju, ne glede na njihovo narodno, kulturno, jezikovno ali versko identiteto, se zlasti na področju izobraževanja, kulture in občil.

2. člen

Določila te okvirne konvencije se uporabljajo v dobri veri, v duhu razumevanja in strpnosti in v skladu z načeli dobrega sosedstva, prijateljskih odnosov in sodelovanja med državami.

3. člen

1. Vsak pripadnik narodne manjšine ima pravico, da prosto izbira, da se ga kot takega obravnava ali pa ne, in tako izbira ali uresničevanje pravic, povezanih s to izbiro, nima za posledico nobenih neugodnosti.

2. člen

Pripadniki narodnih manjšin lahko uresničujejo pravice in uživajo svobosčine, ki izhajajo iz nacel te okvirne konvencije, kot posamezniki ter v skupnosti z drugimi.

8. člen

Pogodbenice se obvezujejo, da bodo priznale, da ima vsak pripadnik narodne manjšine pravico, da izraza svojo vero ali prepričanje in da ustanavlja verske ustanove, organizacije ter društva in združenja.

9. člen

1. Pogodbenice se obvezujejo, da pravica do svobode izražanja vsakega pripadnika narodne manjšine vključuje svobodo mnenja ter sprejemanja in dajanja informacij in idej v jeziku manjšine brez vmešavanja javnih organov in ne glede na meje. Pogodbenice v okviru svojih pravnih sistemov zagotavljajo, da pripadniki

narodnih manjšin pri svojem dostopu do občil niso zapostavljeni.

2. Prvi odstavek ne preprečuje precejšnje število pripadnikov narodnih manjšin, si pogodbenice prizadevajo, da v okviru svojega pravnega sistema in po potrebi vključno s sporazumi z drugimi državami ter ob upoštevanju svojih posebnih pogojev, poskrbijo za napise tradicionalnih lokalnih imen, imen ulic in drugih topografskih znakov, namenjenih javnosti, tudi v jeziku manjšin, kjer je dovolj zahtev za take oznake.

3. Pogodbenice ne ovirajo pripadnikov narodnih manjšin pri ustanavljanju in uporabi tiskanih občil. V pravnem okviru radijskih in televizijskih oddaj bodo v kar največjem obsegu in ob upoštevanju določil prvega odstavka zagotavljale, da se pripadnikom narodnih manjšin da možnost, da ustanovijo in uporabljajo lastna občila.

4. V okviru svojih pravnih sistemov sprejmejo pogodbenice ustrezne ukrepe, da bodo pripadnikom narodnih manjšin olajšale dostop do medijev in pospeševale strpnost ter dopuscale kulturni pluralizem.

10. člen

1. Pogodbenice se obvezujejo, da bodo priznale, da ima vsak pripadnik/vsaka pripadnica narodne manjšine pravico, da svobodno in brez vmešavanja uporablja svoj jezik manjšine in to zasebno in v javnosti ter ustno in pisno.

2. Na področjih, na katerih že po tradiciji ali v večjem številu živijo pripadniki narodnih manjšin, in ce ti pripadniki to zahtevajo, ter ce taka zahteva ustreza dejanskim potrebam, si bodo pogodbenice prizadevale, da v kar največji meri zagotovijo pogoje, ki bi omogočili uporabo jezika manjšine v odnosih med pripadniki manjšine in upravnimi organi.

3. Pogodbenice se obvezujejo, da bodo vsakemu pripadniku/vsaki pripadnici narodne manjšine v jeziku, ki ga ta razume, zagotovile pravico do pravočasnih informacij o razlogih za njegovo/njeno aretacijo ter o naravi in vzrokih za kakršno koli obtožbo proti njemu/njej in pravico da se brani v tem jeziku, ce je potrebno z brezplačno pomočjo tolmača.

11. člen

1. Pogodbenice se obvezujejo, da bodo priznale, da ima vsak pripadnik/vsaka pripadnica narodne manjšine pravico, da uporablja svoj priimek (patronim) in lastna imena v jeziku manjšine ter pravico do uradnega priznanja teh imen v skladu z načini, določenimi v pravnem sistemu pogodbenice.

12. člen

1. Pogodbenice sprejmejo, kadar je to primerno, ukrepe na področju izobraževanja in raziskav, da s tem spodbujajo poznavanje kulture, zgodovine, jezika in vere svojih narodnih manjšin in večinskega naroda.

2. S tem v zvezi pogodbenice med drugim zagotavljajo primerne možnosti za usposabljanje učiteljev in dostop do učenikov ter omogočajo lažje stike med dijaki/studenti in učitelji različnih skupnosti.

3. Pogodbenice se obvezujejo, da bodo za pripadnike narodnih manjšin spodbujale enake možnosti za dostop do izobraževanja na vseh ravneh.

13. člen

1. V okviru svojih izobraževalnih sistemov pogodbenice priznavajo, da imajo pripadniki narodnih manjšin pravico do ustanavljanja in vodenja lastnih zasebnih ustanov za izobraževanje in usposabljanje.

2. Uresničevanje te pravice ne bo imelo za posledico nobenih finančnih obveznosti za pogodbenice.

14. člen

1. Pogodbenice se obvezujejo, da bodo priznavale, da ima vsak pripadnik/vsaka pripadnica narodne manjšine pravico, da se nauči jezika svoje manjšine.

15. člen

Pogodbenice zagotavljajo potrebne pogoje za učinkovito

pisne in druge zasebne informacije, ki so namenjene osem javnosti.

3. Na področjih, ki jih naseljuje precejšnje število pripadnikov narodnih manjšin, si pogodbenice prizadevajo, da v okviru svojega pravnega sistema in po potrebi vključno s sporazumi z drugimi državami ter ob upoštevanju svojih posebnih pogojev, poskrbijo za napise tradicionalnih lokalnih imen, imen ulic in drugih topografskih znakov, namenjenih javnosti, tudi v jeziku manjšin, kjer je dovolj zahtev za take oznake.

16. člen

1. Pogodbenice sprejmejo, kadar je to primerno, ukrepe na področju izobraževanja in raziskav, da s tem spodbujajo poznavanje kulture, zgodovine, jezika in vere svojih narodnih manjšin in večinskega naroda.

2. S tem v zvezi pogodbenice med drugim zagotavljajo primerne možnosti za usposabljanje učiteljev in dostop do učenikov ter omogočajo lažje stike med dijaki/studenti in učitelji različnih skupnosti.

3. Pogodbenice se obvezujejo, da bodo za pripadnike narodnih manjšin spodbujale enake možnosti za dostop do izobraževanja na vseh ravneh.

17. člen

1. V okviru svojih izobraževalnih sistemov pogodbenice priznavajo, da imajo pripadniki narodnih manjšin pravico do ustanavljanja in vodenja lastnih zasebnih ustanov za izobraževanje in usposabljanje.

2. Uresničevanje te pravice ne bo imelo za posledico nobenih finančnih obveznosti za pogodbenice.

18. člen

1. Pogodbenice se obvezujejo, da bodo priznavale, da ima vsak pripadnik/vsaka pripadnica narodne manjšine pravico, da se nauči jezika svoje manjšine.

2. Na področjih, na katerih že po tradiciji ali v večjem številu živijo pripadniki narodnih manjšin, in ce je to dovolj zahtev, si pogodbenice prizadevajo, da v okviru svojih izobraževalnih sistemov v kar največji meri zagotovijo, da imajo pripadniki narodnih manjšin enake možnosti za učenje jezika manjšine ali za izobraževanje v tem jeziku.

3. Drugi odstavek tega člena se uresničuje brez škode za učenje uradnega jezika ali poučevanje v uradnem jeziku.

19. člen

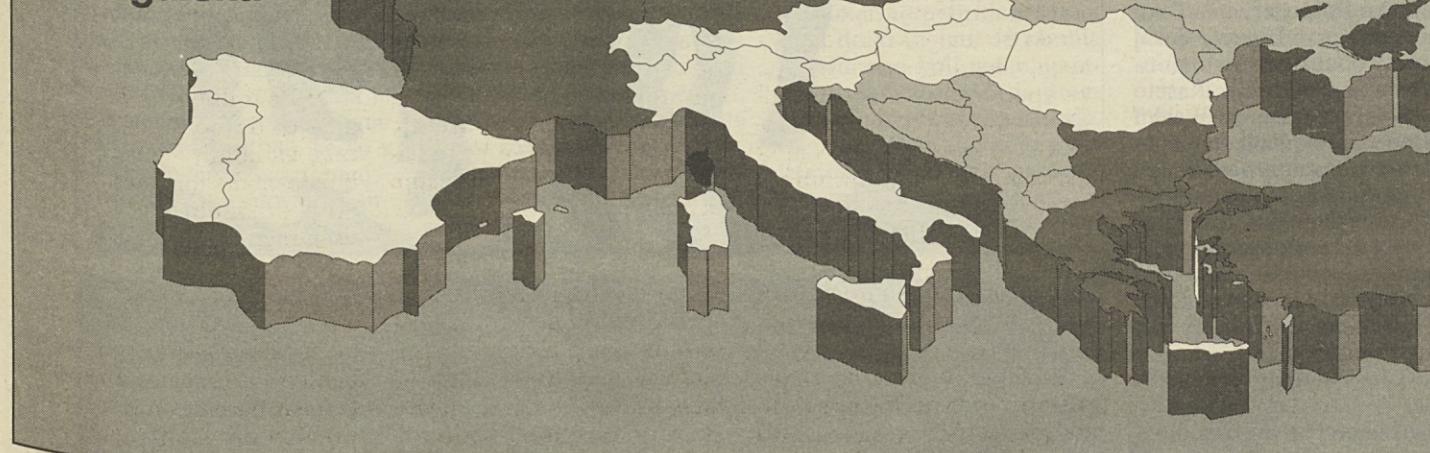
1. Pogodbenice se obvezujejo, da se ne bodo vmešavale v pravico pripadnikov narodnih manjšin, da navezujejo in vzdržujejo proste in mitrolobne čezmejne stike z osebami, ki zakonito bivajo v drugih državah, se zlasti s tistimi, s katerimi si delijo narodno, kulturno, jezikovno ali versko identiteto ali skupno kulturno dediščino.

2. Pogodbenice se obvezujejo, da se ne bodo vmešavale v pravico pripadnikov narodnih manjšin, da sodelujejo v dejavnostih nevladnih organizacij, tako na držav-

Evropa in manjšine

Konvencijo o zaščiti narodnih manjšin je podpisalo že 21 članic Sveta Evrope, v kratkem pa naj bi jo podpisali še Estonija in Nemčija. Konvencija bo uradno stopila v veljavo, kadar jo bo ratificiralo najmanj 12 držav. Države, ki so že podpisale konvencijo:

Avstrija
Ciper
Danska
Finska
Madžarska
Islandija
Irsko
Italija
Liechtenstein
Litva
Romunija
Norveška
Poljska
Portugalska
Nizozemska
Slovaška
Slovenija
Španija
Švedska
Svica
Vel. Britanija

sodelovanje pripadnikov narodnih manjšin v kulturnem, družbenem in gospodarskem življenju ter pri javnih zadevah, se zlasti pri tistih, ki jih neposredno zadevajo.

16. člen

Pogodbenice ne bodo sprejemale ukrepov, ki spreminjajo razmerje prabivalstva na področjih, ki jih naseljujejo pripadniki narodnih manjšin, in katerih namen je omejevanje pravic in svobosčin, ki izhajajo iz nacel te okvirne konvencije.

17. člen

1. Pogodbenice se obvezujejo, da se ne bodo vmešavale v pravico pripadnikov narodnih manjšin, da navezujejo in vzdržujejo proste in mitrolobne čezmejne stike z osebami, ki zakonito bivajo v drugih državah, se zlasti s tistimi, s katerimi si delijo narodno, kulturno, jezikovno ali versko identiteto ali skupno kulturno dediščino.

2. Pogodbenice se obvezujejo, da se ne bodo vmešavale v pravico pripadnikov narodnih manjšin, da sodelujejo v dejavnostih nevladnih organizacij, tako na držav-

ni kot mednarodni ravni.

18. člen

1. Pogodbenice si bodo prizadevale, da bodo po potrebi sklepale bilateralne in multilateralne sporazume z drugimi državami, se zlasti s sosednjimi državami, z namenom, da zagotovijo zaščito pripadnikov narodnih manjšin, ki jih to zadeva.

2. Kadar je to primerno, bodo pogodbenice sprejele ukrepe za spodbujanje čezmejne sodelovanja.

19. člen

Pogodbenice se obvezujejo, da bodo spoštovale in uresničevale nacela te okvirne konvencije, pri čemer bodo upoštevale le take omejitve, ki so določene v mednarodnih pravnih instrumentih, se zlasti v Konvenciji za varstvo človekovih pravic in temeljnih svobosčin, v kolikor so te pomembne za pravice in svobosčine, ki izhajajo iz omenjenih nacel.

20. člen

Pri uresničevanju pravic

in svobosčin, ki izhajajo iz nacel te okvirne konvencije, mora vsak pripadnik/vsaka pripadnica narodne manjšine spoštovati zakonodajo države ter pravice drugih, se zlasti pravice pripadnikov večinskega naroda in pripadnikov drugih narodnih manjšin.

21. člen

Nič v tej okvirni konvenciji se ne razlaga tako, kot da vključuje kakršno koli pravico, da sodeluje pri kakršni koli dejavnosti ali stori kakšno koli dejanje, ki je v nasprotju s temeljnimi načeli mednarodnega prava in se zlasti suverene enakosti, omejitve celovitosti ter politične neodvisnosti držav.

22. člen

Nič v tej okvirni konvenciji se ne razlaga, kot da omejuje ali krati človekove pravice in temeljne svobosčine, ki se lahko zagotovijo po zakonih katere koli pogodbenice ali po katerem koli sporazumu v katerega je ta pogodbenica vključena.

23. člen

Razume se, da se pravice in svobosčine, ki izhajajo iz

nacel te okvirne konvencije, v kolikor so predmet ustreznih določil Konvencije za varstvo človekovih pravic in temeljnih svobosčin ali njenih protokolov, ujemajo s temi določili.

IV. del

24. člen

1. Odbor ministrov Sveta Evrope spremlja izvajanje te okvirne konvencije s strani pogodbenic.

2. Pogodbenice, ki niso članice Sveta Evrope, sodelujejo pri mehanizmu za izvajanje konvencije v skladu s pogoji, ki jih je treba se določiti.

25. člen

1. V enem letu, ko ta okvirna konvencija začne veljati za določeno pogodbenico, ta posreduje generalnemu sekretarju Sveta Evrope popolne informacije o zakonih in drugih ukrepih, ki jih je sprejela za uveljavitev nacel iz te okvirne konvencije.

2. Po tem vsaka pogodbenica generalnemu sekretarju Sveta Evrope.

obdobno, in kadar to zahteva Odbor ministrov, sporoča vse dodatne informacije, pomembne za izvajanje te okvirne konvencije.

3. Generalni sekretar Odboru ministrov posreduje podatke, sporočene v skladu z določili tega člena.

26. člen

1. Pri presojanju primerčnosti ukrepov, ki jih je pogodbenica sprejela, da bi uveljavila nacela iz te okvirne konvencije, Odboru ministrov pomaga svetovni odbor, katerega člani morajo imeti priznano strokovno znanje s področja zaščite narodnih manjšin.

2. Odbor ministrov določi sestavo svetovnega odbora in njegov poslovnik v roku enega leta od uveljavitve te okvirne konvencije.

V. del

27. člen

Ta okvirna konvencija je na voljo za podpis državam članicam Sveta Evrope. Do datuma, ko začne konvencija veljati, je na voljo za podpis tudi vsaki drugi državi, ki jo k podpisu povabi Odbor ministrov. Treba jo je ratificirati, sprejeti ali odobriti. Listine o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi se hranijo pri generalnem sekretarju Sveta Evrope.

28. člen

1. Ta okvirna konvencija začne veljati prvega dne v mesecu, ki sledi trimesecnemu obdobju po datumu, ko je dvanajst držav članic Sveta Evrope izrazilo soglasje, da jih ta konvencija zavezuje v skladu z določili 27. člena.

29. člen

1. Po uveljavitvi te okvirne konvencije in po posvetovalnem razgovoru z državami pogodbenicami lahko Odbor ministrov Sveta Evrope povabi vsako državo nečlanico Sveta Evrope, ki je bila povabljenka k podpisu konvencije v skladu z določili 27. člena, pa tega se ni storila, kot tudi katere koli drugo državo nepogodbenico, da pristopi k konvenciji, in sicer s sklepom, ki ga sprejme večina, kot je določeno v 20. d členu Statuta Sveta Evrope.

30. člen

1. Vsaka država lahko v času podpisa ali kadar shrani listino o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi, določi ozemlje ali ozemlja, za mednarodne odnose katerih je odgovorna, in za katera bo veljala ta okvirna konvencija.

2. Vsaka država lahko kadarkoli kasneje z izjavo, naslovljeno na generalnega sekretarja Sveta Evrope, razsiri uporabo te okvirne konvencije na katero koli drugo ozemlje, določeno v tej izjavi. Za tako ozemlje začne ta okvirna konvencija veljati prvega dne v mesecu, ki sledi izteku trimesecnega obdobja po datumu, ko generalni sekretar prejme tako izjavo.

3. Vsaka izjava iz prejšnjih dveh odstavkov, ki se nanasa na ozemlja, omenjena v tej izjavi, se lahko prekliče z uradnim obvestilom, naslovljenim na generalnega sekretarja. Preključna začne veljati prvega dne v mesecu, ki sledi izteku trimesecnega obdobja po datumu, ko generalni sekretar prejme tako uradno obvestilo.

1. Vsaka pogodbenica lahko kadarkoli odpove to okvirno konvencijo z uradnim obvestilom, naslovljenim na generalnega sekretarja Sveta Evrope.

2. Tako odpoved začne veljati prvega dne v mesecu, ki sledi izteku šestmesečnega obdobja po datumu, ko generalni sekretar prejme to uradno obvestilo.

31. člen

1. Vsaka pogodbenica lahko kadarkoli odpove to okvirno konvencijo z uradnim obvestilom, naslovljenim na generalnega sekretarja Sveta Evrope.

2. Tako odpoved začne veljati prvega dne v mesecu, ki sledi izteku šestmesečnega obdobja po datumu, ko generalni sekretar prejme to uradno obvestilo.

3. Vsaka država lahko v času podpisa ali kadar shrani listino o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi, določi ozemlje ali ozemlja, za mednarodne odnose katerih je odgovorna, in za katera bo veljala ta okvirna konvencija.

2. Vsaka država lahko kadarkoli kasneje z izjavo, naslovljeno na generalnega sekretarja Sveta Evrope, razsiri uporabo te okvirne konvencije na katero koli drugo ozemlje, določeno v tej izjavi. Za tako ozemlje začne ta okvirna konvencija veljati prvega dne v mesecu, ki sledi izteku trimesecnega obdobja po datumu, ko generalni sekretar prejme tako izjavo.

3. Vsaka izjava iz prejšnjih dveh odstavkov, ki se nanasa na ozemlja, omenjena v tej izjavi, se lahko prekliče z uradnim obvestilom, naslovljenim na generalnega sekretarja. Preključna začne veljati prvega dne v mesecu, ki sledi izteku trimesecnega obdobja po datumu, ko generalni sekretar prejme tako uradno obvestilo.

1. Vsaka pogodbenica lahko kadarkoli odpove to okvirno konvencijo z uradnim obvestilom, naslovljenim na generalnega sekretarja Sveta Evrope.

2. Tako odpoved začne veljati prvega dne v mesecu, ki sledi izteku šestmesečnega obdobja po datumu, ko generalni sekretar prejme to uradno obvestilo.

3. Vsaka država lahko v času podpisa ali kadar shrani listino o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi, določi ozemlje ali ozemlja, za mednarodne odnose katerih je odgovorna, in za katera bo veljala ta okvirna konvencija.

2. Tako odpoved začne veljati prvega dne v mesecu, ki sledi izteku šestmesečnega obdobja po datumu, ko generalni sekretar prejme to uradno obvestilo.

1. Vsaka pogodbenica lahko kadarkoli odpove to okvirno konvencijo z uradnim obvestilom, naslovljenim na generalnega sekretarja Sveta Evrope.

2. Tako odpoved začne veljati prvega dne v mesecu, ki sledi izteku šestmesečnega obdobja po datumu, ko generalni sekretar prejme to uradno obvestilo.

3. Vsaka država lahko v času podpisa ali kadar shrani listino o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi, določi ozemlje ali ozemlja, za mednarodne odnose katerih je odgovorna, in za katera bo veljala ta okvirna konvencija.

2. Tako odpoved začne veljati prvega dne v mesecu, ki sledi izteku šestmesečnega obdobja po datumu, ko generalni sekretar prejme to uradno obvestilo.

1. Vsaka pogodbenica lahko kadarkoli odpove to okvirno konvencijo z uradnim obvestilom, naslovljenim na generalnega sekretarja Sveta Evrope.

2. Tako odpoved začne veljati prvega dne v mesecu, ki sledi izteku šestmesečnega obdobja po datumu, ko generalni sekretar prejme to uradno obvestilo.

3. Vsaka država lahko v času podpisa ali kadar shrani listino o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi, določi ozemlje ali ozemlja, za mednarodne odnose katerih je odgovorna, in za katera bo veljala ta okvirna konvencija.

NARODNO ZABAVNA GLASBA

ANSAMBEL ADRIA KVINTET / SPROŠČEN POGOVOR

Skrb za ohranitev in uveljavitev pristne domače slovenske glasbe

Ansambel domače glasbe Adria kvintet je sicer (relativna) novost za zamejsko glasbeno sceno, saj je v sedanji zasedbi nastal pred dobrimi tremi leti. Njegove korenine pa segajo časovno veliko dlje. Trije od petih članov (Crevatin, Filipčič in Lupinc) so sestavljali »zgodovinsko jedro« ansambla Taims, ki je utihnil po 20. letih neprekinjenega nastopanja. Malokateri tovrstni ansambel ima tako plemenit glasbeni »rodovnik«, saj je vseh 5 članov pridobilo najvišjo glasbeno izobrazbo z diplomom na konzervatoriju, večina pa se je posvetila profesor-ski službi v sklopu Glasbene matice.

Za naše vrle glasbenike je udejstvovanje v ansamblu pravzaprav neke vrste sprostitvev in dopolnitev obenem glasbeno obarvanega načina življenja. »Domača glasba je nekoliko drugačna vendar zahtevna vrsta, ki ima v sebi pristne prvine, kot npr. ritem in komunikativno moč, tako da se lahko povzdignemo na določen nivo«, pravi Peter Filipčič. »V tem ni nič bogokletnega in morda so drugi obremenjeni s predsodki. Mi tolačimo to udejstvovanje kot prenašanje kulturnega izročila v širšem pomenu besede«.

Na začetku razgovora z glasnikom ansambla Evaldom Crevatinom smo se najprej lotili vsebinske opredelitve glasbene zvrsti: zakaj se Adria kvintet predstavlja kot ansambel »domače glasbe«, medtem ko se sorodne skupine predstavljajo kot interpreti »narodnozabavne glasbe«. V čem je razlika? »Narodno zabavna glasba je zelo širok pojem in nima več neke določene identitete - je lahko karkoli se izvaja na plesnih zabavah. Mi verjamemo v izraznost in sporočilnost tipične domače slovenske glasbe, kakršna je prišla do izraza na ptujskem festivalu«, pojasnjuje Crevatin.

Prav Ptuj je za ansambel predstavljal neke vrste prelomnico in je zamejskim glasbenikom prinesel izjemno potrditev, neke vrste posvečenje, ki je delovalo kot nekakšna od-

skočna deska na poti se izrazi-tejše uveljavitve v vseslovenskem »ozvezdju« izvajalcev domačih viž in motivov. »Pred dobrim letom smo se zavestno prijavili na ptujski festival (neke vrste Sanremo slovenske glasbe), da se preizkusimo s konkurenco na najvišji ravni. Uvrstili so nas med najboljše ansamble in naš trud je bil plačan s prestižnim priznanjem - prejeli smo zlatega orfeja. To je učinkovalo na nas kot velika vzpodbuda, dobili smo nekakšno vizitko, uradno potrditev naše kvalitete. Prav tam smo navezali stike z opernim pevcem Dušanom Kobalom, ki je v Ptuj prejel absolutno nagrado, z nami pa je sodeloval pri snemanju kasete in bo nastopil tudi na naših koncertih«.

Ceprav so potomci Taimsov, so ubrali novo pot in si izbrali svoj stil. »V repertoar smo vključili domače motive v pravem smislu besede in to slovensko glasbo kot nekakšni ambasadorji skušamo na visokem nivoju ponesti vsepoved, kjer nastopamo. Slovenska glasba torej tudi kot izraz narodnega čuta in pripadnosti. Po moji oceni se marsikateri zamejski ansambel preveč opredeljuje za italijansko, mednarodno in lahko glasbo, kar morda zagotavlja takojšen uspeh, vendar se ne morem otresti vtisa, da je na naših sagrah nekako zvođenela vsebina«, se pritožuje Evald. »Značaj teh vaških praznikov izgublja prvotni smisel. Mi skušamo ohraniti tradicijo, tudi zato, ker se z valčki in polkami vsi zabavajo, ne le določena starostna generacija«.

Dejavnost ansamblov je časovno uokvirjena v leto obdobje, ko se kot po tekočem traku zvrstijo razne sagrae, vaški prazniki in koncertni nastopi. »Ceprav se morda čudno sliši, imamo največ nastopov v Furlaniji, kjer nas vedno bolj cenijo in radi poslušajo poskočne slovenske viže. Sorazmerno malo nastopamo na Trzaskem, kjer se po zamenjavi generacije organizatorjev trenutno bolj opredeljujejo za modernejšo glasbo. Smisel

našega nastopanja ni pridobitniške narave, ampak skušamo ljudi zabavati, dobiti živ stik s publiko in se seveda po potrebi prilagoditi okolju z meseanim programom. Če je mlajša publika, uvrščamo več lahke glasbe, čeprav je tudi res, da se mladina spet začneja približevati in ceni domačo glasbo. Starejši pa so itak navezani na valčke, polke in tango. V minuli sezoni smo zabeležili dober uspeh in prepričan sem, da se bo v prihodnjih letih domača glasba spet močno uveljavila«, predvideva Crevatin.

Kateri pa so vzorniki Adria kvinteta? »Tudi mi črpamo iz slovenske glasbene zakladnice. Veliko se zgledujemo po Alpskem kvintetu in Jozetu Burniku, zadnje case pa uvrščamo vse več Avsenikovih uspešnic. Ugotovili smo namreč, da se ljudje ogrevajo za stare, poskočne melodije, ki takoj pridejo »v uho« in razgibajo prereditev. To je pravi revival »nesmrtnih« viž iz prvega Avsenikovega obdobja«, ugotavlja harmonikarski virtuoz Zoran Lupinc. »Uveljavitev v Ptuj nas je ohrabrila, da smo se preizkusili tudi z avtorsko glasbo, saj je konec koncev to naš poklic in smo hoteli dokazati, da smo tudi sami sposobni nekaj napisati. Ansambel, ki nima svojih izvirnih melodij, ne more dolgo živeti. Tako smo izdali prvo kaseto z dokaj dobrim občutkom in s poudarkom na harmoniji. Kaseto so strokovnjaki in poslušalci ocenili, da je »dovolj dobra« in zato nameravamo nadaljevati po tej avtorski poti, da tudi sami prispevamo svoj delež in uveljavljamo pristno domačo glasbo. Začeli smo že zbirati nov »material« in kdove, da ne bomo prihodnje leto izdali drugo kaseto...«, je z nasmehom namignil Zoran Lupinc.

No, se prej bo treba podrobneje spoznati 10 izvirnih pesmi iz prve kasete »Pri nas doma«.

Rezervirajmo si eno izmed prihodnjih nedelj in se udeležimo koncertnega večera ansambla Adria kvintet!

Boris Simoneta

S kaseto »Pri nas doma« v Gorico, Repen in Boljunec

Ansambel domače glasbe Adria kvintet je obogatil zamejsko glasbeno zakladnico s svojim prvencem - kaseto z naslovom »Pri nas doma«, na kateri je posnetih 10 izvirnih pesmi, ki so plod in odraz zamejskega ustvarjalnega duha. Besedila, iz katerih izžareva zamejska družbena stvarnost v vseh njenih karakteristikah otenkih, so poleg člana ansambla Evalda Crevatina prispevali Sasa Martelanc, Atilij Kralj in Miran Košuta. Za glasbeno priredbo sta poskrbela člana skupine Zoran Lupinc in Peter Filipčič, katerima sta se pridružil tudi zunanja sodelavca Fulvio Jurinčič in Dušan Porenta. Prvic sodeluje tudi sicer operni pevec Dušan Kobal, ki bo nastopil na koncertih.

Sestava ansambla Adria kvintet: Evald Crevatin - igra trobento in poje; Peter Fi-

lipčič - bariton-bas in pevec; Zoran Lupinc - virtuoz na diatončno harmoniko, na nastopih igra tudi na klavirsko harmoniko, Aljosa Starc - klarinetist in klaviaturist; Igor Starc - kitarist. Skupni imenovalec je glasbena diploma na konzervatoriju, torej so vsi pravi profesionalci.

Kaseto so člani Adria kvinteta posneli v znanem koprskem studiu in gre zelo dobro v prodajo. V matični domovini jo je izdala RTV Slovenija in kasete je napredaj v vseh trgovinah v specializiranih prodajnih punktih. V kratkem bodo posneli tudi televizijski spot za se učinkovitejšo promocijo. Pri nas lahko kaseto nabavimo v Trzaski knjigarni, v Katoliški knjigarni v Gorici, v knjigarni Tercon v Nabrežini in seveda neposredno pri članih ansambla.

Kaseto »Pri nas doma« bo ansambel Adria kvintet predstavil na treh javnih koncertih. V nedeljo, 12. februarja ob 17. uri v Kulturnem domu v Gorici, teden dni kasneje (19. februarja) ob 17. uri v občinski telovadnici v Repnu, po vsej verjetnosti 12. marca pa se v Kulturnem domu v Boljuncu, vedno z začetkom ob 17. uri. Poleg novih motivov bodo seveda izvajali najpopularnejše skladbe iz slovenske zakladnice domače glasbe. Program bosta popestrila dva zabavno-sprostitutvena vložka: besedični venderigli Vanka in Tonca bosta na duhoviti način predstavili zaplete našega vsakdana, svetovno znani carodej Vikj pa bo s svojo pomočnico Tanjo za nekaj minut popeljal poslušalce v svoj carobni in fantastični svet. (B)

ZDRAVSTVO / RAZGOVOR Z DR. GIORGIOM TAMBURLINIJEM

Mednarodno sodelovanje bolnišnice Burlo Garofolo

TRST,

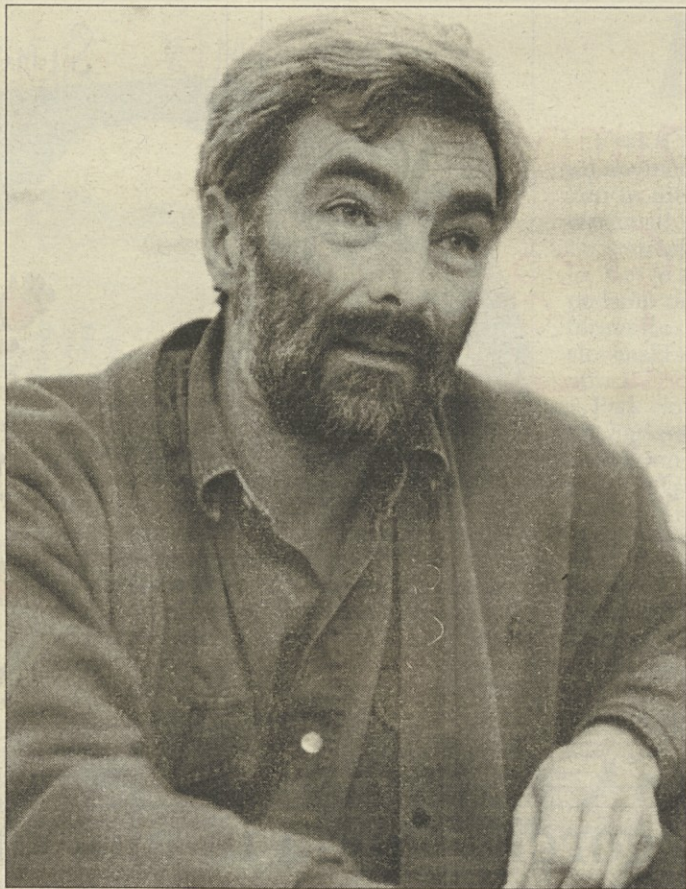
ZNANOST

IN SVET

Trst je upravičeno ponosen na miramarski center za teoretsko fiziko, na področje za raziskave pri Padricah in na sinhrotron pri Bazovici, ker se prek teh središč Trst uveljavlja po vsem svetu kot mesto mednarodne znanosti. To vlogo pa v našem mestu razvijajo se druge, na primer v bolnišnici Burlo Garofolo, kjer je nastal in se uveljavil Urad za mednarodno sodelovanje.

Bolnišnico Burlo Garofolo so ustanovili leta 1856. kot zasebno dobrodelno ustanovo za porodnice, matere in otroke. Leta 1968. je postala deželna pediatrična bolnišnica, 1981 pa ji je ministrstvo za zdravstvo dodelilo status raziskovalne ustanove kot priznanje za visoki nivo, ki so ga dosegli pri zagotavljanju zdravstva porodnic in novorojenčkov. To, kar je značilno za uspešno prakso, ki se je uveljavila v Burlu, je predvsem upoštevanje človeškega faktorja kot osrednjega momenta zdravstva, tako pri porodih, kot pri negi novorojenčkov.

Svetovna organizacija za zdravstvo WHO-OMS je v Trstu priznala že dve zdravstveni strukturi: psihiatrično bolnišnico, ki je po revolucionarni reformi prof. Basaglie postala svetovni referenčni psihiatrični center, in pediatrično bolnišnico. Slednja je svoje mednarodno delovanje pričela razvijati 1986, ko so s sredstvi italijanskega zunanjega ministrstva osnovali obsirni načrt za pomoč najbolj revni državi na svetu, Mozambiku. Takrat je v deželi na jugovzhodnem delu Afrike vihrala izredno kruta državljanska vojna, ki je se poglobila revščino države, kjer povprečni letni dohodek ni znašal ni-

Pediater dr. Giorgio Tamburlini (foto Ferrari/KROMA)

zato, da se na kraju samem razvije učinkovita zdravstvena mreža, da jo vodi tamkajšnje osebje, ki se je izsolalo v sodelovanju s specialisti iz Burla. S skupnimi razsikavami so tudi odkrili, katere so najprimernejše oblike zdravstvene oskrbe glede na tamkajšnje razmere. Samo na tak način se lahko zdravstvena služba razvija tudi potem, ko preneha pomoč iz bogatejših držav. Pri tem pa je zelo pomembna ugotovitev, kako je zgrešeno prenašati brez prilagajanja v revne države zdravstvene postopke, ki so se uveljavili v bolj razvitih

v umetnem okolju oz. v inkubatorju. Ugotovili pa smo, da se takega otroka lahko položi na materine prsi, dobesedno med dojki in tam se razvija neprimerno bolj kot v umetnem inkubatorju. Tega pravzaprav največkrat niti nimajo, če pa je, je v glavnem pokvarjen, predvsem pa se v inkubatorjih zbira nesnaga in se inkubator spremeni v pravi koncentrat mikroorganizmov. Na materinih prsah pa je temperatura vedno pravilna, lahko ga doji vsakic, ko je treba in se tako novorojenček razvija neprimerno hitreje. Tehnika je seveda cenejša, ugotovili pa smo, da je tudi učinkovitejša od tradicionalne metode umetne inkubacije.

»Kangaroo« je tudi naslov revije, ki jo izdajajo v presejnetljivo visoki nakladi 20 tisoč izvodov. Angleški izvod izdajajo neposredno v Trstu, španskega v sodelovanju z bolivijskim, portugalskega pa v sodelovanju z brazilskim Unicefom, organizacijo Združenih narodov za otroke. V reviji posredujejo zdravstvenemu osebju 30 držav dokumentacijo o novih, preprostitih in cenjenih izkušnjah na področju porodniškega zdravstva.

Urad za mednarodno sodelovanje bolnišnice B. Garofolo sodeluje s svojimi specialisti pri profesionalnem usposabljanju zdravstvenega osebja v številnih državah. »V okviru našega Urada stalno sodeluje približno 15 uslužbencev Burla. To so zdravniki in bolničarke, ki sicer delajo v naši bolnišnici, občasno pa se zvrstijo v treh državah, kjer smo stalno prisotni: v Mozambiku, ki je se vedno središče našega delovanja, v Braziliji in točneje v severovzhodnem predelu, kjer več kot polovica prebivalstva živi tako, kot v revnejših predelih Afrike, in se v Albaniji. V teh treh krajih je nekaj naših vedno prisotnih, obenem pa tudi njihovo osebje prihaja k nam in si stalno izmenjujemo mnenja

in izkušnje. Z obcasnimi programi delujemo tudi v drugih državah. Pred nekaj dnevi je na primer naš sodelavec dr. Murru odpotoval v Ruando, kjer je državljanska vojna uničila ves zdravstveni sistem in je večina zdravnikov in bolničarjev pobegnila v Burundi, Ugando in Tanzanijo, ce jih ze niso pobili. Razvili smo tudi sodelovanje z Beninom, nekdanjo afriško republiko Dahomeja, kjer smo med drugim uredili zdravstveni video center za profesionalno usposabljanje s tem sodobnim sredstvom. Sam sem bil, na pobudo Svetovne organizacije za zdravstvo, v Pakistanu, v Nepal in v Uzbekistanu. Tam sodelujemo tudi z ostalimi srednje azijskimi republikami nekdanje Sovjetske zveze, Kazahstanom, Turkmenistanom, Tadžikistanom in Kirgistanom. Po razpadu Sovjetske zveze jim primanjkuje zdravil in aparatur, osebje je precej zaprt in zbiratizirano, podedovali pa so razvit solski in zdravstveni sistem, infrastrukture, težko in lahko industrijo. Ni dvoma, da so v Albaniji neprimerno na slabšem, ker so brez struktur, brez infrastrukture, brez industrij in proizvodnje. Naj povem se, da bomo v kratkem začeli sodelovati tudi pri dostavljanju zdravstvenih aparatov na Poljsko.

Dr. Tamburlini se težko odloči, kje so življenjski pogoji najslabši, kje je beda največja: »Izredno hudo je bilo v Mozambiku, ko je divjala vojna in je bila revščina nepopisna, saj je to najrevnejša država na svetu, kar že pove vse. Zelo

me je prizadelo tudi v Albaniji, ki je tako blizu nas in si niti ne predstavljamo, da je lahko se kje v Evropi takšna beda. Kdor je videl film Amerika si je morda mislil, da je režiser Amelio pretiraval, pa ni. Prava groza pa so favele, revne četrti okrog brazilskih vlemest, kjer stotisoči živijo v pločevinastih barakah brez vode, brez greznic, brez najosnovnejših higienskih pogojev. Otroci se preživljajo z odpadki, nasilje je nepopisno. Tam sem pomislil, da je to pekel najgloblje brezno, v katerem so padli ljudje. In to je tudi življenjski standard onih, ki živijo v degradiranih slumih okrog vlemest v tretjem svetu: pred koncem stoletja bo nič manj kot 40 odst. vsega svetovnega prebivalstva živele v takih pogojih...«

Morda je misel cinčna, pa vendar je treba tudi na to vprašanje odgovoriti: kakšen smisel ima, da pri rojstvu preživijo otroci, ki bodo potem umirli od lakote?

»To ni vprašanje, ki zadeva samo zdravnike, to je problem vseh nas, tebe novinarja nič manj kot mene zdravnika. To je bistvo odnosov med ljudmi, med državami, svetovne ekonomije in politike. Kar zadeva nase zdravstveno službo pa mislim, da ne bodo vsi otroci potem umrli od lakote in da se bodo stvari lahko izboljšale. Morda pa tudi poslabšale... Rad bi, da je zelo jasno, da nase delovanje ni humanitarnega značaja. Tudi humanitarna pomoč je verjetno potrebna, čeprav se je že večkrat izkazalo, da taka po-

moci prispeva k ohranjanju in ne k izboljšanju situacije. Primer Ruande je zgovern: več kot milijon beguncev živi v taborišcih, vso humanitarno pomoč pa imajo v rokah vojske plemena Hutu, ki so pravi vojni zločinci in jim mednarodna pomoč služi, da vzdržujejo oblast nad begunci. Tudi v Bosni je tako, da je za vsako pošiljko humanitarne pomoči Muslimanom treba odsteti velik davek srbskim oblegovalcem. Namen našega delovanja je, da izboljšamo sposobnosti, ki jih imajo sami domaćini, da se razvijejo in izboljšajo svoje stanje. Izkazalo se je, da se to v nekaj letih obrestuje bolj, kot ce bi jim pošiljali zaboje humanitarne pomoči.«

»In nenazadnje bi rad poudaril tudi dejstvo, da od takega pristopa imamo neko korist tudi pri nas: ce se naučijo plezati po stenah seste stopnje v Patagoniji, potem se po Glinščici lahko mirno sprehajajo. Hočem povedati to, da smo v času gospodarske stiske tudi v bogatih državah in da je treba stroške za zdravstvo omejevati. V tem smislu so izkušnje iz tretjega sveta koristne tudi za nas. Na primer pri reformi zdravstvenega sistema v Veliki Britaniji so sodelovali zdravniki, ki so dolgo let delovali v tretjem svetu. Tam so se naučili, kako organizirati zdravstveni sistem s preprostejšimi in cenejšimi metodami, ki so lahko učinkovitejše od potratnih sistemov, ki smo jih razvili v letih, ko smo mislili, da ni nobene meje za nase zahteve.«

Glavna bolnicarka Claudia Tonchella se je prevkar vrnila iz Gaze, kjer je štiri mesece vodila program profesionalnega usposabljanja porodniških bolnicark in babic, ki ga je organizirala agencija za palestinske begunce Unrwa. Iz njenega pričevanja izhaja nevzdržno stanje, ki vlada na prvem neodvisnem palestinskem ozemlju. V pušcavskem pasu je natpanih 778 tisoč prebivalcev, vevinoma beguncev. Vec kot polovica je mladih izpod 15 let. Ženske rodijo povprečno 7,2 otrok (v Italiji 1,3); na tisoč prebivalcev se vsako leto rodi 47 otrok (v Italiji 10). Dve splosni in tri specializirane bolnišnice ne morejo nuditi zadostne zdravstvene oskrbe: manjkajo jim tehnične osnove, zdravila, osebje pa je profesionalno na izredno nizki ravni. Zdravstveno stanje je slabše kot pred deseti leti in ni perspektiv, da bi se izboljšalo. Povprečni letni dohodek znaša 780 dolarjev, vendar so zaradi atentatov jeseni in prejšnji mesec zaprli Palestinem iz Gaze dostop v Izrael, jim odpovedali službo in jih nadomestili z delavci z drugih palestinskih ozemelj. V Gazi so tako izgubili edini vir dohodka. Beda je iz dneva v dan večja. Pomoč mednarodnih organizacij je samo kapljica vode v puščavi. V tem središču obupa in bede se uveljavljajo islamski skrajneži, ki obljubljajo, da bo »sveta vojna« resila vse probleme...

ti 80 dolarjev, malo več kot 100 tisoč lir. V tem breznu revščine in obupa, pa tudi dezorganizacije, je skupina tržaških ginekologov, porodničarjev in pediatrov začrtala novo zdravstveno strategijo.

Pediater dr. Giorgio Tamburlini, ki vodi Urad za mednarodno sodelovanje bolnišnice Burlo Garofolo, rad naglasi, da jih je v tistih prvih letih dela v Afriki vodila misel, ki se je s časom potrdila kot pravilna: da je najboljša pomoč tista, ki vlaga sredstva

dezelah. Primer originalnega pristopa, ki so ga razvili v Mozambiku, je načrt »kangaroo mothers«, mamice-kenguruji.

Dr. Tamburlini se zaiskrjuje oči, ko opisuje to originalno zdravstveno tehniko, ki so jo razvili v sodelovanju med tržaškimi in mozambiskimi zdravniki. »Pri nedonosenčkih oz. novorojenčkih, ki pri rojstvu se niso dosegli minimalne teže, predvideva tradicionalna metodologija, da se otrok nekaj časa razvija

NATEČAJ

ZSKD

IN

ZSKP

LEP ODZIV SLOVENSkih ŠOL NA GORIŠKEM

Natečaj ob 150. obletnici rojstva Simona Gregorčiča

Med številne pobudnike ob 150-letnici rojstva Simona Gregorčiča sodi tudi natečaj z naslovom »Simon Gregorčič v Posoškem prostoru«, ki sta ga priredila Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice in Zveza slovenskih kulturnih društev. Natečaj je bil namenjen dijakom nižjih in višjih srednjih šol z Goriškega, ki so k pobudi lahko pristopili s pisnimi, likovnimi in fotografskimi prispevki.

Dejstvo, da se je natečaja udeležilo trideset in več mladih, kaže na priljubljenost Simona Gregorčiča med goriško študirajočo mladino. Pobuda ZSKP in ZSKD, ki se prvič preiskusata na tem področju, želi obenem na stečaj odpreti doslej priprta vrata sodelovanja med kulturnimi organizacijami in zamejskim solstvom.

Predložene prispevke je pregledala posebna komisija profesorjev in likovnikov, ki je opravila tudi nekakšno selekcijo, čeprav prireditelji niso želeli, da bi natečaj bil tekmovalnega značaja. Zato bodo vsi sodelujoči prejeli priložnostno darilo in to na srečanju, ki bo jutri, v ponedeljek, 6. februarja ob 18. uri v zgornjem predvorju goriškega Kulturnega doma. Na njem bo spregovorila Marija Čučut. Prireditelji so vključili med manifestacije ob letošnjem Dnevu slovenske kulture, ki ga bodo v Gorici slavnostno počastili v sredo, 8. februarja ob 20.30 v goriškem Kulturnem domu.

Na tej strani objavljamo prispevke treh dijakov višjih srednjih šol in štiri zelo lepo izdelane platnice spisov o življenju in delu Simona Gregorčiča, ki so jih izdelali dijaki 3.C razreda nižje srednje šole Ivana Trinka iz Gorice.

Spetazapan Irena
Niža srednja šola
-Gorica- III.C

Irena
Spetazapan

PAULIN LARA
Niža srednja šola
I. razred - Gorica
III.C

Paulin Lara

Polab Irena
Niža srednja šola
III.C IVAN TRINKO

Pismo Simonu Gregorčiču

Dragi pesnik, v naših srcih ne boš nikoli umrl, ker tvoje ime nenehno žubi Soča, ječanje tvoje duše se razlega v vršanju mogočnih smrek in tvoje solze se pretakajo po naših trah. Domuješ v vsej primorski deželi, tudi v prelepi Vipavski dolini zasejani z vinsko trto, sadjem in žitom. Prav v teh krajih je tvoje srce najbolj krvavelo in prav tu si doživel in izpel svoje bogato in plemenito življenje. Občudoval si zlahtno vinsko trto in sladko in sladko grozdje, sprehajal si se med griči in žitnimi polji, molil si, pel in trpel. Zvonovi so pozvanjali ave Marijo in sleherno jutro si z grenkobo v srcu zakorakal v nov dan. Tvoje srce je koprnelo in bilo po vrnitvi v »planinski raj«, iz katerega so te na silo izrgali. Izrgali so tvoje korenine, ki so segale med sive skale in se prepletale z drevesi, srkale sok iz bistrice Soče ter napajale tvoje žile, da se je po njih pretakala kri, ki ti je v srce prinasala tolikšen pesniški navdih in plemenitost duha. Zrastel si v čudovitem planinskem svetu ob Soči, zato je bilo tvoje življenje in vse tvoje delo en sam hvalospev »planinskemu raju«. Svojo deželo si neizmerno ljubil, ljubil z veliko tenkočutnostjo, da nisi bil le občudovalec te pokrajine, temveč si postal tudi njen prerok.

Veš, ker sem sama Vipavka in sem navezana na svojo dolino, nisem mogla razumeti, kak da si sili »izpod vinskih tri« nazaj v planine. Zelo obožujem vinske griče in vinsko trto. Ko sem obiskala tvoj rojstni kraj, pa sem te razumela. Od vsepovsod se je razlegala tvoja mogočna slovenska pesem: Soča je zuborela tvojo poezijo, medtem ko je skakljala čez belo kamenje, med mogočnimi gorami je odmevala »pastirska pesem« in čutila sem, da počiva tvoja duša v mehki travi, med vitkimi smrekami in nežnimi brezami. Ta pokrajina je prezeta s tvojo poezijo, ki je večna molitev in hvalnica zemlji, iz katere si zrastel.

Dragi »goriški slavček«, prelepo si pel slovenski zemlji, s svojimi pesmimi si razodeval bolečino in gorje. Hrepenel si po vrnitvi v »planinski raj«, ki ti je pomenil spokojno svetišče tvojega plemenitega duha. Tvoje otožno in ranjeno srce je našlo svoj tihi in mirni dom med ljubljeno gorami, prelepo Sočo in v naših srcih.

Tea Sinigoj, 4. razred. Ped. licej Simona Gregorčiča

Gregorčič, vojna in moj rojstni kraj

Onemel je petja veselega glas,
srce mi tero bolečine;
zakaj sem zapustil te, rojstvena vas,

zakaj sem vas pustil, planine!
Tako je klical in tožil po rojstni vasi Vrtnem eden naših največjih slovenskih pesnikov, goriški slavček, Simon Gregorčič. Z močnim čustvenim zanosom je razodeval boleče hrepenenje po domačih krajih. Misli so mu ob pogledu na oddaljene soske planine, na Krn, nenehno uhajale v car mladostnih doživetij, ko se je kot pastirček podil po sončnih tratah. Tako pozdravljam Gregorčičeve poezije. V meni vzbujajo se močnejše ljubezen do domačega kraja in nosijo moje misli v preteklost male vasice na obronkih goriškega krasa. Težko si je zamisliti, kako je bilo ob koncu 20. stoletja v kraski vasi med skrapljanji in zarcim rujem, ki jo le domačini iz sosednjih vasi in bližnje okolice poznajo pod imenom Vrh. V to mojo vasico, med grmicjem in skalovjem, posejano s skopo krasko grudo, pa je leta 1904 prikorakal že šestdesetletni župnik. Pes se je povzpela po stezici, ki iz Rubij pelje na Vrh. Stezico se danes uporabljamo, le da je danes asfaltirana cesta. Ta župnik je v naši cerkvi prisostvoval nedeljski masi. Sedel je ob oltarju, pri vratih, ki so takrat peljali na cesto, danes pa jih ni več. Duhovnik, trud-

nega in bolehnega videza, je bil Simon Gregorčič. Na žalost je bil njegov obisk le priložnost in zaradi tega ni uradnih potrdil ali zapisov, ki bi dokazovali, kdaj točno je prišlo do tega. Nasi pradedje pa so bili dolgo ponosni na srečanje s človekom, ki so jim bile njegove poezije ogledalo, v katerem so po pesnikovi smrti, med 1. svetovno vojno, videli same sebe in svojo usodo.

Zdaj ne boji nihče se nas,
mi ne grozimo tod;
pozdravlja mnog nas lep obraz
gredoče mimo tod.
Kaj bomo pa oblak strasan
ob hudi uri mi;
sovražni roj bo pač končan,
z njim morda - tudi mi!

To poezijo so prebirali vojaki na razglednicah s sliko cete, ki ob pozdravu žena in otrok marsičaj v krvavi boji, v klanje, ki je pustilo mlake krvi tudi na Vrh. Skozi našo vas je tekla v 1. svetovni vojni soska fronta. Po vaskih gmajnah in grizah je pustila se danes vidne sledove. Vojna vihra je hudo prizadela tukajšnje kraje, prebivalstvo in zgradbe. Vsi domačini so morali zapustiti svoja ognjišča, mladi so šli v vojsko, ženske in otroci pa v begunstvo. Gregorčičeve poezije so jim v težkih trenutkih bile posebej pri srcu.

Simon Gregorčič je že desetletje prej slutil bližajoč krvavi vihar na našem ozemlju.

Nad tabo jasen bo oblok,
krog tebe pa svinčena toča,
in dež krvav in solz potok,
in blisk in grom - oh bitva vroča!
Tod stekla bridka bodo jekla,
in ti mi boš krvava tekla
kri naša te pojila bo,
sovražna te kalila bo!

Tako se je dogajalo na soski fronti, kjer je bil eden glavnih ciljev avstrijske in italijanske vojske zavzem hriba Vrh Sv. Mihaela. Kri se je prelivala kot v potokih, medtem ko so v oddaljenih avstrijskih, čeških in madžarskih begunskih taboriščih žene, starejši in otroci hrepeneli po domačem kraju.

Planine solčne, ve moj raj,
jaz tudi ločim se sedaj,
a Bog le ve, kaj tu pustim,
in Bog le ve, kaj zdaj trpim.

Po vojni, ki je povzročila opustošenje in popolnoma ogolila krasko pobocje, se je večina preživelih vrnila. Na Vrh so našli do tal razbite domačije in z velikimi naporami so obnovili domove. Da bi se lahko preživljali, so scistili brajde, »lehte« in »plante«, ki so jih razrile granate. Upanje v boljše bodočnost je dalo domačinom pogum, da so porušeno vas na novo zgradili. Vseeno pa je ostala v srcu tesnoba, predvsem v srcih mater in žena, ki so vsak dan jokale ob grobovih svojih dragih.

Devetak Viljena

5. r. DTTZ I. Cankarja - Gorica

S. Gregorčič: Zlata pravila življenja

Življenje-kaj?
Slučaj?

Življenje tvoje ni slučaj!

... Na goro pot,
to tvoje je življenje;
in trnje, ki cvete ondod,
to bridko je trpljenje.
A le naj rane krvave,
ti solz mi ne prelijavaj,
zatri solze, zatri tožbe,
če ne jih vsaj-prikrivaj.
Kljubuj usodi,
mož sam svoj bodi!
Karkoli naj se ti zgodi,
usode gospodar si-ti.
Si ti! Če res, če cel si mož,
i svoj i nje gospod ti boš.
Usode ni,
usoda svoja-to si ti!

Dolzan nisi samo, kar velela ti stan,
kar moreš, to ti si storiti dolzan!

Ni praznik, predragi mi, naše življenje,

življenje naj bode ti delaven dan!

Od zore do mraka rosan in potan
ti lajsal in slajsal človeško trpljenje!

Daritev bodi ti življenje celo!
Odločno odpovej se svoji sreči,
goreče išči drugim jo doseči,
živeti vrli mož ne sme za se!
Za vse je svet dovolj bogat,
in srečni vsi bi bili,
ko kruh delil bi z bratom brat
s prav srčnimi čutili!
Odpri srce, odpri roke,
otiraj bratovske solze,
sirotam lajsaj gorje.
Vsi, ki zaklade zbirate
iz bliznjikov krvi,
ki reveže zatirate-
prah boste tudi vi!

Telo ti je hiša, v njej um go-spodar,

a čut gospodinja ti bodi,
počutki so vrata, ti glej ko vrt-nar,

kaj ven in kaj noter ti hodi.
Odpri srce in odpri roke
imej za trpečega brata;
a trdno zapahni uho in srce,
ko trka sovražstvo na vrata.
Hinaštvu in podlosti v druš-
ne daj,
ne krivdi ne zlobi nobeni;
kreposti razmakni srce na
stečaj,
a skrbno ga strasti zakleni!
Srce človeško-sveta stvar,
ne žali z njim se mi ni kar,
v njem pekel je in naš raj,
se srcem našim ne igraj!
En gorek rek-srce odpre,
en ljub pogled-srce se vzge,
en hud pogled-srce umrje,
en trd izrek-srce se stre...!

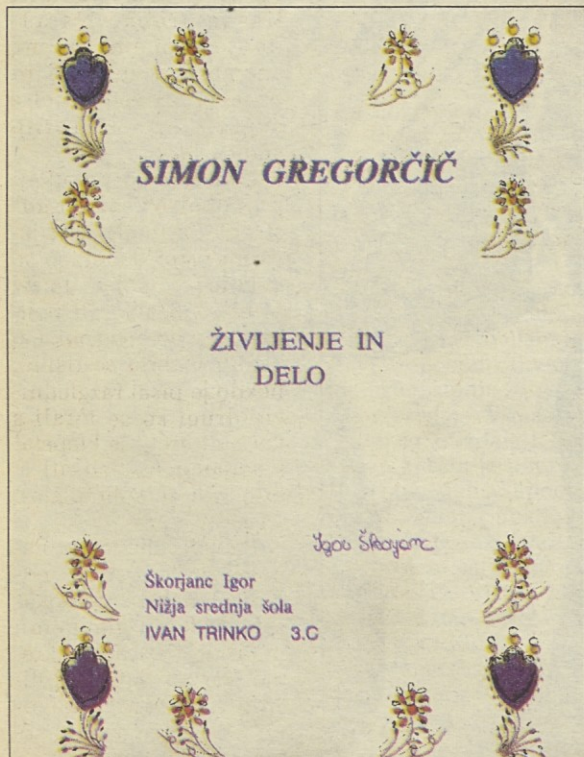
Dragi, hoes modro živeti,
ti dvoje oči mi imej -
in z enim glej po sveti,

a z drugim v srce si glej!
Zatorej le gledaj po svetu,
a večkrat se v srce si glej -
in sodil boš druge mileje
in sodil boš sebe ostre!

Človek, zate se bodo prisli
težki casi,
v katerih obupavati boš pričel
pocasi;
a koderkoli boš hodil
in kamorkoli boš sel,
v sebi vedno naslednje besede
imej:
»Potok življenja,
reka trpljenja,
morje gorja,
ocean želja -
vse to tvoji duši odo da!«
Naj mimo plove colnic tvojega
življenja
s pomočjo zlatih pravil, zal,
mojega trpljenja!

Nadja Podbersic

V. r. Ped. I. Simona Gregorčiča

SIMON GREGORČIČ

ŽIVLJENJE IN
DELO

Igor Škorjanc

Škorjanc Igor
Niža srednja šola
IVAN TRINKO 3.C

UČENCI OSNOVNE ŠOLE FRANCETA BEVKA NA OPČINAH

Pozdrav s Piancavalla

NAŠI
OTROCI
RIŠEJO
IN
PIŠEJO

Intervju s smučišča

Vsako leto moramo mi novinarji (ne povemo kdo in niti koliko...) intervjuvati otroke, ki gredo smučat v Piancavallo. Kot je že v navadi se podamo proti gori Montecavallo, kjer smučajo slovenski osnovnošolski otroci.

Park Hotel je pred nami. Parkiramo avtomobile na zasneženem parkirišču in vstopimo v halo hotela. Ah, kakšen živ-zav! Vse polno otrok, vse polno smučarsko oblečenih otrok, ki v spremstvu učiteljic se pripravljajo na odhod.

»Kam pa?« smo

vpasali.

»Na smučišča,« in so veselo mahali v snemalno kamero.

Pridružili smo se jim. Po stopnicah smo sli v klet. Največji naš problem je bil, da nihče od nas ni znal smučati, da si nismo znali natakniti smučarskih čevljev, vzeti smuči...prava panika. Pa je že slo, ker smo opazovali otroke, ki so se s pomočjo učiteljic pripravljali na smučišča.

Pridružili smo se eni skupini. Učitelj Alex nam je pomagal. Snemali smo otroke, ki so se kar organizirano grupi-

rali po skupinah in z učiteljem sli do vlečnice. Prvi vtis je bil pozitiven.

Naslednjega dne smo otroke počakali kar v kleti.

»Se zabavaš?« smo vprašali mladega smučarskega nadebudneža.

»Se kar, lepo je, ker smo vsi skupaj.«

»V kateri skupini smučas?«

»V enajsti,« nam je odgovoril. »Prvi dan so nas smučarski učitelji testirali in nas postavili po skupinah. Z njimi smučamo dve uri zjutraj,

nato pa z isto skupino v spremstvu naše učiteljice se nekaj časa zjutraj in popoldne.«

»Ti je všeč?«

»Da, to je že drugo leto, ki smučam. Naučil sem se prav tukaj, v Piancavallu. Pri nas doma ne smuča nihče, zato je zame lepa prilika, da se naučim smučati.«

»Pa kar pohiti k skupini,« smo svetovali in je hitro odšel.

V kleti je bila tudi prijazna učiteljica, ki je pripravljala nahrbtnik.

»Cemu vsa ta malica?« smo jo vprašali.

»Za naše lačne smučarje. Malica je nujno potrebna, ker jim daje energije,« in je tudi ona hitro odšla za drugimi.

Pa kakšen direndaj, pa smeh in petje. Prav lepo jih je bilo slišati.

»Hej, pridi sem,« smo se poklicali deklico, ki si je popravljala smučarske rokavice.

»Včeraj je deževalo, kako si organizirate dan, ko ne morete na smučanje?«

»Pripravili so nam krizanke, lažje računske naloge, potem pa smo peli himno o Piancavallu, ki smo jo sestavili lansko leto. Peli smo tudi pesmi o Presernu, ker bomo praznovali kulturni dan v soli. Učiteljice nas spremljajo s kitaro in harmoniko;

»Je lepo?«

»Da, čeprav mi zvečer manjka mamin poljubček.«

Spoznali smo učitelja Giannija, ki je vodil skupino boljših smučarjev.

»Kaj menite o vseh teh otrocih?« smo ga hudomušno vprašali.

»So se kar pridni in poslušni, boljši od starejših. Upoštevati je treba, da so se majhni. Poslušajo pa me in razumejo, ker govorim v italijansčini. Pohvaliti jih je treba. Nasvidenje, nočem, da me snemate...« je dejal in odšel proti sedežnici s svojo skupino smučarjev.

Zvečer smo pokukali po sobah. Vsako nadstropje je imelo ocenjevalno listo: učiteljice so ocenjevale sobe, da ne bi bilo nogavic ali bonbončkov po celi sobi. Ob osmih ni bilo se tišine; nekdo je pisal razglednice, drugi so se igrali s kartami, tretji je klepetal s prijateljem... slišati je bilo tudi učiteljic glas: »Tise!«.

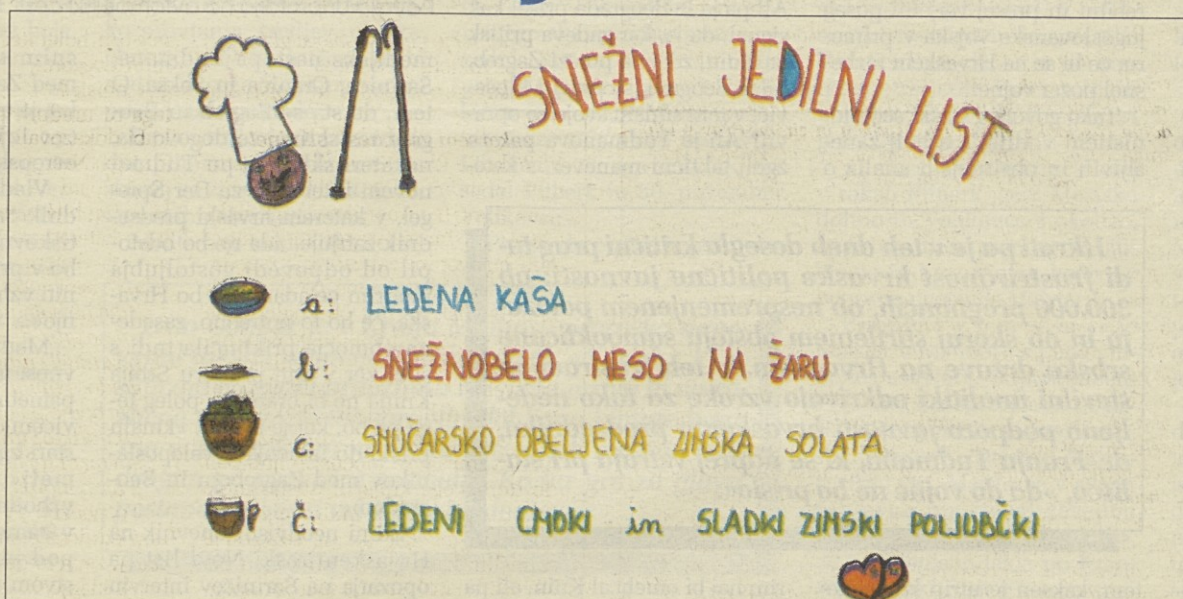
Prav veseli smo se napotili proti Trstu in oddali članek in videokaseto našemu glavnemu in sli do lekarne po kremo, ker mi novinarji nismo trenirani z nogami... boleli so nas vsi sklepi in ... uhliji!

Akrostih

Snežinke padajo
Nežno na travnik
Ej, otroci!
Ze sneži.
Bnega ali več snežakov
Naredite in jih okrasite.
In otroci se lotijo z veseljem in zadovoljstvom.

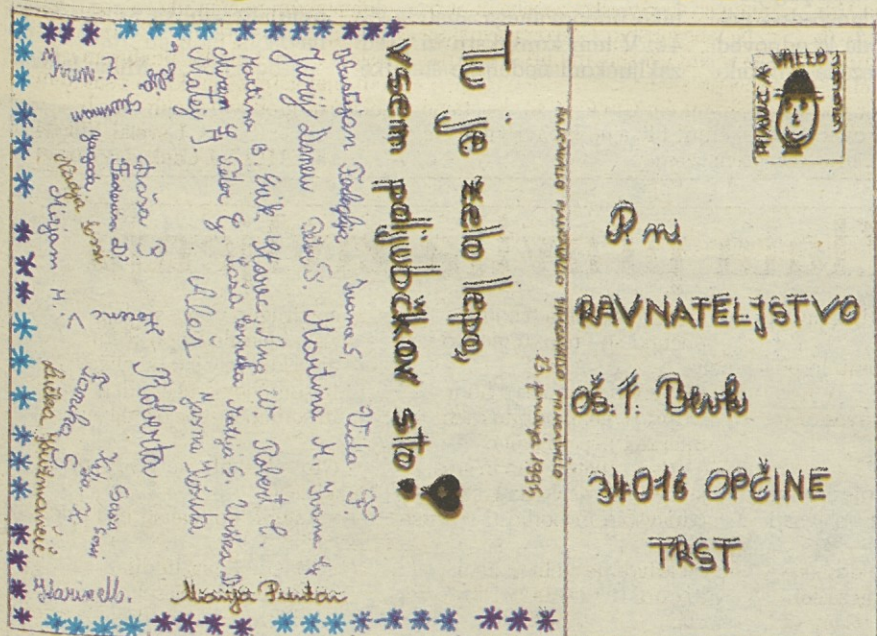
Morda sneženi možje bodo
Oživeli in otrokom
Željo izpolnili.

Snežni jedilni list

»Običajni« jedilni list na letošnjem zimovanju na Piancavallu

Pozdrav domov

V snegu

Vsi srečni smo
in veselo drsamo.
Na snegu se igramo
ter vsi po ledu padamo.

Drevesa so bela,
ki skakajo iz hotela.
Ko pa pridemo mi,
se vse hitro pomiri.

Mrzel je led,
je pa lahko sladkosned,
ker ga jemo skoraj vsi,
s snega se nam ne mudi.

Ko se sneg stopi,
žalostni smo vsi...
Domov je treba iti in
Piancavallo zapustiti.

Vsi prispevki so skupinsko delo učencev 4. in 5. razreda osnovne šole Franceta Bevka in njihovih učiteljic.

Sneženi mož

Sneženi mož vabi otroke na sneg

Kdo je snežak?

Snežak je maskota zime.

Snežak je čuden klovn s korenčkom na nosu.

Snežak je medved v snegu.

Snežak je snežni korenjak

Snežak je zimski vrtnar,

pokrit z belim snegom,

ki se ne bi rad stopil.

Snežak je lep snežni junak, ki se stopi, ko je sonce vrh gor.

Sneženi mož je človek,

ki ima rad sladoled.

Tudman igra tvegano igro, katere izid je skrajno negotov

Ceprav je minilo več kot petnajst dni, odkar je hrvaški predsednik nagovoril hrvaško javnost in objavil sklep o odpovedi mandata Unproforju z letošnjim 31. marcem, v hrvaškem medijskem prostoru še zmeraj mrgoli vesti, analiz in odmevov na ta najnovejši hrvaški sklep o skrajno (ne) gotovi usodi tistih, ki naj bi vzdrževali mir na Hrvaškem. V ozadju je vprašanje vojne in miru, ki bo v začetku aprila postalo ključno. Predstavniki hrvaškega državnega vrha pod vodstvom predsednika Tudmana v teh dneh v javnosti nastopajo usklajeno in poenoteno. Svojo odločitev utemeljujejo z znanimi argumenti - z neučinkovitostjo OZN ter s suvereno in neodtujljivo pravico Hrvaske, da stvari prevzame v svoje roke.

»Avtonomna odločitev Hrvaske, da sama odloča o svoji usodi«, se glasi parafraza predvolilnega gesla vladajoče HDZ, hkrati pa tudi povzetek številnih govorov predsednika države, premiera, članov vlade in parlamentarnih zastopnikov, ki so prav v teh dneh vnovič soglasno podprli predsednika Tudmana.

Očitno je doseženo nacionalno soglasje; hrvaška nacija je v glavnem homogenizirana, stopnjo enotnosti hrvaškega etničnega telesa pa lahko vzporejamo edino s časi iz leta 1991, iz obdobja eskalacije vojne na Hrvaškem.

Razumljivo je, da je priljubljenost hrvaškega predsednika v očeh najširše hrvaške javnosti močno narasla, saj ta njegovo odločitev, da bo Unproforjevem »pokazal vrata«, pojmujejo kot očitni dokaz nepopustljivosti, modrosti in brezkompromisnosti. Prav zato odkrita nestrinjanja posameznih svetovnih centrov moči z najnovejšo hrvaško odločitvijo najširša javnost doživlja kot odkrit napad na hrvaško suverenost in na pravico Hrvaske, da sama odloča o svoji usodi.

O tem, kako visoka je stopnja evforičnega poenotenja glede usode Unproforja, dokazujejo tudi najnovejše ankete, v katerih se kar 60 odstotkov vprašanih strinja z odpovedjo gostoljublja modrim celadam ter hkrati pristaja na vojaško operacijo, s katero bi vnovič priključili hrvaška ozemlja, ki so zdaj pod srbskim nadzorom - če bo ta nujna.

Deklarativno vztrajanje hrvaškega predsednika pri mirnem reševanju krize, pri »mirni reintegraciji hrvaških zasedenih ozemelj«, ki naj bi se z odhodom modrih celad se pospešila, je izhodišče za številne analize tukajšnjih neodvisnih opazovalcev.

Odkod tolikšna odločnost hrvaškega predsednika, na čem temelji njegovo tako trdno prepričanje, da »do vojne ne bo prišlo«? Kaksna jamstva ima na voljo Tudman, ko je vendar jasno, da ZDA in njene zahodne zaveznice hrvaske odločitve ne podpirajo, saj Hrvaško vztrajno pozivajo, naj svoj sklep »ponovno preuči« in spremeni - se sprašujejo številni analitiki hrvaske stvarnosti. Kako je mogoče po mirni poti znova vključiti odcepljene krajinske Srbe pod hrvaški državni dežnik v času, ko - vsaj kolikor nam je znano - nobeden od krajinskih voditeljev ali politikov noče niti pomisliti na to, da bi se znova vrnili pod ingerenco Banskih dvorov?

Vodilna predstavnika samooklicane srbske krajine na Hrvaškem, »premier« Mikelic in »predsednik« Martić opozarja-

ta celo na stopnjevanje vojne, če se bo Unprofor umaknil. »V tem primeru bomo prekinili vsa pogajanja z Zagrebom,« je zapisal Borislav Mikelic v svojem pismu generalnemu sekretarju ZN Butrosu Galiju, medtem ko Martić in Karadžić na Palah grozita »s skupno obrambo, če bi prišlo do hrvaškega vojaškega posredovanja«. »Srbski narod kot celota kaj takega zagotovo ne bi bi opazoval krize rok,« svari Karadžić, ki nedvoumno namiguje na morebitni in precej verjetni poseg jugoslovanske vojske v primeru, če bi se na Hrvaškem razbesnel požar vojne.

Tako govorijo srbski secesionistični voditelji, a bolj zanesljivih in obsirnejših analiz o

Hkrati pa je v teh dneh dosegla kritični prag tudi frustriranost hrvaške politične javnosti: ob 300.000 pregnancih, ob nespremenjenem položaju in ob skoraj štiriletnem obstoju samooklicane srbske države na Hrvaškem. V teh frustracijah številni analitiki odkrivajo vzroke za tako nedeljeno podporo javnosti hrvaškemu predsedniku, dr. Franju Tudmanu, ki se naprej vztraja pri stališču, »da do vojne ne bo prišlo«.

tem, kakšen je utrip krajinskega javnega mnenja, v Zagrebu zaenkrat, vsaj uradno, ni, zaradi česar lahko o tem, kako »dihajo« običajni »uporniški Srbi«, samo ugibamo. Če bi sklepali po tem, kako pogosto prihajajo okučanski Srbi na bencinske črpalke na tistem delu avtoceste, ki je pod hrvaškim nadzorom, in po tem, v kolikšnih količinah kupujejo tako bencin kot blago široke potrošnje, ki ga plačujejo v kunah, bi se zdelo, da je mogoče uporniške Srbe veliko lažje reintegrirati z ekonomskimi sredstvi kot pa z orožjem.

Takšno je tudi znano stališče ameriskega veleposlanika v Zagrebu Petra Gallbrighta, ki je v minulih dneh nekajkrat opozoril hrvaškega predsednika na zaskrbljenost svoje vlade sprico možnih posledic, če bi Unprofor odšel prav v obdobju, ko se začena med Zagrebom in Kninom počasi dejansko uresničevati gospodarski sporazum.

Res je, da je promet po avtocesti Zagreb-Lipovac stekel že pred mesecem dni, da teče brez zastojev in pomembnejših incidentov in da je gostota prometa vsak dan večja. Po avtocesti se je doslej prepeljalo že več kot 100.000 avtomobilov, z dnevnim prometom, ki vsak dan presega stvilno nekaj tisoč vozil v obe smeri.

Po treh letih so prejšnji cetrtek končno odprli tudi severni krak jadranskega naftovoda med Krkom in Zagrebom, kar ob nadaljevanju neposrednih

pogovorov o odprtju železniških komunikacij med Zagrebom in Beogradom ter Zagrebom in Splitom čez Knin zagotovo predstavlja doslej največji dosežek tezaevnih pogajanj med Zagrebom in Kninom. Kot meni Hrvoje Sarinić, vodja hrvaške delegacije na pogajanjih s kninskimi Srbi, je to očitni dokaz, da je »proces mirne reintegracije uporniskih Srbov v polnem zamahu«. Hrvaška nadalje napoveduje, da bo hrvaški zunanji minister Mate Granić že v začetku prihodnjega meseca odpotoval v Beograd, kjer naj bi začel razpravo o modalitetah obojestranskega priznanja Beograda in Zagreba.

Ali gre za neutemeljeni optimizem ali za dejansko stanje stvari? Gre za hazardno igro ali premisljeno politiko, ki temelji na stvarnem zaznavanju okoliščin in na dodatnih trdnih jamstvih?

Ali je štirimesečno premirje v Bosni zadostno jamstvo tudi za Hrvaško, ki ji ni treba pričakovati eskalacije vojne na območju nekdanje Jugoslavije? Ali pa je iz Beograda prišel kak signal, da je, kar zadeva pritisk na Knin, zdaj na potezi Zagreb, saj je Beograd, se pravi Milošević, v tem smislu svoje že opravil? Ali je Tudmanova poteza zgolj taktični manever, s kate-

rim naj bi omeščal Knin, ali pa gre za strategijo hazardne taktike igre, katere vložek je »vse ali nič«? Ali obstaja morebitni skrivni dogovor med Zagrebom in Beogradom, med Banskimi dvori in Dedinjem?

Pozornejši novinarski analitiki v svojih napovedih morebitnega razvoja dogodkov se posebej upostevajo najnovejše

Patrolja Unproforja na avtomobilski cesti: le še do aprila?

medijske nastope Tudmana, Sarinića, Granića in Seksa. O tem, da sta se Zagreb in Beograd res skrivaj že dogovorila, nekateri sklepajo po Tudmanovem intervjuju za Der Spiegel, v katerem hrvaški predsednik zatrjuje, »da ne bo odstopil od odpovedi gostoljubja modrim celadam, saj bo Hrvaška, če bo to potrebno, zasedla območje priključila tudi s silo, ker v tem primeru Srbija Knina ne bi branila,« poleg tega pa bo, kot je izjavil, »kmalu prišlo do izmenjave veleposlanikov med Zagrebom in Beogradom«.

Edini neodvisni dnevnik na Hrvaškem reski Novi list pa opozarja na Sarinićev intervju za ruski časopis Sevodnja, v katerem ta napoveduje »nekatera prijetna presenečenja v dialogu med Zagrebom in Kninom«, prav tako pa tudi pogovor za Süddeutsche Zeitung, v katerem prvi hrvaški pogajalec »zbuja vtis, da posredno potrjuje možnost, da je odpoved Unproforju povezana z nekak-

snim skrivnim dogovorom med Zagrebom in Beogradom, kot je to pred kratkim eksplicitno izjavil Hans Koschnik, evropski upravnik Mostarja«.

Vladimir Seks, podpredsednik Sabora pa je na nedavni tiskovni konferenci izjavil, da bo v primeru vojne »težko braniti vzhodno Slavonijo in Baranjo«...

Medtem ko se politična javnost ubada z vprašanji, »ali je pametno saditi buče z Miloševićem«, in koliko je resnice v stari zgodbi o »izmenjavi ozemelj«, pri kateri omenjajo vzhodno Slavonijo in Baranjo v zameno za izhod na morje pod morebitnim pokroviteljstvom mednarodne skupnosti, s pomočjo katerega naj bi z eno samo potezo svinčnika in skaraj preoblikovali potresni prostor BIH ter resili položaj na Hrvaškem. Zagreb pričakuje tudi uradno razgrnitev nacrtu o politični rešitvi hrvaske krize tako imenovanega »nacrtu Z-4«. V tem kontekstu in pred zaključkom nedeljske številke

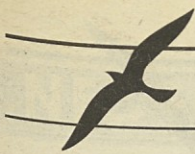
Republike hrvaški mediji »razkrivajo« domnevni ameriški nacrt, s katerim naj bi prisilili Hrvaško, da Unproforju ne bi pokazala vrat. Slo naj bi za nacrt P. W. Gallbrighta, ameriskega veleposlanika v Zagrebu, po katerem naj bi stvilno modrih celad s sedanjih 12.000 skrčili na 6 do 7 tisoč vojakov, ki naj bi nadzirali razmeščanje hrvaških in srbskih sil na hrvaški strani razmejitvene crte. Če ta nacrt zares obstaja, se ni mogoče obraniti vtisa, da gre za prvi zahodni nacrt, s katerim bi Zahod skušal prepričati stopnjevanje vojne po odhodu večine sedanjih sil Unproforja.

Toda sprico sedanjega razporeditve hrvaske javnosti, kakor tudi sprico stalisc državnega vodstva, velja pričakovati, da bo Hrvaška zavrnila vsako cementiranje sedanjega položaja, glede na tisto razmejitveno crto, za katero leži ozemlje, ki ga kninska stran imenuje »Republika Srbska Krajina«.

Milan Jelovac

Avtomobilska cesta Zagreb-Lipovac: sto tisoč vozil v mesecu dni

Maister bi rad v Celovec, toda iz Ljubljane prihajajo neprijazna vprašanja

KOROŠKI
PLEBISCIT

»V Mariboru smo imeli moža, ki mu ni slo za to, da bi se obdajal s prazno slavo... Spoznal je resnost položaja in ga pravilno razumel...« je o generalu Rudolfu Maistru v svojih spominih zapisal Ivan Hribar. Maister je krivdo za našo narodno katastrofo presojal podobno kot Hribar. V 231. številki Slovenskega naroda 11. oktobra 1922 je priobčil daljši članek, o katerem je dejal, da je »le skica«, le »pripomoček k razumevanju« koroškega vprašanja. Maister takoj na začetku brez ovinkarjenja ugotovi, da nas je prevrat zalotil povsem nepripravljeni, »bušnil je prezgodaj v svet«, kot so se radi opravičevali narodnjaki, Maister pa je se pristavil, da bi nas bil eno leto kasneje zalotil enako nepripravljeni in čez tri leta prav tako.

Vodilni slovenski politiki menda niso imeli nobene organizacije za primer prevrata, nobenega programa, kot so ga imeli Čehi.

»Vse je podleglo hrupnemu veselju, da se je Avstrija sploh razrusila... Takojšnja nacionalna ofenziva enega samega dne za časa preobrata bi zalegla več, kot najtrši boj skozi stoletja v normalnem času...« Zal so bile jezikovne meje prepustne obmejnemu prebivalstvu.

Maister je bil podrobno obveščen o razmerah na Koroškem. »Takoj prve dni novembra je kričnilo: Pomagajte! Potem je venomer jekalo: od Obira, od Pece, od Dobrača.« Najprej v Ljubljano, potem v Maribor. Deputacije, posamezniki, pisma. »Jaz za koroško akcijo takrat nisem bil se dovolj močan... Vsaki dan sem sam govoril s poverjenostjo za narodno obrambo, kakor tudi z II. vojnim okrožjem in opominjal k zasedbi Koroške...«

Delegaciji slovenskih Korošcev, ki je petega novembra 1918 pod vodstvom dr. Pirnata prispela v Ljubljano, gre zasluga, da je kapetan Lavrič dne 8. novembra od predsedništva vlade dobil povelje, da »proizvede vojaško organizacijo slovenske Koroške in dovede pokrajino v slovensko območje«. Od poverjenika je dobil se naročilo, da naj izvede vojaško organizacijo »le pod Dravo in izvenski sodni okraj Pliberk«.

Vojaška oblast mu za to akcijo ni dala niti enega vojaka, češ da jih ima celo za najnujnejšo varstveno službo premalo. Priporočila mu je, »naj se torej sam potruži, da dobi mostvo, za drugo pa da se bo ze poskr-

belo«. »Zbiranje mostva na Koroškem se je izteklo v strašni klavnosti brez vsakega uspeha...« Mnogi slovenski Korošci so bili po Maistrovih besedah ravnodušni, preplašeni, ponekod tudi nezaupljivi in celo sovražni do nabornega osebja. Lavrič je moral zbirati prostovoljce na Gorenjskem. S pomočjo nadporočnika Hajnriharja in drugih mu je do 6. novembra v okolicih Skofje Loke, Jesenic in Trzica uspelo zbrati sedem častikov in 58 vojakov. »S to pesčico in tremi strojnimi proti večeru istega dne odrinil preko Trzica v Borovlje, ki jih je ponoči zasedel in brez boja razorožil tamkajšnje nemško gardo.«

Lavričeva dejavnost v Borovljah in okolici ter njegov samozavesten nastop sta prispevala k temu, da se je Celovec ustrašil premoci ter poslal k Lavriču v Borovlje podpolkovnika Hulgertha in odvornika dr. Pflanzla na pogovor. Po točnih navodilih, ki jih je Lavrič dobil od svojega poverjenstva v Ljubljani, je s Celovčani (»hočenočes«) določil Dravo kot demarkacijsko crto.

Vikar Smodej se seveda ni strinjal s to demarkacijsko crto. Pohitel je v Ljubljano protestirati »proti nezadostnim varnostnim odredbam in proti nezasedbi jezikovne meje«.

Po Maistrovih besedah tudi Lavrič ni bil zadovoljen, kajti kaj naj pa stori s četico 65 mož. »Da je imel vsaj 200 mož in poln strojniški oddelek...«

Nemci so si po določitvi demarkacijske crte dali nekaj duška. V prvi vrsti so začeli misliti na odvoz materiala iz koroških skladišč. V Beljaku je po

Proslava osvoboditve v Mariboru

Maistrovih besedah ležalo toliko provianta, čevljev, obleke, obutve, usnja in drugega, da bi zadoščalo za nekajmesečno oskrbo soške armade.

Nemci tisti čas se niso imeli discipliniranega vojaštva; vsega skupaj so imeli »kakih 400 delamrznih pohajkovalcev«.

Medtem je v Meziski dolini

Arnejčič je s 15 možmi slovenjegrške narodne straže zasedel Guštanj. Ko je iz Celja prispela pomoč (poročnik Mikic in 30 mož), je Malgaj postavil straže se v Crni, Mezici in Libelicah. 23. novembra je zasedel Pliberk in 30. novembra Velikovec...

Prvega decembra je prihitel v

Ivan Cankar je v Kralju Malhusu preroško napovedal takšno situacijo, ko je zapisal: »Narod..., ki se sklicuje ob vsaki priložnosti na sveta prava in na različne paragrafe ter spravlja dobljene klobute ponižno v žep, tak narod ne doseže nikoli ničesar in je drugim po pravici v zasmeh... Kadar gre za glavo, postanejo smešni vsi obziri in ideali...«

izbruhnila anarhija. Odposlanci so prihajali k Maistru po pomoč zoper nemške tolpe in oborožene delavce.

»Nadporočnik Malgaj se je sam takoj javil in s tremi oficirji, 40 možmi in stirimi strojnimi zasedel dravogradski kolodvor...« Se istega dne je z delom brambovcev zavzel Preva-

Velikovec odposlanec celovškega Wehrausschussa podpolkovnik Verständig in Malgaju zagrozil, da bo naskočil mesto, če se slovenska vojska ne umakne. Malgaj se je skliceval na Maistrovo povelje in pribil, da se ne bo ganil iz Velikovca, pa naj pride, kar hoče.

Malgaj je pomanjkanje voja-

ske moči nadomestil z odločnim nastopom in prisilil Verständiga, da se je po kratkem streljanju in vnovičnih pogajanjih umaknil v smeri proti Celovcu.

»1. decembra smo imeli torej v rokah Pliberk, celo Mezisko dolino in Velikovec z okolico, in to vse brez pomoči iz Ljubljane in brez pravih bojev...« ponosno ugotavlja Maister.

Približno v tem času se je Maister v Mariboru s polkovnikom Passyjem, odposlancem stajerske deželne vlade in zastopnikom grške vojske oblasti, dogovoril o stajerski demarkacijski crti. Maister je v svojih zahtevah upošteval zasedbo Koroške in potegnil crto tako, da bi sklenjeno tekla po Koroški. Nemski Stajerci so to spodbijali, češ da imajo Korošci samostojno poveljstvo in da niso odvisni od Gradca.

Maister se je po telefonu posvetoval z Ljubljano, od tam pa so mu odgovorili: »Saj je vse lepo to. A tekla bo kri. Mi smo pa sedaj v demokratski državi in v demokraciji državi ne sme niti ena kaplja krvi teči. Dosegli bomo vse potom pogajanj...«

Iz II. vojnega okrožja so mu sporočili: »Pitanje koroško nije zadača stajerskog obmejneg poveljstva, nego jest zadača II. vojnog okružja u Ljubljani.«

Maister je cutil, da mu Ljubljana ni naklonjena. Ze prej so mu vrgli pod nos mobilizacijo, ki jo je razglasil na lastno pest, češ zakaj izdaja krvave ukaze. Ko se je general Maister s poverjenikom dr. Verstovskom 17. novembra pojavil v Ljubljani, so z vseh strani prihitali neprijazna vprašanja: »Kaj pa vendar delate tam v Mariboru? To so ja operete.«

Maister bi kljub ljubljanski neprijaznosti udaril na Celovec, če ne bi bila v mariborski delavici in kurilnici, deloma pa tudi med železniskimi progovnimi delavci, nenadoma izbruhnila stavka. Tudi pogajanja s Celovcem je prekinil.

Maistrov članek podrobno opisuje potek dogodkov na Koroškem, ki nam je bolj ali manj ze znan. Odkrito spregovori o nemškem nasilju in o tem, da so bili nasi ljudje tako rekoč brez glave. Pisec pokaže veliko

razumevanja za vzroke pomanjkanja odporne moči, saj je stoletni nemški pritisk naredil svoje.

Maister v članku podrobno opisuje prihod ameriskega podpolkovnika Millesa v Mariboru. 27. januarja 1919 so mariborski in stajerski Nemci pod zaščito Millesove navzočnosti demonstrirali proti Jugoslaviji. Vojsstvo in policija sta preprečila puc, s katerim so se hoteli Nemci vnovič polastiti Maribora; nekaj demonstrantov je bilo ubitih.

Ko se je Milles v spremstvu dr. Erlicha iz Maribora odpravljal na Koroško, mu je Maister izrazil obzaložanje, da je prišlo do neljubega dogodka prav v njegovi navzočnosti. »Milles je to kvitiral: »Saj to ni nič, taki slučaj se pojavljajo povsod, kjer se ljudstvo upre vladajoči oblasti in njenim postavam.««

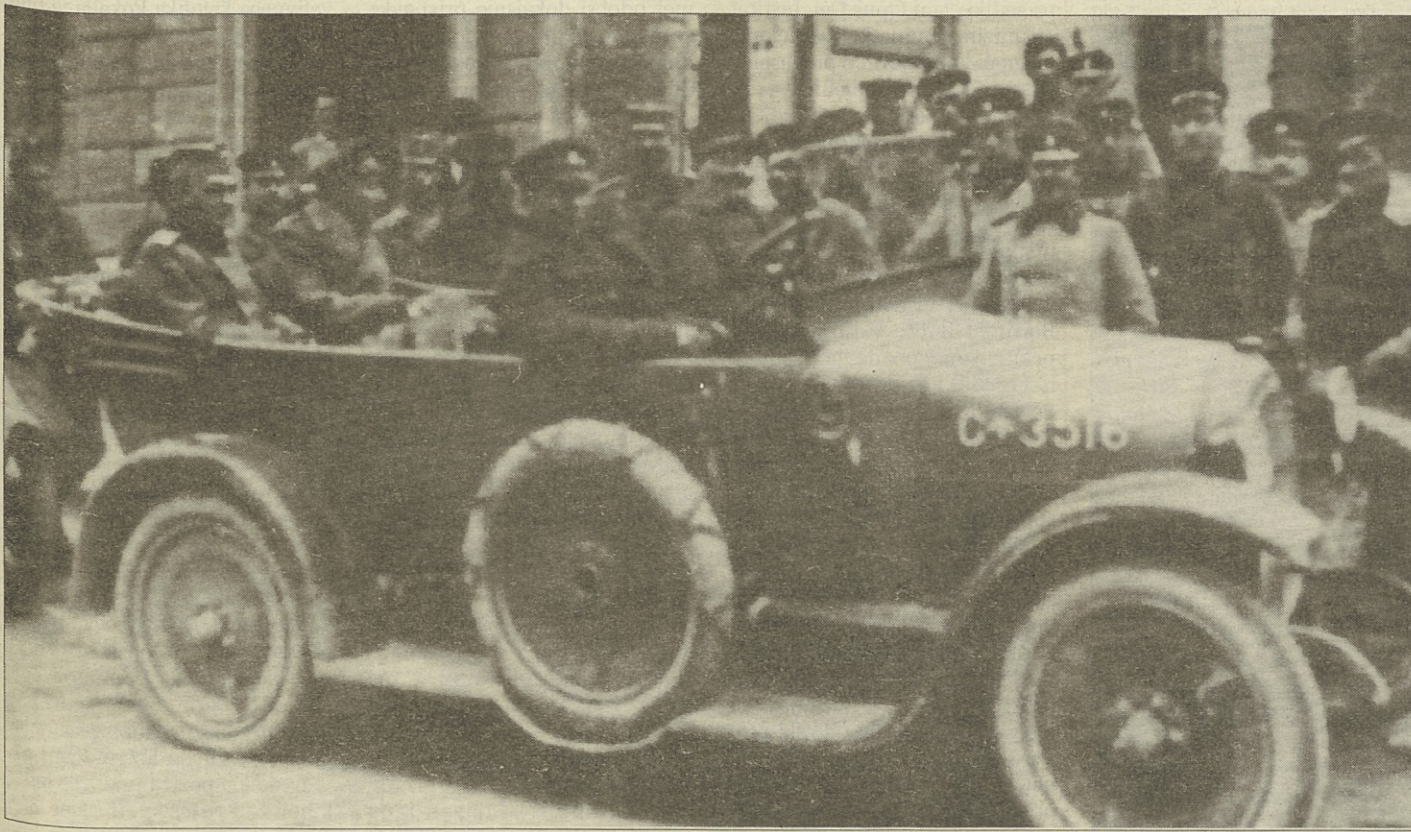
Maister vtise o srečanju z Americanom Millesom sklene takole: »Zaseden je bil torej od nas Maribor, zasedena stajerska jezikovna meja in imeli smo tam oblast in moč, kar je Millesu popolnoma zadostovalo - pripoznal nas je za gospodare.«

Na Koroškem se je Millesu ponujala povsem druga podoba: povsod so ga sprejemali le Nemci, od Velikovca dalje je videl le nemške vojske postojanke, Celovec je bil v nemških rokah. »Ves krvavi trud in vse stvarno dokazovanje koroškega domaćina dr. Erlicha je naletelo pri komisiji na pol gluha usesa,« piše Maister.

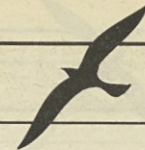
»In kdo je zakrivil to poglavje?« se na koncu sprasuje Maister. »V širokem okviru: splošno in nepopolno nepojmovanje in nerazumevanje preobratne situacije. V ožjem okviru, to je, od strani nekaterih za slovenske neuspehe odločilnih in odgovornih, ob preobratu pa vodilnih faktorjev,« odgovori general samemu sebi.

Maister vidi krivdo v ozkosrčnem stopicanju »po starih pravih poteh v času, ko so si drugi osvobodjeni narodi kovali nove paragrafe«. Poglavitna krivda je bila v pomanjkanju vsakrsne odločnosti za dosego maksimalnih ali vsaj minimalnih ciljev in strah pred odgovornostjo.

France Trebčan

Ameriška misija v Mariboru

PAPEŽEVA »SVETA MAFIJA«

Zagrizenno konservativna katoliška Dei je tudi v Nemčiji na pohodu

Siva vila iz obdobja historizma sedemdesetih let 19. stoletja v ulici Mäckernstrasse 68 v nicemer ne izstopa. Le da so rolete na hiši, ki stoji v berlinski četrti Kreuzberg, tudi podnevi velikokrat spuščene, pade v oči kateremu od mimoidočih. Na medeninsti tabli, ki je pritrjena na vratih, je zapisano, da ima v zgradbi svoje prostore »Berlinsko-brandenbursko kulturno društvo« kot tudi »Zentrum Feldmark« za »izobraževanje mladine in odraslih.«

Za imenom, ki nam ne pove prav nič, se skriva podjetje, ki v katoliški cerkvi ze nekaj let skrbi za ostre polemike: berlinska podružnica Opusa Dei (»božjega dela«) - skrajno reakcionarne katoliške organizacije, ki se je napredni katoliki po vsem svetu boji, saj je le-ta cerkvena mafija, papežu Janezu Pavlu II. pa ta organizacija pomeni njegovo najboljšo pomožno enoto.

Clani organizacije morajo obljubiti popolno poslušnost, vendar ne samo papežu. Pravila organizacije od svojih članov zahtevajo ponižnost in samopremagovanje, ki dostikrat presegata celo mejo bolečine - bicanje lastnega hrbita ali nošenje trnovih pasov na stegne.

V imenitno berlinsko vilo v ulici Mäckernstrasse se je samoi-menovano »Božje delo« vselilo kmalu po združitvi Nemcij, saj je vatikanski jurisni odred »za naraščajoče naloge po nemski združitvi« (pravi član organizacije Opus Dei) iskal večje prebivalisce. Do leta 1992 so božji ljudje domovali na Kurfürstendammu.

V začetku leta 1992 so pripadniki organizacije ustanovili Berlinsko-brandenbursko kulturno društvo in od oporočnega upravitelja založnika Heinza Ullsteina za 10 tisoč nemških mark vzeli v najem zgradbo v ulici Mäckernstrasse - z željo, da v neposredni bližini dobijo v najem še dodatnih 6500 kvadratnih metrov za ateljeje, društvene in solske prostore.

Elitna organizacija

Ustanovni clani in clani predstestva kulturnega društva so berlinski zdravniki in profesorji. V tem času živi v ulici Mäckernstrasse sedem privržencev organizacije, med njimi nek španski duhovnik, kot tudi direktor nevropatološkega instituta zahodnoberlinske univerzitetne klini-

ke, Jorge Cervos-Navarro.

Svoje prostore ima Opus Dei tudi v ulici Eisenacher Strasse 119 v četrti Berlin-Schöneberg: svoje poslanstvo v glavnem mestu izpolnjujejo ženske članice organizacije kot zdravnice, fotografinke ali računalniške strokovnjakinje.

Uradne naloge kulturnega društva so poleg »duhovnega izobraževanja« tudi »socialno delo z mladimi« in »izobraževanje odraslih«. Vendar je interes glavnih ljudi v društvu bolj globalen: iz ulice Mäckernstrasse bi rad Opus Dei misijoniral dežele nekdanjega vzhodnega bloka, ki so bile do zloma socializma hermetično zaprte. Za vladajoče komuniste so bili božji delavci zelo nevarna peta kolona Rima. V analizi Stasija, vzhodnonemške politične policije, iz leta 1985 so avtorji zapisali: »Posebna nevarnost te elitne organizacije je njeno natančno preračunano konspirativno delovanje na vseh področjih življenja neke družbe. Njeni kraki in polipi se skrivoma vrinjajo v vsa družbena področja.« Ministrstvo za državno varnost je v podjetjih, ki so trgovala z Vzhodom, preiskovalo, ali so med delavci pripadniki organizacije Opus Dei, in se posebno skrbno poizvedovalo po duhovnikih, ki »bi lahko pri drugih povzročili inicialni vzgig«.

Takoj po združitvi Nemcij je vodja nemškega Opusa Dei, španski klerik Cesar Ortiz, ustanovil kontaktno skupino v Dresdnu. Sedaj so centri Opusa Dei tudi že v Szczeczinu in Varšavi, Pragi in Budimpešti. S sedežem v Berlinu skrbi Opus Dei za svojo razširitev v Rusiji in na Baltiku. Stike z Moskvo vzdržuje prebivalec vile v ulici Mäckernstrasse - profesor Cervos-Navarro, ki je bil dolga leta tudi podpredsednik svobodne univerze. Je tudi član Moskovske akademije znanosti.

Prodor Opusa Dei na Vzhod ne izvira ravno iz krščanske ljubezni do bližnjega, temveč se opira predvsem na samozadano nalogo, da svetovno družbo, kjer je to le možno, prežamejo s konservativno-katoliško ideologijo - praviloma neopazno. Clani Opusa Dei svoje privrženosti ponavadi ne razkrivajo - v Španiji zato to tajno zvezo imenujejo tudi »sveta mafija«.

Organizacijo je leta 1928 ustanovil španski prelat Josemaria Escriva de Balaguer, ki je medtem papež Janez Pavel II. oklical za blaženega. V Nemčiji clani Opusa delujejo že triinštirideset let. Le redkokdaj pridejo na svetlo strukture Opusa Dei; v Aachnu je Opusu uspelo narediti gosto prepleteno mrežo, ki ji pripadajo komunalni politiki, sodniki, solski svetniki, strankarski funkcionarji, podjetniki, kot tudi nek zaloznik. Dolgoletni aachenski nadzupan in sedanji evropski poslanec CDU-ja Kurt Malangre, 60, je po lastnih izjavah že štirideset let pripadnik Opus Dei.

Tisoč petsto članov v Nemčiji

Tudi v vrstah nemških skofov je nekaj podpornikov Opusa Dei: Karl Braun iz Eichstätt, münsterski vrhovni dušni pastir Reinhard Lettmann in kölnski kardinal Joachim Meisner. Lettmann je član vodstva »Mednarodnega mariološkega delokroga Kevelaer« (Imak), ki so ga ustanovili pretežno duhovniki Opusa in ki se ukvarja z razširjanjem Marijinega kulta. Mesto Kevelaer, ki leži v spodnjem Porenju, je od leta 1642 poleg Altöttinga, najpomembnejša nemška božja pot.

Pobudnik delokroga je prelat Klaus Becker, ki pripada Opus Dei. Monsignor vodi organizacijo za pomoč pri izobraževanju duhovnikov v Kölnu, ta organizacija pa zbira denar za »Univerzo svetega kriza« Opus Dei v Rimu. Na tej univerzi se za duhovnike solajo študenti teologije iz dežel tretjega sveta in iz Vzhodne Evrope.

V Nemčiji ima Opus Dei približno 1500 članov, k temu številu pa je treba pristeti še neznano število mecenov, prijateljev in simpatizerjev. Red sam o številu mecenov in članov molči.

Opus Dei deluje v približno

petindvajsetih nemških mestih, med drugim v Kölnu, Hamburgu, Bonnu, Aachnu, Essnu, Trieru, Münstru, Düsseldorfu, Augsburgu, Frankfurtu in Münchnu. Pripadniki Opus Dei vodijo kulturne centre, studentovske domove, gospodinske sole, mladinske klube, znanstvene institute ali izobraževalna društva. Mnogo članov je - incognito - na vodilnih položajih v industriji, na visokih solah in univerzah, v medicini in politiki.

Denarja, kot se zdi, ne pri-manjkuje. Berlinski kardinal Alfred Bengsch je prijateljem Opus Dei podaril 40 tisoč nemških mark, med drugim tudi za njihovo kapelo na Kurfürstendammu. Njegov naslednik Georg Sterzinsky je obljubil 100 tisoč nemških mark za opremo molilnice v novem centru v ulici Mäckernstrasse.

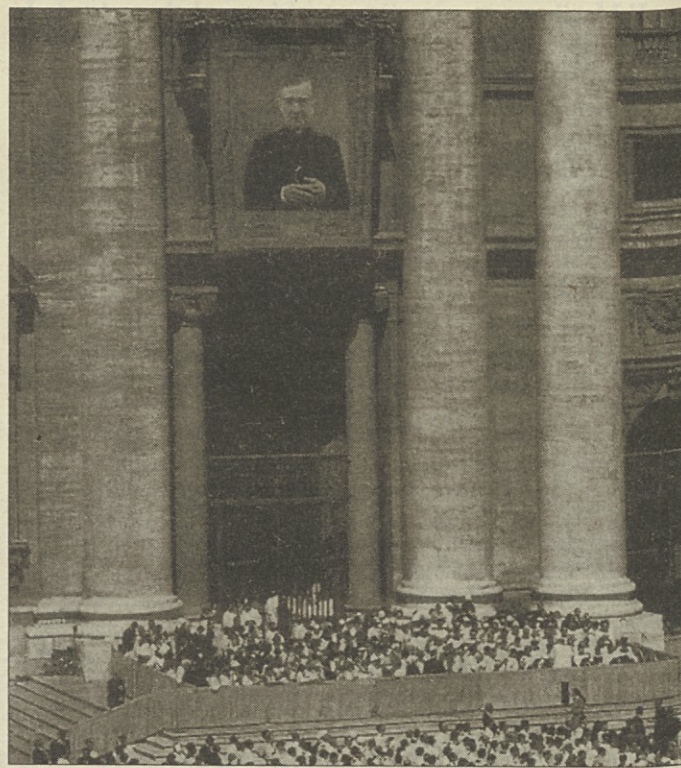
Se več so prispevale severnoporenske skofije: skofije Aachen, Essen, Köln, Münster in Paderborn so za gradnjo »centra za izobraževanje« v Kreuzweingartnu pri Euskirchenu, ki je pod duhovnim vodstvom Opus Dei, prispevale približno 8 milijonov nemških mark. O povezavi nekdanjega berlinskega in sedanjega kölnskega kardinala Joachima Meisnerja z Opus Dei ne dajejo pojasnil ne on sam ne njegovi podaniki. Stiki so, kot pravi Meisnerjev predstavnik Christoph Hekeley, »osebne narave«. To pa javnost briga prav tako malo kot visina kölnskih prispevkov iz cerkvenih davčnih sredstev za Kreuzweingarten.

Razvejan finančni imperij

Cerkveni denar, ki ga dobiva nemški Opus Dei, priteka tudi s pomočjo društev, kot je bonnska »Studentovska kulturna skupnost« ali »Rensko-donavski sklad« v Münchnu, katerega tajnik Hans Thomas prihaja iz centrale Opus Dei v Kölnu. Thomas je hkrati tudi v svetu žürijskega sklada »Limmat«, ki se sečisce mednarodne mreže skladov in bank, ki so povezani z Opus Dei. Predsednik Rensko-donavskega sklada Fritz Pirkel je bil do svoje smrti leta 1993 tudi predsednik sklada Hanns-Seidel, ki je povezan s CSU.

Thomas vodi tudi institut Lindenthal v Kölnu, v predsedstvu pa sedijo clani Opus Dei. Institut organizira seminarje in kolokvije o temah kot so »Mit o prenaseljenosti«, »Kultura podjetništva« in »Etika učinkovitosti«, hkrati pa je institut tudi zbirališče prispevkov iz politike in gospodarstva. Mecenji so na primer založba Axel Springer, Bayer AG, Deutsche Bank, Bayerische Vereinsbank, kölnska firma za zdravljenje Madaus in Kruppov veterinar Berthold Beitz. V Lindenthalu pridobljena spoznanja tiskajo v herfordski založbi Busse+Seewald. Direktor instituta Lindenthal, Thomas, v tem spokorniskem časopisu Westfalen-Blatt skrbi za prilogo »Vrednote in spremembe«.

Društva imajo se eno prednost: preko njih pridejo pobožni katoliški skrajneži tudi do javnih podpor. Tako je sklad FWM (naslov: Berlin, Mäckernstrasse 68) pri komisiji Evropske zveze v Bruslju prosil za denarno podporo pri projektu »Mladinski pilotski projekt s Poljsko«. Od berlinskega senata si ljudje Opus Dei obetajo prispevke za »izobraževalno delo z mladimi«. V Kölnu in Bonnu delo z mladimi že financirajo z ja-

Ustanovitelj Opus Dei Escriva so oklicali za blaženega leta 1992

vnimi sredstvi. V Berlinu pa so možnosti za kaj takega slabe. Uprava senata za mladino ne zau-pa utemeljitvi, da potrebujejo denar za »prosvetljevanje narodov na krščanskih temeljih«.

Zdi se, da so triki s skladi in društvu pri Opusu Dei priljubljene po vsem svetu. Novinar peter Hertel iz Hannovra, eden največjih poznavalcev Opus Dei, je pri svojih raziskavah naletel na sklad »Progređi« s sedežem v Bruslju, v čigar upravnem odboru so vplivni bankirji, industrijanci in znanstveniki iz vse Evrope.

Po rezultatih Hertlovih raziskav se takšni skladi ukvarjajo »s priskrbovanjem kapitala, dediscin in nepremičnin, ki se potem stekajo v projekte podjetij, ki so povezana z Opus Dei«.

Widmar Puhl, nekdanji član informacijske centrale nemškega Opus Dei, pravi o njegovem finančnem poslovanju in ustvarjanju zmede. Organizacija je bogata in svoje bogastvo skriva za pravnimi triki. Komaj katera akcijska skupina Opusa Dei odkrito razkriva svoje cilje: zbiranje članov za Opus Dei ali vplivanje na cerkev in družbo v smislu Opusa Dei. Vse skupaj je neposteno. Nek mestni uslužbenec na primer odobri dokajne prispevke za nadzorovanje in pomoč pri domačih nalogah v nekem mladinskem domu. Vendar se ne zaveda, da s tem pravzaprav financira nekaj čisto drugega.

Črpanje iz javnih sredstev

Isto naj bi veljalo za denarne kazni pri prometnih prekrških, katerih »izkupicek« uradno dobijo društva za javni blagor, »ker se skrivajo za pravno priznanim proceljem imena nekega društva« - vendar naj bi na koncu denar pristal pri Opusu Dei.

Po tej metodi gradijo tudi izobraževalni center Kreuzweingarten: uradni investitor je bonnska »Studentovska kulturna skupnost«, ki je v rokah članov Opus Dei. Za hišo »z družinskim nadihom vključno z bazenom in igriščem za squash« načrtujejo 16 tisoč nočitev letno.

Gradnja je po mnenju Wernerja Schmidta, ki je pri Opus Dei zadolžen za zbiranje prispevkov in ki je tudi tajnik Studentovske kulturne skupnosti, stala že več kot 28 milijonov nemških mark: »Majhen krog sponzorjev je prispeval približno tri četrtine finančnih sredstev.«

Preostali del sredstev naj bi privrženici Opus Dei prispevali z dediscinami, prodajo nepremičnin ali z zasebnimi krediti. Menedzerji firm, ki sodelujejo pri gradnji, pa realne stroške ocenjujejo precej višje - na okroglo 50 milijonov nemških mark. Pri likofu je Schmidt sanjnil o bodočem centru kot o »udarcu v brado duhu casa«.

Ceprav gradnja centra se ni zaključena, v Kreuzweingartnu že solajo medicince, sodnike, javne tozilce, pedagoge, novinarje in politike.

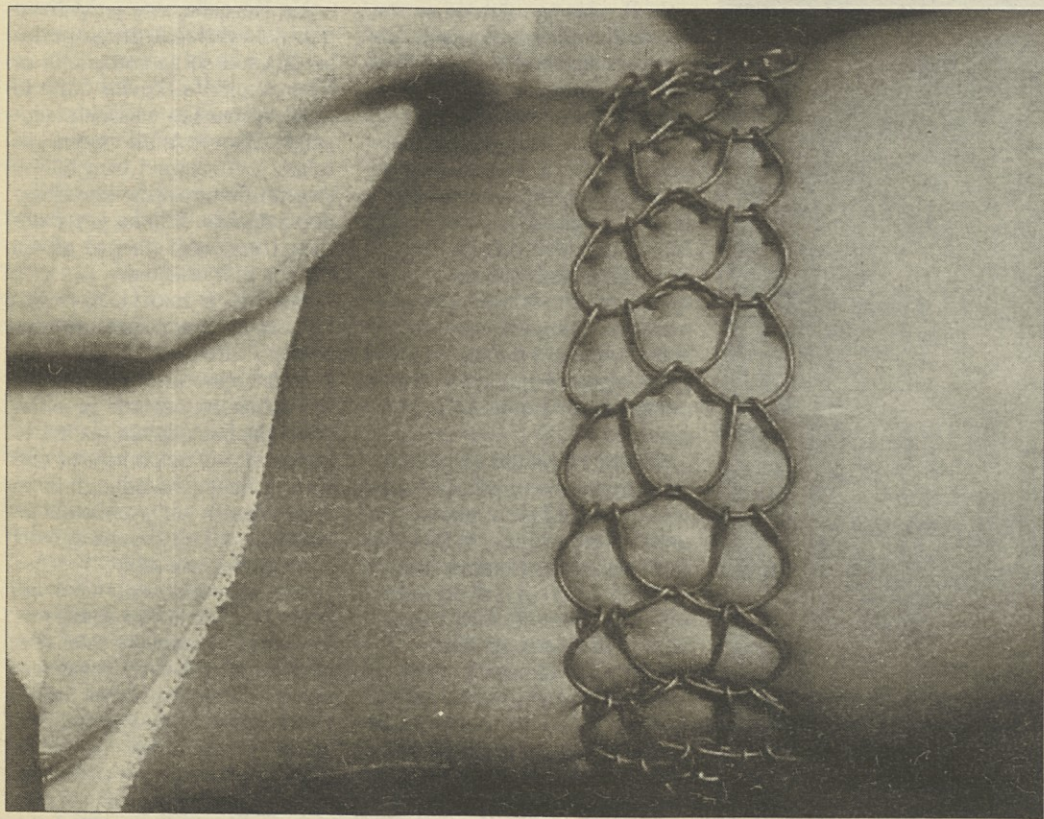
Zaveznitva med politično elitno

V brezbožnem glavnem mestu Berlinu - le 345 tisoč od 3, 5 milijonov prebivalcev je pripadnikov katoliške cerkve - Opus Dei novaci nove prijatelje predvsem v vrstah politične elite.

Navdušen obiskovalec centra Opus Dei v ulici Mäckernstrasse je na primer pedagog Hans-Jürgen Pokall, cigar zena in hčerka sta že dolgo privrženki Opus Dei. Član krščanskodemokratske stranke Pokall je berlinski deželni solski svetnik in tako najvišji uradnik solske inspekcije za izobraževanje. Imenovanje konzervativnega katolika Pokalla je bilo že od vsega začetka sporno. Vendar je Pokallu s pomočjo solskega senatorja Jürgenja Klemanna uspelo kljub odporu SPD, Zelenih in učiteljskega sindikata. Toda medtem je zaradi svoje ozke solske politike Pokall postal nepriljubljen tudi že v vrstah lastne stranke.

V Pokallovem uradu so pred kratkim odpustili referenta, ki je bil pristojen za verska vprašanja. Na mesto teologa Andreasa Meierja, na katerega so postali pozorni zaradi njegove kritike konzervativne solske politike, je prisla neka druga uslužbenka. Meier sme sedaj arhivirati učne načrte.

Pokall zatiruje, da on sam ni član Opus Dei, v berlinski center Opusa Dei hodi le kot »zenin spremljevalec«. Njeno delovanje v pobožnem društvu naj bi bila le »verska zadeva« njegove družine. Clanica Opus Dei Carola Pokall, ki v Berlinu energično pomaga pri razširjanju božjega dela, pri ustanovitelj Escrivu ceni ravno to, »da poziva prav vse laike k hoji za Kristusom, in sicer vsakega na njegovem delovnem področju«.

Pas za trpinčenje mesa: od svojih privržencev je Escriva zahteval samoponizovanje in samotrpinčenje

tajna združba Opus skozi inštitucije

UMAZANI PRAH

Opus dei - najpomembnejša opora papeža Janeza Pavla II.

Mladi španski duhovnik Josemaria Escriva de Balaguer je leta 1928 v Madridu ustanovil skupnost Opus Dei. V organizaciji, ki je dostopna tako moškim kot ženskam, naj bi ne samo duhovniki, temveč tudi katoliki s posvetnimi poklici dosegli »posvetitev«. Moški in ženske delajo strogo ločeni drug od drugega.

Od vsega začetka je »Božje delo« imelo poteze strumno organiziranega elitnega tajnega združenja: ustanovitelj Escriva je privrženecem vbijal v glavo, da so izbrani za »voditelje«. Pripadniki Opus Dei, je zahteval Escriva, morajo »pametno molčati o imenih drugih članov« in ne smejo razkriti, da tudi sami pripadajo Opus Dei.

Osnovne misli svoje verske ideologije je Escriva izoblikoval v svoji knjigi »Camino« (Pot), ki je izšla leta 1939. V njej casti bojevitosti moški in voditeljski kult, pridiga o podreditvi in popolni poslušnosti kot o najpomembnejših krepostih ter oznanja moralo, ki je prezeta s sovražnostjo do telesa in spolnosti. Tako se glasi pravilo 121: »Za moskost in čistost je potreben bojni pohod.«

Svojim privrženecem je Escriva dopovedoval: »Ubogajte tako kot uboga orodje, ki v rokah umetnika ne sprasuje, zakaj dela to ali ono. Tvoja poslušnost ne zasluži tega imena, če se nisi pripraviljen odpovedati svojemu osebnemu delu, če se to zdi poklicanemu prav.«

Božje delo samo sebe opisuje kot »bojno četo« z najostrejšo disciplino, »sveto nepopustljivostjo«, »sveto obveznostjo« in »sveto nesramnostjo«. Nizji privrženci Opusa morajo svoje voditelje in druge »predpostavljene ubogati z neomejenim zaupanjem«. V internem casopisu Cronica so neprikrito navedene avtoritarne strategije in cilji: »Nasa največja ambicija je, da posvetimo in pokristjanimo inštitucije narodov, znanosti, kulture, civilizacije, politike, umetnosti in družbenih odnosov.«

Nic cudnega, da se je Opus Dei razširil predvsem v desno usmerjenih diktaturah: člani Opus Dei so v fašistični Franciji Spaniji zasedali vplivna uradna mesta.

V katoliški cerkvi je dobila organizacija odločilen vpliv v času pontifikata Janeza Pavla II. Opus

Dei je liberalne jezuite izrinil skoraj vseh pomembnejših mest kurije. Danes velja zveza s 79 tisoč člani po vsem svetu, med katerimi je le 1500 duhovnikov, za najpomembnejšo pomožno enoto papeža. Papežev predstavnik za tisk, Spanec Joaquin Navarro-Valls, je član Opus Dei.

Jedro društva sestavljajo numerariji, duhovniki kot tudi laiki, ki so se zaobljubili celibatu. Numerariji večinoma živijo skupaj v komunah Opus Dei, v tako imenovanih centrih, in so deloma tudi zaposleni. Vodijo oz. usmerjajo »supernumerarije« - člane, ki ne živijo v celibatu, temveč s svojimi družinami živijo zunaj centrov.

Ustanovitelj Opusa Dei Escriva je bil leta 1992, samo sedemnajst let po svoji smrti, oklican za blaženega. Postopek ni bil le najhitrejša beatifikacija v zgodovini cerkve, temveč tudi eden najbolj spornih. Vatikan pri tem ni upošteval najosnovnejših pravil, ki se jih drugače dlakocepsko drži - med drugim je papež prezrl številne ugovore se živcih prič, ki so se pritoževale cez ustanoviteljev znacaj, ki naj bi bil nečimrn, aroganten in gospodovalen. Iz nečimrnosti si je Escriva na primer nadel star plemiški naslov.

Poleg popolne poslušnosti papezu kritiki Opus Dei očitajo tudi metode, s katerimi privablja nove člane in na njih psihično pritiska. Predvsem mlade ljudi poskusa Opus privabiti s pomočjo nedolžnih društev, mladinskih klubov in počitniških taborov, v katerih nameni organizacije v začetku niso ravno opazni.

Člani Opus Dei so pod nenehnim stresom. »Vstani pravočasno ob zgodnji uri, ne da bi pri tem samo za minuto popustil svoji lenobi«, se glasi eno od Escriviinih pravil. V centrih se vsak dan začne s tem, da numerariji poljubijo tla in pri tem pobožno mrmrajo »serviam« (naj služim). V dnevni urnik spadajo bogoslužje, trikratno spraševanje vesti in molitev rožnega venca. Enkrat tedensko zaradi samokritike poklečejo numerarije k »osebnemu vodji«. K duhovni samodisciplini spadajo se stalne vroče molitve in »unicenjanja«, ki se jih lahko udeležijo tudi supernumerariji.

»Le umazan prah si«, kriči v obraze svojih privrženecv ustanovitelj Escriva v Bibliji Opusa -

Pot«, v vodiču z 999 življenjskimi pravili: »Ne pozabi, kaj si: posoda za smeti. Ponižaj se: Res ne veš, da si posoda za odpadke?«

Pravilo 208 zveni kot navodilo za mazohiste: »Blagoslovljena bodi bolečina. Ljubljena bodi bolečina. Posvečena bodi bolečina. Poveljevana bodi bolečina!« Da bi kaznovali svoje telo, ženski numerariji - zaradi svoje bojda večje »čutne neopornosti« - v centrih Opus Dei spiyo na skromnih posteljah ali celo na golih tleh. Moški in ženske najmanj dve uri dnevno na stegnu nosijo spokorniški pas, kovinski trak z navznoter obrnjenimi bodicami. Ob sobotah se samokaznujejo z »disciplino«, bičem s petimi trakovi.

Za numerarije skrbijo numerariji-pomočnice, ki v centrih prevzamejo najnižja opravila. Kuhajo, pospravljajo, perejo in strežejo moškim pri mizi. Ker tako zahtevajo »pravila uprave«, nosijo »skromne pisane obleke, za vartarske naloge in naloge v jedilnici pa skromno uniformo z dolgimi rokavi.«

Obdarovanje članov Opusa med seboj je prepovedano, vlada stroga cenzura: knjige, ki so po mnenju glavnih »izrečno protikatališke, heretične, nemoralne, dvoumne ali vzbujajo zmedo«, stojijo na črni listi - med njimi tudi Gotthold Ephraim Lessing, Martin Luther, Hans Küng, Bertolt Brecht, Boris Pasternak; po raziskavah poznavalca Opus dei, novinarja Petra Hertla, kakih tisoč naslovov.

Kot utemeljitev se glasi pravilo 339 Biblije Opusa: »Knjig ne smes kupovati brez posvetovanja s pametnejšimi in bolj izkušenimi kristjani. Clovek tako zelo lahko kupi nekaj nepotrebnega in skodljivega. Ljudje pogosto mislijo, da pod roko nosijo knjigo ... in niso si smeti!«

Izstop iz vrst Opus Dei uspe le malokomu. Nekdanji numerarij iz Kölna opisuje duševno stanje članov: »Opus vsakega izzame kot limono. Clovek mora popolnoma pozabiti na samega sebe. Izgubi občutek za svoje lastno telo in za svet tam zunaj, preneha samostojno odločati. Kdor zapusti Opus Dei, potrebuje več let, preden spet zaživi normalno življenje.«

Po Der Spiegel
Prevedla KaS

Japonska po potresu: »Država je na vsej črti neusmiljeno zatajila«

Ure na bankah in javnih poslopijih v Kobeju so se 17. januarja ustavile ob 5.47. Na poti smo s tovorom pomoči za nemško šolo v četrti Nadaku. Vozimo pod mostovi, ki so se sesuli na nasprotni vozni pas. Na pobočju vidimo majhno pokopališče: nagrobniki so polomljeni, grobovi odprti. Izložbe veletrovin so v kosčkih; blescece procelje predstavništva BMW in Audija se je prevrnilo, vendar nihče ne ropa, nihče niti pogleda ne nemških limuzin, ki so na doseg roke. V zraku je vonj po požaru, siрене zavijajo, reševalna vozila ostajajo ujetniki zastojev; pot pa zapirajo črepi- nje in ruševine. Številne majhne stranske ceste so docela zasute, ker so nanje padale hiše z leve in z desne.

»Nevarnost, prehod prepovedan«, piše na lepencastem izvesku; preziveli prebivalec mesta stoji kljub svarilu pred goro ruševin, pod katerimi je pokopana njegova družina, z okamenelim obrazom in v žalosti brez besed.

V največji katastrofi v japonski povojni zgodovini je umrlo 5000 ljudi; veliki deli pristaniskega mesta Kobe so uničeni; več kot tretjina od poldrugega milijona prebivalcev je izgubila streho nad glavo in eksistenco; v nekaterih zasilnih bivališčih so na eni strani stene stotine živih in na drugi trupla mrtvih. Zdravniki se boje epidemije. Pogreb- niki imajo težave, ker ni plina za upepelitev trupel.

Na enem od vogalov spregovorimo z dvema ženskama, ki ze nekaj dni živita od suhega kruha. Zdaj bi radi odšli v cetrt Nada. Tam naj bi imel svoj glavni stan Jamagucigumi, najmočnejša japonska mafijaska skupina, in tam naj bi delili riz in čaj. »Pravičnost in clovečnost kljub vsemu se ob- stajata,« pravi ena od ženske, »nasi gangsterji po- magajo, kjer je vlada zatajila.«

Premier Murajama, ki so ga 17. januarja okoli sedme ure jutraj seznanili s potresom na območju Kansai, je moral tačas priznati, da so odgovor- ni v vladi in oboroženih silah ter guvernerji prefe- ktur Hyogo in Osaka dopustili, da je bil zapravljen dragocen čas, preden so došli, kakšen je resničen obseg katastrofe v Kobeju, in sprejeli potrebne ukrepe. V razmerah, v katerih je bila dragocena sleherna minuta, je trajalo pet ur, preden je vlada sestavila krizni odbor, deset ur, preden se je pred- sednik kriznega staba z vojskim letalom odpravil nad goreče mesto in si ustvaril pregled, ter dva- najst ur, preden so se uradni klici na pomoč pre- bili cez zapletene službene poti, hierarhije in biro- kracije in je smela uradno kreniti na pomoč prva skupina tisoč vojakov - potem ko je 238 vojakov, ki so bili nastanjeni v Osaki, takoj po pretresu spontano krenilo na pomoč in so začeli ukrepati brez ukazov iz Tokija.

»Konec koncev česa podobnega nikoli prej ni- smo doživljali,« je premier Murajama kasneje opravičeval neusklajen nastop; oteževalna okoli- scina je bila, da se je potres zgodil tako zgodaj zju- traj. »Čakali smo na ukaze in nismo natančno ve- deli, kjer naj se začne nas poseg,« je dejal visok castnik. Guverner Osake pa je pred kamerami izjavil: »Ne vem, zakaj si (žrtve katastrofe v tiski) ne pomagajo sami; menda so preveč lagodni, da bi si sami skuhal svoj riz.«

Zahodni opazovalci bodo videli v tej izjavi pri- mer arogantne neumnosti, kritični Japonci pa vi- dijo v njej strukturno težavo: »V tej državi ni nobe- ne celovite organizacije, ki bi v primeru nuje vsklajevala akcije in ukrepala. To je zalostna re-

snica,« je izjavila Kirose Hirotada s tokijske uni- verze za ženske.

Tradicionalna japonska struktura »prazne sre- dine«, nacelo skupinske harmonije, ki ne pozna nobenega odgovornega nosilca odločitev, ki isce širok konsenz v dolgotrajnih posvetovanjih in po- tem zavezuje vse udeležence za skupen cilj, je pri vnovični obnovi gospodarstva po drugi svetovni vojni dobro delovala. V primerih akutnih kriz pa grozi sprčo »razpršene odgovornosti« nevarna praznina, sestavljena iz neodgovornosti in nezmo- žnosti za ukrepanje.

Ko so preobremenjene bolniške sestre prosile za pomoč prostovoljcev, da bi prinasali vodo, so morale od župana slišati, da prostovoljci, ki so bili ze nared, ne smejo takoj priskociti na pomoč, marveč morajo najprej predložiti pisno prosnjo. Ko so žrtve pod ruševinami Kobeja klicale na po- moč ter so bili zdravniki in mostva specialistov z izurjenimi psi ze v stanju pripravnosti na letali- scih od Zuericha in Pariza do Los Angelesa in Ci- udad Mexica in so čakali na vstopne vize, je ja- ponska vlada vse tuje ponudbe za pomoč najprej zavrnila. V Tokiju je bilo slišati, da si delajo skrbi zaradi ustrezne namestitve tujcev in zaradi oskrbe in komunikacij. Mimo tega pa morajo tuji psi naj- prej v karanteno, preden se sploh smejo zaceti gi- bati po japonskem ozemlju.

Ko so Svicarji in Francozi cetrti in peti dan po katastrofi le smeli prileteti na Japonsko, so lahko rešili starega moza, ki je pod ruševinami prebil sto ur. Toda za mnoge je prišla pomoč prepozno.

»Dajanje in jemanje je zapletena kulturna zade- va,« je napisal Mainichi Daily News, »saj je Ja- ponska ze desetletja bogata dežela. Doslej smo le poredko sprejemali pomoč iz tujine. Mnogi se se vedno spominjajo poniževalne izkušnje po koncu

Berlinski center Opus Dei: peta kolona Vatikana?

Elisabeth Wehrmann, Die Zeit

LJUDJE, ODNOSI, LETA

Strah me je!

Govorjenje o tem lajša tesnobo

Bojazni in strahovi nas spremljajo vsak dan - enkrat bolj, drugič manj. Včasih pa se nakopijo tako, da skorajda ne vidimo več izhoda in v že čisto običajnih stvareh »lovimo čarovnice«. Poskusite na lastne težave kdaj pogledati tako, kot da niso vaše - boste videli, da se vam bo naenkrat zazdelo, da vse skupaj ni tako grozno in brezizhodno.

Star pregovor pravi, da iz malega raste veliko. Tako je tudi pri strahovih in težavah. Majhne, »nepomembne« stvari lahko pripeljejo celo do tega, da si vsak glavobol razlagate najmanj s tumorjem na možganih, občasno pozabljivost pripisujete začetku Alzheimerjeve bolezni, prepričani ste, da se bo vsak polet z letalom zanesljivo končal tragično...; da o tem, kako vas vrže, ko na

poti v službo niste prepričani, ali ste zaklenili vhodna vrata ali ne in ali je ostal stedičnik prižgan, sploh ne govorimo. Bojazni ali huda skrb je tako kot bolečina, razlaga britanska psihologinja Judith Beck, kajti ko se zaveš svoje zaskrbljenosti, to se toliko verjetneje prinese nove strahove in skrbi. Toda, ko se zaveš, da imaš problem, je to dobra iztočnica, da začneš »delovati« v smeri rešitve. Tako pravi strokovnjaki, navadni smrtniki pa to neredko občutimo zelo boleče, kot bi na primer skočili iz drugega nadstropja. Toda strah je nujen in »zdrav« odgovor na nevarnost, »pes čuvaj«, ki nas pripelje do končne rešitve. Težave nastanejo, če človek prenapahuje možnost nevarnosti bojazni.

Abstraktni strahovi nam nanežejo v kosti občutek tesnobe in nelagodnosti, kar je včasih slab »pomočnik«, ki stvari samo se poslabša. Na primer: pri dveh, ki se zaljubita in je ime-

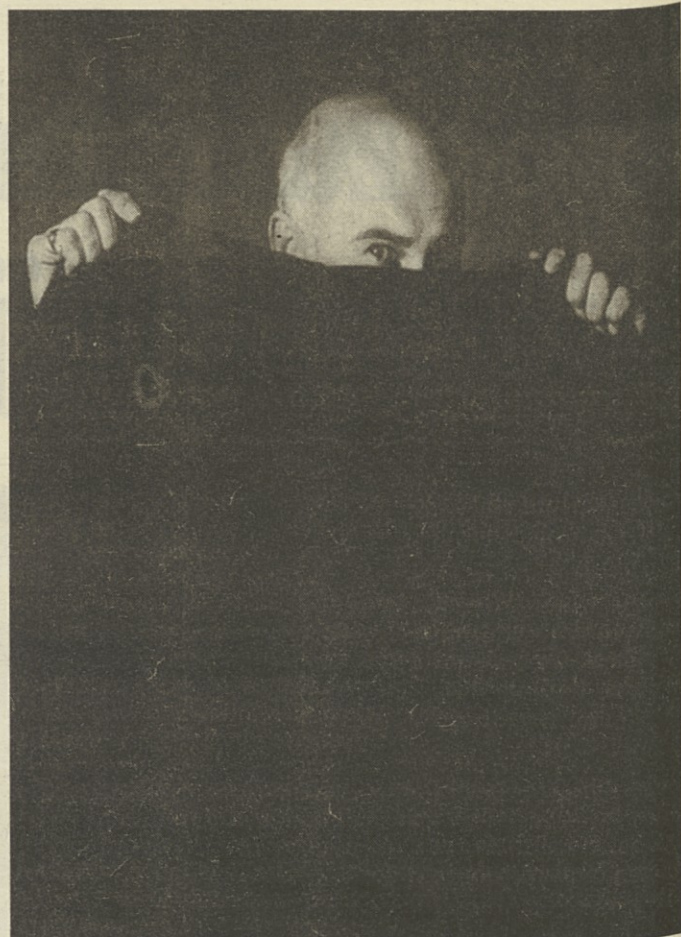
la ona prej svobodne nazore, se ob njegovi se večji širini duha nenadoma ujame v lastno zanko - tisto, kar jo je na njem privlačilo, postane vzrok zaskrbljenosti in negotovosti. Zboji se, da bi bila prizadeta. Iz tega se porodi ljubosumje, nočne more in nenadzorovani izbruhi, kar partnerja samo oddaljuje.

Kako bi se lahko naučili »spraviti v red« svoje najhujše strahove in bojazni? Kako »obdržati« tiste, ki nas lahko motivirajo za pametno delovanje, in odpraviti tiste, ki nas uničujejo? Poskusimo takole: sami s seboj se dogovorimo, kako bi jih obvladali. Spravimo se v dobro voljo. Ko se zavemo, da nam misli begajo od ene skrbi k drugi, si dopovejmo, da je to pač slab dan, ki ga bomo preživeli prav tako, kot če bi nas popadel rahel, nenevaren nahod. Če se sprijaznimo s tem, da bomo ves dan preživeli v takem razpoloženju, bo vse skupaj zagotovo manj boleče.

Recimo si, da ta ne najbolj veseli dan vendarle pelje naprej.

Ko se počuti nemočnega in se mu po tekočem traku določen dan podirajo načrti, si človek samo se reče: »Ne morem pomagati«. Večkratno ponavljanje tega ima skoraj hipnotičen učinek, kar začne delovati sproščujoče. Judith Beck temu pravi »dovoliti sebi, da si zaskrbljen«.

S problemi ne kaže pretirati. Pričakovanje najhujšega lahko napačno vpliva na dočemanje strahu pred tem, kar bi se lahko zgodilo. Primer: student se boji izpita, prepričan je, da premalo zna, in to se na koncu pozna tudi na izpitu, ki ga opravi slabše kot bi ga sicer. Psiholog William Scholler svetuje, da o svojih strahovih govorimo. To sprošča napetost in zmanjšuje strah. Pomaga tudi samoprepričevanje: ženska, ki dobesedno »visi« na svojem partnerju, ker se boji, da jo bo zapustil, bi si morala reči, da konec koncev zmore tudi brez

njega. Pa se to naj si zapomni, da bi ob prekinitvi izgubil tudi on. To je kar dobra in zdrava osnova za manjšo odvisnost in uspešnejšo zvezo ali prijateljstvo.

Vsi vemo, da smo vedno bolj pametni, ko je treba svetovati drugemu, ko gre za nas, pa najraje odpovemo. Zato je zelo priročna metoda (vsaj poskusiti kaže) »zlesti v kožo«

drugega in skušati ugotoviti, kako bi se z našimi strahovi in težavami spopadel in kaj svetoval prijatelj ali prijateljica. Strahov to sicer ne bo odpravilo, bo pa pripomoglo k temu, da vse skupaj le ne bo tako porazno in brezupno, kot se nam je zdelo. Pa prespimo zadevo; že zdavnaj so pogruntali, da je jutro pametnejše od večera.

(KaN)

MI MED SEBOJ / BOLEČINE

Doživljanje bolečine v veliki meri pogojuje vzgoja

Različni ljudje na enake poškodbe reagirajo zelo različno: nekoga ureznina sploh ne boli, nekoga pa zaboli že pomisel na ostro nožev rezilo, na resnično rano pa reagira z bolečo paniko. Nekdo bolezen preleži z optimistično ravnodušnostjo, nekoga pa poleg vročine ves čas oblivajo skrbi in bojazni, da se z njim dogaja nekaj usodnega. Doživljanje bolečine in bolezenskih stanj, reagiranje na boleč dogodek, pa tudi stopnja bolečine, so stvari, ki so v veliki meri pogojene z vzgojo.

Dr. Edmund Jacobson, nevrofiziolog z univerze v Chicagu je eksperimentalno dokazal, da vsakršno človeško misel in čustvo spremlja krčenje določenih mišic oziroma mišičnih skupin. Enako velja za bo-

lecino: kadar so mišice sproščene, bolečine ni, pa čeprav dražljaj, ki mu pripisujemo bolečino, obstaja se naprej. Psihične in telesne obstanke samo tedaj, kadar so naše mišice prenapete. Občutje napetosti bi-

stveno upade, če »odvečne« mišice sprostimo.

Na »bolečinske« dražljaje se ponavadi odzivamo s krčenjem številnih mišičnih skupin, ki niso v neposredni, naravni zvezi z njim. Bolečina, ki jo povzroči dražljaj kot je recimo toplota, ubod ali destrukcija tkiva, bi bila zelo neznatna, če bi doživljali samo tiste mišične krče, ki jih ta dražljaj povzroča po naravni poti. To si lahko dokazemo s preprostim primerom: kadar se urežemo, lahko opazimo, da se poleg mišic, ki so neposredno povezane s poškodbo (praviloma na mestu okoli ureznine), skrtijo še številne druge mišice, naprimer ves ud, prsni koš in obra-

zne mišice. Če te mišice sprostimo, bolečina občutno upade ali celo dočela izgine. Skratka, največji »odstotek« vsakokratne bolečine doživljamo prav zaradi krčenja drugotnih, »dodatnih« mišic.

Zivčne zveze med cutili in mišicami niso nekaj, kar bi nam bilo dano enkrat za vselej. Res je; na svet pridemo s številnimi prirojenimi živčnimi zvezami, ki nam omogočajo, da na določene dražljaje in dražljajske situacije ustrezno reagiramo tudi brez izkustev oziroma učenja (tako imenovani refleksi). Večina živčnih zvez med dražljaji in motoričnimi reakcijami pa se oblikuje v procesu izkustva oziroma

ma tako imenovanega učenja. Med učenje lahko torej štejemo tudi oblikovanje reakcij na poškodbe in bolezenska stanja. Pri učenju pa igrajo največjo vlogo kajpak učitelji.

Ko se otrok poškoduje, nekateri starši reagirajo zelo zmedeno in prizadeto, celo panično, tako da tudi otrok, ki je do tega trenutka poskodbu sprejemal z zdravo ravnodušnostjo, postane zmeden in paničen, mislec, da se je zgodilo nekaj strasanskega in da bo, spričo starševske panike, sledilo se kaj hujšega. Takšen otrok se kaj hitro »navzame« starševske napetosti in pozneje trpi ob vsaki, se najmanjši poškodbi. Ko je otrok bolan in mora ležati v postelji, mnogi starši zaradi dodatne skrbi reagirajo z negotovanjem in nestrpnostjo, kar otrok doživlja z bojaznijo, da je staršem povzročil nepotrebne težave in da so zaradi tega jezni nanj; v občutju, da ga zaradi tega ne marajo in ga zavračajo, se stiska vase in trpi se bolj kot bi sicer. Nekateri starši se na otroka, ki se po nerodnosti poškoduje, močno razjezijo oziroma ga »okregajo«, kako je lahko bil tako neroden in nepazljiv, povrhu pa ga obsipljejo s številnimi ponižujočimi opaskami. Ni važno, ali tako reagirajo zaradi svoje lastne bojazni oziroma ponavljajo reakcijo, ki so se je navzeli od svojih staršev, dejstvo je, da njihov otrok od tedaj naprej poškodbo doživlja kot nekaj »prepovedanega« oziroma kot nekaj, čemur sledi kazen. Tak otrok potem vsako naslednjo poškodbo doživlja v primezu strahu pred starševsko kaznijo, celo do te mere, da se jim jo boji pokazati in jo raje prikrije. Veliko staršev, zlasti tistih, katerih lastni starši so jim prepovedovali spontano izražanje, pa svojim otrokom ob poškodbi drastično omejujejo in prepovedujejo sproščujoče jokanje in kričanje. Starši na tak način resda nekoliko zmanjšajo svoj občutek tesnobe, ki ga doživljajo ob vzvillanju v domnevno otrokovo trpljenje, otrok pa se, namesto da bi se sponatano olajšal, stisne vase in trpi veliko bolj kot bi bilo treba.

Vse te psihične napetosti (kot so zmedenost, panika, strah pred kaznijo, zadrževanje jokanja in kričanja), spremljajo na telesni ravni in-

tenzivni mišični krči: pozornostna zbežanost (preplašene in begajoče oči, trd vrat, obraz, skrčen v grimaso), konfuzna motorika udov (nemotno opletanje z rokami, zablokirani poskus umika, neznačenje v dani situaciji), stiskanje grla, glasilk in prsnega koša v strahu pred reakcijami drugih na jokanje in kričanje in podobno. Otroka, ki bi na poškodbo reagiral najbrž povsem ravnodušno, potemtakem drugi ljudje »obdario« s številnimi dodatnimi mišičnimi krči in s tem tudi s številnimi dodatnimi bolečinami. Vse te živčne zveze, ki se vzpostavijo v tovrstnih izkustvih, se zarišejo globoko v njegovo duševnost in se ohranijo v obliki novih možganskih živčnih zvez. V naslednjem podobnem izkustvu se spontano obnovijo in otroka preplavijo z podoživljanjem mnogih čustev in psihomišičnih napetosti. Tovrstne zveze se praviloma ohranijo vse življenje. Posameznik, ki zahvaljujoč drugacnemu starševskemu pristopu ni imel takih »dodatnih« izkustev, pa v primeru poškodbe nikdar ne zgane panike niti se pretirano ne krči niti mu ne pride na jok ali kričanje, kajti njegova bolečina je zaradi manjše količine skupnega krčenja veliko manjša oziroma ga zlepa ne boli (pri tem so izzvzeti vsi tisti odrasli junaki, ki v močni bojazni pred reakcijo drugih na njihovo »slabstvo« pogumno stisnejo zobe in zanikujejo sleherni znak bolečine, pa čeprav jim organizem veleval, naj se izdatno izkričijo).

Kot pri vsakem učenju, torej tudi pri oblikovanju reakcij na poškodbe in bolezenska stanja velja, da se na nek dogodek naveže veliko več reakcij kot bi zadostovalo za ustrezno reakcijo, s katero bi odpravili izvor bolečine oziroma preprečili poškodbo. Zaradi vseh teh »dodatnih« izkustev se na poškodbe in bolezenska stanja tako rekoc po nepotrebnem odzivamo s pravo poplavo »socialno pogojenih« mišičnih krčev. Največji delež pri skupni bolečini, ki jo doživljamo ob neki poškodbi ali bolezenskem stanju, je prav take, »socialne« narave; izraženo v odstotkih zagotovo krepro nad 90%.

Bojan Rauter Kosic

Ljubezen in razum

Nekdo je nekoc rekel: »Prvi vdih ljubezni - zadnji vdih pameti.« Knjizevnik Miroslav Krleža (ki je imel o vsem kaj povedati) je zapisal: »Zal ljudje pijejo ljubezen kot pivo, vendar ljubezen ni pivo, ljubezen je navdih.«

O ljubezni so ljudje govorili (in govorijo) tako in drugače, saj jim je prinasala (in prinaša) to in ono. Začetek nekaterih ljubezni res pomeni konec pameti. Na srečo pa poznamo tudi take, ki človeka navdihujejo, mu bogatijo pamet.

Zakaj nimam sreče v ljubezni? Kaj naj naredim, da bi se mi zgodi-

la prava ljubezen? Sploh ljubezen je na tem svetu?

Vprašanja so stara, najbrž toliko kot človek. V iskanju odgovorov so bile napisane skladovnice knjig. Seveda pa popolnih odgovorov nimamo. Pri razmišljanju o njih ne smemo nikoli pozabiti nekaterih življenjskih dejstev, ki jih sicer radi pozabljamo ali pa jim nočemo verjeti. Človeku življenje najbolj zagretnijo tisti, ki ga ljubijo. Otroke za življenje najbolj onesposobijo njihovi starši. Vsaki domovini prinesejo največ zla sinovi, ki jo silno ljubijo. Strastni ljubitelji živijo prav tem najbolj škodijo. Določeno umetniško, filozofsko ali politično smer najbolj zavirajo tisti, ki jo propagirajo brez kakršnihkoli zadržkov. In tako naprej; primerov je na pretek.

Razširjeno je razumevanje, po katerem se ljubezen dogaja mimo razuma (»ljubezen je slepa«, »srcu ne moreš ukazovati«). In se naprej: ko zaigra razum, je ljubezen izgubljena. Vendar življenjska dejstva govorijo malo drugače. Ljubezni, ki jih ne moremo razložiti drugače kot z »ljubezen na prvi pogled«, »darilo usode«, »zgodilo se je« in podobno, se praviloma razblinijo kot milni mehurčki. Prej ali kasneje. Ne vedo, za kaj pravzaprav gre, ljubezni

pogosto pravimo tudi bolnosladka februarska macja nevnošenost. Torej stanje slepega valovanja krvi, ko se človek prelije v animalno brezličnost. Zaradi različnih poškodb in frustracij sodobnega človeka je v našem času vse več »kompenzacijske« ljubezni. Privrženost, s katero se nadomešča lastna pomanjkljivost, sedanja ali iz preteklosti, je obremenjujoča in neredko usodna. Enkrat za tistega, ki daje, drugič za tistega, ki sprejema, najpogosteje za oboje. Na usodno avtosugestivnost so pogosto opozarjali številni veliki analitiki ljubezni: Stendhal, Balzac, Tolstoj, Kierkegaard in drugi. In res - kadarkoli se nam zgodi ljubezen, je treba poiskati njeno logično razlago (vem, da se to mnogim zdi svetohlinsko). Nikakršnega razloga ni, da katerekoli komponente našega bitja - prav tako emocije in razum - ne bi delovale usklajeno. In kolikor bolj so usklajene, toliko smo popolnejši. Moč doživljanja ni nič manjša, če se srce in razum o njem »dogovorita«. Pravi razlogi za ljubezen pa so vedno bili, so in bodo. Za to imamo neštene dokaze.

Anej Sam

Mirovniki OZN na zatožni klopi

Vojaki, ki ohranjajo mir, se ne zavedajo dovolj nevarnosti aidsa

Vloga Organizacij združenih narodov je danes v svetu marsikje izredna. V različnih deželah, kjer divjajo vojne, je že na desetine tisočev vojakov, ki naj ohranjajo mir. Poznavalci trdijo, da se nekatere cete ne zavedajo dovolj nevarnosti aidsa in prispevajo pri širjenju infekcije s HIV. Januarska številka mesečnika World Aids prinaša nekaj zanimivih nadrobnosti, ki jih je zbrala raziskovalka Sue Montgomery.

Skoraj nihče ne dvomi, da OZN svojim četam ne nudi dovolj solanja o aidsu in spolno prenosljivih boleznih. O tej pomanjkljivosti so se pricali strokovnjaki za aids in s tem

Strokovnjakom je končno uspelo odkriti tridimenzionalno strukturo enega od treh ključnih encimov, ki jih potrebuje virus aidsa za razmnoževanje. To odkritje raziskovalcev z Nacionalnega inštituta za sladkorno bolezen, boleznih prebavil in ledvic v Washingtonu je zapolnilo veliko vrzel v prizadevanjih za razvijanje zdravljenja oslabele imunske sposobnosti organizma. Znanstveniki upajo, da jim bo uspelo razviti zdravila, ki bi jih lahko uporabljali skupaj kot nekakšen »koktejl« in bi deloval na različne encime. Doslej se za zdravljenje aidsa uporablja zdravilo, ki vpliva na drugi encim, zdravila za tretji encim pa so se v fazi kliničnih raziskav.

(Reuter)

se strinjajo tudi vojaški svetovalci Združenih narodov. To pomeni, da mirovniki OZN lahko prispevajo k širjenju aidsa v teh nesrečnih deželah. OZN ima danes 16 mirovnih misij, v katerih sodelujejo vojaki 75 držav z vsega sveta. Med temi državami so tudi države, kjer je število bolnikov z aidsom izredno veliko. Države poučujejo svoje vojake o aidsu različno, nekatere strogo in nadvse zadovoljivo, druge pa manj zanesljivo.

Mirovniški stroj OZN v Kambodži se ni odzval na poročilo druge agencije OZN, ki je suho ugotovila,

da se je leto dni po prihodu mirovniških čet leta 1992 število ljudi, inficiranih s HIV, v tej deželi podestorilo. Raziskovalni inštitut za socialni razvoj OZN je nedavno objavil poročilo, po katerem občutno premalo sredstev vlagajo v solanje osebja OZN in se končuje z nasvetom, da je treba »ustvariti posebne možnosti za rekreacijo vojakov«. Sklene s spoznanjem, da je postalo nujno testirati vse vojake preden pridejo na svojo mirovniško misijo in preden iz nje odhajajo.

Nikjer pa ne zasledimo, da bi uradništvo OZN načrtovalo udejaniti takšna priporočila, čeprav o tem govorijo in pišejo. Zal tega ne predvidevajo niti za cete, ki se pravkar pripravljajo na odhod na Haiti, kjer je število ljudi inficiranih s HIV izredno veliko.

Predstavniki za tisk mirovnih operacij OZN Fred Echard je nedavno dejal, da pripravljajo priročnik, v katerem opisujejo vse, kar naj bi vojaki vedeli o spolno prenosljivih boleznih in aidsu. Pravi: »To je največ, kar OZN s svojim uradnim v tem trenutku stori. Skupina je premajhna, da bi se lahko lotila solanja tisočev vojakov, ki so danes raztreseni v mirovnih operacijah po svetu. Nimamo nobenih lastnih zmogljivosti za takšno nalogo. V vsem smo odvisni od držav, ki prispevajo svoje vojake za mirovne naloge. Uradniki OZN pa ne preverjajo, ali so vojaki testirani, serološko negativni in dovolj poučeni o aidsu.«

Hud kritik OZN je Lewis Mackenzie, upokojeni kanadski general, ki je nekaj časa vodil tudi cete v nekdanji Jugoslaviji. Trdi, da je temeljna težava s priročnikom o spolno prenosljivih boleznih ta, da mnogi vojaki - ne znajo brati! Svetuje, da bi pri OZN poskrbeli za metode, s katerimi bi nadzorovali, ali so cete dovolj izsolane, kajti kakor pravi: »mnogo so zalostno neustrezno pripravljene.« Mackenzie je tudi član odbora svetovalcev kanadske fundacije za raziskovanje aidsa in se z boleznijo ukvarja od njenih prvih začetkov.

Dr. Daniel Tarantola, direktor mednarodnega programa za aids univerze Harvard, opozarja podobno. Pravi, da ni mogoče zanesljivo pripisati širjenja aidsa v deželah, kakor sta Rwanda ali nekdanja Jugoslavija, samo četam OZN, vendar najbrž prispevajo svoj delež. Nedavno je pisal: »Ženske mnogo težje preživijo na področjih, kjer divjajo vojne, kakor moški. Zato prodajajo seks kakor edino dobrino, ki jo imajo, da preživijo. Navzočnost številnih vojakov, mladih moških, vse to podziga, kajti zbrani moški imajo denar in oblast.«

Miha Likar

(Nadaljevanje in konec prihodnjic)

Agresiven otrok - žrtev svojih staršev

Njegova temeljna potreba je biti ljubljen

Tokrat bo beseda o agresiji in začeli bomo z mislijo francoskega pripovednika Stendhala: »Da bi bil človek čvrstega značaja, mora čutiti, kako drugi ljudje nanj učinkujejo: potrebni so torej drugi«. To je torej misel, ob kateri se kaže zamisliti. Nasi otroci so prepusteni preprihu različnih vplivov, pred katerimi niso vedno zaščiteni, na neugodne razmere v okolju se odzivajo s psihičnimi reakcijami, često se znajdejo v stiskah in sredi konfliktov, ki jim prinašajo razdvojenost. Živimo pač v času, ko agresivnost postaja sestavni del našega vsakdanjika. Za pogovor o agresivnosti smo naprosili direktorja Svetovalnega centra za otroke, mladostnike in starše iz Kopra, mag. Roberta Trunkla, klin. psihologa.

Kaj vse pojmuje pod besedo agresivnost?

Beseda agresivnost izvira iz latinske besede aggredi in pomeni približevati se, pristopiti. Agresivnost v najširšem smislu je vsak aktivni pristop k okolju, ki pa je lahko pozitiven ali negativen. Zajema vse oblike gibanja, nekatera čustva, kot so jeza, bes, sovraštvo, in seveda telesno nasilje nad drugimi. Lahko bi rekli, da je agresivnost način obnašanja posameznika, ki se ne razvija v zdravo, zrelo osebnost. Vse to je odvisno od okolja, šole, doma, družbe in od njega samega, se najbolj od njegovega temperamenta in psihične konstitucije. Oboje določa pogostost frustracij, ki jih posameznik doživlja, in načine, kako na te frustracije reagira. Okolje: doma, v soli in v družbi kaže posamezniku vzorce vedenja in teh se otrok nauči in posnema.

Okolje ima na otroka velik vpliv in gotovo najprej družina, ki naj bi dala otroku čustveno ravnotežje, socialno varnost in prijetno domačnost. Agresivno vedenje ima vedno in povsod svoj izvor. Večkrat segajo korenine že v zgodnje otroštvo. Ob tem, da otrok nekaj prinese že na svet, se mora vključiti v okolje, ki postavlja drugačne zahteve kot so njegove želje. Gre za usklajevanje. Vsako razvojno obdobje ima značilne oblike agresivnega vedenja in tudi vzroke zanj. Večina

strokovnjakov se strinja, da je agresivnost najpogostejša posledica vzgojnih napak v družini. Opozarjajo, da pravzaprav ni

problematicnih otrok, problematični so predvsem starši, ki slabo, ali nepravilno ravnaajo z otroki.

Katere so najpogostejše vzgojne napake?

Najbolj agresivne otroke imajo starši, ki otroka čustveno odklanjajo, ne kontrolirajo njegovega vedenja, ga pogosto kaznujejo in imajo mnogo medsebojnih konfliktov. Temeljna otrokova potreba je, da je ljubljen. Če imajo starši hladen, nepristen odnos

do njega ali ga celo odklanjajo, bo otrok reagiral z napadalnostjo do okolja, ki ga noče sprejeti. Zaradi hitrega vsakdanjika si nekateri starši ne vzamejo dovolj časa za svoje otroke. Tako postane pretirana agresivnost izraz težnje po pozornosti. Do agresivnosti lahko pride tudi pri dvotirni vzgoji. Eden od staršev otroka razvaja, drug pa je istočasno z njim strog in ga zapostavlja. Upiranje avtoritativnim staršem je otrokova naravna obramba pred nasiljem odraslih. Človek se vedno upira vsakemu pritisku na svojo osebnost. Otrok, ki raste v takšni družini, sam ne bo mogel biti drugačen. Potrebo po uveljavljanju bo kazal tako, da se bo zna-

Kaj pa sola, kakšen je njen vpliv na agresivnost? V zadnjem času je prav v solah veliko agresije med mladimi, tudi verbalne.

Sola je poleg družine drug vzgojni dejavnik, ki najmočnejše vpliva na razvoj agresivnosti pri otroku. Ze dolgo vsi vemo, da so otroci preobremenjeni in nezadovoljni v soli, kar vse pospešuje agresivnost pri učencih v vseh oblikah. Pomembno vlogo ima tudi solski uspeh. Agresivnost pri otroku se običajno kaznuje, čeprav nasplošno velja, da se je kazni bolje izogibati, saj ta se povečuje otrokove stiske in probleme. Agresivna kazen povzroča novo agresijo in tako govorimo o začaranem krogu, iz katerega

sal nad mlajšimi otroki. Kritična obdobja starosti so okoli 3. - 4. leta, 10. -12. leta in od 15. -17. leta. Zelo pogosto se otrok odzove z agresivnostjo tudi, ko dobi brata ali sestro, saj se čuti zapostavljenega zares ali pa samo v svoji domisljiji.

otrok ne more izstopiti. V otroku se utrdi prepričanje, da je agresivnost do sibkejsih sprejemljiva tudi za njih. Z agresijo se bomo zmogli spoprijeti le, ce jo bomo vsi skupaj dobro poznali v vzročno-posledični navezi.

Silvija Mozetic

Družine - take in drugačne

Beseda, ki jo otroci najpogostejše uporabljajo, ni mama, kot bi morda pričakovali, marveč »dom«, »pri nas doma« ...; besede torej, ki označujejo družino. Tako se pričenja knjiga o družini, ki so jo pod naslovom Družine, različne - enakopravne, izdali Nacionalni svet za mednarodno leto družine, Komisija DZ za žensko politiko in vladni Urad za žensko politiko. Gre pravzaprav za zbornik trinajstih avtorjev in avtoric, ki razmišljajo o družinah, o razmerju posameznic in posameznikov do družinskega življenja v Sloveniji in drugod. Avtorji o družini razmišljajo skozi perspektivo prava, medicine, zgodovine, psihologije in sociologije. Kot menijo urednice knjige, njen namen ni vsiljevati lastne predstave o družinah, pač pa so v knjigi zbrane strokovne razprave, ki v slovenski prostor prinašajo zanimive podatke.

(M. B.)

Milupan - najbližji materinemu mleku

Strokovnjaki se že desetletja ukvarjajo s tem, kako bi lahko kar najbolj kakovostno nadomestili najbolj zdravo hrano za dojenčke - materino mleko, saj nekatere matere ne morejo dojiti ali imajo premalo mleka. Po dvajstih letih raziskav so se pravemu nadomestku najbolj približali v nemški Milupi z izdelkom Milupan, ki je, kot pravijo, prvi proizvod, ki vsebuje vse tisto, kar ima materino mleko. Da gre za res vrhunski dosežek, prča tudi dejstvo, da so bila ta zadnja spoznanja s področja adaptiranih mlekov med nominacijami za Nobelovo nagrado.

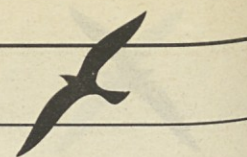
Dva izdelka - Aptamil za nedonošenčke z Milupanom in Aptamil 1 z Milupanom sta zdaj prisla preko Kolinske tudi k nam. O načinu hranjenja se je treba posvetovati s pediatrom. Prvi je prilagojena mlečna hrana za nedonošenčke in novorojenčke z nizko porodno tezo, drugi pa je polno prilagojena mlečna hrana za dojenčke od rojstva naprej oziroma za prve štiri do pet mesecev. Strokovnjaki poudarjajo, da prehrana ni v nobenem drugem obdobju tako pomembna kot prav v prvih nekaj tednih življenja. Pri tem so izjemno pomembni lipidi oziroma mascebe, ki so ključ energije za rast, metabolizem in misično aktivnost v dojenčkovem razvoju.

Milupan so seveda tudi klinično preiskovali. Z eno od dveh studij so ugotavljali vpliv na inteligenčni količnik v treh skupinah otrok: pri dojenih, hranjenih z izdelkom s staro in z novo formulo. Pri otrocih v 7. in 10. letu starosti, ki so bili dojeni ali hranjeni z novo formulo, rezultati niso pokazali bistvenih razlik, medtem ko je bilo pri tistih, ki so bili hranjeni s staro formulo, povprečje nekoliko nižje. Druga studija, ki se poteka v Nemčiji, pa raziskuje procese vplivanja milupana na razvoj očesne retine. V dveh desetletjih proučevanja raziskave niso zasledili nobenih stranskih učinkov.

Zanimivo je, da so osnovna substanca vsega - jajca in rastlinske mascebe. Nekateri skušajo ustrezni nadomestek za materino mleko pridobiti tudi iz morskih alg, a kaže, da te ne vsebujejo vseh potrebnih mascobnih kislin.

(KaN)

KRATKOČASJE ZA KRATKOHLAČNIKE

Drevo kavčukovec

Kavcuk pridobivajo iz drevesa, ki raste v tropskih krajih. Če v njegovo skorjo naredijo zarezo, priteče iz debla bela tekočina, iz katere naredijo surov kavcuk, ki mu pravimo guma.

Tako dobljen sok prečistijo in razredčijo s čisto vodo. Ko mu dodajo neko kislino, se mešanica strdi in nastane prožno snov. Iz te snovi nastane čisti kavcuk, ki mu dodajo zveplo, tako da lahki iz njega izdelajo pnevmatike, zračnice, cevi in tudi balone, s katerimi se tako radi igrajo otroci.

(Iz knjige: Velika ilustrirana otroška enciklopedija - Kaj je to?...)

CICIBAN / FEBRUARSKA ŠTEVILKA

Veselo slovo od zime

Te dni je izšel novi, februarški Ciciban. Pa pogledjmo, kaj vse nam prinaša!

Februarja imajo Gregorji god. In na gregorjevo, pravijo, se ptički ženijo. Na sprehodu se ozrite okoli sebe, pa jih boste videli. Pa ne samo ptički, tudi mi imamo dan zaljubljenec ali valentinovo, ki je 14. februarja.

In ker bo kmalu pršla pomlad, je treba najprej odgnati zimo. Za to bodo poskrbele pustne seme. Ze veste v kaj se boste našemili za pusta? Pujsek Alfred in pujska Suzi sta si kar sama naredila maski. Lahko ju posnemate tudi vi!

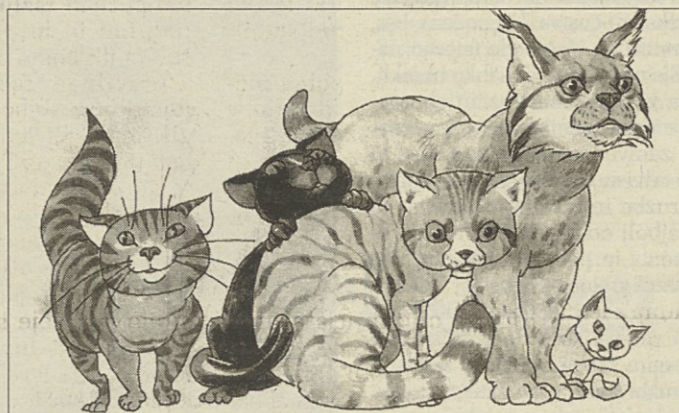
V okolici Ptuja so kurenti že privlekli na dan zvonice in ovčje kožuhe, saj se pripravljajo na to pomembno opravilo. Kurentovali bodo zadnjih deset dni v mesecu februarju. Se posebno vesel pa bo karneval na

pustni torek. To in se marsikaj drugega lahko vidite na Ptuju.

Ce imate radi žival - in prebrana sem, da jih imate - si preberite zgodbo o mačku Mikiju in mačkah Frutki, Fibi in Fridi. Miki je pravi podeželski maček. Veliko časa preživi na prostem, kjer lovi miši. Frutka, Fibi in Fridi pa so mestne mačke in živijo povsem drugače kot Miki.

Najmlajši gredo lahko skupaj z družino Cicek v čuden muzej. Pomagajte jim ugotoviti, kaj vse je narobe s hišo, v kateri je muzej.

V Cicini veseli soli lahko tokrat izveste marsikaj o oceh, vidu in življenju slepih ljudi. Zakaj nekateri nosijo očala? Si predstavljate kako »vidijo« slepi? Ste vedeli, da lahko tudi slepi berejo knjige? Ne verjamete? Seveda samo knjige, ki

Muce živijo zanimivo življenje (Narisal: Janko Testen)

so napisane s posebno pisavo, ki se ji reče brajica. V Cicibanu je tudi priloga, na kateri je napisana abeceda v brajici. Boste videli, da je treba kar nekaj vaj, preden prepoznas posamezne črke.

Za konec pa lahko se zapoje-

te skupaj z Romano Kranjčan in se naučite pesmico Stampiljka. Pokukate lahko tudi, kako je nastajala kaseta Romana in Cic. Seveda so tu še pesmice, zgodbe, uganke (eno objavljamo na zgornji sliki), recept, nasveti in še in še ... (M. M.)

Če muca zboli, jo moramo odnesti k zdravniku - veterinarju

PIREDITVE ZA NAJMLAJŠE

LJUBLJANA

LGL, tel.: 061/ 314-789

VELIKI ODER

Danes, 5. februarja, ob 11. in 17. uri: S. Makarović - SAPRAMISKA, za izven.

OPERA, tel.: 061/ 331-950

V torek, 7. februarja, ob 11. uri: B. Adamič - SNEGULJCI-

CA. Predstava bo se v sredo, 8. februarja, ob isti uri, zanjic v sezoni.

JESENICE

GLEDALISCE T. CUFA-

RJA, tel.: 064/ 81-260

V nedeljo, 5. februarja, ob 10. uri: M. Fistr - MAVRICNA RIBICA.

SEZANA

KC SRECKA KOSOVELA

V četrtek, 9. februarja, ob 17. uri: B. Podgorsek - KAPLJICE? - NE HVALA v izvedbi učencev in dijakov OS Sezana in SS Sezana.

SKOFJA LOKA

KNJIZNICA IVANA TAV-

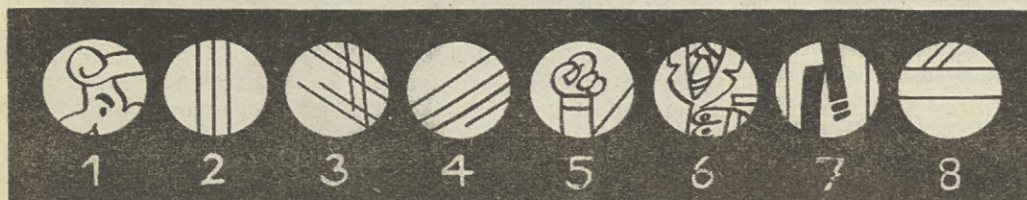
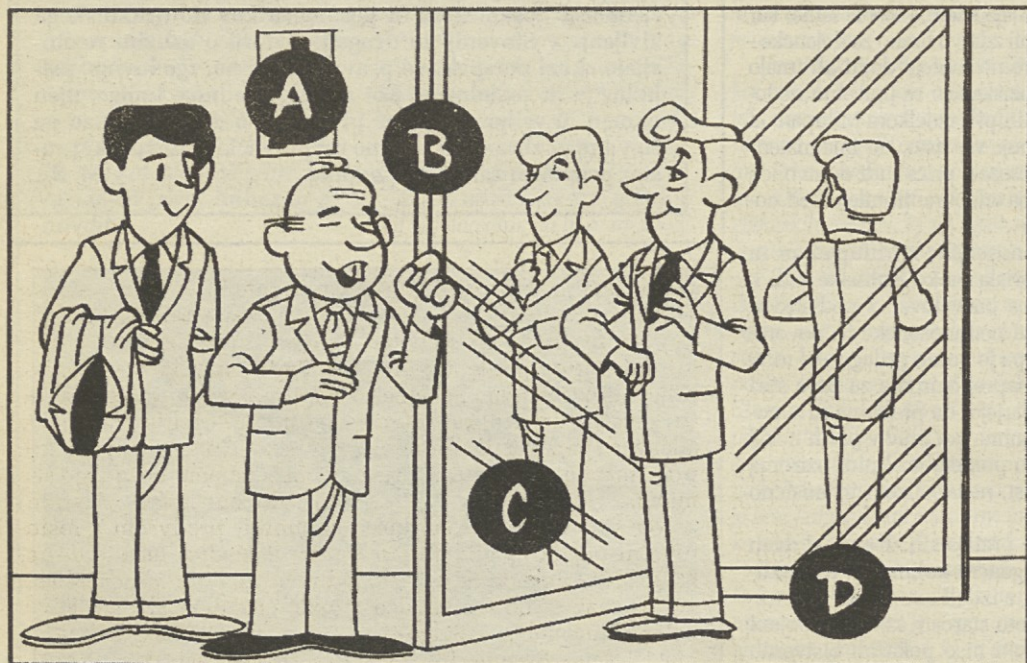
CARJA, Solska 6

V torek, 7. februarja, ob 17. uri: ura pravljic: MARTINA GOSTINCAR.

VELENJE

DOM KULTURE VELENJE V soboto, 11. februarja, ob 10. in 16. uri: MOJCA POKRACULJA, za abonma Piki (4).

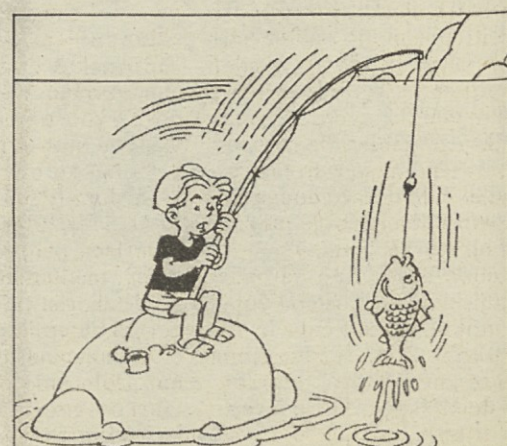
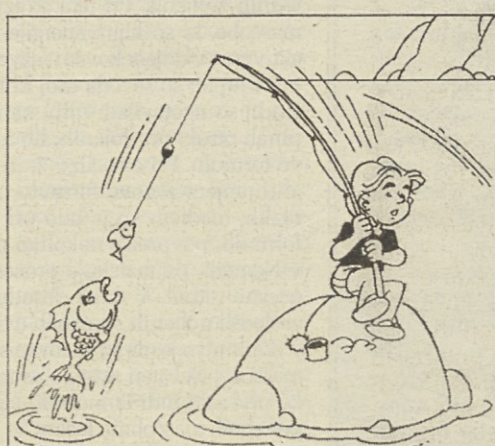
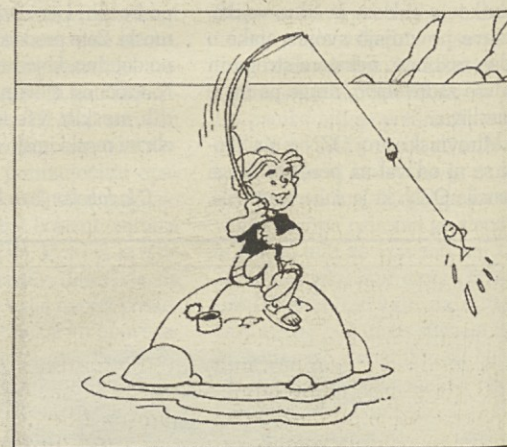
LUKNJE V SLIKI

Ugotovi, katera polja je risar izrezal iz zgornje risbe!

PETER

A. Božič

TRŽAŠKA POKRAJINA / OBNOVILI KOMISIJO

Poklicni seznam končno le »rešen«

Na imenovanje pokrajinske komisije je bilo treba čakati dobro leto - škoda za kmete

V uradnem vestniku Avtonomne dežele Furlanije-Juljske krajine z dne 28. januarja letos je bil objavljen odlok predsednika deželnega odbora o obnovitvi tržaske pokrajinske komisije za vodenje poklicnega seznama kmetov v pokrajini in o sestavi komisije. Odlok upošteva predloge, ki so jih dale poklicne strokovne organizacije: Pokrajinska zveza neposrednih obdelovalcev v Trstu, Kmečka zveza-Alleanza contadina v Trstu in Združenje kmetov v Trstu, kot tudi najpomembnejša agroturistična združenja Terra Nostra, Agriturist in Turismo Verde.

Pokrajinsko komisijo za vodenje poklicnega seznama kmetov sestavljajo: Alojz Debelis (Trst), Roberto Ota (Dolina), Alfonz Gustin (Repentabor), Marcello Cok (Trst), Nevo Radovic (Devin-Nabrezina), Dušan Milic (Zgonik), Radovan Semec (Devin-Nabrezina), Slavko Skerlj (Zgonik), Giuseppe Scheriani (Milje), Ermenegildo Olenič (Trst), Marija Pahor (Zgonik) in Ines Tance (Trst).

Poklicne stanovske organizacije zastopajo v komisiji: Vito Rubert pokrajinsko Zvezo neposrednih obdelovalcev, Silvano Ferluga Kmečko zvezo in Liliana Pessina Italijansko zvezo kmetov v Trstu.

Kot predstavnik tržaske Trgovinske zbornice je član komisije tudi Edi Bukavec, deželno ravnanstvo za kmetijstvo pa zastopa direktor ali njegov namestnik. Komisijo dopolnjuje se predstavnik deželnega odbornštva za trgovino in turizem Adria-

no Bellini, za agroturistične organizacije pa Franco Nait, Pellegrini Pellegrin in Sergij Majovski.

Ob uradni obnovitvi komisije je treba ugotoviti predvsem to, da so bile volitve zanj že 12. decembra leta 1993 in da je do uradnega imenovanja komisije prislo sele po več kot enem letu, kar dokazuje, kako počasi meljejo deželni mlini, čeprav so strokovne kmečke organizacije in same krajevne javne uprave ves čas pritiskale, da bi prislo

do imenovanja komisije čimprej. Tako dolgo zamujanje je namreč dejansko onemogočalo vpis kmetov v pokrajinski poklicni seznam, to pa jim je seveda preprečevalo, da bi lahko prejeli predvidene prispevke. Povrh je neimenovanje nove komisije za vodenje poklicnega seznama kmetov onemogočalo, da bi komisija reševala spore glede pravice do vpisa v sezname z vsemi posledicami, ki so iz tega izhajale. (-en)

Novosti v distribuciji olajšanega goriva

Deželno ravnanstvo za kmetijstvo je pooblastilo Pokrajinsko kmetijsko nadzornstvo, da izdaja bone za nakup goriva za kmetijske stroje (UMA) po olajšani ceni tudi na ime podjetja Chiurlo srl iz Gradisca (Gradisca d'Isonzo), Viale Trieste 60/A (tel. 0481/99216).

Kot znano, se uporabniki kmetijskih strojev že nekaj let pritožujejo nad slabim razdeljevanjem goriva, za kar je bil za tržasko pokrajino pooblaščen samo Kmetijski konzorcij (Consorzio agrario). To je povzročalo kmetom velike težave, ker so med čakanjem morali večkrat nabavljati gorivo po normalni ceni. V zadnjih letih se je celo dogajalo, da nekateri goriva sploh niso prejeli, ker jim ga služba konzorcija ni uspela dostaviti.

Deželno ravnanstvo za kmetijstvo se je tako na pritisk samih uporabnikov kmetijskih strojev in njihovih strokovnih organizacij odločilo, da izrecno za razdeljevanje goriva v tržaski pokrajini pooblasti tudi omenjeno podjetje iz Gradisce. Uporabniki kmetijskih strojev se bodo torej lahko odslej po lastni presoji odločali, ali naj jim gorivo dostavlja podjetje Chiurlo ali pa se vedno Kmetijski konzorcij.

Zaradi strogih predpisov o prevajanju goriva je tudi prav, da uporabniki kmetijskih strojev in upravičenci do goriva po olajšani ceni od novega podjetja zahtevajo, naj jim ga dostavlja po vaseh, za kar se jim doslej ni uspelo dogovoriti s Kmetijskim konzorcijem. Strokovne organizacije so o tem že razpravljale in se tudi dogovorile, da se bodo zavzele za rešitev tega vprašanja. (jk)

SADJARSTVO / NAVODILA

Kako je z zimskim obrezovanjem sadnega drevja

Njegov glavni namen je dosega ravnovesja med rastjo in rodnostjo

Glavni namen zimskega obrezovanja sadnih dreves je vzpostavljati pravilnega ravnovesja med rastjo in rodnostjo rastline. Februar je primeren čas, da se lotimo tega opravila. Če se bojimo poznih pozeh, je najbolje, da počakamo na konec meseca.

Obrezovanje mladih rastlin mora biti zelo skromno, omejiti se mora le na vzpostavljajoče vzgojne oblike. Rastlina namreč reagira na obrezovanje tako, da tvori precej pogankov, hranilne snovi pa črpa iz korenin. Ker so korenine mlade in se morajo zato se okrepiti, bi močno obrezovanje lahko ogrozilo celotno stabilnost rastline.

V obdobju polne rodnosti sadno drevje v glavnem zmanjša vegetativno dejavnost in daje prednost tvorbi plodov. Tokrat odstranimo odvečne veje, krosno zredimo, predolge veje pa skrajšamo.

V obdobju staranja drevesa tudi vegetativna rast upada. Z energijskim obrezovanjem spodbujamo rast in s tem proizvodnjo listja.

Koristno je poznati vsaj osnove fizioloških značilnosti rastline. Transpiracija listov je za rastlino zelo pomembna. Prav ta omogoča vodo in hranilnim snovem (neobdelani limfi) dviganje po rastlinskih žilah tudi precej metrov visoko. Neobdelana limfa se na ta način bolj koncentrira v navpičnih vejah. Zato so te bujne in hitro rastejo, sadove

pa le težko obrodijo. Bolj vodoravna je veja, manj neobdelane limfe vsebuje, tu se pa koncentriira neobdelana limfa oziroma rastlinski sok, ki ga listi predelajo v rezervne snovi, ki potujejo po žilah navzdol, vse do korenin. Elaborirana limfa pospešuje tvorbo cvetnih brstov. Skratka, navpične veje ne rodijo, imajo pa precej listov, medtem ko vodoravne veje bogato obrodijo. V dobi, ko je rastlina se mlada, lahko uravnomo smer tanjših vej z utezmi ali koli. Če imamo prebujno krosno, navpične veje odstranimo ali skrajšamo.

Ko obrezujemo, moramo poznati razliko med rodnimi in lesnimi brsti, da jih bomo ohranili v pravilnem razmerju. Rodni brsti so bolj okrogli, lesni pa manjši in bolj podolgovati.

Ko vejo odstranimo ali skrajšamo, to storimo vedno ob odcepitvi naslednje veje ali brsta. Velika napaka je, če pustimo kos veje brez listov, vej ali brstov na koncu. Kos lesa ostane brez hranilnih snovi in se počasi posuši in odmrje. Večkrat postane tudi tarca raznih mikroorganizmov in zajedalcev, ki lahko prizadenejo drevo v celoti.

Pri večini sadnih dreves enoletnih dreves ne smemo krajšati, ker bi to povzročilo prebujno rast v blizini reza. Pri redčenju enoletnega lesa moramo vedno pustiti srednje bujne in ne navpičnih vej.

dr. Magda Sturman

ČLOVÉK IN ZEMLJA

NOVICE

Glavni svet Kmečke zveze

V četrtek, 9. februarja, bo ob 20.30 na sedežu Kmečke zveze (v Ulici Cicerone 8) sestanek njene glavnega sveta. Člani sveta bodo najprej pregledali delovanje stanovske organizacije in stanje kmetijstva v luči novih gospodarskih in političnih razmer. V drugi točki bodo razpravljali o sklicanju rednega letnega občnega zbora Zveze ob 45-letnici njene ustanovitve in ob 50-letnici osvoboditve. Določiti bodo morali datum, kraj in program občnega zbora. Med organizacijskimi vprašanji bodo govorili o prošnji na deželo Furlanijo-Juljsko krajino za prispevek in o skupni pobudi Kmetijskega nadzornštva in stanovskih organizacij za prireditve posveta o možnostih za naravi prijazno in biološko kmetijstvo v tržaski pokrajini.

Seja odbora Zelenega Krasa

V torek, 7. februarja ob 19.30 bo v agroturističnem obratu Dušana Milica v Repnici st. 38 sestanek odbora pokrajinskega agroturističnega združenja Zeleni Kras. Na dnevnem redu bo izdelava programa dela za leto 1995 in pogovor o uresnitvi publikacije o kmečkem turizmu na Trzaskem.

EIMA napoveduje novo razporeditev mlečnih kvot

Novi minister za kmetijske dobrine Walter Luchetti je te dni napovedal bližnjo rešitev problemov, ki so se pojavili pri dodeljevanju mlečnih delezov. Seznam, ki ga je objavil zavod EIMA decembra lani, je namreč povzročil pravo zmedo na tem področju in sprožil nepregledno vrsto protestov. Sedaj naj bi torej izdali novo okrožnico, ki jo napovedujejo v roku dveh tednov in ki naj bi odpravila nekatere probleme, ki so resljivi po administrativni poti. Minister je ob tem dodal, da bodo za probleme, ki jih po tej poti ne bo mogoče rešiti, preverili podatke o velikosti podjetij, ki niso prejela mlečnih kvot.

Vpliv inflacije na ceno kmetijskih pridelkov

Po neki raziskavi o vplivu inflacije na ceno kmetijskih pridelkov in proizvodov (o kateri bomo v prihodnje podrobneje poročali) se je nominalna cena pridelkov v desetletju 1982-92 sicer zvišala, realni prihodek kmetov pa se je zaradi inflacije celo znižal. Posledica tega je, da se je vrednost kmetijske bruto proizvodnje v Italiji v tem desetletju znižala za 23,5 odstotka ali za 16 tisoč milijard lir.

KMETIJSKA OPRAVILA / LETOS JE KMETOVALCE PRESENETIL SUH IN SORAZMERNO TOPEL ZAČETEK MESECA

Februarja zemlja navadno že kliče na delo

Kljub blizjaci se pomladi, zna biti februar se zelo mrzel in nas prisilili k nezazelenu brezdrlju. Lahko pa nas preseneti, kot nas je v teh prvih dneh, s suhim in razmeroma toplim vremenom. V tem primeru nas čaka na zemlji veliko opravil.

V vinogradu se lahko lotimo spomladanskega obdelovanja zemlje. Pri tem moramo paziti, da zemlje ne obdelujemo takrat, ko je premokra. Do te napake pride, če smo zamudili jesensko oranje ali kop in hočemo to nadomestiti ob koncu zime ali zgodaj spomladi. Če obdelujemo mokro zemljo, kvarimo njeno strukturo, zablati se, preveč je plastična in se zato lepi na orodje. Zato dosežemo manjši delovni učinek, stroje pa preveč obremenjujemo. To je se posebno neprijetno na težki zemlji, na kateri ostane zora na mokra brazda cela in ne razpade. Z obdelovanjem mokre zemlje torej napravimo dosti škode, ker pokvarimo njeno strukturo in se zmanjša njena rodovitnost.

Ne pozabimo zato na osnovno pravilo za obdelovanje zemlje: obdelamo jo ob pravem času in z ustreznim orodjem.

Globino oranja ali kopanja določijo koreninje. Visina korenin pa je zelo različna in odvisna od podlage trt, vlage in zemlje. Če ne gnojimo (hlevski gnoj ali rudninska gnojila) ne bomo orali več kot 15-20 cm globoko. Gnojimo lahko samo s hlevskim gnojem, z rudninskimi gnojili ali pa mešano. Če gnojimo s hlevskim gnojem, je potreba po rudninskih gnojilih seveda znatno manjša. Pri določanju odmerkov upoštevajmo, da vsebuje stot gnoja približno 0,4 - 0,5 kg dušika, 0,3 - 0,4 kg fosfora (P205) in 0,5 - 0,6 kg kalija (K20) ter da se dušik izkorišča približno le polovično, medtemko se fosfor in kalij izkoristita enako dobro kot pri umetnih gnojilih.

Z gnojenjem ne pretiravajmo. Dolocanje potrebnih odmerkov gnojil je zahtevno, ker so potrebe po hranilih odvisne od več dejavnikov. Zato

ne sme biti nekaj stalnega in nespremenljivega. Normativi, ki jih najdemo v tabelah, naj bodo le osnova, ki jo na podlagi izkušenj in se zlasti količine pridelka, sorte in založenosti tal prilagajamo potrebam vinograda. Zelo okvirni odmerki, ki naj bi zadostovali za gnojenje naših vinogradov (za ha površine) bi lahko bili naslednji: dušik (N) 50-70 kg, fosfor (P205) 20-40 kg, kalij (K20) 70-90 kg. Tem glavnim hranilom dodamo kalcij (CaO), magnezij (MgO), bor (B) in po potrebi še druge mikroelemente kot so železo (Fe) in cink (Zn).

V toplejših dneh nadaljujemo z obrezovanjem trt. Če so v vinogradu take, ki so usahnile zaradi kapi (mal dell' esca), jih odstranimo in zagemo.

V kleti preverimo obstojnost vina. Če niso popolnoma čista, je potreben poseg. Motnost je lahko biološkega izvora ali fizikalno - kemična, vzrok pa je več. Ugotoviti je treba vzroke motnosti in opraviti najustreznejši poseg

za njeno odstranitev. To pa nam najbolje svetuje strokovnjak. Določimo tudi količino prostega SO₂. Če ga je premalo, kar se pri naših vinih pogosto dogaja, moramo vina dozveplati, ker je sicer ogrožena njihova obstojnost.

V sadovnjaku ali sadnem vrtu dokončamo sadno rez in zamazujemo rane s cepilno smolo. Obrezujemo najprej starejša nato mlajša sadna drevesa, vendar pod pogojem, da temperature niso prenizke. V tem mesecu opravimo tudi gnojenje. O tem opravilu smo obsirno pisali v prejšnji številni tega vestnika, zato ne navodil ne bomo ponavljali.

Če zemlja ni zamrznjena, pripravimo ob ugodnem vremenu jame za sajenje in začnemo s presajanjem. Režemo cepiče marelic, česen, višenj in sliv. Ob koncu meseca lahko cepimo te sadne vrste v razkol.

Jablane in hruške skropimo proti raku na vejicah (bordojska brozga ali druga bakrena sredstva - bakrov oksiflorid -

Rame Caffaro, Cupravit itd.); na breskvah in nektarinkah zatiramo kodravost, luknjicavost in breskov skrlup (Ziram - Mezene ali Ziramit 0, 5-0, 6 kg/hl, Captafol - Orthodifolatan idr.). Skropljenje opravimo ob koncu meseca in pri visokih temperaturah (čez +8°C).

V zaprte grede ali se bolje v tople zaprte grede sejemo: zelje, ohrovt, kumare, glavna solata, solato rezivko, jajčevce, paradiznik, zeleno, por, bučke, origano in timijan.

Ker so v toplih gredah optimalni pogoji za glivične in bakterijske napade, je koristno, da razkužimo tla. Glivice bolezni (ovenelost - Sclerotinia, plesen - Bremia, Rhizoctonia, siva plesen - Botrytis, bakterijska ovenelost itd.) zatiramo s sredstvi (Bendaxil - Galben, Metalaxyl - Ridomil, Benomil - Benlate idr.), ki jih raztopimo v vodi in zalijemo prst tako, da pride približno 7-8 gr sredstva na kv. meter.

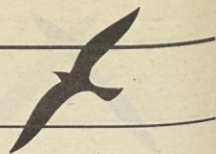
Na prosto sejemo v drugi polovici meseca korenček,

kolerabo, cikorijo in spinaco, sadimo pa cebulo, česen in zgodnji krompir. Sadimo lahko tudi vrtno grmovnico (vrtnice, oleandre, kostenike, forsitije itd.).

Vrtnice obrezujemo in skropimo proti stebelnemu ozigu, trohnohi in raku s sredstvi na osnovi bakra (Cupravit, Rame Caffaro itd.).

Tudi travnike in pasnike gnojimo v tem času. Žal se pri nas gnojenje travnikov opušča. Analize travniških tal in sena nam potrjujejo slabo založenost tal z raznimi elementi, predvsem s fosforom. Posledica tega je degradirano travinje in posledično nizki pridelki s slabo kakovostjo sena. Okvirna norma na ha za rudninsko gnojenje travnikov bi lahko bila naslednja: 300 kg mešanega rudninskega gnojila (dušik, fosfor, kalij - 8-24-24) in 100 kg amonijevega sulfata ali 100 kg uree, 100 kg kalijevega sulfata in 300 kg superfosfata.

dr. Mario Gregorić
strokovna služba KZ

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

08.30	Ziv zav, ponovitev
09.00	Sest ta pravih in rojstni dan, pon. 4/6 dela nem. nanizanke
10.15	Vrtljak, pon. 17/28 dela mehiske nadaljevanke
10.35	Domace obrti na slovenskem, 5. oddaja: Sodarji
11.05	Mali koncert ljudskih glasbil
11.20	Ayllu, ansambel peruanske glasbe
11.30	Obzorja duha
12.00	Biblija, 4. oddaja: Stvarjenje in clovekov padec, pon.
12.30	Ljudje in zemlja
13.00	Porocila
13.05	Queen, ponovitev 6., zadnjega dela ameriske nadaljevanke
13.55	Video strani
14.30	Drevo raste v Brooklynu, ameriski film
15.55	Majski cvetovi, 13 del., zadnji del angleske nanizanke
16.45	Podarim - dobim, ponovitev
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Po domace, ponovitev
18.50	Hugo, igrice
19.05	Risanka
19.20	Loto
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
19.50	Zrcalo tedna
20.10	Nedeljskih 60
21.10	Zgodbe iz Amerike: Od Indijancev do boeinga, 4., zadnji del dokumentarne oddaje
21.45	Scepec sirnega sveta: Nageljnovce zbice - klincki, 9/13 del angleske dokumentarne nadaljevanke
22.15	TV dnevnik 3, vreme, sport
22.35	Sova: H. de Balzac: Cloveska komedija: Zupnik iz Toursa, 6/7 del francoske nanizanke

SLOVENIJA 2

07.50	Video strani
08.00	Euronews
10.00	Portret slovenskega glasbenika: Akademik prof. dr. Dragotin Cvetko, pon.
	Sova, ponovitev:
10.40	Severna obzorja, 27/33 del ameriske nanizanke
11.30	Teater Paradiznik, pon.
12.30	Video strani
	Sportna nedelja
13.00	Kosarka NBA: Orlando Magic - Chicago Bulls, posnetek
14.00	Dortmund: EP v umetnostnem drsanju, revija, prenos
17.00	Super Bowl, finale v ameriskem nogometu, posnetek iz Miami
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
19.50	Zrcalo tedna
20.10	Svincnik pise s srcem, dokumentarna oddaja
20.35	Moj modri raj , ameriski film
22.10	Biblija, 5. oddaja: Stopnjevanje greha
22.40	Sportni pregled
23.15	Video strani

KANAL A

09.00	Spot tedna
09.05	Ivanhoe, risani film
10.00	Video igralnica, oddaja o racunalniskih igrical
10.30	Male zivali, oddaja o hisnih ljubljencih
10.50	Risanka
11.05	Splosna praksa, ponovitev 7. dela avstralske nanizanke
12.00	Epikurejske zgodbe, oddaja o slovenskih gostilnah
12.10	Helena, glasbena oddaja
12.55	Spot tedna
13.00	Video strani
18.00	Spot tedna
18.05	Burleska Charlieja Chaplina
18.30	Bobni z juga, ponovitev filma
20.00	Vreme
20.05	Tropska vrocica III, 13. del nanizanke
	Obisk v revni ulici
21.00	Kino, kino, kino, oddaja o filmu
22.00	Ameriskih deset, glasbena oddaja
22.30	Vreme
22.35	Spot tedna
22.40	CMT
01.00	Video strani

MMTV (62. kanal)

15.00	Vesela nedel'a, glasbeno razvedrilna oddaja
18.00	Domaci zdravnik, zdravstveni nasveti, pon.
18.30	Vrtnarjenje za vsakogar, nasveti, pon.
18.45	Popotnik, potopisi z nasveti popotnikom, pon.
19.25	Risanka
19.30	MMTV shop, televizijska prodaja
20.00	Ziva scena v živo, ponovitev
21.35	Obesenka , film
23.05	MMTV shop, televizijska prodaja
00.00	Video strani
01.00	Deutsche Welle

RAI 1

6.00	Aktualno: Euronews
6.45	Dok.: Kvarkov svet - Potovanje po Severni Ameriki (P. Crawford)
7.30	Otroski variete Aspetta la banda!, risanke, 8.00
	L'albero azzurro, 8.30 La banda dello Zecchino, vmes risanke
10.00	Zelena linija
10.55	Masa
11.55	Nabožna oddaja
12.15	Zelena linija
13.30	Dnevnik
14.00	Variete: Domenica in (vodita Mara Venier, Stefano Masciarelli), vmes (15.20, 16.20) sportni oddaji Cambio di campo in Solo per i finali)
18.00	Dnevnik
18.10	Sport: 90. minuta
18.40	Variete: Domenica in
19.50	Vreme, dnevnik in sport
20.40	Nan.: Pazza famiglia - Bentornato! - Proviamo a riprovare? (i. E. Montesano, A. Casella)
22.30	Sportna nedelja, vmes (23.25) dnevnik
0.05	Dnevnik in vreme
0.15	Aktualno: TGR Sredozemlje
0.45	Doc Music Club
1.15	Nad.: I miserabili ('64, i. G. Moschin, G. Lazzarini, L. Goggi, R. Lupi, 1. del))

RAI 2

6.55	Variete: In famiglia, vmes (7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 9.30, 10.00) dnevnik TG2
10.05	Disneyeve risanke
10.40	Kviz: Che fine ha fatto Carmen Sandiego?
11.30	Nan.: Blossom
12.00	Variete: In famiglia (2.)
13.00	Dnevnik in vreme
13.40	Film: Buona fortuna maggiore Bradbury (kom., VB '74)
15.25	Komicni filmi S. Laurela in O. Hardyja
16.20	Domenica Disney, vmes (17.55) film Una famiglia in guerra (dram., ZDA '72, i. J. Foster, A. Salmi)
19.00	Nogomet A lige
19.35	Vreme in dnevnik
20.00	Sport: Domenica sprint
21.00	Film Perry Mason: Il bacio che uccide (krim., ZDA '93, i. R. Burr)
22.45	Aktualno: Uomini (vodi Antonella Boralevi)
23.30	Dnevnik in vreme
23.50	Zidovska kultura
0.20	Videosapere: Zapiski o potovanju v Nepal
1.20	Nan.: Soko 5113
2.05	Glasba: Passerella

RAI 3

6.45	Variete: Fuori orario
9.10	Koncert: I Solisti Veneti
10.00	Film: Navajo Joe (western, It. '72)
11.30	Film: Agente confidenziale (krim., ZDA '45)
14.00	Deželni dnevnik
14.15	Popoldanski dnevnik
14.25	Sport: Quelli che il calcio...
16.30	Festival cirkusa v Parizu
18.45	Sport: Domenica gol
18.50	Vreme, dnevnik, deželne vesti, sport
20.05	Variete: BlobCartoon
20.30	Variete: !Viva Mina!
22.30	Dnevnik in vreme
22.50	Variete: Il laureato (vodita Piero Chiambretti in Paolo Rossi)
24.00	Pregled tiska in vreme
0.20	Film v originalu: Lola Montes (dram., Fr. '55, r. M. Ophuls, i. M. Carol, P. Ustinov, O. Werner)
2.20	Jazz club: L. Patrono
2.45	Film: Rotaie (dram., It. '28, r. M. Camerini)

RETE 4

7.50	Film: Suor Maria (dram., It. '56, i. E. Vanicek)
9.30	Teleprodaja: Affare fatto
10.00	Nedeljski koncert
11.00	Aktualno: C'eravamo tanto amati story
11.55	Dnevnik TG 4
12.00	Aktualno: Medicine a confronto
13.30	Dnevnik
14.00	Film: La Pantera Rosa sfida l'ispettore Clouseau ('76, i. P. Sellers)
16.00	Film: Delitti e profumi (krim., It. '88, i. J. Calà)
18.00	Film: Bye Bye, Baby (kom., It. '88, i. L. Barbareschi, B. Nielsen), vmes (19.00) dnevnik
20.25	Film: Il cardinale (dram., ZDA '63, i. T. Tyron, Romy Schneider)
23.30	Dnevnik
23.45	Nedeljski koncert
0.50	Pregled tiska

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
9.00	Nabožna oddaja
9.45	Dok.: 5 celin, 10.30 La compagnia dei viaggiatori (vodi Licia Colò)
12.00	Risanke: Simpsonovi
12.30	Glasba: Superclassifica Show, vmes (13.00) dnevnik
13.30	Varieteja: Gommapiuma, 13.45 Buona domenica (vodijo G. Scotti, G. Carlucci, C. Pistarino)
18.15	Nan.: Nonno Felice
18.45	Variete: Buona domenica
20.00	Dnevnik TG 5
20.30	Film: Scappatella con il morto (kom., ZDA '90, i. K. Alley, S. Bakula)
22.20	Aktualno: Rotocalco, 22.50 Nonsolomoda, 23.20 Knjižne novosti
23.50	Dnevnik
0.05	Kulturni tednik: L'angelo
0.35	Sgarbi settimanali

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
10.25	Nanizanke
12.25	Odprti studio
13.00	Sport: Vodic nogometnega prvenstva
14.00	Odprti studio
14.30	TV film: Buck - Ai confini del cielo (pust., It. '91)
16.30	Nan.: Paradise - La vendetta (i. Lee Horsley)
17.30	TV film: Sceriffo di contea (western, ZDA '88, i. SY. Plank, S. Paulin)
19.30	Odprti studio, vreme
20.00	Variete: Benny Hill
20.30	Nan.: Highlander - Amico immortale (i. A. Paul, Stan Kirsch)
22.30	Sportni odd.: Pressing (vodi R. Vianello), 23.45 Mai dire gol - Pillole
24.00	Italia 1 sport
1.10	Film: Bersaglio mobile (krim., It. '67, i. T. Hardin, P. Pitagora)

TELE 4

19.15	22.10, 0.10 Dogodki in odmevi
20.30	Nad.: Falcon Crest, 21.20 nan. Le spie

MONTECARLO

14.00	18.45, 20.25, 22.30 TG
12.15	Verde Fazzuoli
14.10	Film: L'arma segreta (krim., ZDA-Avstral. '90)
16.00	Umetnostno drsanje
19.15	Nan.: Master
0.30	Film: Incidente fatale

Koper

16.00	Euronews
16.10	Muzej glasbe - potovanje v Benetke, 9., zadnja oddaja
	»Domenico Cimarosa v vili Grimani Morosini«
16.50	Achtung Baby!, oddaja o kulturi, avtor: Roberto Ferrucci
17.20	»Il piacere degli occhi«, tedenska oddaja o filmu
18.00	Slovenski program
	Kam vodijo nase stezice - »v znamenju Prešerna«
19.00	TV dnevnik
19.30	»Canale 27«, tedenski tv spored
20.00	Euronews
20.25	Zrebanje lota
20.30	Hudicev poročnik, 1/2 del nadaljevanke
	Igrajo: Helmut Griem, Ian Charlesn, Barbara de Rossi in drugi; režija: John Goldschmidt
22.15	Dnevnik
22.30	Globus
.....	Horoskop

Avstrija 1

09.00	Vrabcck
09.30	Divji mustangi, am. film
11.00	Pogovor s tiskom
12.00	Tednik
13.00	Cas v sliki
13.10	Zlata dekleta
13.35	Zametne roke, italijanska komedija, 1980
15.10	Divji prasic Scetincek, risanka
15.25	Hisa v Jeruzalemu
15.30	Otroski program
16.35	Parker Lewis
17.00	Mini cas v sliki
17.10	Melrose Place
18.00	Cas v sliki
18.05	Baywatch
19.00	Nas hrupni dom
19.30	Cas v sliki
19.48	Sport
20.15	Za vse case, 4. del
21.05	K 1
21.50	Cas v sliki/sport
22.30	Krozni promet
23.15	Salom
23.30	Zadnja postaja Harembar , nem. film, 1991
	Igrajo: Susanne Lüning, Frank Schröder in drugi
01.00	Oedipus rex, oratorij Igorja Stravinskega in Jeana Cocteauja
02.00	Video strani

Avstrija 2

09.00	Cas v sliki
09.05	Dober dan, Koroska
09.30	Puščavske sanje, pon.
10.00	Severozahodnik, dok. oddaja
10.45	Pogledi od strani
13.00	Davisov pokal: Avstrija - Spanija, 3. dan
	EP v umetnostnem drsanju, revija
17.40	Klub za seniorje
18.25	Slika Avstrije
18.50	Kristjan v času
19.00	Avstrija danes
19.30	Zakladnica Avstrije
20.15	Bugsy , ameriska kriminalna, 1991
	Igrajo: Warren Baetty, Ben Kingsley, Bill Graham, Annette Benning
22.30	Pobeg iz McKenzieja, am.- angl. - irski film, 1970
00.10	Hisa pod drevesi, franc. - psiholoska kriminalna
01.45	Video strani

Hrvatska 1

09.20	TV-koledar
09.30	Porocila
09.35	Zajckove zgodbe , risanka
10.00	Ukradeni nacrti, angleski film za otroke
11.00	Porocila
11.05	Malavizija
13.00	Narodni obicaji
13.30	Mir in dobrota
14.00	Duhovni klic
14.05	Porocila
14.10	Plodovi zemlje
15.00	Alpe - Donava - Jadran
	Slike iz srednje Evrope
15.30	Opera Box
16.00	Drazba, dokumentarna oddaja
16.30	Umetnine svetovnih muzejev
16.40	Srecni dnevi, humoristična serija
17.05	Porocila
17.10	Rdeci mak , avstrijski film
	Igrajo: Rudolf Prack, Gundula Korte, Hans Moser in drugi
18.50	Mojster Fantaz, risanka
19.15	TV fortuna
19.30	Dnevnik
20.00	Vreme
20.02	Sport
20.10	Sedma noč, zabavnoglasbena oddaja
21.55	Dr. Quinn, 2. del ameriske nanizanke
22.45	Slika na sliko
23.25	Sport
23.45	Porocila
23.50	Sanje brez meja

Hrvatska 2

11.10	Cro Pop Rock
11.55	Kosarka: NBA pregled
12.30	Tenis: ATP turnir
13.00	Karlsruhe: Tenis Davis Cup: Nemcija - Hrvaska
	Dortmund: EP v umetnostnem drsanju
18.45	Hrvasko kosarkarsko prvenstvo: Cibona - Croatia osiguranje, prenos
20.20	Crno - belo v barvah:
	Sarada , ameriski film, 1964
	Režija: Peter Stone
	Glasbeni studio: Iz arhiva HTV
	Sopomini, 3. del
	Zanimivosti 1964
	Bob Marley
	Naturalna mistika
	Leteci cirkus Montya Pythona
00.20	Video strani

Madžarska

07.20	Risanka
07.30	Biblija
07.55	Racunalnistvo
08.30	Leporelo, nedeljski magazin
11.00	Pogled domov
11.45	Priče preteklosti, serija
12.00	Zvon, video strani
12.05	Otroski program
13.05	Gospodična, serija
15.05	Delta, znanstveni poročevalec
15.35	Evangelicanski verski program
16.00	Disneyeve risanke
17.05	Napisne table pripovedujejo
17.35	Madžarska s kamero, magazin podezelja
19.00	Teden, notranjepolitčni pregled, vmes porocila
20.05	Deklamacija
20.15	Obala v plamenih, 1. del serije
22.00	Dnevi obleganja Budimpeste
22.35	Evropskih stirinajst , gledaliski festival v Milanu

TV SLOVENIJA 2 **22.10**
BIBLIJA,
Stopnjevanje greha

Zgodba o Kajnu in Abelu je prvi otipljiv vdor zla v medčloveške odnose. Raziskovalci Svetega pisma so iskali različne pomene te zgodbe, tudi v smer konflikta med pastirji in poljedelci. Morda je bil v ozadju tudi ta spor, teološko sporočilo pa je vsekakor veliko globlje: zlo (bolje: odsotnost dobrote) igra vedno večjo vlogo, človekova nezvestoba pa potegne za seboj kazni: vesoljni potop. Akademik Jože Krašovec v oddaji išče tudi v smer napetosti med kolektivistično zavestjo s težnjo po podrejanju posameznika skupnim projektom in temeljnim poslanstvom človekove osebnosti.

TV SLOVENIJA 1 **10.35**
DOMAČE OBRTI NA SLOVENSKEM,
Sodarji

Najbolj znani sodarski izdelki so sodi, ki so v preteklosti rabili za prenos vseh vrst blaga, tudi žebelj, in kot vemo, celo knjig. Danes rabijo večinoma enemu namenu - shranjevanju vina. Tako bomo tudi v oddaji O sodarjih videli predvsem izdelavo vinskih sodov. Kako jih delajo, so nam pokazali v sodarstvu Slovenijavino Tacen in pri Marinu v Križevcih pri Ljutomeru. A še najlepši in največji sod ne more brez drobnega, a tako pomembnega dela, kot je pipa za sod. Izdelavo pip nam je pokazal Košmrj izpod Klanca pri Sodražici.

TV SLOVENIJA 1 **20.10**
NEDELJSKIH 60,
razvedrilna oddaja

Angleški televiziji pošiljajo na ogled še eno uresničeno skrito željo. Mlado dekle je sanjala o tem, da bi obiskala Eskime in z njimi postavila iglu. Zgodilo se je! Zabavno in zanimivo je tudi tisto, kar se je zgodilo mlademu harmonikašu in pogumnemu jezdecu. Oba je v objektiv ujela video kamera gledalcev Nedeljskih 60. Z nepredvidljivimi odgovori bo razveseljeval otrok igralko Zvezdane Mlakarjeve, z glasbenimi nastopi pa slovenski izvajalci, med katerimi bo tudi priljubljen kantavtor Adi Smolar.

TV SLOVENIJA 1 **21.45**
ŠČEPEC ŠIRNEGA SVETA,
Nageljnovе žbice - klinčki

Oblika nageljnove žbice ali klinčka je ena najbolj ljubkih med vsemi začimbami. Kako tudi ne, saj so žbice posušeni cvetni popki zlahkane vonja, ki je bil že v davnih časih tako mamljiv, da je zaradi njega prihajalo do vojn, mnoge je pahnul v revščino, drugim pa je polnil blagajne.

TV SLOVENIJA 1 **17.10**
PO DOMAČE,
razvedrilna oddaja

Po dolgem času bo gost oddaje priljubljeni humorist Dodo, poleg njega pa še muzikantje ansamblov Dore in Šibovniki. Gospa Cilka Sukič bo pripravila prekmursko specialiteto, voditeljica Smilja Baranja pa bo gostila še znano osebnost, ki bo spregovorila o svojem odnosu do ljudske glasbe.

TV SLOVENIJA 1 **21.10**
ZGODBE IZ AMERIKE,
Od Indijancev do boeinga

Četrto, zadnjo oddajo iz serije Zgodbe iz Amerike - od Indijancev do Boeinga - bomo začeli na pilotskem sedehu. Zvezdan Martić in Vlado Drašković sta obiskala Delta Airlines, letalsko družbo, ki prepele največ potnikov na svetu, kar 87 milijonov letno. Iz Delta s sedeža v Atlantiku bomo odpotovali na drug konec ZDA, v Seattle, kjer ima svoj sedež tovarna Boeing. Posneli smo največje letalo na svetu, boeing 747, v katerem je prostora za 566 potnikov in ki stane prek 160 milijonov dolarjev. V oddaji bomo videli tudi najnovejši model 777, ki bo s potniki poletel šele maja letos. Veliko potrpežljivosti in sreče je bilo treba, preden sta Zvezdan Martić in Vlado Drašković pred objektiv kamere ujela še eno od legend in simbol Divjega zahoda, kojota. V naravnem okolju posneti žival, ki ji zaradi zvestosti mnogi pripisujejo kar nadnaravne lastnosti, ni enostavno. Tako kot ni preprosto življenje v indijanskem rezervatu. Odročni, izolirani, skratka neperpektivni predeli so namenjeni ljudem, ki so jim belci vzeli najprej zemljo, nato svobodo in nazadnje še način življenja. Kako živijo danes potomci pogumnih in poštenih bojevnikov, ki smo jih skozi medije in literaturo napačno spoznavali kot divje in nekulturne, bomo zvedeli iz pogovorov z Indijanci iz rezervata La Push na obali Tihega oceana. Serijo bomo končali z mislimi velikega indijanskega poveljnika Seattla, ki so, čeprav stare prek sto let, vse bolj aktualne.

ORF **09.05**
DOBER DAN KOROŠKA
informativna oddaja

Nadzornik Franc Wiegela v pokolu: »Služba za dvojezično šolstvo mi je bila življenska naloga!«
Z ureditvijo dvojezičnega otroškega vrta pred desetimi leti se je v Škofljici začelo obdobje prizadevanj za medkulturno sožitje.

Spodbudni začetki: Tudi na Gurah so počastili slovenski kulturni priznanec.

TV SLOVENIJA 1/ DANES OB 14.30

Drevo raste v Brooklynu

Ameriški film, 1974

Scenarij: Blanche Hanalis

Režija: Joseph Hary
Igrajo: Diane Baker, James Olson, Pamelyn Ferdin, Nancy Malone, Allyn Ann McLerie, Michael-James Wixted.

Nedeljski družinski film DREVO RASTE V BROOKLYNU je nastal po literarni uspešnici Betty Smith. Opisuje življenje v newyorškem

Brooklyn, kjer žive pisane množice priseljencev. Življenje v tem predelu je zaznamovano z revščino in krutim bojem za preživetje. V ospredju je židovska družina Nolan, ki se težko prebija skozi življenje, zlasti ker je oče pijanec. Pa vendar odločna mati pogumno kljubuje razmeram. V ospredju te zgodbe je mlada Francie, ki je tr-

dno odločena, da se bo dvignila po družbeni lestvici in človeka vredno življenje zazvela drugje.

Prvo verzijo tega romana je leta 45 v ob tehnikih predstavil Elia Kazan. Leta 1974 pa je Blanche Hanalis zgodbo prilagodila sodobnim razmeram v tej četrti in nastal je televizijski film z odlično Diane Baker v glavni vlogi.

TV SLOVENIJA 1 **22.35**
ŽUPNIK IZ TOURSA,
Človeška komedija

Scenarij: Pierre Moustiers

Režija: Gabriel Axil

Igrajo: Jean Carmet, Michel Bouquet, Micheline Boudet, Suzanne Flon in drugi

Za časa francoske restavracije župnik katedrale v Toursu Biroteau podeduje čudovito stanovanje s knjižnico v penzionu stare device, gospe Gamard. Ker do nje ni tako naklonjen

kot njegov predhodnik, ga zasovraži. Biroteau, naiven in bolj zagret za udobje kot duhovno življenje, ne opazi, da župnik Troubert, ki stane v istem penzionu, kuje z gospo Gamard pravo zaroto, v kateri izgubi svoje bogastvo in ugled.

Balzac v delu ŽUPNIK IZ TOURSA opisuje pokvarjenost v cerkvenih krogih in preračunljivost plemstva, ki ne premore iskrenega pri-

jateljstva, marveč se suče tako, da zadovolji tiste, ki imajo oblast. Ali »vsaka politična odločitev zahteva izbiro, ko je treba tudi nekaj žrtvovati!«

Odlična sta Jean Carmet in Michel Bouquet v vlogah nasprotujočih si župnikov, sicer pa je ta epizoda ČLOVEŠKE KOMEDIJE dobila tudi veliko nagrado Balzacove akademije leta 1980.

TV SLOVENIJA 2 **20.10**
SVINČNIK PIŠE S SRCEM,
dokumentarna oddaja

... tako so pri neki beograjski založbi pred skoraj dvema desetletjema poimenovali zbirko odgovorov, neposrednih misli o dojemanju sveta odraslih, zbranih med približno 2000 otroki med četrtrim in 14. letom. Ko njihovo doje-

manje še ni bilo omadeževano z nacionalističnimi, ideološkimi ali političnimi pregradami... Ko je bil človek samo človek in je imel neodtujljivo pravico do življenja... Z enakim naslovom je v Uredništvu otroškega in mladinskega programa TV Slovenija nastajala tudi 27-minutna dokumentarna oddaja (kamera: Miso Čadež, montaža: Gorazd Todorovič, scenarij: Marjana Lavrič, režija: Hanka Kastelicova), ki je konec preteklega leta spremljala humanitarno akcijo »Slovenija otrokom v Bosni in Hercegovini«.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

08.00 Video; 11.00 The Big Picture; 11.30 European Top 20; 13.30 First Look; 14.00 Sport; 14.30 Video; 18.00 Real World 3; 18.30 Tribute To Pedro Zamora; 20.30 The Brothers Grunt; 23.00 Beavis & Butthead, pon.

SKY ONE

14.30 Here's Boomer; 15.00 Entertainment This Week; 16.00 Star Trek: The Next Generation; 17.00 Coca Cola Hit Mix; 18.00 Rokoborba; 19.00 Simpsonovi; 20.00 Beverly Hills, 90210; 21.00 Melrose Place; 22.00 Star trek, The Next Generation; 23.00 No Limit

PRO 7

07.05 Risanke; 12.20 Primer za profesorja Chasea; 13.20 Ben Cropp, avstralski dokumentarni film; 14.20 Emmeran; 14.30 Jersey Girl, ameriški ljubezenski film; 16.20 Nadine, ameriška komedija; 17.55 Matlock; 20.15 Gola pištola, ameriška komedija; 21.50 Palm Beach Duo; 22.50 Blown Away, kanadski akcijski film, 1992

PREMIERE

08.25 kralj severnih medvedov; 14.40 Hokej, nemška liga; 17.30 Premiere; 17.45 Medeni mesec v Las Vegasu, ameriška komedija, 1993; 20.00 Premiere, napoved programa; 20.15 Stalingrad, nemški vojni film, 1993; 22.10 Kodno ime: Nina, ameriški film, 1993

SAT 1

06.00 Otroški program; 07.50 Komisar Rex, ponovitev; 08.45 Podstrešna sobica za dva, ameriška komedija; 10.25 Serif, ameriški vestern, 1968; 12.40 Wolfgang Fierek, potopis; 13.35 El Cid, ameriški film; 16.30 Princesa Fantaghiro, 6., zadnji del it. fantastičnega filma; 19.00 Poročila; 19.20 Peter Ustinov predstavlja Terro Magico; 20.15 A. S.; 21.15 Chicago Hope; 23.30 24 ur; 00.05 Ogenj v krvi, ameriška komedija, 1995

EUROSPORT

08.30 Tenis; 12.00 Tenis; 14.00 EP v umetnostnem drsanju, prenos iz Dortmund; 17.00 Plavanje, posnetek iz Pariza; 18.30 Šmuckarski skoki, posnetek iz Faluna; 20.00 EP v umetnostnem drsanju, posnetek iz Dortmund; 23.00 Golf; 01.00 Tenis

RTL

05.50 Za otroke; 11.30 Nazaj v preteklost; 12.30 Tropska vročica, 13.25 Pacifiška flota; 14.15 Teniški čudež; 14.50 Kot udarec s pestjo, am. filmska drama; 17.00 Roke proč od Stefanie, am. komedija; 19.10 Westerdich, 2. del nemške družinske serije; 20.15 Stoji Drugače bo moja mama streljal, ameriška komedija; 22.45 Prime Time

RTL 2

05.35 - 15.15 Ponovitev; 15.15 California Highschool; 16.15 Nasmehnite se, prosim; 16.44 Super Scott; 19.00 Go West; 20.00 Poročila; 20.15 Zdravnica dr. Quinn; 21.15 Cobra; 22.10 Brockov zadnji primer, ameriški tiler

SKY MOVIES

15.00 Caught In The Act; 17.00 Rio Shannon; 19.00 Walking Thunder; 21.00 Sneakers; 23.05 Wild Orchid; 00.55 The Movie Show

MOVIE CHANNEL

13.00 The Primrose Path; 15.00 Race To Freedom: The Underground Railway; 17.00 Spiderman: The Dragon's Challenge; 19.00 The Haunted School; 21.00 The Finest Hour; 23.00 The Hidden 2

FILMNET +

15.20 The Spiral Staircase; 16.50 Nogomet; 20.00 Sarafina; 22.00 Como Agua Para Chocolate; 2

SUPER CHANNEL

05.30 Novice; Gospodarstvo; Počitniški cilji; Super Shop; Ushuaia; 15.00 Srečanje s tiskom; 16.00 McLaughlinova skupina; 16.30 Gospodarstvo; 17.00 Golf; 18.00 Konjenstvo; 19.30 S prvim razredom okoli sveta; 20.00 Moda; 21.30 Govorimo o jazzu

CNN

06.00-23.00 World News; 09.30 Science And Technology; 10.30 Style; 14.30 Earth Matters; 15.00 Lary King Weekend; 16.30 Future Watch; 17.00 World Report; 17.30 This Week In NBA; 19.30 Diplomatic Licence; 20.30 Global Wiew; 23.00 CNN Late Edition; 00.00 The World Today; 01.30 Managing; 03.00 CNN Presents

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 13.00, 17.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Duhovna misel; 7.50 Biovreme; 8.05 Veseli tobogan; 9.05 Sledi časa; 10.05 Kviz: Quo vadis; 11.05 Poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 12.05 Na današnji dan; 13.25 Za naše kmetovalce; 14.15 Poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Naš gost; 18.00 Nedeljska reportaža; 18.30 Zborovska glasba; 19.45 Lahko noč, otroci; 22.30 Informativna oddaja v tujih jezikih; 22.40 Za prijeten konec dneva; 23.05 Literarni nočturno.

Slovenija 2

5.00, 6.00, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 7.25 Zvezdni pregled; 8.40 Kulturne prireditve; 9.35 Popevki tedna; 9.45 Stergo ergo; 10.00 Uganka; 10.40 Gost; 11.35 Obvestila; 13.00 - 19.00 Športno popoldne, vmes aktualne informacije in glasba; 15.10 Dogodki in odmevi; 19.30 Top albumov; 21.00-23.00 Drugi val, vmes Zrcalo dneva, vreme, promet.

Slovenija 3

8.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.05 Na poljani jutro; 8.30 Preludij; 9.00 Maša; 10.05 Glasbena matineja; 11.05 Prenos iz slov. filharmonije, 13.05 APZ Tone Tomšič; 14.05 Humoreska; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 S prijatelji glasbe; 18.05 Spomini, pisma, potopisi; 20.00 Sedmi dan; 20.15 Umetnost ZDA; 22.30 Nove prevodne strani; 22.55 Voklano-instrum. glasba; 23.55 Lični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88,5 - 93,8 - 100,3 - 100,6 - 104,3 - 107,6 MHz)
8.30, 10.30, 17.30 Poročila; 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.00 Otvoitev, napoved, kalendar; 8.20 OKC obveščajo; 9.00 Za zdravje; 9.15 Od zrna do klasa; 9.30 Po domače; 10.10, 10.50, 11.10 Primorski kraji in ljudje; 11.30 Glasba po željah; 12.30 Primorski dnevnik; 14.00 Du jes - humoristična oddaja; 14.30 Nedelja na športnih igriščih; 19.00 Dnevnik-prenos RS; 19.30-23.15 večerni program Modrega vala RK.

Radio Koper

(italijanski program)

8.30, 10.30, 13.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.00 Radijska igra; 9.00 Saltimbanchi; 9.30 Kulturna poročila; 9.45 Knjižne novice; 10.00 Film tedna, gledališče; 11.00 Narečna oddaja Su e zo per le contrade; 11.30 Aktualnosti; 12.00 Glasba po željah; 14.30 Športna nedelja; 17.32 Lestvica LP; 18.00 London Calling (1x mesečno Alpe Adria Magazine); 20.00 Prenos RMI.

R. Glas Ljubljane

6.15, 11.15, 12.15, 15.15, 17.15 Poročila; 7.00 Callmero in otroci; 9.30 Kam

danes v Ljubljani; 10.00 Horoskop; 12.00 Duhovna misel; 13.00 Reportaža; 14.00 Glasbena lestvica; 15.00 Vodeni program; 17.15 Hollywood; 18.00 Mi smo od tam doma; 19.00 American Top 40; 22.30 Jazz galerija; 1.00 Sat.

Radio Kranj

5.30 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 11.00 Po domače na kranjskem radiu; 12.00 Mali oglasi; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 12.40 Kmetijska oddaja; 13.00 Dobrodošli med praznovanci; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.20 Hitro, daleč, visoko; 18.20 Kino kviz; 19.30 - 24.00 Večerni pr. - Lestvica Radia Kranj.

Radio Maribor

9.00, 10.00, 13.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 9.05 Iz roda v rod; 9.30 Vstopite, prosim; 10.05 Marjanca; 11.00 Kmetijska oddaja; 11.25 Osmrtnice, obvestila; 11.35 Meh za smeh; 12.00 Mariborski feljton; 13.05 Zeleli ste; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Zeleli ste; 18.00 Šport in glasba; 20.00 Nedeljski klepet; 23.15 Nočni program.

Radio Študent

11.00 Pokloprodpotop; 12.00 Nisam ja odavde; 15.30 Lyne Segal; Pin Up; 17.00 Kaj je ostalo od Evropske levce?; 18.00 Koncertne napovedi; 19.00 TB; 20.00 Parabola (S. Weber, 1. del); 21.00 Oldies Goldies Chart; 23.00 Koncert: Gaunt v Ljubljani.

Radio Trst A

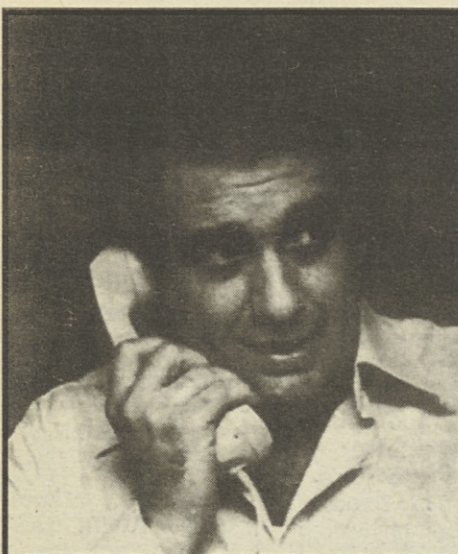
8.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 14.00 Poročila; 8.20 Kalendar; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Maša iz cerkve v Rojano; 9.45 Pregled slovenskega tiska; 10.00 Mladinski oder: Salon Expon (J. Kolarič, r. M. Maver); 10.40 Veselo po domače; 11.00 Za smeh in dobro voljo; 11.15 Orkestralna glasba; 11.30 Nabožna glasba; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Primorski obzorik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Mala scena: Po galeriji Herodotovih muz (A. Rebula, r. M. Prepeluh, 8. del); 14.35 Potpuri; 15.00 Krajevne stvarnosti; 15.30 Ob prvi obletnici smrti v Mostarju padlih novinarjev; 17.00 Krajevne stvarnosti: Iz naših prireditelj, nato Potpuri; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Izmenično Jutranje val - Nedeljska matineja.

Radio Koroška

6.30-7.00 Dobro jutro na Koroškem - Duhovna misel (Janko Kristof); 18.10-18.30 Dogodki in odmevi.

[illegible]

Gesla prejšnje križanke

Van Cliburn, Vladimir Horowitz, Emil Gilels, 1 - Artur Rubinstein, 2 - Artur Schnabel, 3 - Ivo Pogorelić

Rešitev prejšnje križanke

Vodoravno: Primož Trubar, Rabindranath, Odesa, steklo, sir, etos, ED, tesnilo, Este, VR, skat, veka, IV, oskar, Titanic, naslonka, Tarn, cepelin, Daladier, Irec, izogona, orada, IN, stol, Nil, par, Niloti, koli, Jovan, TR, odmikač, as, BZ, atomizator, IS, aul, Olovo, US, arkada, povratek, Ne, trn, Sharon, atentat, Tintoretto, TNT, SL, Anamit, Aru, čar, Una, tiger, tip, Abba, odrar, ocet, Sinclair Lewis, ramajana, AO, Naomi, CL, Emil Gilels, katehet, LR, ER, Gati, zanka, Ivo Pogorelić, Kato, Akaba, Si, karibu, Inari, denar, Anera, bard, JN, PA, oslad.

GLEDALIŠČA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, tel.: 061/222-815

Danes, 5. februarja, ob 20. uri: Sinja Ozbolt - ZRCA-LJENJE, premiera. Predstava bo se v petek, 10. februarja, ob isti uri (DP).

SNG DRAMA, tel.: 061/221-511

V ponedeljek, 6. februarja, ob 19.30: D. Zajc - GRMACE, za abonma ponedeljek in izven.

V torek, 7. februarja, ob 19.30: D. Jovanović - UGAN-KA KORA/JZE, za abonma dijaški 8 večerni in izven. Predstava bo se v petek, 10. februarja, ob isti uri, za abonma petek in izven.

MALA DRAMA, tel.: 061/221-511

V torek, 7. februarja, ob 20. uri: M. Jesih - LJUBITI, za izven.

V četrtek, 9. februarja, ob 20. uri: G. Tabori - WEISMAN IN RDECE LICE, za izven.

V petek, 10. februarja, ob 20. uri: A. Nicolaj - PRVA KLASA, za izven.

OPERA, tel.: 061/331-950

V torek, 7. februarja, ob 11. uri: B. Adamič - SNEGULJICA. Predstava bo se v sredo, 8. februarja, ob isti uri, zadnjic v sezoni.

MGL, tel.: 061/210-852

V ponedeljek, 6. februarja, ob 19.30: T. Bernhard - PRED UPOKOJITVIJO, za abonma repriza. Predstava bo se v četrtek, 9. februarja, ob isti uri, za abonma študentski C in v petek, 10. februarja, ob isti uri.

SENTJAKOBSCO GLEDALISCE,

tel.: 061/312-860

Danes, 5. februarja, ob 16. uri: J. Jurčić/A. Inkret - ZGODBA O DESETEM BRATU, za abonma nedeljski popoldanski in izven.

LGL, tel.: 061/314-789

VELIKI ODER

Danes, 5. februarja, ob 11. in 17. uri: S. Makarović - SAPRAMISKA, za izven.

V soboto, 11. februarja, ob 11. in 17. uri: S. Makarović - MEDENA PRAVLJICA, za izven.

KULTURNICA, Zidovska steza 1

V četrtek, 9. februarja, ob 17. uri: N. Simončič - VELIKI KIKIRIKI, za izven. Predstava bo se v nedeljo, 12. februarja, ob 11. uri, za izven.

CELJE

SLG CELJE, tel.: 063/25-332

V ponedeljek, 6. februarja, ob 17. uri: H. Ibsen - STRAHOVI, za 2. abonma Gimnazija Celje. Predstava bo se v torek, 7. februarja, ob 11. uri, za abonma Sr. frizerska, tekstilna, strojna sola II Celje.

DNEVI KOMEDIJE
do 26. februarja

Danes, 5. februarja, ob 17. uri: W. Bauer - CHANG-GE, za izven. Ob 20.30: M. Logar - DOSJE.

V petek, 10. februarja, ob 19.30: A.T.Linhart - TA VESELI DAN ALI MATICEK SE ZENI.

V soboto, 11. februarja, ob 19.30: M. de Cervantes - CUDEZNO GLEDALISCE.

ODERPODODROM

Danes, 5. februarja, ob 20.30: Z. Hočevar - SMEJCI, za izven. Predstava bo se v sredo, 8. februarja, ob isti uri, premiera in v četrtek, 9. februarja, ob isti uri, za izven.

JESENICE

GLEDALISCE T. CUFARJA, tel.: 064/81-260

Danes, 5. februarja, ob 10. uri: M. Fistr - MAVRICNA RIBICA.

KAMNIK

KULTURNI DOM DUPLICA

V petek, 17. februarja, ob 20. uri: I. Torkar - VSTAJE-NJE JOZETA SVEJKA.

KRANJ

PGK, tel.: 064/222-681

V četrtek, 9. februarja, ob 19.30: F. G. Lorca - DOM BERNARDE ALBA, za izven in konto.

V petek, 10. februarja, ob 19.30: J. Mortimer/B. Cooke - KADAR MACKE NI DOMA, za izven.

MARIBOR

DRAMA, tel.: 062/221-206

V petek, 10. februarja, ob 21. uri: CABARET UNPLUGGED - SKAKAFCI ODSTEKANO, za abonente in izven.

OPERA, tel.: 062/221-206

V sredo, 8. februarja, ob 18. uri: L. Minkus - DON KIHOT, za red torek, tam in izven.

LGM, tel.: 062/26-748

V nedeljo, 12. februarja, ob 11. uri: M. Pungartnik - VODNI MOZ IN LEPA POLONA, za izven.

NOVA GORICA

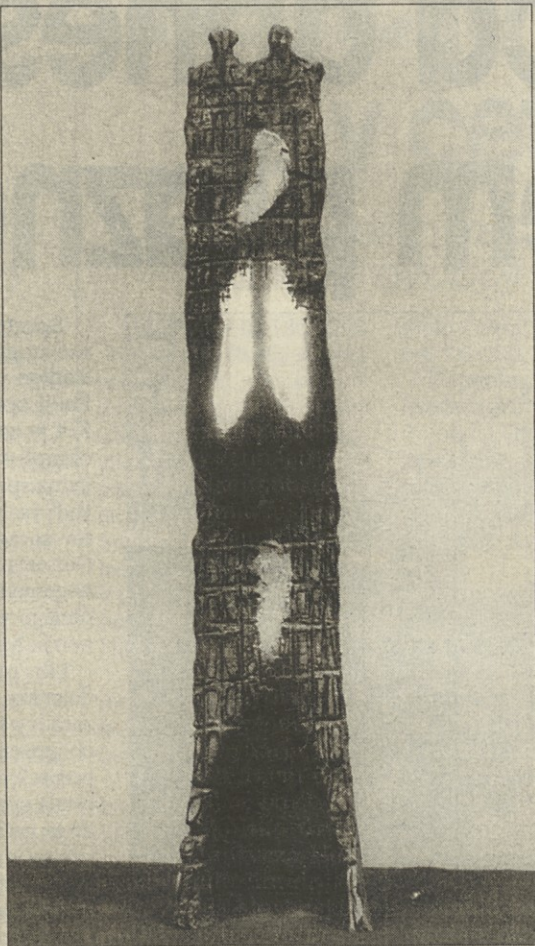
PDG, tel.: 065/25-326

V soboto, 11. februarja, ob 11.30 in 16. uri: S. Makarović - SHOW STRAHOW, za abonma velikega polzka in izven.

VELENJE

DOM KULTURE VELENJE

V soboto, 11. februarja, ob 10. in 16. uri: MOJCA POKRACULJA, za Piki abonma (4).

V torek, 7. februarja, bo v Galeriji Cankarjevega doma v Ljubljani
ob 18. uri otvoritev razstave skulptur in risb DRAGA TRSARJARAZSTAVE
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, Prešernova 10

V torek, 7. februarja, bo ob 18. uri v Galeriji CD otvoritev razstave skulptur in risb DRAGA TRSARJA. Razstava bo na ogled do 20. marca.

V ponedeljek, 6. februarja, bo ob 19. uri v 1. predverju otvoritev razstave SLOVENIJA IN DUNAJ. Razstava bo na ogled do 5. marca.

MODERNA GALERIJA, Slovenska 35

V zgornjih prostorih Moderne galerije je do 28. februarja na ogled retrospektivna razstava MAKSIMA SEDEJA. Danes, 5. februarja, ob 11. uri: javno vodstvo po razstavi.

V torek, 7. februarja, bo ob 20. uri v spodnjih prostorih Moderne galerije otvoritev razstave WILLIAMA HENRYJA FOX TALBOTA. Razstava bo na ogled do 12. marca.

MESTNA GALERIJA, Mestni trg 5

V ponedeljek, 6. februarja, bo ob 19. uri otvoritev razstave del IVA PRANCIĆA. Razstava bo na ogled do 26. februarja.

BEZIGRAJSKA GALERIJA, Dunajska 31

Razstava MARINO MARINIJA je na ogled do 15. februarja.

GALERIJA COMMERCE, Einspielerjeva 6

Razstava del slikarske skupine ARTI je na ogled do 17. februarja.

GALERIJA HEST, Novi trg 6

V torek, 7. februarja, bo ob 18. uri otvoritev razstave risb RIHARDA JAKOPICA.

GALERIJA ILIRIJA, Trzaska 40

Razstava slik MAJE POGACNIK je na ogled do 23. februarja.

GALERIJA TIVOLI, Pod turnom 3

V ponedeljek, 6. februarja, bo ob 12. uri otvoritev razstave grafičnih listov BOGDANA BORCIĆA. Razstava bo na ogled do 19. marca.

GALERIJA VODNIKOVA DOMACIJA,

Vodnikova 65

Razstava akvarelov MIHE PIRNATA ml. je na ogled do 28. februarja.

KULTURNI-INFORMACIJSKI CENTER

KRIZANKE, Trg francoske revolucije 7

Arheološka razstava AMFORA je na ogled do 26. februarja.

CELJE

GALERIJA SODOBNE UMETNOSTI CELJE,

Trg Celjskih knezov 11

Pregledna razstava slik AVGUSTA LAVRENCIĆA je na ogled do 31. marca.

Razstava grafičnih del ZORE STANCIC je na ogled do 15. februarja.

HORJUL

OSNOVNA SOLA HORJUL

Razstava slikarskih del KRISTOFA ZUPETA.

KAMNIK

RAZSTAVISCE VERONIKA

V ponedeljek, 6. februarja, bo ob 19. uri otvoritev razstave slik CENETA GRILJCA. Razstava bo na ogled do 21. februarja.

KOPER

GALERIJA MEDUZA, Cevljarska 34

Razstava del BOZIDARJA JAKCA - Risbe iz obdobja 1918-1966.

GALERIJA LOZA

Razstava slik DUSANA FISERJA.

MARIBOR

NOVINARSKI KLUB MARIBOR, Vetrinjska 30

Danes, 5. februarja, bo ob 21. uri otvoritev razstave fotografij OD RIŽEVIH POLJ DO LEDENIH GORA avtorja BORISA STRMSKA.

UMETNOSTNA GALERIJA MARIBOR,

Strossmayerjeva 6

Razstava UMETNIKI SARAJEVA ZA SVOBODNO BOSNO IN HERCEGOVINO.

POKRAJINSKI MUZEJ MARIBOR

V Muzejskem informacijskem centru Grad je na ogled razstava NAKIT - MAGICNA MOC OBLIKE. Na razstavi se soočata sodobni nakit oblikovalke MISE JELNIKAR in arheološki nakit, ki ga hranita Pokrajinski muzej Ptuj in Arheološki muzej iz Zadra. Razstava bo na ogled do konca marca.

PIRAN

MESTNA GALERIJA, Tartinijev trg 3

Razstava litografij MARCA CHAGALLA je na ogled do 20. februarja.

SLOVENJ GRADEC

GALERIJA LIKOVNIH UMETNOSTI

Razstava VORTEX Ona B je na ogled do 23. februarja.

SOLKAN

VILA BAROLOMEI, Pod vinogradi 2

V torek, 7. februarja, bo ob 19.30 otvoritev razstave skulptur in risb ZMAGA POSEGE. Razstava bo na ogled do 26. februarja.

VELENJE

KC IVANA NAPOTNIKA

Razstava slik TEREZIJE BASTELJ je na ogled do 21. februarja.

GLASBA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CD, tel.: 061/222-815

V soboto, 11. februarja, ob 19. uri: TURANDOT, premiera (GD). Dirigent: Andrea Licata, Turandot: Sophia Larson, Kalaf: Alberto Cupido. Prva ponovitev - premierna zasedba - bo v ponedeljek, 13. februarja, ob isti uri.

KLUB CD

V četrtek, 9. februarja, ob 21. uri: promocija glasbene skupine VALHALA in njihove prve kasete Pet norih palčkov.

V petek, 10. februarja, JAZZ LATINO - FIESTA LATINA.

SLOVENSKA

FILHARMONIJA,

tel.: 061/226-544

V ponedeljek, 6. februarja, ob 19.30: komorni koncert BARBARA KERSNIK (tolkala) in GORDANA KELLER (violoncelo).

K4, Kersnikova 4

V petek, 10. februarja, ob 21. uri: koncert CHRISA WOODA in ANDYJA CUTTINGA.

KLUB CHANNEL ZERO

NA METELKOVI

V četrtek, 9. februarja, predstavitel projekta THE SERIOUS ROAD TRIP in koncert skupine HORACE X z gostom REV HAMMERJEM.

KUD FRANCE PRESEREN,

tel.: 061/332-288

V sredo, 8. februarja, ob 20. uri: koncert skupine BOYE (predskupina) BABY CAN DANCE.

ČRNOMELJ

V sredo, 8. februarja, KD Črnomelj ob 19. uri: koncert KOMORNEGA ORKESTRA SLOVENSKE FILHARMONIJE.

KRANJ

PGK

Danes, 5. februarja, ob 19. uri: koncert ob 25-letnici AKADEM-SKEGA ZBORA FRANCE PRESEREN KRANJ.

MARIBOR

V četrtek, 9. februarja, STUK ob 20. uri: koncert skupine BOYE (predskupina) BABY CAN DANCE.

MURSKA SOBOTA

V torek, 7. februarja, Gimnazija ob 20. uri: koncert skupine BOYE (predskupina) BABY CAN DANCE.

SKOFJA LOKA

V torek, 7. februarja, dvorana Loškega odra ob 19.30: slavnostni koncert PIHALNEGA ORKESTRA SKOFJA LOKA.

FJK

TRST

Glasbena matica - Koncertna abonmajska sezona 1994/95

Jutri, 6. t. m., ob 20.30 koncert Ljubljanskega godalnega kvarteta.

Gledališce Verdi - Dvorana Triplovich

Operna in baletna sezona 1994-95

V soboto, 11. t. m., ob 20.00 (red A) premiera baletne predstave - G. Rossini »Il Turco in Italia«. Režija Stefano Vizioli. Dirigent Donato Renzetti.

Prodaja vstopnic in rezervacije pri blagajni dvorane Triplovich (urnik: 9-12/16-19 - zaprto ob ponedeljkih).

Gledališce Rossetti

V ponedeljek, 21. t. m., ob 21. uri enkratni koncert Fiorelle Mannoia. Predstava izven abonmaja. Za abonente popust, izkaznice niso veljavne.

Trzasko koncertno društvo:

Jutri, 6. t. m., ob 20.30 bo nastopil Kvartet Alban Berg.

Gledališce Miela

Trzaski jazzovski krožek

V torek, 7. marca, ob 20.45 nastop organista »Brother«

Jack Mc Duff.

Športna palaca pri Carboli

V ponedeljek, 13.3., ob 21. uri koncert ansambla Litfiba.

Predprodaja vstopnic pri UTAT v Pasazi Protti (tel. 630063).

TRŽIČ

Občinsko gledališce

V torek, 7. t. m., ob 20.30 nastop Jess Trio Wien. Na programu Schubert in Brahms.

GORICA

Kulturni dom

V petek, 10. t. m., ob 20.30 koncert Maria Ancillottija (flavta) in Pier Narcisa Masija.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Kulturni dom

Danes, 5. t. m., ob 16. uri (abonma red C) - M. Camoletti »Pridi gola na večerjo«. Gostovanje MGL. Režija Zvone Sedelbauer.

Gledališce Rossetti

Danes, 5. t. m., ob 16. uri (red prva nedelja) bo gledališka skupina Piccolo Teatro iz Milana predstavila L. Pirandellovo »Velikani z gore« (I giganti della montagna) (predstava 3). Režija G. Strehler.

Ponovitev v torek, 7. t. m., ob 20.30 (red prost).

Pri blagajni gledališca je v teku prodaja vstopnic za predstavo »L'asino d'oro« (7A): 8.30-14.30 in 16.00-19.00 ob delavnikih (tel. 54331) in pri blagajni v Pasazi Protti (tel. 630063): 8.30-12.30 in 16.00-19.00.

V gledališču je na ogled razstava »40 stagioni in mostra«. Urnik od 16.00-19.00.

KOROŠKA

CELOVEC

Evropska hisa: Jutri, 6. t. m., ob 19.00 - Predstavitev videofilma »Narečje pod Vrtaco. Mini in zage«.

V teatru ORF - SPZ bo v sredo, 8. t. m., ob 19.00

- Osrednja prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku. Slavnostni govornik Miroslav Kosuta. Sodeluje ansambel Drava iz Borovlj.

RAZNE PRIREDITVE
SLOVENIJA

LJUBLJANA

V sredo, 8. februarja, med 12. in 14. uro: tradicionalni RECITAL PRESERNOVE POEZIJE pred Prešernovim spomenikom.

CELJE

V ponedeljek, 6. februarja, ob 17. uri: predavanje DANILA POKORNA o Ipvcih, s posebnim poudarkom na Benjaminu Ipvcu.

GORNJA RADGONA

V torek, 7. februarja, Kulturni dom ob 19. uri: osrednja prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku. Uvodni nagovor bo imela KAROLINA KOLMANIC. Nastopila bosta VITAL AHACIC (harmonika) in MILO GENORIO (tenorist).

KAMNIK

RAZSTAVISCE VERONIKA

V sredo, 8. februarja, ob 19. uri: literarno-glasbeni recital PEPEL IN SPOMIN v počastitev kulturnega praznika in spomin na rojaka Antona Medveda ob ponatistu njegovih Poezij.

MARIBOR

DRAMA

V četrtek, 9. februarja, Mali oder ob 17. uri: KABINET PROF. SEDMAKA. Gost: RADKO POLIC - RAC.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Sportna palaca

V soboto, 18. t. m., ob 21. uri nastop komika Beppe Grilla.

Gledališce Cristallo - La Contrada

Danes, 5. t. m., ob 16.30 zadnja predstava Denise Chalem »A cinquant'anni lei scopri-va...il mare«. Režija Alessandro Marinuzzi. »Povem ti pravljico«: danes, 5. t. m., ob 11. uri gostovanje gledališke skupine Sala Fontane iz Milana s pravljico »Sam« (Solo).

ZGONIK

V sportno-kulturnem centru bo danes, 5. t. m., ob 18. uri koncert »Rom pom pom« Nika Zlobka. Sodeluje humorist Slavko Podboj.

GORICA

Kulturni dom: v torek, 7. t. m., ob 20.30 (red B) »Pridi gola na večerjo« - gostovanje MGL.

VIDEM

Gledališce Contatto

Do 13. t. m. »Ucitelj in Marjetica« Bulgakova v izvedbi Giuseppeja Bevilacqua.

BOROVLJE

Kulturni dom pri Cingelcu na Trati: danes, 5. t. m., ob 17.00 - Ponovitev predstave »Nase korenine« B. Verasa.

ŠMIHEL

V farni dvorani: danes, 5. t. m., ob 11.00 - Premiera lutkovne igre »Slonček Leopold«.

SEŽANA

KC SREČKA KOSOVELA, tel.: 067/73-255

V sredo, 8. februarja, ob 20. uri: večer posvečen kulturnemu prazniku. Nastopila bosta VOLODA BALZALORSKY (violina) in HINKO HAAS (klavir).

SLOVENSKA BISTRICA

DOM KULTURE SLOVENSKA BISTRICA

V torek, 7. februarja, ob 19. uri: svečanost ob slovenskem kulturnem prazniku.

SKOFJA LOKA

CENTER KULTURNE DEJAVNOSTI,

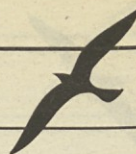
Mestni trg 26

V ponedeljek, 6. februarja, ob 19. uri: glasbeno-literarni večer ON JE BIL VETER s pevko MELITO OSOJNIK in pesnico NEZO MAURER.

TREBNJE

KD TREBNJE

V torek, 7. februarja, ob 19. uri: proslava v počastitev slovenskega kulturnega praznika. Nastopajo: OBCINSKI PIHALNI ORKESTER TREBNJE, OKTET LIPA, recitator

SKLEP ITALIJANSKEGA OLIMPIJSKEGA ODBORA

Igrišča danes povsem prazna

Sportna igrišča (ne samo nogometna, na sliki stadion v Milanu) po vsej Italiji bodo danes prazna. Kot je znano, je Italijanski olimpijski odbor v začetku tedna sprejel sklep o odpovedi vseh sportnih prireditvah zaradi uboja navijaca Genoe pred prvenstveno nogometno tekmo prejšnje nedelje v Genovi med Genoo in Milanom.

Ob nogometu, ki je dejansko na zatozni klopi zaradi vse hujšega nasilja ob igriščih, so se za prisilni pocitek odločili tudi vse ostale sportne zveze, da bi na ta način skušale opozoriti na dramatičnost razmer na italijanskih nogometnih stadionih in prispevati svoj delež v boju proti nasilju, ki preko nogometa ogroža celoten sport v Italiji.

NOVICE

Domači šport Jutri

Ponedeljek, 6. 2. 1995

ODBOJKA

DECKI

18.30 v Tržicu, Ul. S. Anna, Tel Ceriani: Finvolley - Olympia

KOSARKA

MLADINCI

18.30 v Brisicah, tel. Ervatti: Bor Radenska - SGT; 20.30 v Brisicah, tel. Ervatti: Kontovel - Centro Sedia; 20.45 v Miljah, V. D'Annunzio 6: Inter Muggia - C. icibona.

V amaterskih nogometnih ligah bodo lodpadle tekme odigrali tkonec prihodnjega tedna

Včeraj se je v Rimu sestalo vodstvo nogometne lige za amaterje in sklenilo, da bodo odpadla srečanja, ki bi morala biti na sporedu to soboto in nedeljo, odigrali 11. in 12. februarja. Temu sklepu se bodo morale prilagoditi tudi pokrajinske zveze za prvenstva, ki so v njihovi pristojnosti.

Minibasket

Tumir Ewiva - finalna skupina

Kontovel - Dardi 29:36 (4:10, 14:10, 7:8, 4:8)

KONTOVEL: Cecchi, Nabergoj 2, Stoka 2, G. Budin 2, Matjacić, Privileggi 5, Zavadlav, Matiacić 2, Razem 6, Jazbec, Firlan, Turco 8, Piculin 2, A. Budin.

Kontovelci so tokrat zaigrali slabo in izredno živčno, kar so gostje izkoristili in nekoliko presenetljivo zmagali. Vendar pa je treba v Kontovelovi vrsti za borbenost pohvaliti Mitjo Nabergoja, za dokaj natančno metanje na kos pa Omarja Turca.

Trofeja Jadran

Kontovelci zasluženobili derbi proti Poletu

Kontovel - Polet 50:30 (8:7, 20:6, 8:5, 14:12)

KONTOVEL: Stoka 2, G. Budin 10 (0:2), Matjacić, Zavadlav 2, Matiacić 8, Cecchi, Privileggi, Razem 18 (2:4), Jazbec 4, Furlan, Turco 6, Piculin.

POLET: Starec 2 (2:2), Schillani 5 (3:8), Daneu 2, Malalan 2, Rebecchi, Vaittho, Iskra, Milic 7 (1:2), Ferfolja 9 (1:2), Gregori 4 (0:2).

Kontovelovi minikosarkarji so zanesljivo premagali vrstnike openskega Poleta, zmago pa so si zagotovili v drugi četrtini, ki so jo visoko dobili. V ostalih četrtinah je bilo srečanje mnogo bolj izenačeno. Pri Kontovelu je bil najboljši Razem, pri Poletu pa Ferfolja.

Obvestila

ZSSDI

sklicuje v petek, 10. februarja 1995, ob 20. uri v prvem sklicanju in ob 20.30 v drugem sklicanju 24. DEZELNI REDNI OBCNI ZBOR. Dnevni red: 1. otvoritev obcnega zbora; 2. izvolitev organov obcnega zbora; 3. sprejetje nove članice; 4. poročila; 5. pozdravi in razprava; 6. razno. Občni zbor bo v Domu Andreja Budača, Standrez, ul. Montello 9.

N. TENIS / REPREZENTANCA

Vanja Milič na pripravah za tekmo proti Češki

Sportni krožek Kras in naša zamejska sportna stvarnost sta dosegli spet lepo zadoščenje, saj bo Vanja Milič ponovno oblekla dres clanske namiznoteniške državne reprezentance. Danes bo odpotovala v Terni, kjer bo pod vodstvom ruskega strokovnjaka Sarkisa Sarkojana trenirala skupaj z drugimi starejšimi članicami reprezentance. Konec tedna jih namreč čaka zelo zahtevna naloga, saj se bodo v finalnem delu ženske evropske lige spoprijele s češko reprezentanco. Rezultat tega in povratnega dela tekmovanja bo odločal, kdo bo v naslednji sezoni nastopal v superligi evropskih ženskih namiznoteniških reprezentanc.

Vanja je vključena v tem kontekstu kot rezerva, saj so njene soigralke (Arisi, Bulatova in Negrisoni) tehnično in taktično bolj izkušene in popolne. Prepričani pa smo, da je zaupanje državnega selektorja utemeljeno, saj je po poškodbi kolena Krasova pionirka nadoknadila zamudo in uspešno nastopala na nekaterih tekmovanjih državne razsežnosti. (S.M.)

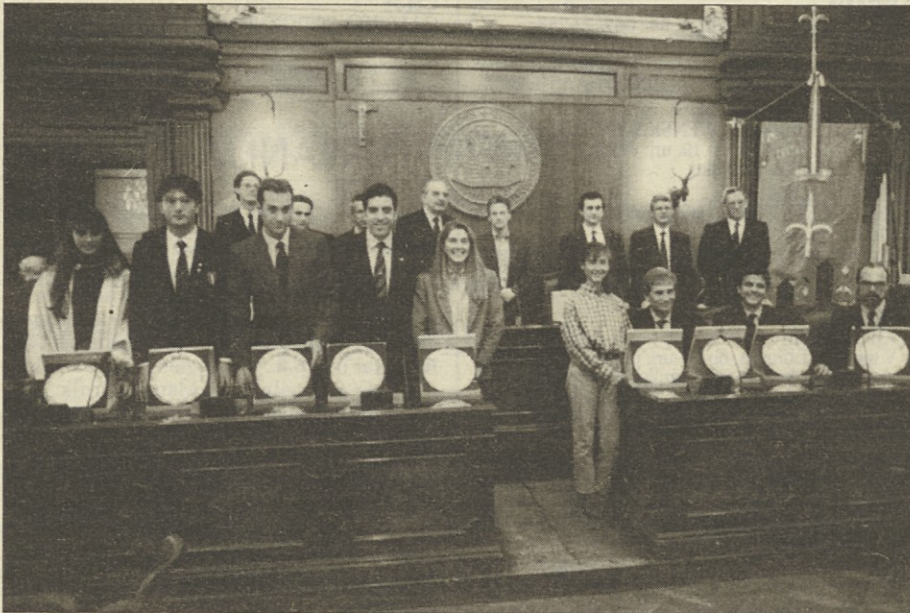
NA OBČINI / ŠPORTNIKOM IZ TRŽAŠKE POKRAJINE

Podelitev priznanj Coni svetovnim prvakom

V prisotnosti tržaškega župana Riccarda Illyja, občinskega odbornika za sport Franca Degrassija, deželenga predsednika Coni Emilia Feluge in pokrajinskega predsednika italijanskega olimpijskega zbora Stelia Borrija so večeraj podelili priznanja tržaskim sportnikom, ki so v preteklem letu osvojili svetovne naslove (vsi na sliki Foto Ferrari/Kroma). Ti so: Riccardo Dei Rossi (četverec brez),

Bruno Cocciolo (ribolov s plovcem), Alessandro Kuris (skok v višino za prizadete), Cristina Mauri (smučanje na travi), Elena Pesle (jadrnanje, razred 420), Francesca

Pitacco (jadrnanje, razred 420), Roberto Bertocchi, Vittorino Filipas, Fabio Bernes, Pietro Perelli, Alessandro Re in Agostino Vidali (vsi jadrnanje, quarter Ton Cup).

ODBOJKA / FINALE ITALIJANSKEGA POKALA

Daytona Las ubranila naslov

V finalni tekmi so igralci iz Modene s 3:1 premagali Sisley - Tretji Alpitour Cuneo

RIM - Pred približno 13 tisoč gledalci so v rimski sportni palači Pala Eur odbojkarji Dayton Las Modene v finalni tekmi za italijanski odbojgarski pokal zasluženob s 3:1 (15:12, 15:9, 9:15, 15:4) premagali favorizirani Sisley iz Trevisa in tako ubranili lanski naslov. Zmaga Dayton je povsem zasluženob, saj je pokazala precej boljso igro, po negotovem začetku pa je znala izkoristiti vse slabosti nasprotnika. Pri zmagovalcih je celotna ekipa zaigrala zelo dobro, toda največ zaslug za slavo ima Bracci, ki je bil za nasprotnika praktično neustavljiv.

Sisley je samo na začetku zaigral res dobro. Z blokom in izvrstno obrambo je onemogočil napadalce Dayton v povedel z 9:5. Takrat pa je prišlo do preobrata. Igralci iz Modene so počasi nadoknadili zaostanek in v izenačeni končnici osvojili prvi set. To je Vullu in soigralcem dalo krila in v drugem setu je bila Modena stalno v vodstvu. Sisley se je sicer približal na 9:11, toda nato je Zorzi z dvema napakama podaril Daytoni dve točki, Bracci je takoj nato dosegel še as na servisu, zaključno točko pa je Daytona dosegla po lepi akciji, ko je Babini, ki je takrat vstopil v igro namesto Olikhverja, v obrambi ujel izredno močan udarec Zwerverja, Bracci pa je bil nato neusmiljen eksekutor iz druge linije.

Ko je že vse kazalo, da je Sisley na kolenih, pa so igralci iz Trevisa potegnili na dan zadnje atome moči in razmeroma zanesljivo osvojili tretji set. Toda to je bilo tudi vse, kar so zmogli. V četrtem setu je bila na igrišču samo ena ekipa. Daytona je takoj povedla s 7:2, vodstvo nato stalno večala in po 2 urah in 10 minutah zasluženob slavila.

V boju za tretje mesto je Alpitour iz Cunea brez težav premagal Cariparma s 3:0.

Daytona Las - Sisley 3:1 (15:12, 15:9, 9:15, 15:4)

DAYTONA LAS: Franceschelli, Olikhver (4+12), Vullu (3+1), Bracci (11+27), Van der Goer (3+12), Cantagalli (5+20), Cuminetti (11+18), Laraia, Paccagnella, Babini (0+0), Tagliatti, Dall'Olio; trener: Bagnoli

SISLEY TREVISO: Gardini (3+16), Passani (2+17), Tofoli (2+0), Agazzi (0+0), Zwerver (6+15), Bernardi (8+14), Gallotta, Moretti (0+0), Zorzi (7+17), Polidori, Giombini, Vermiglio; trener: Montali

Zgrešeni servisi: Daytona 25, Sisley 16; trajanje setov: 40, 40, 26 in 20 minut; Alpitour Cuneo - Cariparma 3:0 (15:10, 15:9, 15:2).

ALPITOUR: Petrelli (6+6), Stelmach (4+16), De Giorgi (1+0), Papi (9+15), Galli (4+10), Ogilino (1+0), Milone (0+0), Lucchetta (1+11), Bertini, Mastrangelo.

CARIPARMA: Giretto (4+8), Gravina (2+9), Farina (0+0), Lo Re (1+8), Rinaldi (7+12), Blangè (2+2), Saveliev (1+20), Tomalino (0+0), Bricoli, Malpeli, Pes.

Na sliki: Cantagalli in Gardini v boju na mreži

NAMIZNI TENIS

Barbara Santini in Kristina Stubelj osvojili prvo mesto med pari

Prejšnji teden je bil v mestecu San Benedetto del Tronto blizu Ancone drugi kvalifikacijski mladinski turnir za nastop na državnem prvenstvu. Nastopilo je tudi mnogo mladih igralcev in igralk Sportnega krožka Kras. Čeprav v posamični konkurenci niso dosegli vidnejših rezultatov, so si vendar priborili pomembne točke za sodelovanje na mladinskem državnem prvenstvu in prispevali svoj delež k točkovanju za trofejo Gino Mario Cini za društvene dosežke. Krasova odprava je bila sestavljena takole: najmlajši Andrea Sussan pri fantih, mlajše pionirke Barbara Santini, Kristina Stubelj, Jasmin Kralj, pionir Gorazd Milic, pionirke Dasa Bresciani, Nina Milic, Martina Milic in mladinka Ivana Stubelj.

Izreden rezultat je pri ženskih dvojicah dosegel par Barbara Santini in Kristina Stubelj, ki je osvojil zlato odličje. S tem sta mladi pingpongasici dokazali, da je bolj pomembna uigranost od sportne forme in rezultatov v posamični konkurenci. (S.M.)

ALPSKO SMUČANJE / VELESLALOM ZA SP V ADELBODNU

Deseta zmaga Tombe Košir zaostal le 7 stotink

Z 2. mestom je slovenski smučar dosegel svoj najboljši veleslalomski rezultat - Tretji je bil Norvežan Strand Nielsen

ADELBODEN - »Nepremagljivi« Alberto Tomba je včeraj v Adelbodu dosegel že svojo letošnjo deseto zmago v svetovnem pokalu, Jure Kosir pa je z drugim mestom dosegel svoj največji veleslalomski uspeh doslej. Da bi Tombo »skrajšal« za eno stopničko pa je bil piclih osem stotink sekunde prepočasen. Tretje mesto je osvojil Norvežan Harald Strand Nielsen, ki je bil najhitrejši po prvem teku. Glede na to, da so se Italijani najhujši konkurenti v boju za skupno zmago v svetovnem pokalu včeraj slabo odrezali, je Tomba tudi vse bližji osvojitvi velikega kristalnega globusa. Kosir, ki je trenutno drugi, Tombi ni nevaren, Girardelli na tretjem mestu pa zaostaja že za skoraj petsto točk. Se bolj

zaostajata Mader in bratlec velikega globusa Aamodt.

Italijanski sampion je bil po včerajšnjem nastopu povsem izmučen: »Sem popolnoma brez moči. Tri mesece sem bil v top formi in ceprav mi zmage dvigajo moralo, sem vedno bolj utrujen. Nisem gotov, da bom to se dolgo zdržal. Bil sem izvrstno pripravljen za svetovno prvenstvo, zdaj pa bom moral o vsem se enkrat dobro razmisliti in spomladi se bom odločil, če bom prihodnje leto se smučal.«

V slovenskem taboru pa je bilo včeraj spet zelo veselo. »Kosir je bil letos od vseh tekem v letošnji sezoni najbližje, da bi Tombi odvezl zmago. Toda kot lahko rečemo, da je za 7 stotink izgubil prvo mesto, je tudi za prav

toliko dobil drugo mesto pred Norvežanom. Jure je v fantastični formi in verjetno kljub vrhunskim rezultatom ne bo zadovoljen, dokler ne bo dosegel zmage v svetovnem pokalu,« je dejal vodja moške reprezentance Tomaz Cerkovnik. Po njegovem mnenju je Miklavc dobro vozil na prvi progi, saj se nihče izmed tekmovalcev, ki so imeli podobne startne številke, ni uvrstil v drugo vožnjo, v kateri pa je imel smolo, saj se mu je odpela smučka in mu preprečila zelo solidno uvrstitev. Razocaral pa je Kunc, ki je bil na koncu s časom 2:26.51 komaj 27. Jesečan Jernej Koblar je končal na 42. mestu (1:13.49), Gregor Grilc je bil 49. (1:13.73), Matej Jovan pa je zasedel 54. mesto (1:14.38).

Rezultati: 1. Alberto Tomba (Ita) 2:21.96 (1:10.68 + 1:11.28), 2. Jure Kosir (Slo) 2:22.03 (1:10.75 + 1:11.28), 3. Harald Strand-Nilsen (Nor) 2:22.10 (1:10.34 + 1:11.76), 4. Richard Kröll (Avt) 2:22.32 (1:11.14 + 1:11.18), 5. Fredrik Nyberg (Sve) 2:22.74 (1:11.25 + 1:11.49), 6. Lasse Kjus (Nor) 2:22.76 (1:11.12 + 1:11.64), 7. Achim Vogt (Lie) 2:23.26 (1:12.00 + 1:11.26), 8. Michael von Grünigen (Svi) 2:23.30 (1:11.62 + 1:11.68), 9. Urs Kälin (Svi) 2:23.46 (1:11.63 + 1:11.83), 10. Rainer Salzgeber (Avt) 2:23.66 (1:11.74 + 1:11.92) itd.

Skupni vrstni red v svetovnem pokalu (po 22 tekmah): 1. Alberto Tomba (Ita) 1050 točk; 2. Jure Kosir (Slo) 570; 3. Marc Girardelli (Lux) 563; 4. Günther Mader (Avt) 500; 5. Kjetil-Andre Aamodt (Nor) 482; 6. Luc Alphand (Fra) 469; 7. Michael von Grünigen (Svi) 440; 8. Harald Strand-Nilsen (Nor) 437; 9. Lasse Kjus (Nor) 403; 10. Armin Assinger (Avt) 381, 36. Kunc (Slo) 147 itd.

Veleslalom (po 5 tekmah): 1. Alberto Tomba (Ita) 350; 2. Urs Kälin (Svi) 244; 3. Harald Strand-Nilsen (Nor); 238; 4. Jure Kosir (Slo) 235; 5. Michael von Grünigen (Svi) 234,....12. Kunc (Slo) 102 itd.

Pokal narodov: Avstrija 4025 točk; 2. Italija 2478; 3. Norveška 2212; 4. Švica 1508; 5. Francija 1444; 6. Slovenija 877; 7. ZDA 610; 8. Luksemburg 563; 9. Švedska 476; 10. Nemčija 339; 11. Kanada 318; 12. Liechtenstein 209; 13. Japonska 123; Finska 45; 15. Velika Britanija 22.

TENIS / OSMINA FINALA DAVISOVEGA POKALA

Nemčija in Rusija že v četrtfinalu

V ostalih šestih srečanjih bodo odločali današnji dvoboji med posamezniki

KARLSRUHE, DEURNE - Nemčija in Rusija sta si z včerajšnjima zmagama v dvojicah (proti Hrvaski oziroma Belgiji) že zagotovili nastop v četrtfinalu letošnjega Davisovega pokala. Boris Becker in Michael Stich sta po več kot dveh letih spet nastopila skupaj v paru in premagala Gorana Ivanisevića in Sašo Hirszona.

Toda nemška asa sta se morala za zmago potruditi bolj, kot je bilo pred dvobojem pričakovati.

V Belgiji pa sta Kafelnikov in Olhovskij po izgubljenem prvem setu zaigrala bolj zbrano in Rusiji priporila tretjo točko, s katero se je že uvrstila v četrtfinale, kjer se bodo Rusi pomerili z zmagovalcem dvoboja med JAR in Avstralijo, Nemčija pa čaka zmagovalko srečanja Švica - Nizozemska, v katerem trenutno vodijo Nizozemci z 2:1.

REZULTATI

Durban (prvi dan): Južnoafriška republika - Avstralija 1:1

Patrick Rafter (Avs) - Marcus Ondruska (JAR) 6:3, 6:4, 3:6, 6:4, Wayne Ferreira (JAR) - Mark Woodforde (Avs) 7:6 (8:6), 7:5, 6:3.

Neapelj: Italija - Češka 2:1

Stefano Pescosolido/Cristian Brandi (Ita) - Cyril Suk/Martin Damm (Čes) 6:2, 1:6, 7:6 (7:3), 7:6 (7:2).

Deurne: Belgija - Rusija 0:3 - Rusija že v četrtfinalu

Jevgenij Kafelnikov/Andrej Olhovskij (Rus) - Filip Dewulf/Libor Pimek (Bel) 2:6, 7:5, 7:5, 6:3

Karlsruhe: Nemčija - Hrvaška 3:0 - Nemčija že v četrtfinalu

Michael Stich/Boris Becker (Nem) - Goran Ivani-

sević - Sasa Hirszon (Hrv) 6:4, 7:6 (7:3), 7:5.

Kopenhagen: Danska - Švedska 2:1

Jonas Bjorkman/Jan Apell (Sve) - Kenneth Carlsen/Morten Christensen (-Dan) 6:7 (6:8), 6:3, 6:4, 6:2

Dunaj: Avstrija-Spanija 2:1

Thomas Muster/Alex Antonitsch (Avt) b. Sergi Bruguera/Emilio Sanchez (Spa) 6-2, 3-6, 6-3, 6-3.

Zeneva: Švica - Nizozemska 1:2

Jacco Eltingh/Paul Haarhuis (Niz) - Jakob Hlašek/Lorenzo Manta (Svi) 6:3, 6:4, 5:7, 6:4.

St. Petersburg: ZDA - Francija 1:1

Cedric Pioline (Fra) - Todd Martin (ZDA) 7:5, 6:2, 6:4, Jim Courier (ZDA) - Guy Forget (Fra) 6:1, 6:2, 6:2.

Cedric Pioline (AP)

NOVICE

NBA: Olajuwon preprečil rekord Jazzom

HOUSTON - Z izredno igro Hakeema Olajuwona so Rocketsi premagali Utah in s tem preprečili Jazzom, da bi izenacili rekord Lakersov, ki so v sezoni 71/72 zabeležili kar 16 zaporednih zmag v gosteh. IZIDI - cetrtek: Houston - Utah 121:101 (Olajuwon 41 - 15:22 iz igre, šest letos preko 40 točk; K.Malone 26), Orlando - Seattle 103:106 (O'Neal 39; Payton 26, Schrempf 22), Sacramento - Chicago 88:68 (W.Williams 20; Pippen 22), Detroit - Cleveland 85:83 (G.Hill 22, Dumas 17; Brandon 15); petek: Phoenix - Chicago 110:100 (Manning 30; Pippen 28), Indiana - Orlando 118:106 (Smits 27), Lakers - Denver 74:88 (Rogers 24), Charlotte - Milwaukee 117:98 (M.Bouges 23), Philadelphia - New York 86:106 (Weatherspon 19; Ewing 30, Starks 24), Atlanta - Seattle 98:121 (Payton 22, Kemp 18), Dallas - San Antonio 103:114 (Jackson 22, Mashburn 21; D.Robinson 20, Del Negro 166), Golden State - Clippers 106:89 (Gatling 20), Minnesota - Portland 97:112 (Rider 30; C.Robinson 22), Washington - Miami 95:105 (Chapman 20; Owens 30). (VJ)

Argentini zelena luč

BUENOS AIRES (STA/AP) - Mednarodna avtomobilistična federacija (FIA) je uradno sporočila, da velika nagrada Argentine v Buenos Airesu bo. Potem ko si je posebni predstavnik FIA Belgijec Ronald Bruynseraer ogledal tekmovalno stezo, je FIA objavila, da je steza dovolj varna in da ni razlogov, da tekme letos ne bi bilo. Ljubitelji formule 1 v Argentini bodo tako 9. aprila letos lahko po 14 letih spet spremljali dirko v najvišjem avtomobilističnem razredu.

Američanka in Avstralka v finalu Aucklanda

AUCKLAND (STA/AP) - V finalu teniskega turnirja v novozelandskem Aucklandu z nagradnim skladom 107.500 dolarjev bosta igrali Avstralka Nicole Bradtke, ki je v polfinalu premagala sesto nosilko Italijanko Silvio Farino s 7:5, 2:6, 6:3, in druga nosilka Američanka Ginger Helgeson Nielsen. Američanka je za nastop v finale premagala sedmo nosilko Ukrajinko Natalijo Medvedjevo s 6:4 in 6:4. Petindvajsetletna Bradtkejeva, ki je na turnirju nastopila s posebnim povabilom organizatorja (wild card), pa je morala zaradi dežja dan prej v istem dnevu igrati tudi zadnji četrtfinalni dvoboj, v katerem je presenetljivo premagala prvo nosilko Francozinjo Julio Halard s 7:6 (7:5), 6:3.

Kimiko Date in Davenportova v tokijskem finalu

TOKIO (STA/AP) - Japonka Kimiko Date in Američanka Lindsay Davenport bosta igrali v finalu teniskega turnirja v Tokiju z nagradnim skladom 806.000 ameriških dolarjev. Japonka je po 63 minutah premagala 17-letno Ivo Majoli iz Hrvaske s 6:1 in 6:4, Američanka pa je premagala Bolgarsko Magdaleno Malejevo s 6:3 in 6:2. Rezultata polfinala: Kimiko Date (Japonska/5) - Iva Majoli (Hrvaška/8) 6:1, 6:4, Lindsay Davenport (ZDA/3) - Magdalena Malejeva (Bolgarija/7) 6:3, 6:2.

ATLETIKA / MITING V NEW YORKU

Sergej Bubka samo drugi Drechslerjeva najdaljša

Ukrajinca je vb skoku ob palici premagal Tradenkov

NEW YORK (STA/dpa/AP) - Najboljša atletinja lanskega leta Jackie Joyner Kersee je zmagala na atletskem mitingu v New Yorku (Millrose Games, že 88. tradicionalno tekmovanje). Na 60 metrov ovire je s časom 7.96 dosegla najboljši letošnji izid na svetu. Ukrajinec Sergej Bubka je bil poražen v skoku s palico (5.70), saj ga je premagal Rus Igor Tradenkov (5.80).

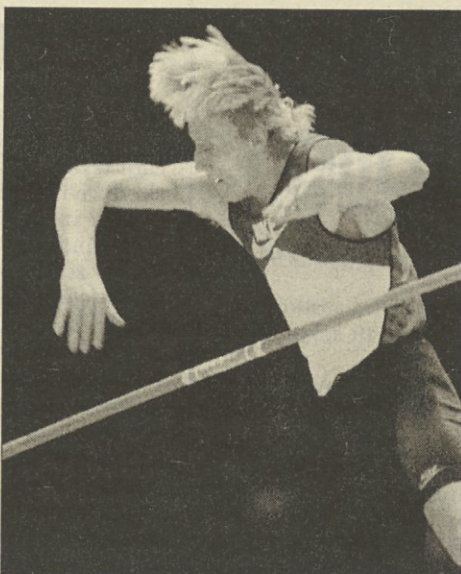
Nemka Heike Drechsler pa je Kerseejevo premagala v skoku v daljavo. V prvem poskusu je olimpijska zmagovalka skočila 6.92 metra, v zadnjem pa 6.96. Kerseejeva kljub pomoči 16.789 gledalcev ni zmogla več kot 6.84 metra. Skok v daljavo je bil sele 4. v 88-letni zgodovini mitinga, vse prejšnje tri zmage pa je dosegla Kerseejeva. Med moskimi je v skoku v daljavo slavil Roland McGhee z osmimi metri in 28 centimetri, kar je letos najboljši izid na svetu.

Tudi olimpijska zmagovalka iz leta 1992 na 200 metrov Gwen Torrence je kljub slabemu startu na 60 metrov zabeležila zmago in najboljši letošnji rezultat na svetu (7.09). Dosegla je peto zmago na tem mitingu v desetletnem nastopanju. Med moskimi je na tej razdalji presenetljivo zmagal Menry Neal (6.59), premagal pa je tudi prvega sprinterja na svetu Dennisa Mitchellla in tretjega Jona Drummonda.

Rezultati: moski - 60 m: 1. Henry Neal (ZDA)

6.59, 2. Michael Green (ZDA) 6.61, 3. Olapade Adeniken (Nig) 6.61; 60 m ovire: 1. Allen Johnson (ZDA) 7.54, 2. Courtney Hawkins (ZDA) 7.59, 3. Mark Crear (ZDA) 7.63; daljava: 1. Roland McGhee (ZDA) 8.28, 2. Sheddric Fields (ZDA) 7.82, 3. Erick Walder (ZDA) 7.73; 400 m: 1. Andrew Valmon (ZDA) 48.36, 2. Calvin Davis (ZDA) 48.58, 3. Derek Mills (ZDA) 48.80; 800 m: 1. Mark Everett (ZDA) 1:50.9, 2. Joseph Tengelei (Ken) 1:51.1, 3. Tony Parrilla (ZDA) 1:51.6; 3.000 m: 1. Reuben Reina (ZDA) 7:57.75, 2. Khalid Kairouani (Mar) 7:58.86, 3. Andy Keith (VB) 7:59.19; milja: 1. Graham Hood (Kan) 3:57.08, 2. Marcus O'Sullivan (Irs) 3:57.11, 3. Nial Bruton (Irs) 3:58.14; višina: 1. Charles Austin (ZDA) 2.27, 2. Randy Jenkins (ZDA) 2.25, 3. Tony Barton (ZDA) 2.23; krogla: 1. Kevin Toth (ZDA) 20.79, 2. C.J. Hunter (ZDA) 20.20, 3. Steve Albert (ZDA) 18.25; palica: 1. Igor Tradenkov (Rus) 5.80, 2. Sergej Bubka (Ukr) 5.70, 3. Kory Tarpenning (ZDA) 5.70.

Zenske - 60 m: 1. Gwen Torrence (ZDA) 7.09, 2. Carlette Guidry (ZDA) 7.21, 3. Juliet Cuthbert (Jam) 7.25; 60 m ovire: 1. Jackie Joyner-Kersee (ZDA) 7.96, 2. Lynda Tolbert-Goode (ZDA) 7.97, 3. Michelle Freeman (Jam) 8.02; krogla: 1. Connie Price-Smith (ZDA) 17.99, 2.

Igor Tradenkov je bil boljši od Bubke (AP)

Eileen Vanisi (ZDA) 16.99, 3. Melisa Weis (ZDA) 16.58; 400 m: 1. Jearl Miles (ZDA) 54.35, 2. Natasha Kaiser-Brown (ZDA) 54.66, 3. Maicel Malone (ZDA) 54.67; milja: 1. Angela Chalmers (Kan) 4:31.66, 2. Regina Jacobs (ZDA) 4:32.79, 3. Hassiba Boulmerka (Alž) 4:34.29; daljava: 1. Heike Drechsler (Nem) 6.96, 2. Jackie Joyner-Kersee (ZDA) 6.84, 3. Susan Tiedtke-Greene (Nem) 6.62; 800 m: 1. Maria Mutola (Moz) 2:02.00, 2. Joetta Clark (ZDA) 2:02.95, 3. Amy Wickus (ZDA) 2:03.41; višina: 1. Angela Bradburn (ZDA) 1.95, 2. Gwen Wentland (ZDA) 1.89, 3. Yoland Henry (ZDA) 1.86.

SMUČARSKI SKOKI / SVETOVNI POKAL

Zmagal Cecon Jekovec peti

Okabe je postavil nov rekord skakalnice

FALUN (STA) - Zmagovalec današnje tekme smučarjev skakalcev za svetovni pokal v švedskem Falunu je Italijan Roberto Cecon (93, 5/95, 5 m), drugo mesto je osvojil Japonec Takanobu Okabe, tretje pa Nemec Jens Weissflog. Izmed četrice slovenskih tekmovalcev je bil najboljši Dejan Jekovec na 5. mestu. Na tekmovalcu, ki so ga morali prireditelji zaradi močnega vetra z dopoldanskega termina prestaviti na popoldan, je Cecon osvojil že svojo tretjo zmago v letosnjem svetovnem pokalu.

Najdaljši danes je bil Japonec Takanobu Okabe, ki je v drugi seriji s skokom dolgim 100 metrov postavil nov rekord skakalnice in se prebil na 2. mesto, medtem ko je bil v prvi seriji s 87 metri precej slabši. Jens Weissflog, ki je že ves čas poskodoval na pa je nedvomno ponovno našel stik z najboljšimi. Od slovenskih tekmovalcev je bil danes najboljši Dejan Jekovec, ki si je s skokom dolgim 88, 5 metra priboril peto mesto že v prvi seriji, v drugo pa je mladi Tržičan skočil 90, 5 metra in

obdržal dobro uvrstitev. Robert Meglič je tekmovalje koncal na 18. mestu, posebej dobro pa je opravil drug skok, ko se je z 91, 5 metri prebil iz 33. na 18. mesto. V primerjavi z Megličem pa je svojo uvrstitev močno pokvaril Blejec Urban Franc, ki je bil po prvi seriji na 18. mestu, v drugo pa je skočil le 77 metrov in izgubil deset mest. V prvi seriji je nastopil tudi Franci Petek, ki je pristal na 75 metrih, kar je zadostovalo za vsega 36. mesto, uvrstitev v finalno serijo pa je zgrešil

za vsega točko.

Vrstni red: 1. Cecon (Ita) 255.0 (93, 5/95, 5), 2. Okabe (Jap) 244.0 (87, 5/100 r. s.), 3. Weißflog (Nem) 242.0 (92/95, 5), 4. Soininen (Fin) 229.5 (88, 5/90, 5), 5. Jekovec (Slo) 227.5 (88, 5/90, 5), 6. Jean-Prost (Fra) 226.0 (86/91), 7. Funaki (Jap) 221.5 (91, 5 - padec/97, 5), 8. Dessum (Fra) 215.0 (87, 5/86, 5), 9. Jez (Čes) 213.5 (86/84, 5), Laitinen (Fin) 213.5 (91/83, 5). **Vrstni red v svetovnem pokalu:** 1. Goldberger (Avt) 1 056, 2. Ahonen (Fin) 725, 3. Funaki (Jap) 653, 4. Cecon (Ita) 626, 5. Weißflog (Nem) 495, 6. Soininen (Fin) 490, 7. Okabe (Jap) 443, 8. Nikkola (Fin) 431, 9. Nieminen (Fin) 425, 10. Dessum (Fra) 401. **Pokal narodov:** 1. Finska 2 821, 2. Avstrija 2 009, 3. Japonska 1 783, 4. Nemčija 1 386, 5. Francija 975.

NORDIJSKA KOMBINACIJA / SP

Japonca pred Avstrijcem

Zmagal je Kenji Ogivara pred rojakom Takanorijem Konom

FALUN (STA) - Tekma nordijskih kombinatorcev za svetovni pokal v Falunu se je končala z dvojno zmago Japonske. Prvi je bil lanski zmagovalec skupnega seštevka in vodilni v letosnji sezoni Kenji Ogivara (drugi po skokih), ki je po teku na petnajst kilometrov za 56 sekund prehitel Takanorija Kono (tretji po skokih), tretji pa je bil sedemnajstletni Avstrijec Mario Stecher (vodilni po skokih), ki je zaostal minuto in 23, 5 sekunde, pred četrtovrstnim Norvežanom Bjartom Engenom Vikom (četrthi po

skokih) pa je imel v cilju 9, 2 sekunde prednosti. Norvežan Trond Elden se je z drugim časom teka po prvi disciplini nordijske kombinacije z 29. mesta povzpел na sedmo. V teku je bil najhitrejši njegov rojak Brad Elden, vendar je bil v skokih se le 26. in je tekmo koncal na osemnajstem mestu. Ogivara je imel 27. čas teka, Kono 30., Stecher pa 39. **Rezultati po skokih in teku na petnajst kilometrov:** 1. Kenji Ogivara (Jap) 38:33.7, 2. Takanori Kono (Jap) + 0.56, 3. Mario Stecher (Avt) 1:23.5,

4. Bjarte Engen Vik (Nor) 1:32.7, 5. Tsugiharu Ogiwara (Jap) 2:13.4, 6. Halldor Skard (Nor) 2:45.3, 7. Trond Einar Elden (Nor) 2:52.1, 8. Thomas Abratis (Nem) 3:27.2, 9. Todd Lodwick (ZDA) 3:35.9, 10. Masashi Abe (Jap) 3:48.4. **Vrstni red v svetovnem pokalu po osmih nastopih:** 1. K. Ogivara 865 točk, 2. Vik 645, 3. T. Ogivara 605, 4. Knut Tore Apeland (Nor) 583, 5. Fred Börre Lundberg (Nor) 577, 6. Kono 577, 7. Skard 475, 8. Elden 395, 9. Stecher 350, 10. Lodwick 338.

JADRANJE / KVALIFIKACIJE ZA AMERICA'S CUP

Po prizivu je na prvem mestu One Australia

Novozelandčani so kršili tekmovalna pravila

LJUBLJANA - V kvalifikacijah za nastop na koncem delu America's Cupa, ki potekajo v San Diegu, je prišlo do spremembe v skupini izzivalcev, saj je tekmovalna komisija upoštevala priziv Avstralske jadrnice One Australia.

V petkovem dvoboju Avstralcev in Novozelandčanov se je namreč član posadke New Zealanda Murray Jones povzpел na jambor (to sicer ni kršitev pravil, je pa časovno omejeno), ker pa tam ni opravljal popravil, temveč je glede na kodiranje morske površine usmerjal jadrnico proti pasovom močnejšega vetra in poleg tega se »pomagal« pri rokovanju z jadri, kar je izključno naloga posadke na krovu, je ziriža dvoboj, ki so ga sicer dobili Novozelandčani, registrirala v prid avstralske jadrnice. John

Bertrand je tako z današnjo zmago nad zadnjevršeno Riojo de Espanio dobil se dve točki in se povzpел na prvo mesto med izzivalci, s točko naskoka pred New Zealandom.

Protestno zastavico so včeraj dvignili tudi Francozi, saj je na Sydneyu'95 za krmilom stal Neville Wittey, ki je bil v prvem krogu razsodnik in je zato po mnenju Francozov imel vpogled v skrivnosti posameznih ekip. Kakorkoli že, prisotnost Witteya ni vplivala na končni izid, saj je Francija III prek ciljne cr-

te pripeljala s šestimi minutami in 49 sekundami prednosti.

Rezultati branilcev: Stars & Stripes (Dennis Conner) - America 3 (Leslie Egnott) 1:0 +4.45; **rezultati izzivalcev:** Tag Heuer Challenge (Chris Dickson) - Nippon (Makota Namba) 1:0 +1.47, France III (Marc Pajot) - Sydney '95 (Syd Fischer) 1:0 +6.49, One Australia (John Bertrand) - Rioja de Espana (Pedro Campos) 1:0 +4.13. **Vrstni red branilcev:** 1. Stars & Stripes 9, 2. Young America 5, 3. America III 3; **vrstni red izzivalcev:** 1. One Australia 11, 2. Team New Zealand 10, 3. Tag Heuer Challenge 9, 4. Nippon Challenge 6, 5. France III 5, 6. Sydney '95 4, 7. Rioja de Espana 0. (JuM)

UMETNOSTNO DRSANJE / EVROPSKO PRVENSTVO

Naslova Bonalyjevi in paru Rahkamo-Kokko

Mojca Kopač je v Dortmundu osvojila 20. mesto

DORTMUND - Francoska umetnostna drsalka Surya Bonaly je včeraj osvojila že peti zaporedni naslov evropske prvakinje, potem ko so vse njene nasprotnice klonile pod pritiskom in pričakovanji. 21-letna Francozinja je odlično oddrsala prosti program, v katerem je nanižala kar sedem trojnih skokov, poleg tega pa je vedno bolj sa tudi v umetniškem delu programa. Če bo na tekmovalju nastopila tudi prihodnje leto, se lahko izenači s Katarino Witt, ki je naslov evropske ledene kraljice osvojila šestkrat zapored (med leti 1983 - 1988).

Bonalyjeva je v tekmi za zlató premagala Olgo Markovo, sicer vodilno po kratkem programu. Ta si je se kako želela postati prva Rusinja z evropskim naslovom, toda izvedla je le tri trojne skoke, tri načrtovane trojne pa je skrajšala na dvojne skoke. Bronasto odličje si je prislužila Ukrajinka Jelena Ljasevko. Najbolj je razočala domačinka Tanja Szewczenko, ki si je pred svojimi gledalci se kako želela zmagati, a je dvakrat padla. Največ pa je s prostim

programom pridobila domača veteranka, Marina Kielmann. S 13. se je povzpela na 6. mesto, kar so njeni sodelanci pozdravili z bučnim aplavzom.

Slovenska predstavnica Mojca Kopač je imela lepo izhodišče. Po kratkem programu je bila na 17. mestu, toda trema je zahtevala svoje. Na glasbo iz filma Trije musketerji je sicer drsala solidno, toda na cedilu so jo pustili skoki. Tako je na lestvici zdrsnila za tri mesti in osvojila končno

20. mesto.

Ze v petek pa so podelili kolajne najboljšim plesnim parom. Finca Susanna Rahkamo in Petri Kokko sta si odličnim programom na glasbo Beatlov prislužila svoje prvo evropsko krono. »To je enkratno. Če prihodnji mesec osvojiva se naslov svetovnih prvakov, pa bo to popolno,« je dejal Petri. Francoski par Sophie Moniotte - Pascal Lavanchy se je moral zadovoljiti s srebrno kolajno, odločitev o zmagovalcu pa je bila tesna. Pet sodnikov je prvo mesto prisodilo Fincema, stiri pa Francozoma. »Storila sva vse, zato sva malo razočarana. Naredila sva nekaj majhnih napak. Zdaj zeliva zmago na SP,« je povedal Lavanchy. Tretje mesto je osvojila ruska dvojica Angelika Krilova in Oleg Ovsjanikov. Vrstni red prvih enajst uvrščenih parov

je tudi po finalnem večeru ostal nespremenjen.

Končni vrstni red - ženske: 1. Bonaly (Fra) 2.0, 2. Markova (Rus) 2.5, 3. Ljasevko (Ukr) 7.5, 4. Szewczenko (Nem) 8.0, 5. Slutskaia (Rus) 8.5, 6. Kielmann (Nem) 10.5, 7. Butirskaja (Rus) 11.5, 8. Czako (Madz) 12.5, 9. Rehnio (Pol) 13.0, 10. Berankova (Čes) 13.0... 20. Kopač (Slo) 30.5; **plesni pari:** 1. Rahkamo/Kokko (Fin) 2.4, 2. Moniotte/Lavanchy (Fra) 3.6, 3. Krilova/Ovsjanikov (Rus) 6.0, 4. Navka/Gezolian (Blr) 8.2, 5. Anissina/Peizerat (Fra) 10.2, 6. Mrazova/Simecek (Čes) 12.2, 7. Romanova/Jarosenko (Ukr) 14.0, 8. Goolsbee/Schamberger (Nem) 15.4, 9. Lobaceva/Averbuh (Rus) 18.0, 10. Fusar Poli/Margaglio (Ita) 20.4. (Man)

HOKEJ / TURNIR V KANADI

Slovenska reprezentanca je dvakrat izgubila Na srečanju z Sherwood Parkom kar sto minut kazni

Slovenija - Sherwood Park 3:6 (1:1, 1:2, 1:3)

KEOWNA (STA) - Slovenska hokejska reprezentanca do osemnajst let je v tretji tekmi za pokal Pepsikole v kanadski Kelowni prvič izgubila. Premagalo jo je moštvo Sherwood Park iz Edmontona s 6:3 (1:1, 2:1, 3:1). Gole za Slovenijo sta dosegla Mitja Kern (2) in Saso Divjak (1). Kazenske minute: Slovenija 64 + 6 KI, Sherwood 44 + 6 KI.

Najboljši v slovenski vrsti je bil strellec dveh zadetkov Mitja Kern, prvi zadetek na srečanju pa je po podaji Borisa Pretnarja in Jake Adlesica dosegel Saso Divjak in Slovenija je v peti minuti vodila z 1:0. V trinajsti minuti so Kanadčani izenačili in z

1:1 se je koncal prvi del igre. V drugem so domači vodili že s 3:1, dobro minuto pred koncem druge tretjine pa je na 2:3 znižal Divjak. Kanadski igralci so si prednost priigrali v tretji tretjini, ko so dosegli se tri zadetke. V deveti minuti zadnjega dela je upanje na zmago Slovincem znova vtil Divjak, ki je znižal na 3:4. Kanadčani pa so med sedemnajsto in osemnajsto minuto v manj kot šestdesetih sekundah dosegli dva zadetka in ostro srečanje z rekordnim številom kazenskih minut je bilo odločeno.

Slovenski hokejisti so nato v popoldanski tekmi izgubili se drugič. Premagalo jih je domače moštvo Kelowna Weldco s 4:3 (1:1, 2:2, 1:0). Zadnji nastop z je

bil najboljši dvoboj turnirja, oslavljeni Slovenci pa so se dobro upirali in bili enakovredni tekmeči Kanadčanom. Poleg šestih kaznovanih igralcev sta bila dva poškodovana, najboljši igralec dopoldanske tekme proti moštvo Sherwood Park Mitja Kern pa je moral ostati celo v bolnišnici, ker se je izkazalo, da zaradi poškodbe potrebuje dodatno nego. Po vodstvu Kelowne v sedmi minuti je po samostojni akciji izenačil Grega Por. Tudi druga tretjina je bila izenačena, saj sta obe moštvi dosegli po dva zadetka - za Slovence sta bila uspešna Por in Kalan - v peti minuti zadnjega dela pa je zadnji zadetek na srečanju zapečatil usodo slovenskih hokejistov.

Pri ženskah zmagala Nina Gavriljuk, pri moških najboljši Björn Dählie

FALUN - Ze tretjič v tej sezoni so bili organizatorji tekme v svetovnem pokalu Svedi, saj so smučarji tekaci tekli v tej skandinavski državi že na začetku sezone v Kiruni in pred mesecem dni v Ostersundu. Zmagovalka obeh tekem v ženski konkurenci je bila takrat Jelena Välbe, včeraj pa jo je od uspeha locila le sekunda in tri desetinke. Načrte ji je prekržala rojakinja Nina Gavriljuk, ki je zmagala drugič v tej sezoni. Za obema Rusinjama sta se z zastonkom 3.19 sekunde uvrstili se dve kolegici iz reprezentance Larisa Lazutina in Olga Danilova. Rusko premoč sta prekinili le zmagovalka iz Lahtija Norvežanka Inger-Helene Nybräten in njena rojakinja Trude Dybendahl, ki sta na koncu osvojili peto oziroma sesto mesto. Zmagoslavje ruske reprezentance, ki je dalec najmočnejša v svetovnem pokalu, pa sta dopolnili se Kornejeva s sedmim in Mazalkina z osmim mestom. Tri prvovršene so se na merjenjih vmesnega časa stalno izmenjevale v vodstvu. Tako je imela na petih kilometrih Välbejeva sekundo prednosti pred Lazutino in dve pred Gavriljukovo. Välbejeva je v naslednjih dveh kilometrih nekoliko popustila in za rojakinjama

zaostala za pet sekund in v zadnjih treh kilometrih ji je zmanjkalo moči, da bi prehitela obe tekmičici.

V moškem teku je bil najboljši Norvežan Björn Dählie, drugi je bil Italijan Silvio Fauner, ki pa je imel veliko sreče pri zrebu stevilk, saj je startal pol minute pred Norvežanom. Dählie ga je že po nekaj kilometrih dohitel, Fauner pa mu je do konca sledil in v cilj prišel popolnoma uničen. Na tretje mesto se je uvrstil Kazahstanec Vladimir Smirov, četrthi pa je bil Rus Andrej Prokurov z že več kot minuto zaostanka. Finec Mika Myllylä, ki je dobro začel in bil po devetih kilometrih drugi, je popustil in pristal na petem mestu.

Dählie si je s to zmago povečal možnost za osvojitve svetovnega pokala, saj ima že 190 točk prednosti pred Smirnovom, do konca tekmovalja pa je se šest preizkusil. Danes bosta v Falunu se dve tekmi. Ženske bodo tekle v zasledovalnem teku na 10 kilometrov v prosti tehniki, moški pa v stafeti 4 x 10 kilometrom, prav tako v prostem slogu.

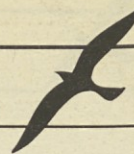
Rezultati: ženske - 10 km klasično: 1. Gavriljuk (Rus) 27:22.9, 2. Välbe (Rus) 27:24.2, 3. Lazutina (Rus) 27:26.1, 4. Danilova (Rus)

27:43.7, 5. Nybräten (Nor) 27:53.3, 6. Dybendahl (Nor) 28:00.2, 7. Kornejeva (Rus) 28:00.7, 8. Masalkina (Rus) 28:13.7, 9. Samorova (Rus) 28:19.7, 10. Moen-Guidon (Nor) 28:24.7; **moški:** 1. Dählie (Nor) 1:15:35, 2. Fauner (Ita) 1:16:08, 3. Smirnov (Kaz) 1:16:19, 4. Prokurov (Rus) 1:16:35, 5. Myllylä (Fin) 1:16:53, 6. Stadler (Avt) 1:17:25, 6, 7. Jevne (Nor) 1:18:11, 8. Isometsä (Fin) 1:18:22, 10. Hasler (Lie) 1:18:45; **vrstni red v svetovnem pokalu - ženske:** 1. Välbe 696 točk, 2. Gavriljuk 590, 3. Lazutina 386, 4. Danilova 349, 5. Kornejeva 313, 6. Nybräten 254, 7. Belmondo (Ita) 219, 8. Mikkelssplass (Nor) 217, 9. Nilsen (Nor) 165, 10. Dybendahl 162; **moški:** 1. Dählie 720 točk, 2. Smirnov 530, 3. Isometsä (Fin), 4. Fauner 365, 5. Prokurov 360, 6. Alsgaard (Nor) 282, 7. Mogren (Sve) 259, 8. Myllylä 230, 9. Kirvesniemi (oba Fin) 228, 10. Skjeldal (Nor) 221; **pokal narodov - ženske:** 1. Rusija 3 399, 2. Norveška 1 588, 3. Italija 716, 4. Švedska 686, 5. Finska 650, 6. Nemčija 404; **moški:** 1. Norveška 2 106 točk, 2. Finska 1 427, 3. Švedska 1 218, 4. Italija 1 070, 5. Rusija 753, 6. Kazhastan 618, 7. Avstrija 368, 8. Nemčija 325. (T. B.)

Draga italijanska država!
Ker v zvezi z reklamo
poznaš samo stroške,
ti bomo zdaj razložili
prednosti.

Uvesti neko javno storitev, je koristno. Toda če o tej storitvi ne obvestimo državljanov, gre za potrato. Spoznavanje možnosti, storitev in stroškov ustvarja boljše odnose med Državo in ljudmi. Uprave, ki ne obvešča, ljudje ne razumejo in ne vzbuja zaupanja pri volilcih. Večja obveščenost pomeni dostopnost, jasnost in sodelovanje. To je investicija, ki ima za cilj izgradnjo resnične demokracije. Časopisi so najbolj učinkovito in takojšnje informacijsko sredstvo za vzpostavitev dialoga med institucijami in državljani.

Oglas je objavila Zveza italijanskih časopisnih založnikov FIEG

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Z uspehom boste preganjali duševno sivino, vse dokler vam ne bo nenadzorovano planila iz ust. Dovolite ji razmah, pa se bo razkadila v megle, v vas pa se bo prizgala svetloba.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Spoznali boste osebo, ki vas bo z besedami popeljala v skrivnosti telesnih slasti. Ko bo prišel na vrsto praktični pouk, pa bo zatajila. Tedaj boste na vrsti vi.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Nihali boste od skrajnosti do skrajnosti in tipali po možnostih za raznotežje. Prepustite se raje eni od skrajnosti, razvedrite lažne upe in se lotite se druge.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Težave, ki so vas pestile minulo obdobje, bodo postale tako neznatne, da se vam bodo zazdele malone smesne. A ker brez težav ne morete, si boste brž izmislili novo.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Trudili se boste do onemoglosti in prezirali vsak glas telesa, ki bo zahtevalo počitek in obnovo. Če boste nadaljevali s takim tempom, vas čaka teden dni prisilnega počitka.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Zdelo se vam bo, da ne potrebujete niti sopotnikov niti pomočnikov. Res je; potrebujete zgolj izkušenega svetovalca, ki vas bo pravočasno opozarjal na čeri in pasti.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Odprli se boste staremu znanju in v njem ugledali prijateljsko dušo. Ne cudite se, da ga niste odkrili že prej, saj ste znanje hranili predalec od predalčka za prijatelje.

ŠKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Ogreli se boste za spremembo v ljubezenskem nevezdecu. Medtem ko boste sanjali o čudovitih novostih, se bo vaša ljubljena oseba ogrevala za nekaj povsem drugega.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Privosčili si boste temeljit počitek, ki bo v vaše telo povrnil zdravje, v dušo pa vedrino. Naslednji teden se manj razdajajte, pa boste vseskozi vedri in zdravi.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Razmahnili ste se malone na vseh področjih, le na travniku ljubezni se zmeraj pogrešate omamo dišečih cvetov. Ne čakajte na maj, izkoristite raje prvi mlaj.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Čeprav ste v idealizmu se zmeraj nenadkriljivi, ste dosegli vsaj to, da znate ločevati zrna od plev - vsaj teoretično. Za praktično plat vam tako ali tako nikdar ni mar.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Dobra volja je resda najbolja, ampak če je prisiljena, se brž prevesi v svoje nasprotje. Telesu je ljuba pristnost, četudi je neprijetna. Dol z masko torej.

EIFFLOV STOLP

Stolp, ki je postal simbol Pariza

Opevajo ga pesmi in slikarski čopiči

Kljub blagemu podnebnju se zimska jutra v Parizu včasih zbudijo zavita v goste oblake megle. Pesci, zlasti tisti, ki se jim mudi na delo, drug drugega sploh ne vidijo. Z visoko zavihanimi ovrtniki na plascih in s pogledi, uprtimi predse, so videti kot množica posameznikov, v kateri nikogar ne zanima, kaj se godi okrog njega.

To so domačini. Parizani.

Goste oziroma turiste pa je mogoče prepoznati že na daleč. Ovešeni so s fotoaparati in kamerami, hodijo počasi, v skupinah. Na ves glas se pogovarjajo o tem, kar so pravkar videli ali doživeli.

Vecino najbolj vznemiri Eifflov stolp.

Kamorkoli se obrneš, te spremlja. S številnih točk v mestu ga je mogoče videti in zdi se, da govori:

»Tukaj sem! Vsi, ki me obiščejo, so dobrodošli!«

Kako bi se clovek uprl takšnemu povabilu?

Disciplinirano stojimo v vrsti pred jeklenim velikonom, v želji, da bi vstopili v enega od dveh dvigal, ki neprestano vozita, vsak dan, od ranega jutra do pozne noči. Nenehno sta polni. Cakanje v vrsti traja v povprečju uro. To je odvisno od letnega časa oziroma turistične sezone in seveda - vremena.

Končno lahko stopimo v dvigalo in se z njim v nekaj minutah povzpemo v tretje nadstropje tega enkratnega stolpa. Mogoče mu vzdevek »nebeski pastir« - ki je le eden od mnogih - se najbolj ustreza.

Pariz je kot na dlani.

Dokler seze pogled - sami bulvarji, ulice, ulčice, trgi, parki ... hise kot skaltice vzgialic, avtomobili kot igracke, ljudje pod stolpom kot pikice in tisti, ki so dlje, že skoraj nevidni. Če je dan lep in razgled dober, je mogoče z dobrimi očmi videti celo do 70 kilometrov v daljavo. In tudi to je se zmeraj Pariz, s predmestji, v katerih živi približno deset milijonov ljudi.

V pragozdu stavb se občasno zasvetlika kosček srebrnega traku, ki se vije skozi mesto. Reka Sena.

Tista reka, ki je s svojim vodovjem vlemesto razdelila na dva dela. Rive droite - desni breg, nad katerim se vzpenjajo bivše kraljevske palače, ki so zdaj državne institucije in muzeji ter bogate stanovanjske četrti, banke in blagovnice. Rive gauche - levi breg, z znamenito Latinsko četrtjo, ki se ponasa z vzdevkom »intelektualna«, saj se v njej nahajajo številne fakultete, akademija znanosti in umetnosti in tudi številne srednje in visoke šole.

Oba bregova Sene povezujejo mostovi, ki razen prometu služijo se marsičemu: klosarjem kot zavetišče, umetnikom kot muze ...

Tudi Eifflov stolp je navdih številnih umetnikov. O njem so sprva govorili z zaničevanjem in ga sele pozneje začeli občudovati. Zakaj z zaničevanjem? Zato, ker so menili, da je Pariz zaradi njega grd. Številni intelektualci so si na vse kriplje prizadevali, da

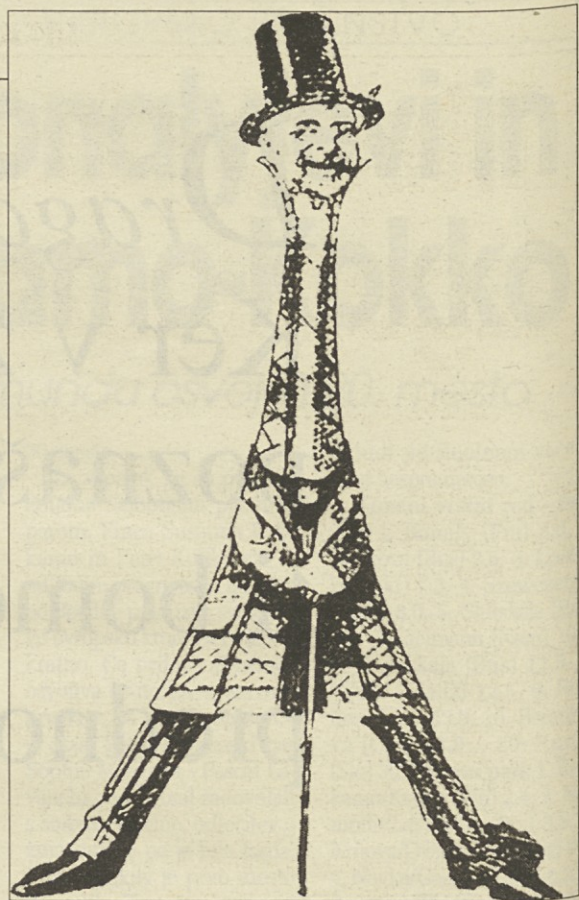
bi se dela končala in da bi z Marsovih polj izginili vsi sledovi tega »grdega rakca«. Inženirju Eifflu, po katerem je stolp dobil ime, je navsezadnje vendarle uspelo uresničiti ta monumentalni projekt, ki je zmagal na natečaju za simbol Svetovne razstave v francoski prestolnici leta 1889.

V dveh letih, ki sta terjali veliksanske napore - ne samo gospoda Eiffla, ampak tudi celotne ekipe inženirjev, tehnikov in delavcev, ki so mu pomagali pri uresničevanju njegovih sanj - se je jekleni gospod trdno postavil na svoje noge in začuden gledal mesto pod seboj.

Zelo kmalu se je spreminil v simbol tega mesta.

In začel navdihovati umetnike.

Zdaj ga opevajo pesmi, proza, slikarski čopiči. Morda ni nikomur pomnil toliko kot slikarju Robertu Delaunayu, ki je konec prvega desetletja tega stoletja kar dve leti slikal en sam motiv - Eifflov stolp. Poigral se je z barvami, s svetlobo in s senco, zlasti pa se z geometrijskimi oblikami. Na koncu pa je bilo zmeraj mogoče prepoznati stolp. Seveda skoraj nikoli pokonci, saj bi bilo kaj takega navadno preslikavanje stvarnosti; številne upodobitve stolpa Roberta Delaunaya so odraz notranjega razpoloženja. Včasih so žalostno sklonjeni, včasih so veseli, včasih celo evforični. Takrat se zdi, da hočejo kar skociti iz okvirjev. Morda se tisti, ki jim kubizem ni blizu, ne bodo strinjali s

Alexander Eiffel, kakor ga je videl karikaturist

takšnim videnjem Eifflovega stolpa, a Delaunayu bodo vsekakor morali priznati izvirnost.

Tudi navadni smrtniki na stvari ne gledajo enako, čemu bi potem kaj takega pričakovali od umetnikov?

Ceprav ni najbolj vlučno, pa je vsekakor zanimivo prisluhniti pogovoru turistov, ki komentirajo, kako so doživeli stolp. Nekomu je najbolj všeč tehnična dovršenost objekta, drugega navdusuje izvirnost avtorjeve zamisli in njen estetski učinek, medtem ko stalna razstava, ki prikazuje več kot sto let življenja tega jeklenega lepota, najbolj zanima tiste, ki jih tudi sicer zanima zgodovina. Zasanjanim je največ do romantičnega pogleda na Pariz, bolj praktični pa s pogledom nenehno iščejo tiste objekte, ki si jih je v Parizu treba obvezno ogledati.

»Lej, Mont-Martre. Zdaj imam v kadru Notre Dame. Lahko bi prijel kupolo cerkve Invalidov ...«

Tudi če stolp opazujete s tal, vam ponuja celo parhljavo doživljajev. Ko stojite pod njim, učinkuje kot velikan, ki vas bo zdaj zdaj pohodil. S srednje oddaljenosti se zmeraj deluje impresivno, če pa ste zelo daleč, se vam ta velikanski jekleni stolp zdi kot miniaturna, narejena iz vzgialic.

Ko je stolp ponoči osvetljen od znotraj, se zdi, da ga sestavljajo cipke. Pogled nanj spominja na kako Chagallovo sliko - posebej takrat, kadar pride k lepotcu na obisk nebesna sprehajalka Luna.

Oboževalci ga prihajajo oboževati v vseh letnih časih in z vseh koncev sveta.

Najbolj brezbrizni do Eifflovega stolpa pa so, naj se slisi se tako čudno, Parizani. Tako vsaj zatrjujejo statistiki, ki imajo podatke o tem, da večina Parizanov ni nikoli videla svoje domače mesta s tiste osupljive visine, ki jim jo nenehno ponuja stolp gospoda Eiffla. Morda prav zato, ker si to lahko privosccijo - kadar koli. Milina Vrtunski

KUVAJT

V eni najbogatejših držav sta ples in alkohol prepovedana

Prebivalci, željni zabave, množično potujejo v bližnji Bahrajn

Za številne Kuvajtcane, ki hočejo pozabiti neprijetne vojne dogodke, nekaj prostih dni pomeni, da gredo lahko v tujino na ples, pijačo ali kakšno drugo zabavo, ki je drugod, tudi v nekaterih zalivskih državah, povsem samoumevna.

»Ko dobim koledar za prihodnje leto, naprej pogledam datume vikendov in praznikov, da lahko načrtujem izlete,« pravi 32-letni uslužbenec Saad. »Tukaj ni družabnega življenja ali zabave,« ugotavlja Amal, libanonski delavec v Kuvajtu. »Kot kaže, ljudje samo delajo.«

Tradiciji zvesti Kuvajt je pred dilemo, kako zadovoljiti čedalje večjo potrebo po zabavi, ne da bi obenem ukinili stroge

islamske prepovedi glede takšnih dejavnosti, kot sta ples in točenje alkoholnih pijač. Nekaj poslovnih želelo, da bi otok Failaka pred Kuvajtom spremenili v zabavišče, kjer bi bila dovoljena alkohol in ples, vendar so strogi islamisti zagrozili, da bodo prepredili vsakršne tovrstne poskuse.

V Kuvajtu, ki počasi preboreva povojne travme, je želja po razvedrilo čedalje večja. Zelja presega tradicionalne družabne in družinske obiske, ki jih Kuvajtčani opravljajo skoraj vsakodnevno, ali pa moske večere, imenovane divanje.

»Tukaj ne bi mogel preživeti starih prostih dni. Vse lepe spomine imam s potovanj,« se Saad spominja z nostalgijo.

Izlet v bližnji Bahrajn, kjer sta alkohol in ples dovoljena, (Podobno je tudi v Dubaju v Združenih arabskih emiratih), stane le kuvajtskih 35 dinarjev (približno 100 ameriških dolarjev).

V Kuvajtu ni nočnih klubov in barov. Alkohol, celo brezalkoholno pivo, je prepovedan, ker oblast zeli ohraniti tradicionalne islamske vrednote. Diskoteke, ki so jih včasih tolerirali, so zaprli v 80. letih. Moski in ženske, ki niso v sorodu, se razen v službi malokdaj družijo in redki so, ki organizirajo domače zabave.

V tistih nekaj kinematografih predvajajo večina indijske filme, ki jih gledajo indijski »gastbarjerji« in redkokdo drug. Gledališke predsta-

ve niso redne. Otroška igrišča sicer so, toda za najstnike jih je premalo, predvsem pa ni dovolj sportnih igrišč.

Po uradnih podatkih Kuvajtčani letno porabijo milijardo in pol dolarjev samo za letalske polete; to je približno 2200 ameriških dolarjev na vsakega od 670 tisoč prebivalcev te zalivske države.

Številni preživijo konec tedna v sosednjih zalivskih državah, če pa imajo več prostih dni, se odpravijo v Egipt ali Libanon. Nekateri imajo v Kairu hiše s pogledom na Nil, ali pa si kupijo hišo v libanonskih gorah. Poleg večina preživlja v Egiptu, Združenih državah in Evropi.

»Le kdo bi si zelel silvestrovati v Kuvajtu?« je

uradnik nagovarjal svoje kolege v pisarni, da bi novoročje dočakali v Bahrajnu, na koncertu arabske pevke Madzide al Rumi.

Zaradi sosedstvanja s sorodniki žrtve iranske agresije nekuvajtski pevci ne smejo nastopati v tem emiratu. Nedavno so občerti prepovedali koncert domače skupine, ki je bil namenjen dijakom, ker so se islamisti in liberalci sporekli glede vpliva zahodne kulture na mlade.

»Včasih se sprasujem, ali je denar, ki ga zaslu-

zim, vreden vsega tega. Samo enkrat zivis,« pravi Lucy, prodajalka s Filipinu. V Kuvajtu je kar 900 tisoč tujih delavcev, saj so zaslužki bistveno večji, kot v večini azijskih ali arabskih držav.

Državna turistična agencija Touristic Enterprises Company (TEC), ki je lastnica večine plaz, parkov in restavracij v Kuvajtu, ugotavlja, da je pomanjkanje razvedrila velik problem. Načrtujejo gradnjo vodnega zabavišča z delfini, prvega v Zallivu, več igrišč, zabavis-

cnega parka, nakupovalnih središč in gledališč. Tako naj bi zadovoljili cimveč okusov. TEC pa se se vedno ni izkopal iz finančnih težav zaradi zalivske vojne; leta 1993 so ustvarili šest milijard dolarjev izgube.

Neki kuvajtski novinar ugotavlja, da ima večina Kuvajtčanov dve osebnosti - radi se zabavajo, toda tega ne upajo pokazati. Doma morajo upoštevati stroge zakone, ko pa odpotujejo v tujino, si dajo duska.

Inal Ersan / Reuter

ŠAH

Kramnik - K. Georgijev / Ol.Moskva 1994

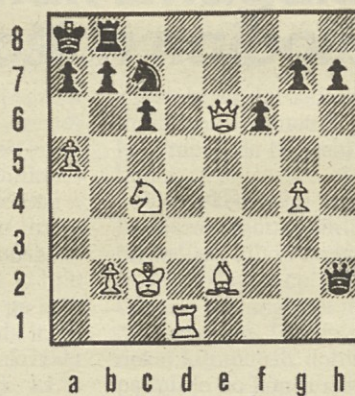
Za figuro ima črni tri kmete in v obrambnih nalogah aktivno sodeluje tudi črni skakač. Beli, ki je na potezi, isče možnost napada na črnega kralja v kotu sahovnice in tako onemogočiti delovanje črnega skakača v obrambi in napadu na belo damo.

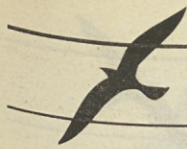
Kako je belemu uspelo ogroziti črnega kralja?

Resitev naloge

Napad na črnega kralja pričinja beli s skokom skakača 1.Sb6+!! in odprtjem a linije 1...ab6 2.ab6 Sa6 / seveda ne 2...Se6: 3.Ta1 mat! / 3.Ta1! Td8 Črni nima dobre obrambe. Na 3...De5 4.Ta6:+ ba6 5.Dc6:+ Tb7 6.Lf3 Db8 7.Dc4! z matom! V partiji je sledilo: 4.De7! Dd6 5.Ta6:+! Kb8 6.Dd6: Td6: 7.Ta3 in beli je v nadaljevanju zlahka zmagal!

Silvo Kovac

ISTANBUL

Mesto ob Bosporju je izgubilo nekdanji sijaj

Modrina rešilcev je najlepša barva na slikah mesta

»Z zaprtimi očmi prisluhnem Carigradu. Najprej zapiha lahen vetric ...« Ko je pesnik Orhan Veli pred stiri desetletji opisoval danes povsem zbledelo romantiko Carigrada, se ni mogel vedeti, da se bo njegovo rojstno mesto spremenilo v »bolno mesto ob Bosporju«, ki čaka na čudežno zdravilo. Danes mestu vlada kaos, hrup in neprijetne vonjave pa so nevzdržni.

»To, da nam Carigrada doslej še vedno ni uspelo popolnoma uničiti, dokazuje ogromno odporno moč tega neverjetnega mesta,« se sramujejo Turki. Stevilo prebivalcev se s sedanjih enajstih milijonov zvišuje za približno pol milijona na leto. Rek, da sta zemlja in kamen v Carigradu zlata, je se pospešil beg s podeželja. Kurdi, Lazi (kavkasko ljudstvo z

južnovzhodnega brega Črnegega morja), balkanski Turki ali Srednjeanatolci so dobesedno zavzeli mesto. Muslimansko fundamentalistični nadzupan Erdogan, ki je svojo funkcijo prevzel pred desetimi meseci, je razmišljal celo o uvedbi »carigrajskega vizuma«.

V Carigradu, kjer muslimanska mafija, okrepljena z volilnimi uspehi stranke, vznemirja sodobne Turke in napada nezakrita dekleta, obupano iščejo rešitve teh problemov. Turška premierka Tansu Ciller bi rada omejila manevrski prostor muslimanskih oblasti v Carigradu, s čimer bi odgovornost za zgodovinske kraje, kot so stari sedeži osmanskih vladarjev, pripadla ministrstvu za kulturo. »Carigrad bomo resili,« je dejala na tiskovni konferenci z naslovom Cari-

grad je edini na svetu.

Najprej je treba rešiti približno dvajset metrov dolge bizantinske mestne zidove, ki bi jih muslimanski skrajneži radi porušili in tako zagotovili prostor za »nove stanovanske površine«. Približno dva tisoč mesej mestna uprava vzdržuje po najboljših močeh, medtem ko je 157 cerkev, 17 sinagog in 10 samostanov prepuščenih samim sebi. Nove gospodarje Carigrada bolj zanima iskanje zemljišč za nove moseje, povečevanje odvisnosti tujca od alkohola od sikanoznih predpisov ali pa skrb za brezplačno uporabo javnih prevoznih sredstev za obiskovalce tečajev korana, kot pa povečevanje zelenih površin, ki trenutno znasajo le dva kvadratna metra na prebivalca. Največje zelene površine, ki v Carigradu veljajo

za »mestna pljuča«, služijo kot pokopališča, ceno za to, da mesto placuje skoraj polovico državnih davčnih prihodkov, pa ljudje ob Bosporju placujejo s svojim zdravjem.

Zdravniki in zaščitniki okolja svarijo pred množičnim umiranjem zaradi velike onesnaženosti zraka. Starejši ljudi, otroke ter pljučne in srčne bolnike skoraj vsak dan opozarjajo, naj ne zapusajo stanovanj, če to ni nujno treba. »Ne odpirajte oken,« jih vsak dan prosi guverner pokrajine. Morda bo pa osrednji vladi v Ankari uspelo temu mestu na dveh celinah dati nov videz. Stari obraz je siv in betonski in pogosto je modrina rešilcev »najlepša barva na sliki mesta,« je pred kratkim ugotovila neka novinarka.

Baha Güngör, dpa

MARINA FURLAN

Amritsar - središče sikhovstva (6)

V zaboj padajo večje in manjše dragocenosti: od kovancev in bankovcev pa do zlatih zapestnic in uhanov. Sele sedaj, ko sem že čisto blizu hrama, opazim, da je pritlični del stavbe, ki ni pozlačen, okrašen z nekakšnimi intarzijami v marmorju. Ograja se tik pred vhodom razširi in prisledu prepusti izbiro, da vstopi v hram ali se sprehodi okoli njega - tudi tokrat v

kakršne pri nas uporabljamo za na plažo, spokojno spi otrok v družbi otroške plastične steklenice, polne mleka. Okoli poseda se nekaj ljudi - v glavnem starejših, ki jih gneča hitreje utruja. Skozi obokani vhod se navzgor in navzdol po stopnicah vrstijo obiskovalci. Ni jih prav veliko, vendar dovolj, da se vprašam, kaj je tam. Ko se tudi sama povzpnem kvisku, ugotov-

smeri urinirnih kazalcev. Seveda se odločim za ogled hrama! Notranjost je odlično razsvetljena, toda tako natrpana z ljudmi in predmeti, da se moram umakniti v stran, če nečem, da bi me mimoidoci »povožili«. Osrednji del prostora ni prekrit s prvimi nadstropjem, pač pa se dviga visoko pod kupolo sredi stavbe. V tem - ograjenem - delu sikhovski duhovnik nad »najsvetejšo« izmed svetih knjig, imenovano »Granth Sahib« (ki jo sikhi castijo kot samoga »guruja«) recitira molitve ter s pernatim pahljaco počasi maha nad knjigo, prekrito z več plastmi blaga. Z vsemi plastmi blaga vred je knjiga tako dolga in široka, da bi na njej lahko spal otrok. Pred knjigo se znotraj ograjenega prostora kopirajo kovanci in bankovci ter cvetni lističi. Tukaj končno ugotovim, odkod je skozi zvočnike že ves čas donelo petje: ob ograji, toda onkraj nje, sedijo trije moški: dva igrata na harmoniji in pojeta »svete litanije«, tretji pa ju spremlja s tablo. Skoda, da je fotografiranje notranjosti prepovedano. Stavba ima četrto vrsto vrat, toda le, če vstopiš skozi glavni vhod, do katerega si prišel naravnost z mostu, lahko z reko vernikov prehodis nekaj korakov skozi stavbo do drugih vrat, skozi katera stopiš zopet na plano. Zunaj na slamnatih preprogah,

vim, da se tudi v prvem nadstropju nekaj dogaja: duhovnik sedi pred veliko razprto knjigo ter jo prebira. Rada bi ga slikala, vendar ne vem, ali je to dovoljeno in ko tako razmišljam »če bi ali ne bi«, prisostvujem izmenjavi duhovnikov pri knjigi. Starejši sivobradi sikh novemu prisledu s prstom kaže točko, pri kateri je sam prekinil branje ter sede k oknu, medtem ko mlajši duhovnik z branjem že nadaljuje od točke, kjer je prejšnji odnehal.

Prijazni mozakar, ki me že od vsega začetka opazuje, mi namigne, da lahko slikam. Nejeverno ga se enkrat pogledam in mu pokazem fotoaparat in ko prikima, se ne pustim prositi ter kar najhitreje pritiskam na gumbek in »skljoc!« - ovekoveceno! Nato mi mozakar namigne, naj se mu približam. Zelo dobro govori angleško in tako se lahko sporazumeva. Pojasni mi, da sem sedaj duhovnika smela slikati, ker je tako zatopljen v svoje branje, da ga moje početje ne moti oz. ga ne sme motiti, saj med branjem ne sme pogleda usmeriti nikamor drugam kot h knjigi. Baj duhovniki knjigo berejo po 24 ur na dan, pri čemer traja vsaka »izmena« dve uri in pol. Da preberejo celo knjigo, potrebujejo 48 ur, ko pridejo do konca, pa začnejo znova.

Se nadaljuje

MEH ZA SMEH

Judovske šale

Bogat član občine podari rabinu sto rubljev za potrebe občine. Ze dan kasneje se pri rabinu pojavi delegacija pogrebne družbe in ga prosi za sto rubljev: treba je popraviti pokopališko ograjo, da svinje in psi ne bodo vdirali na pokopališče in skrunili grobove. »Ze prav,« meni rabin, »nekaj pa bi le rad zvedel: kako so svinje in psi tako hitro zvedeli, da sem dobil sto rubljev?«

Melamed, učitelj majhnih otrok, izgubi službo, ker pije. Ljudje ga pregovarjajo, naj vendar opusti pijaco, da bi spet lahko dobil zaposlitev. »Kakšna logika je to!« ugovarja učitelj. »Poučujem za to, da bi imel denar za pijaco - zdaj pa naj neham piti, da bom lahko poučeval!«

Itzig naročuje Schlesingerju, svojemu prokuristu: »Zdaj grem molit v sinagogo in v nobenem primeru nočem, da bi me motili.«

Komaj je Itzig skozi vrata, pride z borze sporočilo, da so delnice Skode poskocile na stiri sto deset. Schlesinger postane nemiren. Četr ure kasneje pride sporočilo, da so delnice že na stiri sto trideset. Prokurist se komaj se zdrži. Ko pride vest, da so delnice na stiri sto petdeset, ne zdrži več in odleti v sinagogo.

»Schlesinger,« ga pokara Itzig, »naredili ste tri hude napake. Prvic, motili ste me pri molitvi. Drugic, motili ste tudi druge vernike. In tretjic: v tem prostoru kotirajo Skodine delnice ze stiri sto petinosemdeset.«

GENIJI V ŠOLSKIH KLOPEH Winston Churchill (1874 - 1965)

Winston Churchill se je rodil 30. novembra 1874 na gradu Blenheim v Oxfordshireu in sicer v eni od garderob, kajti njegova radoživa mati se tudi v visoki nosečnosti ni mogla odreci plesu. Star je bil sedem let, ko je moral v svoj prvi internat, ki je bil pravcato tepežkarsko gnezdo, kot je kasneje napisal njegov biograf Sebastian Haffner; v internatu so zavestno delali na tem, da so svoje gojence najprej zlomili, da bi jih nato po svojih merilih zleplili skupaj. Sicer pa je to v tistih casih veljalo za vse angleške vzgojne zavode, ki so dali nekaj nase. Angleški vzgojni sistem za otroke najvišjega sloja je »preverjen in redko zataji«, je napisal Haffner; prisila v njem je silovita in strašna in sugestivnosti tega sistema se ni moč postaviti po robu; nekateri se v njem zlomijo, večina pa preživi trdo vzgojo in se na koncu bolj ali manj voljo pusti preoblikovati, je pisal Haffner. Churchill je očitno videl eno samo možnost, to je, da se prisili upre. »Moji učitelji,« je pisal kasneje, »so imeli zvečine na voljo vsa sredstva prisile, vendar pa se je vse odbijalo od mene. Kjer se niso prebudili moj interes, moj razum ali moja domisljija, se nisem hotel ali mogel učiti. V vseh dvanajstih letih mojega solanja me nihče ni mogel naučiti, da bi napisal en sam pravilen latinski stavek.«

Se nadaljuje

M O J S T R I D E T E K T I V I

Agatha Christie

Nemejski lev (8)

Nihče vas noče in živite v eni sobi in ne morete si privoščiti ognja v kaminu in toplote in lahko si kupite le zelo malo hrane in nazadnje se najemnine za sobo ne morete placati ... Seveda obhajajo domovi, ampak vanje ne pridete zlahka, če nimate vplivnih prijateljev, in jaz jih nimam. Veliko jih je se, ki so v enakem položaju kot jaz ... revne družabnice, neizsolane ženske, ki nismo za nobeno rabo in ki nimamo kaj pričakovati, samo grozen strah ...

Glas se ji je zatresel. Rekla je:

»In tako ... se nas je nekaj ... zbralo ... in domislila sem se tega. Misel se mi je porodila, ker sem dobila Augustusa. Veste, za večino ljudi je en pekinski psiček cisto

tak kot drugi. (Prav tako mislimo o Kitajcih.) V resnici je to, seveda, smešno. Nihče, ki Augustusa pozna, ga ne bi mogel zamenjati z Nanki Pujem ali s San Tungom ali s katerim koli drugim pekinskim psičkom. Prvic je Augustus dosti bolj inteligenčen, drugic je veliko bolj ceden, ampak, kot sem rekla, za večino ljudi je pekinski psiček pac pekinski psiček. Augustus mi je vzbudil to misel ... in dejstvo, da ima toliko bogatih zensk pekinske psičke.«

Poirot je z rahlim nasmeškom rekel:

»Najbrž se je ta ... goljufija ... splacala. Koliko pa vas je v tej ... tolpi? Ali pa bi bilo bolje vprašati, kolikokrat je bila operacija uspešno izvedena?«

Gospodična Carnaby je preprosto rekla:

»San Tung je bil šestnajsti.«

Hercule Poirot je dvignil obrvi.

»Cestitam. Vaša organizacija je bila očitno izvrstna.«

Emily Carnaby je rekla:

»Amy že od nekdanjega organiziranja. Najin oče - bil je vikar v Kellingtonu v Essexu - je vedno govoril, da je Amy genij za organizacijo. Vedno je pripravila vse nacerte za družabna srečanja in dobrotelne prodaje in vse podobno.«

Poirot se je malo priklonil in rekel:

»Se strinjam. Res ste prvovrstna kriminalka, made-moiselle.«

Amy Carnaby je vzkliknila:

»Kriminalka! Ojej, najbrž sem res. Ampak ... nikoli mi ni dajalo taksnega občutka.«

»Kaksen občutek pa vam je dajalo?«

»Seveda imate cisto prav. Krsila sem zakone. Toda, vidite, kako naj razložim? Skoraj vse te ženske, ki nas jemljejo v službo, so tako zelo nevljudne in neprijetne. Lady Hoggin, na primer, je popolnoma vseeno, kaj mi reče. Zadnjič je rekla, da je njen krepcilni napoj neprijetnega okusa, in me tako rekoč obtožila, da sem mu nekaj dodala! Taksne reci.« Gospodična Carnaby je zardela.

»Res je zelo neprijetno. In ker ne morete nič reči ali ugovarjati, vas se bolj grize, če me razumete.«

»Razumem vas,« je rekel Hercule Poirot.

»In clovek vidi, kako nekoristno razsipajo denar. Tudi to vas boli. In sir Joseph kdaj pa kdaj opisuje, kako mu je uspelo na borzi - in vcasih se mi zdi (seveda vem, da imam samo ženske mozgane in da se na finance ne razumem), da je bilo njegovo ravnanje naravnost neposteno. No, veste, monsieur Poirot, vse to me je neka-ko zmedlo in dobila sem občutek, da skoraj ni nič narobe, če si prisvojim malo denarja teh ljudi, ki ga zares ne bodo pogrešali in ki niso bili pretirano posteni, ko so ga pridobivali.«

Poirot je zamrmral: »Sodoben Robin Hood! Povejte mi, gospodična Carnaby, ali ste kdaj morali uresničiti grožnje, ki ste jih uporabili v svojih pismih?«

»Grožnje?«

»Ali ste kdaj morali zival iznakaziti, tako kot ste napisali?«

Gospodična Carnaby ga je zgroženo gledala.

»Seveda mi se v sanjah ne bi prislo na misel, da bi naredila kaj takega! Tisto je bilo samo zato, da je bilo bolj ucinovito!«

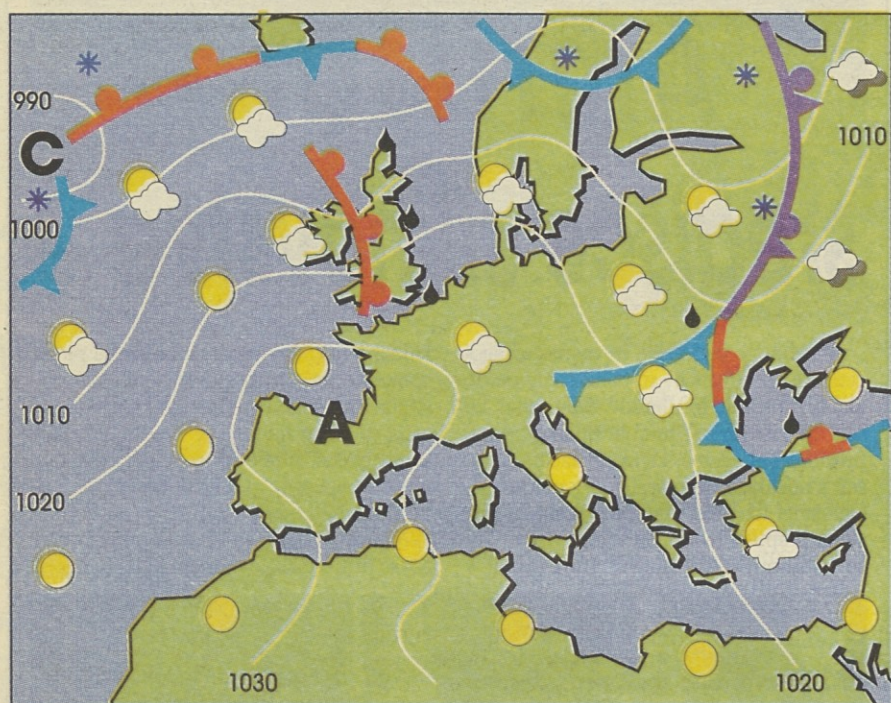
»Zelo ucinovito. Obneslo se je.«

»No, seveda sem vedela, da se bo. Vem, kako bi mi bilo, če bi slo za Augustusa, in seveda sem morala doseči, da tiste ženske ne bi takoj povedale mozem. Nacrt se je vsakic prelepo obnesel. V devetih primerih od desetih je bilo pismo z denarjem izročeno družabnici, naj ga odnese na pošto.

Se nadaljuje

EVROPA / SEVERNO OD ALP PADAVINE

Vremenska slika:

Nad južno Evropo je območje visokega zračnega pritiska, nad severno Evropo pa obsirno ciklonsko območje. Frontalni valovi se pomikajo čez srednjo Evropo in le malo vplivajo na vreme pri nas. V visinah doteka s severozahodnimi vetrovi razmeroma tople in suh zrak.

Podatke pripravlja in posreduje Hidrometeorološki zavod

BIOPROGNOZA

V območju visokega zračnega pritiska bo vpliv vremena na počutje ljudi ugoden, saj bo vpliv bližine hladne fronte zaradi severozahodnih vetrov zelo oslabilen.

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo vzšlo ob 7.20 in zšlo ob 17.12. Dan bo dolg 9 ur in 52 minut. Luna bo vzšla ob 9.40 in zšla ob 23.37.

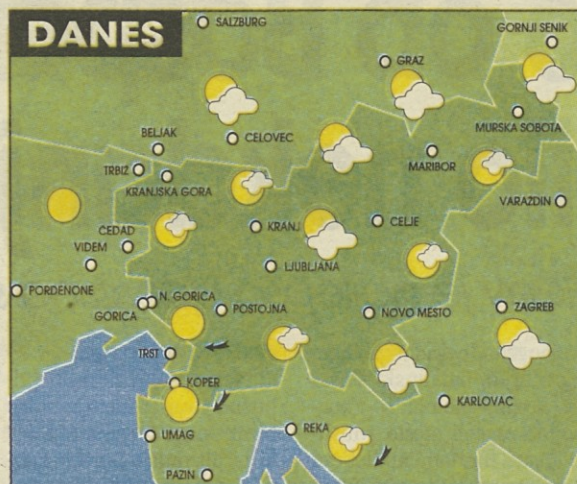
SNEŽNE RAZMERE dne 4. 2.

Rogla	70 - 90	Kanin	50 do 170
Krvavec	60	Straza na Bledu	20
Vogel	120	Zelenica	20 - 70
Kranjska Gora	15 - 35	do 30	
Mariborsko Pohorje	do 55	Cerkno	50
Velika planina	25	Kope	50
Soriska planina	60	Kobla	40

Na omenjenih smučiščih, razen v Logarski dolini in na Rakitni naprave obratujejo. Na Mariborskem Pohorju, na Strazi na Bledu in na smučišču Pungart na Kopah je možna nočna smuka. Tekaske proge so urejene na Pokljuki, Rogli, Kopah, Mariborskem Pohorju, Sorški planini, Logarski dolini, Planici, in Ratecah. Smučarski avtobus vozi na Mariborsko Pohorje, Kobo, Veliko planino, Vogel in med gozd Martuljkom in Zelenico v Podkorenu.

ALPE JADRAN / ŠE NAPREJ LEPO

OBLAČNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	
nad 10 m/s	
	MEGLA

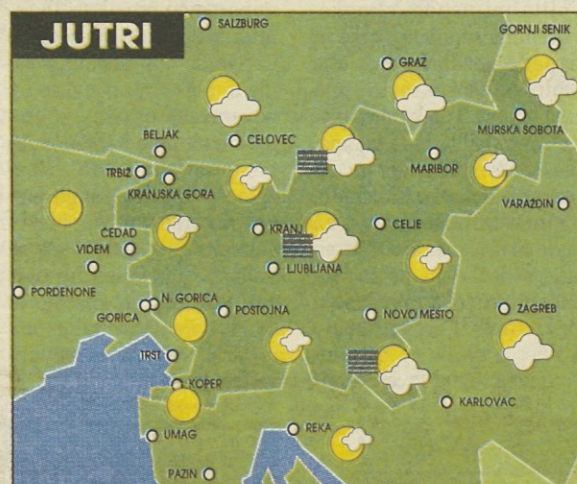

Slovenija:

Danes bo večinoma sončno. Najnižje jutranje temperature bodo od -7 do -1, najvišje dnevne pa od 3 do 8, na Primorskem okoli 11°C.

Sosednje pokrajine:

V sosednjih pokrajinah bo večinoma jasno, le severno od Alp bo oblačno. Tam bo tudi rahlo deževalo.

V Sloveniji:

V ponedeljek bo precej sončno vreme. Zjutraj bo po nekaterih nizinah megla.

Obeti:

V torek bo suho in v višjih legah topleje, po nižinah pa se bo zadrževala megla ali nizka oblačnost.

TEMPERATURE
ALPE JADRAN

včeraj ob 7. in ob 13. uri

LJUBLJANA	-3/4
TRST	6/10
CELOVEC	-5/2
BRNIK	-5/3
MARIBOR	-3/6
CELJE	-4/5
NOVO MESTO	-2/5
NOVA GORICA	-2/9
MUR. SOBOTA	-3/4
PORTOROŽ	-1/11
POSTOJNA	-1/4
ILIRSKA BISTRICA	-4/7
KOČEVJE	-5/-
CRNOMELJ	-4/5
SLOV. GRADEC	-4/4
BOVEC	-1/-
RATEČE	-6/3
VOGEL	-2/1
KREDARICA	-5/5
VIDEM	0/9
GRADAC	-4/2
MONOSTER	-3/5
ZAGREB	-2/5
REKA	-/-

TEMPERATURE
PO EVROPI

včeraj ob 8. in ob 14. uri

HELSINKI	-2/0
STOCKHOLM	0/2
MOSKVA	-13/1
BERLIN	2/4
VARSAVA	-2/2
LONDON	9/11
AMSTERDAM	7/2
BRUSELJ	7/8
PARIZ	7/10
DUNAJ	-4/5
ZÜRICH	0/6
ZENEVA	0/8
RIM	0/14
MILAN	-1/11
BEOGRAD	-2/6
BARCELONA	5/15
ISTAMBUL	3/9
MADRID	-3/15
LIZBONA	10/16
ATENE	7/15
BUCAREST	-1/7
MALTA	10/17
PRAGA	-1/3

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA ŠE RES JE

Raztresanje materinega pepela jo je stalo življenje

WASHINGTON - Tragično naključje je hotelo, da je 32-letna Debbie Menta z življenjem plačala uslugo, ki jo je zelela narediti svoji umrli materi. Med tem ko je z visoke stene nad razburkanim Pacifikom z bratom raztresala njen pepel, jo je ogromen val potegnil v svoj smrtonosni objem. Poskus 23-letnega brata Douga, da bi jo resil iz razpenjenih valov, se je izjalovil, ker se je mladenič rani. Otroka ločene ženske, ki si je bila vzela življenje, sta si za materin »pogreb« izbrala tisti nevaren predel pacifiške obale zato, ker ga je ranjka posebno ljubila.

Žlička ne koristi šampanjcu

PARIZ - Leta in leta veljavno »skrivnost«, po kateri žlička ohranja svežino šampanjca in drugih penecih se napitkov, je te dni zavrgla raziskava ekipe francoskih tehnikov. Pri poizkusu so v nekaj odprtih steklenic šampanjca vtaknili jeklene in srebrne žličke, druge so pustili kar odprte, tretjim pa so spet nataknilo zamasko. Po 72 urah so ugotovili, da je bil rezultat pri prvih dveh skupinah steklenic enak, in sicer da so se »balončki« povsem razpuhteli, medtem ko so se delno ohranili samo v zamašenih steklenicah. Edini način, da ohranimo šampanjec tak, kot mora biti, je torej ta, da steklenico zamašimo, ali pa - in to je se boljše - izpraznimo.

»Potresni« alkoholizem

MOSKVA - Zdravniki in sociolgi z daljnega ruskega vzhoda se tčas ukvarjajo z nevarnim sindromom, ki se je razširil na južnem delu otocja Kurili, kjer se je na tisoče oseb v strahu pred potresom predalo alkoholu. Velik del od približno sedem tisoč ljudi, ki so izgubili streho, je podpora za popravilo svojih lansko jesen porušeni domov raje napravilo za litre in litre vodke. Katastrofalni potres jih je za vedno zaznamoval, »sindrom Kurilov« pa je v zadnjih tednih terjal že 20 smrtnih žrtev, med katere niso vštete tiste, ki so podlegle posledicam številnih pijanskih pretepov.

Sv. Valentin s kondomi

BRUSELJ - V Belgiji bo za letosnji sv. Valentin, praznik zaljubljenih veliko parov prejelo po en cokoladni bombon in en kondom. Prvi je simbol ljubezni, drugi pa simbolizira potrebo po previdnosti in preprečevanju aidsa, pravijo v centrih za družinsko načrtovanje, kjer se je zamisel porodila.

Trma povodnih konjev

WASHINGTON - Dve trmasti samici povodnega konja, ljubljenci najmlajših obiskovalcev zivalskega vrta, se nikakor nečeta preseliti iz Hustona v Kansas City. Za upiranje zvito uporabljata svoje skoraj tono težko telo, na tovornjak pa jih ne zvabi niti sop najslajših banan. Sedaj bodo poskusili tovornjak pustiti nekaj časa pred kletko, da bi se zivali privadili nanj.

Politične polemike ob odkritju Aleksandrove grobnice v Siwi

Grob Aleksandra Velikega

Aleksander je leta 334 pr. Kr. povedel svojo vojsko proti Mali Aziji, da bi razširil kraljestvo. Pri te je dobil celo vrsto bitk.

Njegov grob naj bi odkrili v Siwi, kjer mu je prerok povedal, da je božanske narave. Aleksander mu je verjel in po vsaki zmagi pošiljal preroku darila: baje je tudi ukazal, naj ga pokopljejo v Siwi.

